NWB BANK

Jaarverslag

2023

INHOUD

1. IN EEN OOGOPSLAG

- NWB Bank in 2023 in beeld 5
- Kerncijfers 7
- Highlights 8
- Profiel van NWB Bank 10

2. DIRECTIEVERSLAG

- Interview met Lidwin van Velden 14
- De wereld om ons heen 18
- Strategie en waardecreatie 21
- De duurzame waterbank: resultaten en impact in 2023 39
  - Bank van en voor de publieke watersector 43
  - Essentiële speler in de financiering van de Nederlandse publieke sector 53
  - Financieringspartner voor de verduurzaming van Nederland 62
  - Duurzame, efficiënte en maatschappelijk betrokken organisatie 66
  - Verantwoord rendement en maatschappelijke impact 74
- Vooruitzichten 2024 83

3. GOVERNANCE

- Directie 85
- Raad van commissarissen 86
- Interview met Joanne Kellermann 88
- Verslag van de raad van commissarissen 91
- Remuneratierapport 98
- Corporate governance 102
- Risicomanagement 108

4. JAARREKENING

- Winst-en-verliesrekening 123
- Balans 124
- Overzicht van het totaalresultaat 125
- Verloopstaat van het eigen vermogen 126
- Kasstroomoverzicht 127
- Toelichting op de jaarrekening 129

5. OVERIGE GEGEVENS

- Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 182
- Assurance-rapport van de onafhankelijke accountant over de niet-financiële informatie 193
- Statutaire winstbestemmingsregeling 198

6. AANVULLENDE INFORMATIE

- Verslaggevingsrichtlijnen niet-financiële informatie 200
- GRI-index 204
- Lijst van aandeelhouders per 1 januari 2023 206
- Referentietabel diversiteit 207
- Verklarende woordenlijst 209
- Afkortingenlijst 213

De hoofdstukken 1, 2 en de onderdelen *Corporate governance* en *Risicomanagement* in hoofdstuk 3 vormen het bestuursverslag als bedoeld in artikel 2:391 *Burgerlijk Wetboek*. Voor zover de paragraaf *Risicomanagement* in hoofdstuk 4 betrekking heeft op de risicobeheersing binnen NWB Bank, vormt dit ook onderdeel van het bestuursverslag.

IN EEN OOGOPSLAG

- NWB Bank in 2023 in beeld
- Kerncijfers
- Highlights
- Profiel van NWB Bank

1

NWB BANK 2023 **IN BEELD**

KREDIETVERLENING

€ 7,4 MILJARD AAN DE NEDERLANDSE PUBLIEKE SECTOR

2022: € 9,6 MILJARD

- WONINGCORPORATIES — **€ 5,3 MILJARD**
- WATERSCHAPPEN — **€ 781 MILJOEN**
- GEMEENTEN EN GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN — **€ 145 MILJOEN**
- PASS-THROUGH NHG RMBS — **€ 409 MILJOEN**
- ZORGINSTELLINGEN — **€ 281 MILJOEN**
- DUURZAME ENERGIE — **€ 227 MILJOEN**
- DRINKWATERBEDRIJVEN — **€ 114 MILJOEN**
- LENINGEN MET OVERHEIDSGARANTIE — **€ 101 MILJOEN**
- OVERIG — **€ 122 MILJOEN**

TOTAAL UITSTAANDE OBLIGATIES

€ 61,1 miljard

WAARVAN ESG-OBLIGATIES

€ 23,2 miljard

(38% van totaal uitstaande obligaties)

IN 2023 UITGEGEVEN OBLIGATIES
€ 8,9 MILJARD

WAARVAN ESG-OBLIGATIES
€ 3,8 MILJARD
(42,3% van totaal opgehaalde funding in 2023)

SDG Housing Bonds
€ 2,3 MILJARD

Waterobligaties
€ 1,5 MILJARD

NETTOWINST

€ 126 MILJOEN

2022: € 143 MILJOEN

21,8% COST/INCOME RATIO

2022: 16,2%

KAPITAALRATIO

41,1% CET1-RATIO

2022: 38,3%

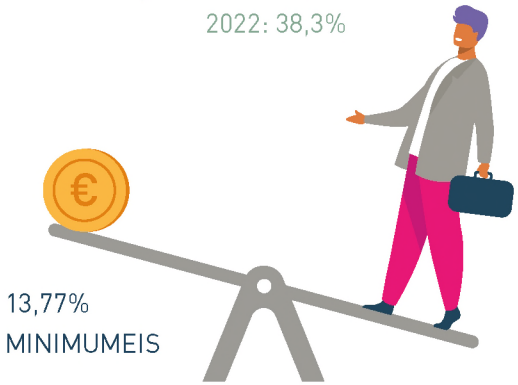

LEVERAGE RATIO

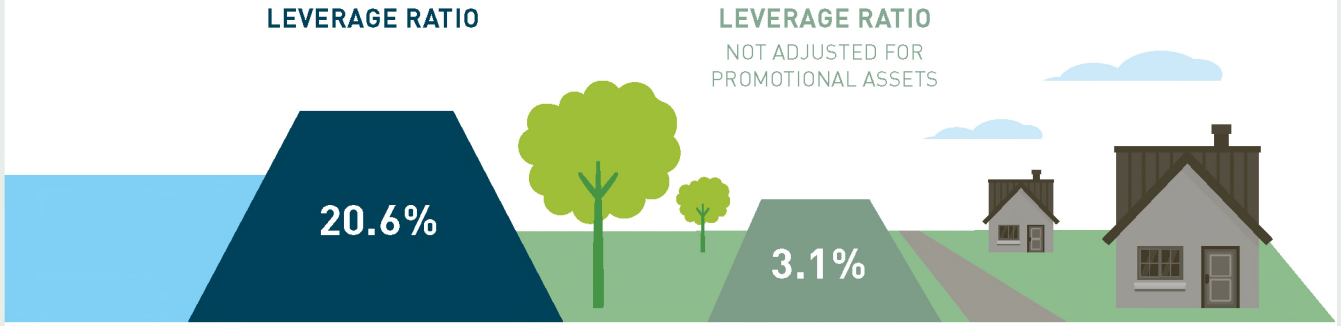

BALANSTOTAAL

€ 75,9 MILJARD

2022: € 73,3 MILJARD

KLIMAATIMPACT KREDIETPORTEFEUILLE

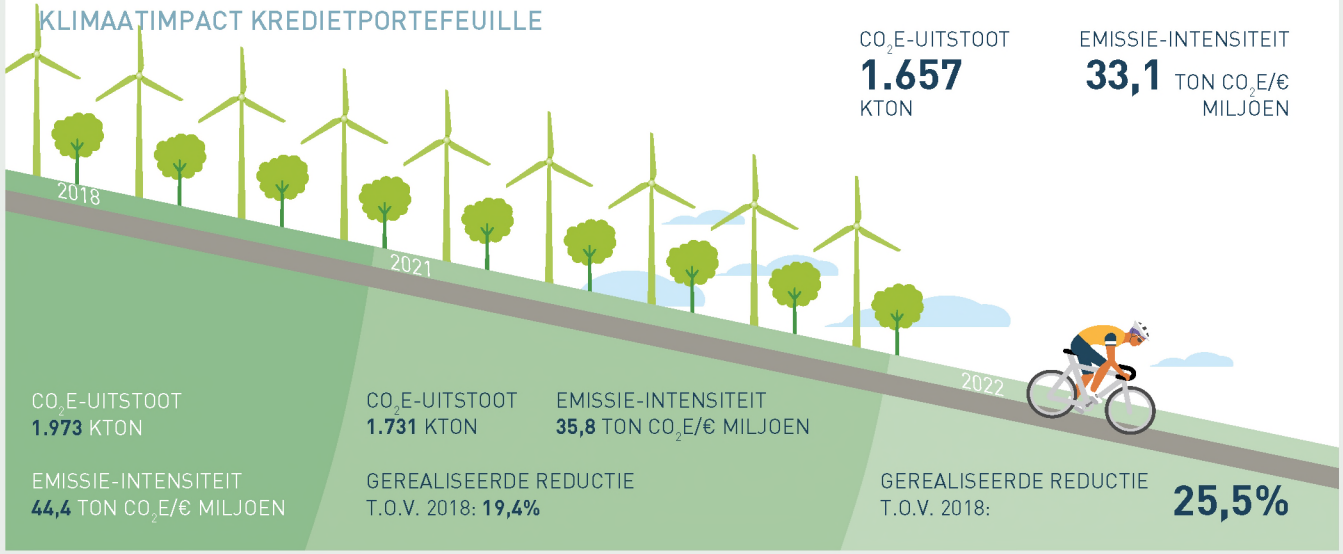

KERNCIJFERS

(in miljoenen euro's)	**2023**[1]	2022	2021	2020	2019
Balans					
Verstrekte kredieten op lange termijn (nominale waarde)[2]	53.854	52.167	51.888	49.844	49.436
Eigen vermogen	2.060	1.995	1.902	1.827	1.796
Tier 1-vermogen	2.235	2.155	2.083	2.049	2.010
Balanstotaal	75.909	73.285	96.019	106.882	96.205
Risicogewogen activa	4.659	4.792	4.641	3.833	3.277
Resultaten					
Renteresultaat	262	301	286	244	213
Resultaat financiële transacties	-16	-30	-20	-55	-39
Operationele baten	246	271	266	189	174
Operationele lasten	54	44	35	42	27
Bankenbelasting en resolutieheffing	18	28	38	12[3]	22
Waardeverminderingen van vorderingen	-	-	-	-	
Buitengewone bate	-	-	-	-[4]	11
Belastingen resultaat gewone bedrijfsuitoefening	48	56	72	54	41
Nettowinst	126	143	121	81	95
Dividend					
Dividenduitkering	60,0	60,0	50,0	45,0	55,0
Dividend (in euro's per aandeel)	1.017,1	1.017,1	847,6	762,9	932,4

1) Een toelichting op de berekening van de in de kerncijfers weergegeven grootheden is opgenomen in de 'Verklarende woordenlijst'
2) Kredieten inclusief rentedragende waardepapieren verstrekt aan decentrale overheden
3) Inclusief restitutie van € 15 miljoen met betrekking tot de jaren 2016 tot en met 2018
4) Bate als gevolg van een wijziging van de pensioenregeling

(in %)	**2023**[1]	2022	2021	2020	2019
Ratio's (in %)					
Tier 1 ratio	48,0	45,0	44,9	53,5	61,3
CET1 ratio	41,1	38,3	38,0	45,1	51,6
Cost/income ratio[2]	21,8	16,2	13,0	22,2	15,5
Dividend pay-out ratio	47,7	41,9	41,2	55,9	58,2
Leverage ratio[3]	20,6	18,9	14,3[4]	13,2	15,1
Leverage ratio (niet gecorrigeerd voor promotional assets)[5]	3,1	3,1	2,6[6]	2,4[6]	2,3
Liquidity Coverage Ratio	160	285	183	150	204
Net Stable Funding Ratio	133	141	133	122	118
MVO					
Volume nieuw uitgegeven duurzame obligaties in miljoenen euro's	3.766	4.703	3.550	4.531	2.538
CO_2-emissie equivalenten binnen de bedrijfsvoering p.p. (in ton)	0,5	0,9	1,2	1,5	2,8
Dekking portefeuille CO_2-emissie equivalenten PCAF (in %)	-	91,9	90,7	91,6	92,5
CO_2-emissie equivalenten leningportefeuille (in kton)	-[7]	1.657[8]	1.731[8]	1.762[8]	1.868[8]

1) Een toelichting op de berekening van de in de kerncijfers weergegeven grootheden is opgenomen in de 'Verklarende woordenlijst'
2) 'Cost' betreft de operationele lasten en 'income' de operationele baten
3) Rekening houdend met de proportionele berekening voor promotional banks conform CRR II per 27 juni 2019
4) 53,0% met toepassing van Decision (EU) 2021/1074 of 18 June 2021 on the temporary exclusion of certain exposures to central banks from the total exposure measure in view of the COVID-19 pandemic (ECB/2021/27)
5) Niet rekening houdend met de proportionele berekening voor promotional banks
6) Met toepassing van Decision (EU) 2021/1074 of 18 June 2021 on the temporary exclusion of certain exposures to central banks from the total exposure measure in view of the COVID-19 pandemic (ECB/2021/27)
7) De meest recente berekening is van 2022
8) Op basis van 91,9% van de leningportefeuille (2021: 90,7%); Het emissie cijfer 2021, 2020 en 2019 is herrekend naar de meest actuele methodologie

HIGHLIGHTS

2023 was zowel het warmste als het natste jaar sinds het begin van de metingen door het KNMI. Als bank van en voor de Nederlandse publieke sector trekken we ten strijde tegen klimaatverandering. We zien de klimaatvoetafdruk van onze kredietportefeuille steeds verder afnemen en dat terwijl de omvang van deze portefeuille afgelopen jaar is gegroeid tot een recordniveau van € 54 miljard. De nettowinst over 2023 is uitgekomen op € 126 miljoen en € 60 miljoen daarvan zal als dividend worden uitgekeerd aan onze aandeelhouders: de waterschappen, de Nederlandse staat en enkele provincies.

KREDIETPORTEFEUILLE VERDER GEGROEID TOT RECORDNIVEAU VAN
€ 54 MILJARD

NIEUWE FINANCIERING AAN KLANTEN IN DE NEDERLANDSE PUBLIEKE SECTOR EN DUURZAME-ENERGIEPROJECTEN IN 2023:
€ 7,4 MILJARD
(2022: € 9,6 MILJARD)

NETTOWINST IN 2023:
€ 126 MILJOEN
(2022: € 143 MILJOEN)

OP KOERS MET ONS KLIMAATACTIEPLAN:
KLIMAATVOETAFDRUK KREDIETPORTEFEUILLE 26% VERLAAGD
SINDS EERSTE METING IN 2019

De Nederlandse Waterschapsbank (NWB Bank) is in 1954 opgericht door de waterschappen en na zeventig jaar zijn we relevanter dan ooit. Directievoorzitter Lidwin van Velden: “De Watersnoodramp in 1953 vormde de directe aanleiding om de bank op te richten. Door klimaatverandering vragen we ons nu opnieuw af hoe we droge voeten houden. Onze klanten en aandeelhouders werken hard om ons land te beschermen en aan te passen. Met klimaatadaptatie en -mitigatie zorgen zij ervoor dat onze delta voor toekomstige generaties bewoonbaar blijft. En door hen passende en zo goedkoop mogelijke financiering te bieden, zorgen we dat de verduurzaming betaalbaar blijft en de lasten voor de burger zo laag mogelijk.”

Gezonde cijfers

Onze kredietverlening aan de Nederlandse publieke sector en duurzame-energieprojecten bedroeg het afgelopen jaar € 7,4 miljard en de totale kredietportefeuille bedroeg eind 2023 € 53,9 miljard. Nog nooit was de kredietportefeuille zo groot. Over 2023 boekten we een gezonde winst van € 126 miljoen en onze kapitaal- en liquiditeitsratio’s zijn onverminderd sterk. De Tier 1-ratio komt uit op 48,0% en de leverage ratio bedraagt per 31 december 20,6%. Beiden liggen ruimschoots boven de minimumnormen van respectievelijk 13,77% en 3%. Ook de liquidity coverage ratio (LCR) en de net stable funding ratio (NSFR) liggen met respectievelijk 160% en 133% ruim boven de minimumeis van 100%.

Gedaalde klimaatvoetafdruk

Sinds 2018 is de absolute klimaatvoetafdruk van onze kredietportefeuille met 16% gedaald en de relatieve impact (CO_2-equivalent per gefinancierde euro) zelfs met 25,5%. Dat is een hele prestatie gezien de verdere groei van onze kredietportefeuille. Maar we kijken nadrukkelijk breder dan naar de impact op het klimaat, het gaat ook om sociale impact en biodiversiteit met oog voor circulariteit en natuurinclusieve oplossingen. Vandaar dat we ons klimaatactieplan, dat we in 2022 hebben gepresenteerd, in 2024 zullen uitbreiden tot een breder duurzaamheidsactieplan. Transparantie over de impact van activiteiten en dilemma's hebben we hoog in het vaandel. De inspanningen op dat vlak vallen op: het afgelopen jaar eindigden we op de vierde plek in de *Transparantiebenchmark*, die de vijfhonderd grootste ondernemingen rangschikt op transparantie in mvo-verslaglegging.

Vooruitzichten

We blijven de Nederlandse publieke sector ook in 2024 op maatschappelijke en duurzame wijze voorzien van passende en zo goedkoop mogelijke financiering. De verwachting bestaat dat met name de kredietvraag van de waterschappen, drinkwaterbedrijven en woningcorporaties de komende jaren zal groeien vanwege de grote transitieopgaven waar zij voor staan. Hierdoor voorzien we een verdere groei van onze kredietportefeuille. We zijn voorzichtig in onze verwachting voor de nettowinst in 2024. Mede vanwege de hogere bankenbelasting en het besluit van de ECB om niet langer rente te vergoeden op de verplichte kasreserve die banken bij de centrale bank moeten aanhouden, komt deze naar verwachting lager uit dan afgelopen jaar.

PROFIEL VAN NWB BANK

NWB Bank is een bank van en voor de publieke sector met bijzondere aandacht voor water en duurzaamheid. Met onze hoge kredietwaardigheid trekken we tegen gunstige tarieven geld aan voor onze klanten. We richten ons op lage lasten voor de burger en een betaalbare verduurzaming van Nederland.

WIE WIJ ZIJN

Wij zijn een national promotional bank. Dit betekent dat wij met onze activiteiten bijdragen aan het publiek belang. NWB Bank is opgericht door en voor de waterschappen, maar al vrij snel zijn we de bredere Nederlandse publieke sector gaan financieren. Denk aan gemeenten, drinkwaterbedrijven, zorginstellingen en woningcorporaties.

Met onze financiering richten we ons op organisaties en initiatieven die maatschappelijke meerwaarde leveren. Wij streven geen winstmaximalisatie na, maar willen wel een gezond rendement maken om zo te blijven bijdragen aan een stabiele en duurzame financiële sector.

"Wij dragen bij aan een betaalbare verduurzaming van Nederland."

WAT WIJ DOEN

Vanaf onze oprichting in 1954 financieren wij maatschappelijke organisaties, projecten en fondsen in Nederland. Op 5 mei 1954 is onze bank opgericht om na de Watersnoodramp waterschappen te helpen bij de enorme investeringsopgave om ons land te beschermen tegen water. Al in 1939 bestonden plannen voor de oprichting van een waterschapsbank. De ramp van februari 1953 heeft de oprichting in een stroomversnelling gebracht. Er lag dus meteen een belangrijke taak.

In het huidige tijdperk staan we voor nieuwe uitdagingen: verduurzaming en de energietransitie zijn topprioriteit. De overgang naar een klimaatneutrale, natuurinclusieve en circulaire economie vergt de komende decennia grote investeringen, waarbij zo'n investering over een lange periode terugverdiend moet worden. Dit soort langetermijnfinanciering past bij uitstek bij onze bank. Een grote pre is dat wij voor deze langetermijninvesteringen passende financiering kunnen verstrekken en de financieringskosten voor onze klanten laag kunnen houden. Dat is te danken aan onze hoge kredietwaardigheid en ons efficiënte bedrijfsmodel.

HOE WIJ DAT DOEN

Het geld dat wij uitlenen aan onze klanten halen wij op in de internationale geld- en kapitaalmarkt. We doen dit zo veel mogelijk met de uitgifte van ESG-obligaties, waarbij ESG staat voor de duurzaamheidscriteria Environmental, Social en Governance. De activiteiten van de waterschappen financieren we met Waterobligaties (Green Bonds) en voor de financiering van de sociale woningbouw geven we SDG (Sustainable Development Goals) Housing Bonds uit. We zijn hier zeer ervaren in en hebben sinds de uitgifte van onze eerste ESG-obligatie in 2014 op die manier al ruim € 28 miljard opgehaald. In Nederland zijn we daarmee koploper en ook internationaal hebben we een toonaangevende positie.

De positie die we als financiële instelling hebben opgebouwd, is mede te danken aan onze compacte organisatie en open cultuur. Die zorgen ervoor dat wij slagvaardig, deskundig en inventief zijn. Wat onze organisatie ook kenmerkt is integriteit: klanten en andere stakeholders kunnen op ons vertrouwen. En net als onze klanten willen we zelf het goede voorbeeld geven als het gaat om duurzaamheid binnen de organisatie.

Zo schaffen we alleen nog bedrijfsauto's aan die geen CO_2 uitstoten en heeft ons kantoor energielabel A+. Duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen is dus ook onderdeel van al onze ínterne processen.

"Meer en meer financieren we onze klanten met duurzame obligaties."

Het overgrote deel van de kredietportefeuille van onze bank bestaat uit kredietverlening aan (decentrale) overheden of instellingen onder garantie van (decentrale) overheden. Mede daardoor beschikken we over de hoogste kredietwaardigheidsratings AAA/Aaa en staat NWB Bank zesde op de lijst van 's werelds veiligste banken. Vanwege onze hoge kredietwaardigheid, financiële deskundigheid en slagvaardige organisatie zijn we in staat actief in te spelen op de financieringsbehoeften van de Nederlandse publieke sector, ook in moeilijke tijden.

Als significante bank staan we onder direct toezicht van de Europese Centrale Bank. De intensiteit en hoge eisen van dit toezicht, dat voor een national promotional bank als NWB Bank niet anders is dan voor een commerciële bank, en ook onze eigen wens om professioneel en deskundig te opereren, brengen met zich mee dat we continu investeren in onze organisatie, medewerkers en systemen.

HISTORIE

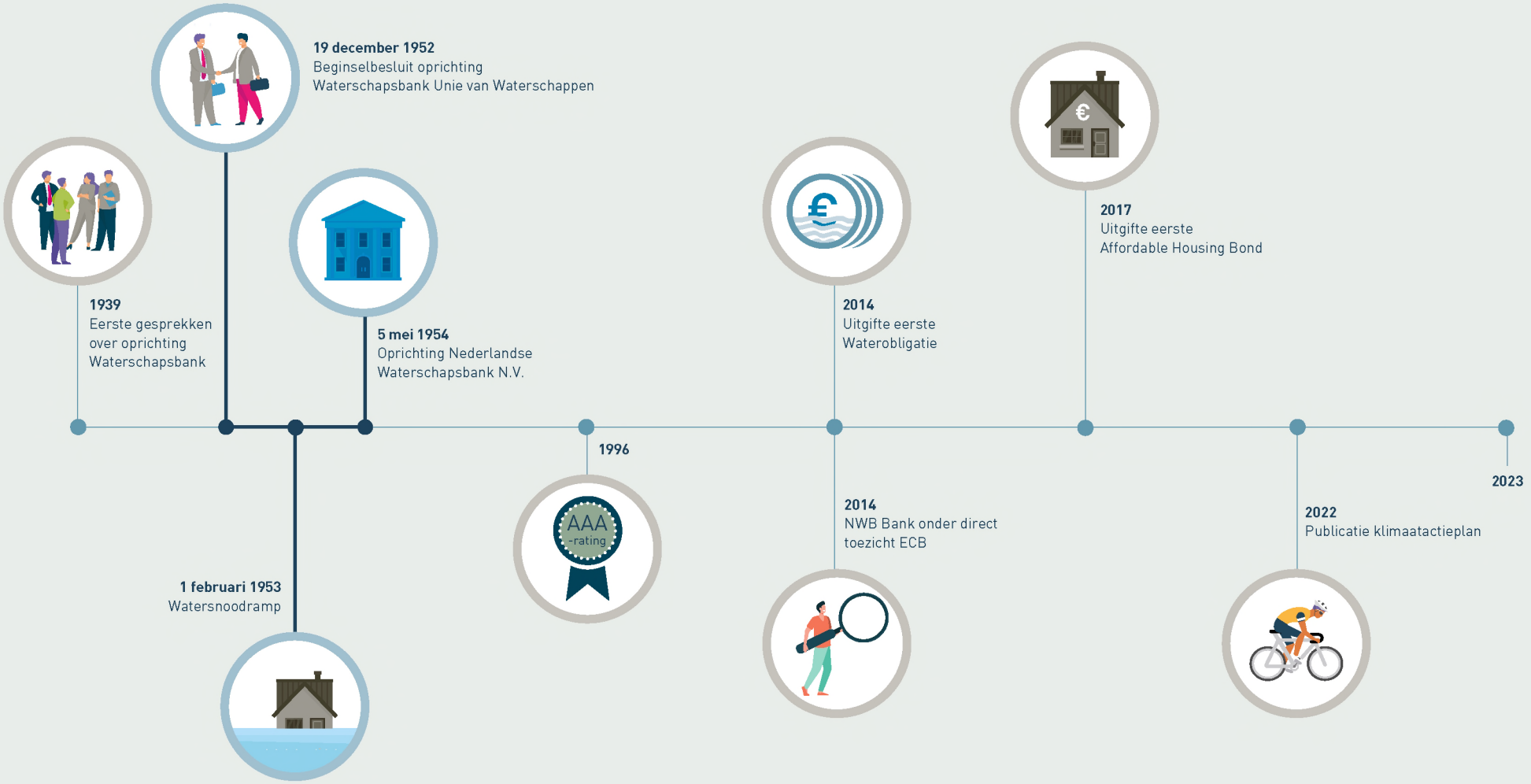
19 december 1952
Beginselbesluit oprichting
Waterschapsbank Unie van Waterschappen
1939
Eerste gesprekken
over oprichting
Waterschapsbank
5 mei 1954
Oprichting Nederlandse
Waterschapsbank N.V.
1 februari 1953
Watersnoodramp
1996
AAA
-rating
2014
Uitgifte eerste
Waterobligatie
2014
NWB Bank onder direct
toezicht ECB
2017
Uitgifte eerste
Affordable Housing Bond
2022
Publicatie klimaatactieplan
2023

DIRECTIEVERSLAG

2

- Interview met Lidwin van Velden
- De wereld om ons heen
- Strategie en waardecreatie
- De duurzame waterbank: resultaten en impact in 2023
- Bank van en voor de publieke watersector
- Essentiële speler in de financiering van de Nederlandse publieke sector
- Financieringspartner voor de verduurzaming van Nederland
- Duurzame, efficiënte en maatschappelijk betrokken organisatie
- Verantwoord rendement en maatschappelijke impact
- Vooruitzichten 2024

Interview

Lidwin van Velden
Voorzitter van de directie

"Onze missie *samen investeren we in een waterbewuste en duurzame samenleving* is geen idealisme, maar is waarvoor we zijn opgericht en van belang om een gezonde bank te waarborgen"

NWB Bank blijft groeien: zowel qua uitstaand kapitaal als qua menselijk kapitaal. Dat vraagt om nog meer scherpte op de handelswijze binnen de bank en bij haar klanten, met het oog op milieu, maatschappij en goed bestuur.

Directievoorzitter Lidwin van Velden: "De basis voor onze strategie is de betrokkenheid, betrouwbaarheid en bevlogenheid van de medewerkers."

In 1953 was de Watersnoodramp, in 1954 richtten de waterschappen in de nasleep daarvan NWB Bank op. De bank staat dus voor een mooi jubileumjaar.

"Zeker, en we zijn relevanter dan ooit. Het nieuwe jaar begon met extreem weer en wateroverlast, dat volop in het nieuws kwam vanwege het hoge water. Voor het tweede jaar op rij kon ik daarover in mijn nieuwjaarsblog voor onze medewerkers schrijven, al werd het ditmaal nog spannender en kwam het heel dichtbij voor mij. Ik woon aan het Markermeer en het buitendijkse weiland voor ons huis was veranderd in een kolkend meer en het water klotste tegen de dijk, die vol lag met zandzakken. Zoiets had ik nog niet eerder meegemaakt, terwijl ik daar al geruime tijd woon. Ik kon voor mijn eigen deur zien wat klimaatverandering teweegbrengt. En toen ik afgelopen juli onderweg was naar onze Samen NWB Bank-dagen, was het code rood vanwege storm Poly. Klimaatverandering wordt steeds tastbaarder, en daarmee de strijd van onze klanten en aandeelhouders om ons land ertegen te beschermen en erop aan te passen. Met klimaatadaptatie en -mitigatie zorgen zij ervoor dat deze mooie delta voor toekomstige generaties bewoonbaar blijft. Maar er is meer actie nodig. Daarom roepen de waterschappen en drinkwaterbedrijven het Rijk en provincies op om samen verder te investeren in de bescherming tegen weersextremen en herstel van waterkwaliteit en natuur."

"Het weiland werd een kolkend meer en het water klotste tegen de dijk; ik kon voor mijn eigen deur zien wat klimaatverandering teweegbrengt"

Is het niet zuur om vast te stellen dat de bank na zeventig jaar relevanter is dan ooit?

"Er is nog heel veel werk te doen, werk genoeg waar wij een bijdrage aan willen en kunnen leveren. Dat is in zekere zin niet positief, nee, als je bedenkt dat die verschrikkelijke Watersnoodramp de directe aanleiding vormde om de bank op te richten. Ons doel is waar te maken waarvoor wij zijn opgericht, daar gaan wij mee door. Onze missie *samen investeren we in een waterbewuste en duurzame samenleving* is geen idealisme, maar is waarvoor we zijn opgericht en van belang om een gezonde bank te waarborgen. Bedenk bijvoorbeeld dat we ongeveer een derde van de sociale woningbouw in Nederland financieren en wij natuurlijk willen dat de mensen die daar wonen droge voeten houden en een gezonde leefomgeving hebben.

Droge voeten door een kleinere voetafdruk.

"Sinds 2019 meten we als bank onze klimaatvoetafdruk en we worden daar steeds volledieger en nauwkeuriger in. Inmiddels hebben we ongeveer 92% in beeld van de klimaatimpact van onze kredietverlening. Die constante verbetering in het meten zorgt zo nu en dan voor correcties in de cijfers, maar de klimaatvoetafdruk van onze kredietportefeuille is met ruim 26% verlaagd sinds onze eerste meting. We monitoren op klantniveau of we samen op weg zijn naar de klimaatdoelen van Parijs. Maar we kijken breder dan het klimaat; natuur en biodiversiteit zijn belangrijk om onze klimaatdoelen te halen en breder voor een gezonde leefomgeving. Wij zijn bezig om ook onze impact op en afhankelijkheid van natuur en biodiversiteit in kaart te brengen en hier doelstellingen voor te formuleren."

Tot welke stappen leiden die cijfers?

"We hebben in april 2022 ons klimaatactieplan gepubliceerd en daarin aangegeven dat we gaan verbreden. In 2024 komt er een update van dat plan, waarin we onze doelen ten aanzien van biodiversiteit verhelderen en concreter maken, in lijn met de *Finance for Biodiversity Pledge*. We sturen ook op biodiversiteit, ook in het belang van de bank zelf. We zijn immers actief in sectoren die afhankelijk zijn van de diensten die de natuur ons levert. Een gezonde natuur is cruciaal voor de kwaliteit van onze drinkwaterbronnen en dus voor de waterschappen en drinkwaterbedrijven. Natuur kan oplossingen bieden, zoals mooi te zien is bij de Prins Hendrikzanddijk op Texel en het *Ruimte voor de Rivier*-programma waarbij natuurvriendelijke oevers als waterbuffers dienen. Twee vliegen in één klap: je bevordert de natuur en je beschermt tegen overstromingen en droogte. We zijn als bank ook betrokken bij de *Agenda Natuurinclusief*, een initiatief van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Het bedrag aan nieuwe kredietverlening ging in 2023 enigszins omlaag ten opzichte van het jaar ervoor. Was de hogere rente daarvan de oorzaak?

"Het is eerder zo dat onze klanten optimaal geleend hebben in de voorgaande jaren, toen de rente juist laag was. Ze hebben vooruitgedacht en de lage rente benut om financieringen op te nemen voor investeringen in de toekomst. De totale kredietportefeuille groeit nog steeds en ook onze financiële resultaten zijn gunstig en passend voor ons bedrijfsmodel als publieke bank. De financiering van duurzame-energieprojecten is verder toegenomen, waarmee we weer een stapje dichter komen bij het gewaagd doel van de bank: een kredietportefeuille die in 2035 energiepositief is, op weg naar klimaatneutraal in 2050. We konden in 2018, toen we de strategie van de duurzame waterbank vaststelden, niet voorzien dat die eraan zat te komen, maar door in 2019 te beginnen met de financiering van duurzame-energieprojecten hebben we bijgedragen aan de weerbaarheid van ons land voor een energiecrisis. En hoewel de kredietverlening iets omlaag is gegaan, was die met € 7,4 miljard afgelopen jaar nog steeds fors. Een teken dat wij onze maatschappelijke rol goed oppakken."

Heeft de hogere rente nog consequenties gehad voor de bedrijfsvoering van NWB Bank?

"Onze winst is maar beperkt gevoelig voor de renteniveaus. Dat komt doordat wij geen winstmaximalisatie nastreven en onze marges te allen tijde zo laag mogelijk houden in het belang van onze

klanten en hun maatschappelijke doelen. De hoogte van de rente die we onze klanten in rekening brengen beweegt nagenoeg een-op-een mee met de rente die wij zelf betalen voor de aangetrokken financiering op de internationale kapitaalmarkt. Natuurlijk hebben wij winst nodig om toe te voegen aan het eigen vermogen, zodat we voldoende gekapitaliseerd zijn en blijven en onze ambities ook in de toekomst kunnen waarmaken. Het bedrijfsmodel is die van een gezonde publieke bank die een passende winst realiseert om een redelijk dividend uit te keren en te sparen voor onze rol in de toekomst. Onze prioriteit is om zo gunstig mogelijk en zo passend mogelijk krediet te verlenen aan onze klanten in de publieke sector."

"Door onze financiering van duurzame-energieprojecten hebben we bijgedragen aan de weerbaarheid van het land voor een energiecrisis"

Een volstrekt ander uitgangspunt dan dat van een commerciële bank. Worden jullie in de regelgeving niet te veel op één hoop gegooid?

"Na de bankencrisis is de regelgeving flink aangescherpt. Met een balans van ongeveer € 76 miljard praat je over een significante bank en in combinatie met onze triple-A-rating legt dat de lat hoog voor de kwaliteit en professionaliteit van ons werk. De steeds strengere regelgeving voor banken is een goede zaak, wat niet wegneemt dat soms meer maatwerk met oog voor de bijzondere positie van publieke banken gewenst is. Europese publieke banken zoals NWB Bank hebben een ander bedrijfsmodel en zijn gezamenlijk goed voor ruim 15% van de Europese financieringsmarkt. Vanwege het maatschappelijke karakter zijn ze bovendien vooruitstrevend in de uitgifte van duurzame obligaties, waarmee de maatschappelijke investeringen nog gunstiger kunnen worden gefinancierd. We hebben als European Association of Public Banks een positionpaper opgesteld om aandacht te vragen voor de regelgeving rond Green Bonds. Daarin hebben we gewezen op het belang van publieke banken als early adopters en op het feit dat het voorgestelde framework niet helemaal past. Met een eerste succes. De wetgevers in Europa hebben nu scherper voor ogen wat we doen en wat onze specifieke missie is en er is al een verhelderende stap in onze richting gemaakt."

Een missie die leeft binnen alle geledingen van NWB Bank.

"Elk jaar kijken we kritisch naar onze strategie, of we nog op de goede route zitten, en de basis van die strategie is de betrokkenheid, betrouwbaarheid en bevlogenheid van onze medewerkers. Reden genoeg om te investeren in ons menselijk kapitaal. We zijn het afgelopen jaar gegroeid van circa 100 naar ruim 130 medewerkers en we groeien ook in 2024 verder. Dat komt door investeringen in de kwaliteit van onze processen, waaronder nieuwe aspecten zoals de inbedding van ESG in al onze processen en de bijbehorende data. Tegelijkertijd staan de investeringen in het teken van een optimale bediening van onze klanten. En met de groei van de organisatie ontstaan weer andere uitdagingen op het gebied van HR en interne communicatie. Voor de huisvesting van alle collega's hebben we tijdelijke maatregelen getroffen en we werken ook aan huisvestingsoplossingen voor de langere termijn."

In het eerste kwartaal 2023 heeft NWB Bank het veranderprogramma Lighthouse feestelijk afgerond. Wat is er nu anders?

"Behalve dat we hebben gewerkt aan de versteviging en digitalisering van onze processen, is een van de veranderingen aanpassing van de governance, waarbij het senior management een grotere rol heeft gekregen in besluitvormende commissies. Dit vraagt van de managers dat ze over de grenzen van hun eigen afdeling heen kijken. Ook spelen zij een belangrijke rol bij het inspireren van de medewerkers vanuit onze missie en de vertaalslag naar het dagelijkse werk, zodat we met z'n allen nog meer mogelijkheden zien om ons werk nog beter te doen. Als begeleiding daarbij is een Management Development-programma gestart. Om de missie te laten leven hebben we voor de tweede keer de *Samen NWB Bank*-dagen georganiseerd. In workshops en inspiratiesessies leerden we grenzen te verleggen en Bernice Notenboom, die expedities heeft ondernomen naar de Noord- en Zuidpool, inspireerde ons nog meer om onze missie als duurzame waterbank te vervullen. We hadden toen ook de première van de

bedrijfsfilm *Voorbij het water*, waarin klanten enthousiast vertellen over de samenwerking met de bank en spontaan onze kernwaarden en kerncompetenties noemen. Die vallen dus op, wat essentieel is, want het duidt erop dat de betrokkenheid, slagvaardigheid en bevlogenheid van de bank geen holle kreten zijn, maar als zodanig worden ervaren.

Ook elders valt het goede werk op. NWB Bank werd vierde in de Transparantiebenchmark van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, die de 500 grootste ondernemingen rangschikt op transparantie in mvo-verslaglegging.
"Ik ben daar trots op en je ziet dat daarin onze kennis, kunde en ambitie bij elkaar komen. Met ingang van 1 januari 2025 verplichten nieuwe Europese richtlijnen maximale transparantie over het duurzaamheidsbeleid. Die vierde plek toont dat wij al hard daarnaar op weg zijn en de juiste mindset hebben om transparant te rapporteren over duurzaamheid en onze impact. Het was voor ons een mooie verrassing en die erkenning hebben we ongetwijfeld deels te danken aan onze ESG Accelerator, een groep medewerkers die de afgelopen jaren hebben gewerkt aan de versnelde inbedding van ESG in onze processen en het verzamelen en structureren van de bijbehorende ESG-data. Geen losse eilandjes maar een bankbrede keten. We zijn niet alleen scherp op de risico's, maar zeker ook op de kansen op het gebied van ESG, omdat dat tot de kerntaak van de bank behoort."

DE WERELD OM ONS HEEN

De Nederlandse en Europese economie zijn in 2023 flink afgekoeld. Officieel bevond Nederland zich zelfs in een recessie, toen er in de eerste drie kwartalen van het jaar sprake was van een krimp, al was deze beperkt. De belangrijkste oorzaken van de afkoeling van de economie zijn de terugval van de wereldhandel en het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank. Dit beleid, dat resulteerde in hogere rentes, was nodig om de hoge inflatie te bestrijden.

INFLATIE

De gemiddelde inflatie over heel 2023 in Nederland komt uit op 3,8%. Dat is vrij hoog, ook in historisch perspectief, maar wel veel lager dan de 10% in 2022. De kerninflatie zonder energie en voedsel kwam in 2023 gemiddeld uit op 6,5%. Om inflatie binnen Europa te vergelijken wordt er gekeken naar de geharmoniseerde index van consumentenprijzen (HICP). Op basis van de HICP zijn de consumentengoederen en -diensten in Nederland in 2023 gemiddeld 4,1% (2022: 11,6%) duurder geworden en in de hele eurozone is dit 5,4% (2022: 8,4%).

RENTE

Zowel de ECB als de Federal Reserve in de Verenigde Staten en de Bank of England probeerden in 2023 de inflatie te beteugelen. De ECB verhoogde haar beleidsrente het afgelopen jaar in totaal zes keer, waarbij de laatste verhoging plaatsvond in september. Ook in maart verhoogde de ECB de rente, ondanks dat toen sprake was van behoorlijke onrust op de financiële markten. In die maand leidde het faillissement van Silicon Valley Bank in de Verenigde Staten tot zorgen over de bancaire sector bij beleggers en de onrust deed ook de Zwitserse bank Credit Suisse wankelen. Aandelenmarkten belandden diep in het rood en op de obligatiemarkten gingen rendementen tientallen basispunten omlaag. Uiteindelijk keerde de rust terug, mede dankzij de overname van Credit Suisse door UBS, die plaatsvond op instigatie van de Zwitserse centrale bank en overheid. Aan het einde van 2023, na de laatste verhoging in september, bedroeg de ECB-beleidsrente 4,00%: niet eerder stond die zo hoog. In de laatste maanden van het jaar werd duidelijk dat er geen renteverhogingen meer te verwachten waren en

POLITIEK

gingen markten zelfs vooruitblikken op renteverlagingen, aangezien de inflatie onder controle leek. Als de ECB de beleidsrente aanpast of de verwachting bestaat dat dit gebeurt, werkt dit via financiële markten en banken door in rentes die overheden, bedrijven en huishoudens betalen en ontvangen. Zodoende kende de kapitaalmarktrente in 2023 een grillig verloop. Er waren maanden waarin hypotheekaanbieders meerdere keren per week hun rente wijzigden. Soms ging het om verhogingen tot en met 0,5% ineens, maar in december bevond de rente voor nieuwe hypotheken zich weer op het niveau van begin 2023. De veranderende rente heeft ook invloed op de overheidsfinanciën, maar dat heeft het toen nog missionaire kabinet er niet van weerhouden om aan te kondigen dat het zou blijven investeren. Bij de presentatie van de Voorjaarsnota in april liet het kabinet weten extra geld kwijt te zijn aan defensie, asiel en de afhandeling van de toeslagenaffaire en de mijnbouwschade in Groningen. Toen wist echter nog niemand dat het kabinet in juli zou vallen.

Er waren binnen de coalitie van VVD, D66, CDA en ChristenUnie al enige tijd spanningen, zeker rond de aanpak van de stikstofproblematiek. De uitstoot van stikstof moet drastisch omlaag om de natuur en biodiversiteit te versterken. In het coalitieakkoord staat daarom dat de uitstoot in 2030 moet zijn gehalveerd ten opzichte van 2019. Met name van de landbouw worden grote aanpassingen gevraagd en dat stuitte op weerstand van de sector en een deel van de maatschappij. Dat bleek bij de verkiezingen voor de waterschappen en provincies op 15 maart, toen de BoerBurgerBeweging (BBB) als winnaar uit de bus kwam. Vanwege deze uitslag sprak de regering eind maart af te gaan heronderhandelen over de paragraaf stikstof in het regeerakkoord, al wilde men eerst een Landbouwakkoord en nieuwe provinciale besturen afwachten. Het proces om tot een Landbouwakkoord te komen werd echter eind juni beëindigd, nadat de grootste landbouworganisatie LTO uit het overleg was gestapt.

Toch viel de regering begin juli niet over stikstof, maar doordat de partijen geen overeenstemming konden bereiken over asielmaatregelen. Op 22 november waren er Tweede Kamerverkiezingen. De PVV, die 37 zetels behaalde, werd de grootste partij. Achter de PVV volgde GroenLinks-PvdA met 25, VVD met 24 en Nieuw Sociaal Contract (NSC) met 20 zetels. D66 behaalde 9 zetels en de BBB 7, gevolgd door de overige partijen, waaronder het CDA met 5 zetels. Direct na de verkiezingen begon de formatie van een nieuw kabinet, waarbij na een korte verkenning PVV, VVD, NSC en BBB besloten te gaan onderhandelen over een coalitieakkoord onder leiding van twee opeenvolgende informateurs. Op de inhoud ontvingen beide informateurs vele brieven van belanghebbenden over wat zij belangrijke thema's en uitdagingen vinden.

MAAT-SCHAPPIJ

Een van de grootste uitdagingen voor een nieuw kabinet is het tekort aan woningen in Nederland. Eind 2023 bedroeg dat tekort bijna 400.000 woningen. Het demissionaire kabinet wil dat er tot en met 2030 zeker 900.000 woningen worden gebouwd, waarvan minstens twee derde betaalbare huur- en koopwoningen. De koepel van woningcorporaties, Aedes, vindt dat het nieuwe kabinet de regie moet nemen om de woningcrisis te bestrijden en ervoor te zorgen dat woningcorporaties daaraan kunnen bijdragen.

Voor gemeenten, provincies en waterschappen vormen behalve woningbouw, thema's als bestaanszekerheid, klimaat en energie en landelijk gebied de kern van de voorgestelde agenda. De decentrale overheden willen onder meer dat water en bodem sturend worden bij ruimtelijke plannen en dat dit lokaal, regionaal en waar nodig landelijk in de wet wordt verankerd. Het belang van ruimtelijke plannen werd in de laatste weken van het jaar duidelijk toen er sprake was van hoogwater. Via de grote rivieren kwam veel water Nederland binnen en in combinatie met veel regen en wind leidde dat op sommige plaatsen tot wateroverlast. De situatie in het hoofdwatersysteem bleef echter beheersbaar en de dijken hebben het gehouden. Sowieso was 2023 een jaar van weerextremen. Het was zowel het natste als het warmste jaar sinds het begin van de metingen door het KNMI. Ook wereldwijd ging 2023 de boeken in als het warmste jaar sinds het begin van de metingen en er werden recordwaarden genoteerd voor de zeewatertemperatuur en zeespiegelstijging.

STRATEGIE EN WAARDECREATIE

STRATEGIE

VISIEVIERLUIK

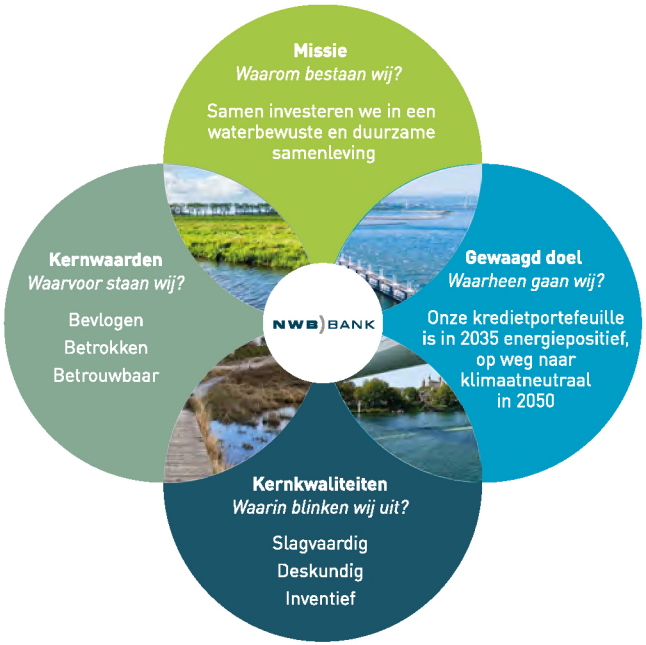

Missie en visie

Het is onze missie om samen met onze stakeholders te investeren in een waterbewuste en duurzame samenleving. Waterbewustzijn en duurzaamheid zitten in het DNA van onze bank. Wij willen een bijdrage leveren aan ecologische en sociaal-maatschappelijke doelen voor de lange termijn en zetten onze financieringskracht hier optimaal voor in.

Onze klanten bieden we passende en zo gunstig mogelijke financiering aan. Zo houden we de financieringslasten van de publieke sector laag en de verduurzaming van Nederland betaalbaar. Sinds de oprichting in 1954 richten we ons op een efficiënte en verantwoorde bundeling van de financieringsbehoeften van onze klanten. We zijn kosten- en risicobewust en maken gebruik van onze AAA/Aaa-ratings om goedkoop en duurzaam geld aan te trekken voor de Nederlandse publieke sector.

Waterbewustzijn en duurzaamheid zitten ook in het DNA van onze oprichters, de waterschappen. Klimaatadaptatie, klimaatmitigatie en verbetering van biodiversiteit behoren tot hun kerntaken en de waterschappen spelen een belangrijke rol in de energietransitie. Nog steeds zijn zij een van onze grootste klantgroepen. Een andere grote klantgroep vormen de woningcorporaties, die in de verduurzaming ook een belangrijke rol spelen. Circa 30% van de Nederlandse woningen betreft sociale volkshuisvesting en de woningcorporaties investeren volop in klimaatneutrale nieuwbouw, het energiezuiniger maken van bestaande sociale huurwoningen en het laag houden van de sociale huren. Samen met de woningcorporaties, waterschappen, gemeenten, drinkwaterbedrijven en andere klanten werken we aan een samenleving waarin de huidige én toekomstige generaties goed en duurzaam kunnen leven.

Intern hanteren we een zogenoemd visievierluik, waarin we helder uiteenzetten waarom we bestaan, waar we voor staan en waar we in uitblinken. Onderdeel van het visievierluik is ons gewaagd doel, een prikkelend en uitdagend doel dat onze medewerkers stimuleert en motiveert wezenlijk bij te dragen aan de energietransitie en verduurzaming van Nederland. In de afbeelding hiernaast is het vierluik weergegeven.

Gewaagd doel

Wij streven ernaar dat onze kredietportefeuille in 2035 energiepositief is, op weg naar klimaatneutraal in 2050. Energiepositief betekent dat de duurzame-energieprojecten die wij financieren meer hernieuwbare energie opwekken dan de rest van onze klanten verbruiken aan fossiele energie. Dat willen we bereiken door onze klanten te stimuleren hun energieverbruik zoveel mogelijk te verlagen en waar dat kan hernieuwbare energie te gebruiken. Tegelijkertijd verstrekken we financiering aan duurzame-energieprojecten, zodat er zoveel mogelijk hernieuwbare energie beschikbaar komt. Wij realiseren ons dat dit ambitieus is, maar mede met het oog op dit gewaagd doel stelden we in 2022 als eerste financiële instelling in Nederland een **klimaatactieplan** op.

Kernwaarden

Bevlogen, betrokken en betrouwbaar zijn onze kernwaarden. Van onze medewerkers verwachten we dat zij deze kernwaarden bij de uitoefening van hun functie actief uitdragen. Wij zijn een organisatie die wezenlijke maatschappelijke impact nastreeft. We hebben passie voor ons vak, voor verduurzaming en helpen mensen graag. Onszelf en anderen dagen we uit tot continue ontwikkeling en verbetering en om zo goed mogelijk bij te dragen aan de maatschappelijke doelen die we samen nastreven. Betrouwbaarheid is daarbij essentieel. We kunnen onze maatschappelijke rol alleen optimaal vervullen als de samenleving, en de klant in het bijzonder, vertrouwen heeft in onze organisatie en in de integriteit waarmee we als bank opereren. Bovendien geldt dat wij voor onze financiering nagenoeg geheel afhankelijk zijn van de internationale geld- en kapitaalmarkt. Integriteit en een transparante informatievoorziening zijn mede daarom van groot belang; niet alleen voor investeerders maar ook voor alle andere stakeholders van onze bank.

Kernkwaliteiten

Om goed invulling te geven aan deze kernwaarden zijn kernkwaliteiten van belang, die we ook vastlegden in het vierluik. Bij NWB Bank is het essentieel dat wij in staat zijn en de wil hebben om zaken voor elkaar te krijgen die bijdragen aan een stabiele en duurzame financiële sector en een economie die goed is voor zowel mens als milieu. Daarvoor dienen wij te beschikken over de juiste kennis en ervaring, niet alleen financieel, maar ook voor onze maatschappelijke rol. Nederland staat voor veel uitdagingen, zoals de energietransitie en het bouwen en betaalbaar houden van woningen. Het zijn lastige opgaven, die we in de samenleving samen moeten aanpakken. Vanuit de bank denken en doen wij proactief mee. Het is belangrijk dat wij slagvaardig, deskundig en inventief zijn. Die kernkwaliteiten koesteren we en bewaken we continu.

Langetermijnstrategie

In samenspraak met de raad van commissarissen hebben we een aantal randvoorwaarden geformuleerd waarbinnen de bank moet opereren om van toegevoegde waarde te zijn voor onze klanten, aandeelhouders en overige stakeholders.

Belangrijke uitgangspunten zijn het behoud van de hoge kredietwaardigheidsratings en de status van promotional bank. Dat laatste betekent dat, conform Europese regelgeving, in omvang ten minste 90% van onze totale uitstaande kredietverlening kwalificeert als promotionele lening. Dit betreft kredietverlening waarmee we bijdragen aan het realiseren van publieke beleidsdoelen.

We hebben een lage risicobereidheid die statutair verankerd is. De activiteiten van onze bank zijn duidelijk gelieerd aan de Nederlandse publieke sector en ook als zodanig herkenbaar voor onze aandeelhouders, rating agencies en investeerders. Het overgrote deel van onze kredietportefeuille betreft leningen aan Nederlandse (decentrale) overheden en leningen onder garantie van deze overheden. Een ander belangrijk uitgangspunt is dat onze organisatie goed is toegerust op bestaande en nieuwe taken, zowel op commercieel vlak als op het gebied van risicobeheersing.

STRATEGIE VAN NWB BANK

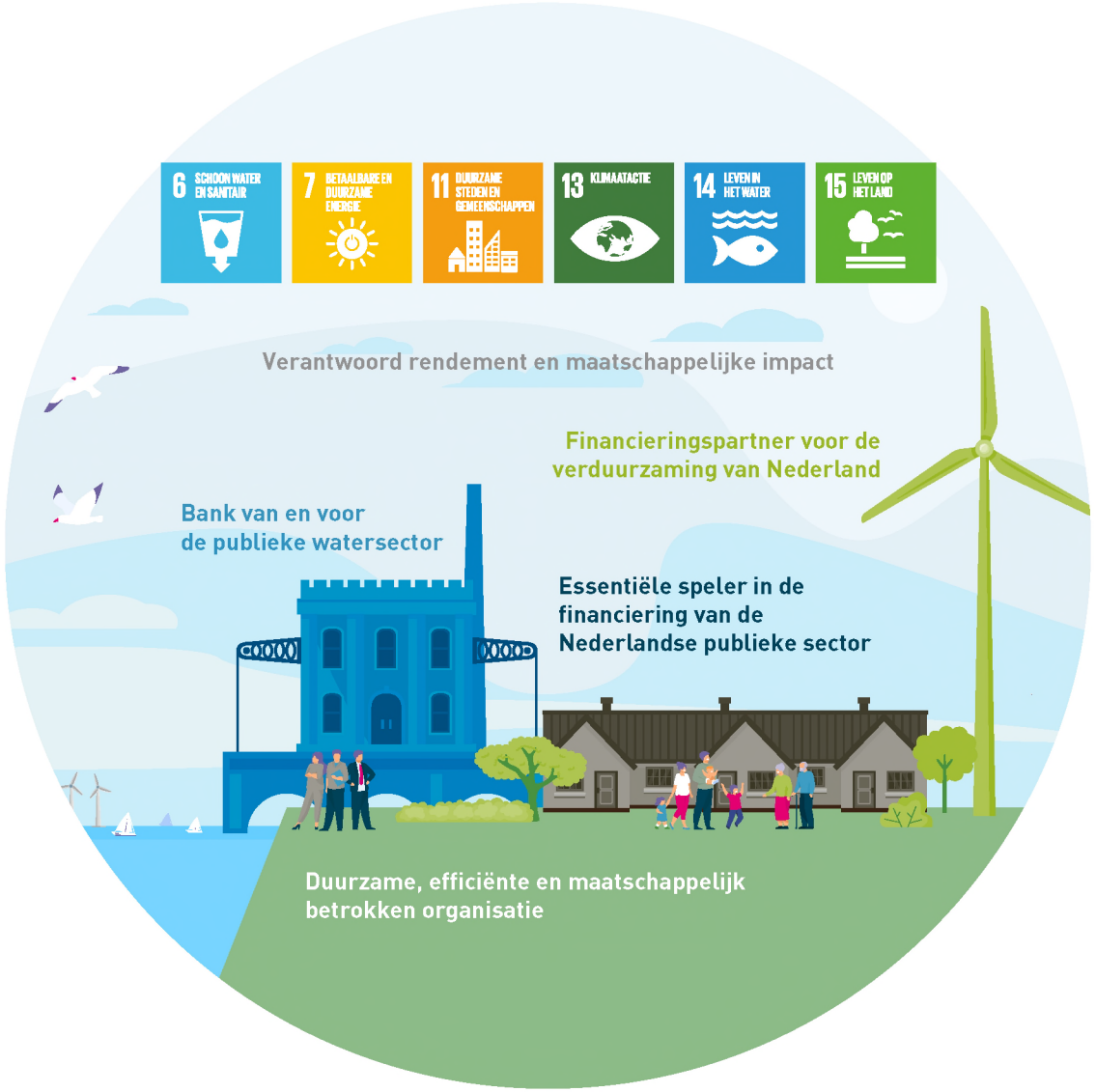

Middellangetermijnstrategie

In afstemming met de raad van commissarissen en stakeholders hebben we in 2018 binnen het strategisch kader de strategie voor de middellange termijn vastgesteld. Onder de noemer 'de duurzame waterbank' formuleerden we voor de periode 2019-2023 concrete doelstellingen. In 2021 trokken we die doelstellingen door naar 2026, nadat we bij een mid-term review van deze strategie hadden geconstateerd dat de strategie werkt en we op koers liggen. Aan de strategie van 'de duurzame waterbank' koppelden we zes Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties die voor onze bank het meest relevant zijn en waar we de meeste impact op hebben. Die impact monitoren we aan de hand van een aantal key performance indicators (KPI's). Deze KPI's zijn zoveel als mogelijk kwantitatief van aard, zodat de resultaten meetbaar, inzichtelijk en goed vergelijkbaar zijn.

De strategie van NWB Bank heeft drie pijlers, een fundament en een sluitstuk. We lichten deze toe en geven per onderdeel aan welke van de zes Sustainable Development Goals hierbij aansluiten.

Pijler 1: Wij zijn dé bank van en voor de publieke watersector

Wij zijn dé bank van en voor de publieke watersector. Dat is onze eerste strategische pijler. Onze bank is de primaire integrale financiële dienstverlener van de waterschappen en bij de financiering van deze aandeelhouders streven we naar een zo hoog mogelijk marktaandeel. Door passende financiering te verstrekken tegen zo laag mogelijke kosten helpen we de waterschappen bij hun taken op het gebied van hoogwaterbescherming, waterbeheer en waterkwaliteit. Voor de financiering van de kredietverlening aan de waterschappen geven we speciale Waterobligaties (Green Bonds) uit.

Drinkwaterbedrijven zijn van oudsher ook een belangrijke klantgroep van onze bank. De financiering van deze klanten past bij uitstek bij het profiel van 'de duurzame waterbank'. Drinkwaterbedrijven hebben als belangrijkste taak om consumenten en bedrijven van hoogwaardig en voldoende drinkwater te voorzien en om dat ook in de toekomst te kunnen doen, investeren zij in natuurbeheer. De omvang van onze kredietverlening aan deze sector willen we waar mogelijk uitbreiden.

De SDG die perfect aansluit bij een bank van en voor de publieke watersector is SDG 6: Verzeker toegang tot en duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen. Om onze impact te bepalen kijken we naar de kwaliteit van het oppervlaktewater en naar de kwaliteit van het drinkwater waarvoor de waterschappen respectievelijk drinkwaterbedrijven verantwoordelijk zijn. Daarnaast zijn de SDG's 13, 14 en 15 relevant.

SDG 13 richt zich op dringende actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden. Aanpassing van Nederland aan klimaatverandering, ook wel klimaatadaptatie genoemd, is een integraal onderdeel van de taken van de waterschappen.

SDG 14 gaat over het behoud en duurzaam gebruik van de oceanen, zeeën en maritieme hulpbronnen. De waterschappen werken aan schoon en ecologisch gezond oppervlaktewater. Zij streven zowel naar een optimale waterkwaliteit voor de gebruikers, waaronder landbouw, drinkwaterbedrijven en recreatie, als naar goede biologische en chemische omstandigheden voor de planten en dieren die in het water leven. We monitoren onze impact op deze SDG door te kijken naar de natuurkwaliteit van de zoete wateren in Nederland.

SDG 15 betreft het behoud en duurzaam gebruik van ecosystemen, zoals bossen en grasland. De waterschappen hebben met hun activiteiten niet alleen invloed op de biodiversiteit in het water, maar ook op het land. Bij het beheer en onderhoud van het watersysteem hebben zij te maken met natuurwetgeving die grotendeels is vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Het onderdeel 'soortbescherming' binnen deze wet ziet toe op de duurzame instandhouding van dier- en plantsoorten

in Nederland. De waterschappen hebben een biokompas opgesteld met vijf gezamenlijke principes, waarmee ieder waterschap op een eigen manier kan werken aan herstel en behoud van biodiversiteit.

Pijler 2: Wij zijn een essentiële speler in de financiering van de publieke sector

Pijler 2 van onze strategie is dat wij een essentiële speler zijn in de financiering van de publieke sector. Onze bank voorziet ook gemeenten, provincies en instellingen onder garantie van (decentrale) overheden van passende en zo goedkoop mogelijke financiering. Denk bij instellingen aan woningcorporaties, zorg- en onderwijsinstellingen. De sociale woningbouw is qua uitstaande schuldomvang het grootst binnen de Nederlandse publieke sector en daardoor qua financieringsomvang ook onze grootste klantgroep. Om onze impact in deze sector te vergroten, geven we SDG Housing Bonds uit. De opbrengsten van deze duurzame obligaties worden specifiek aangewend voor de financiering van woningcorporaties en dragen eraan bij dat de sociale huren betaalbaar blijven en corporaties hun woningvoorraad verder kunnen verduurzamen.

De afgelopen tien jaar verstrekten we in totaal ruim € 80 miljard aan langetermijnkredietverlening. We streven een significant en substantieel marktaandeel na en met een balanstotaal van circa € 76 miljard zijn we een significante speler in het Nederlandse bankenlandschap. Onze bank draagt bij aan een financieel gezond, sociaal en innovatief maatschappelijk speelveld, waarin efficiënt en effectief wordt omgegaan met de publieke middelen.

Met ons kredietbeleid en productenaanbod spelen we in op de behoeftes van de Nederlandse publieke sector. Zo zijn we actief in financiering van publiek-private samenwerkingsprojecten en investeren we in obligaties op basis van gesecuritiseerde hypotheken met een Nationale Hypotheek Garantie (NHG RMBS). Daarnaast hebben we de keuze gemaakt om ook financiering te verstrekken aan klanten in de publieke sector met een beperkte financieringsbehoefte, zoals amateursportverenigingen (onder gemeentegarantie). Vanwege de beperkte financieringsomvang is het lastig om deze klanten kostenefficiënt te bedienen. Met de analyse van de sector en de individuele klanten is veel tijd gemoeid, die vaak niet in verhouding staat tot de omvang van het krediet. Als we alle kosten voor een analyse doorberekenen, resulteert dat in een hogere kredietopslag. Vanwege onze maatschappelijke rol zien we hiervan af en financieren we ook deze (kleine) klanten zo aantrekkelijk mogelijk.

Bij de tweede strategische pijler sluiten de SDG's 11 en 13 aan. SDG 11 gaat over het inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam maken van steden en menselijke nederzettingen. Woningcorporaties bezitten zo'n 30% van de totale woningvoorraad in Nederland en onze bank voorziet in ongeveer een derde van hun financieringsbehoefte. Om onze impact te monitoren, kijken we naar het aantal toewijzingen per jaar van huurwoningen binnen de inkomensgrenzen van de door ons gefinancierde woningcorporaties.

SDG 13 richt zich op actie nemen voor het klimaat. Woningcorporaties hebben een belangrijke rol in de energietransitie en verduurzaming van woningen. Ook gemeenten en provincies zetten zich in om ons land weerbaarder te maken en aan te passen aan klimaatrisico's. Zij zijn verantwoordelijk voor een klimaatrobuuste ruimtelijke ordening en nemen maatregelen om wateroverlast, droogte en hittestress tegen te gaan.

Pijler 3: Wij zijn financieringspartner voor de verduurzaming van Nederland

Pijler 3 is de jongste pijler van onze strategie: wij zijn financieringspartner voor de verduurzaming van Nederland. Sinds 2019 financieren we duurzame-energieprojecten en infrastructuur die cruciaal is voor de energietransitie, zoals warmtenetten en regionale netbeheerders. Overheidsinstellingen en projecten met een subsidie Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++) kunnen bij ons terecht voor projectfinanciering. Dit betreft bijvoorbeeld projecten voor zonne-energie, windenergie en aquathermie. Op die manier leveren wij een belangrijke bijdrage aan een betaalbare energietransitie in Nederland en geven wij concreet invulling aan ons commitment aan het klimaatakkoord.

Vanzelfsprekend staan deze activiteiten in het teken van SDG 7: verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen. Ook sluit deze strategische pijler aan bij SDG 13: neem dringend actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden. Onze impact monitoren we aan de hand van de hoeveelheid opgewekte energie van door ons gefinancierde duurzame-energieprojecten.

Ons fundament: Duurzame, efficiënte en maatschappelijk betrokken organisatie

Het fundament van onze strategie is dat wij een duurzame, efficiënte en maatschappelijk betrokken organisatie zijn. Wij zijn een kostenefficiënte en (naar risico gewogen) sterk gekapitaliseerde bank onder toezicht van de Europese Centrale Bank. Dit betekent niet alleen een gunstige kosten-batenverhouding, maar ook een zekere mate van wendbaarheid. De diversificatie van de kredietverlening en toenemende eisen die aan banken worden gesteld, vergen weliswaar verdere investeringen in kennis, personeel en systemen, maar met onze circa 130 medewerkers blijven we kostenefficiënt.

Als bank van en voor de publieke sector voelen we ons zeer betrokken bij de maatschappij. We willen met onze organisatie het goede voorbeeld geven en zetten stappen om onze eigen bedrijfsvoering te verduurzamen. Zo zijn nieuwe auto's in ons wagenpark alleen nog elektrisch en hebben we het energielabel van ons kantoor naar A+ gebracht. Ondanks de vrij beperkte voetafdruk van onze bedrijfsvoering leveren wij hiermee dus ook een bijdrage aan SDG 13: neem dringend actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden.

Ons sluitstuk: Verantwoord rendement en maatschappelijke impact

'Verantwoord rendement en maatschappelijke impact' is het sluitstuk van onze strategie. Als promotional bank streven we geen winstmaximalisatie na. Wel is een passende winst noodzakelijk om de ambities van de bank te realiseren en een passend dividend uit te keren. Met onze aandeelhouders komen we ieder jaar een normrendement op het eigen vermogen overeen. We hebben een scherp oog voor de maatschappelijke impact die we met onze kredietverlening nastreven; daar doen we het uiteindelijk voor. Veel aandacht gaat daarbij uit naar de klimaatimpact van onze financiering en onze doelstelling om deze zoveel mogelijk te verminderen. In lijn met ons commitment aan het nationaal *Klimaatakkoord* ontwikkelden we een actieplan om de CO_2e-uitstoot van onze kredietverlening jaar op jaar te verlagen en in uiterlijk 2050 per saldo terug te brengen naar nul. Om onszelf verder uit te dagen formuleerden we in 2022 het gewaagd doel om onze kredietportefeuille al in 2035 energiepositief te laten zijn. Maar onze maatschappelijke impact is breder en gaat verder dan klimaat, het gaat ook om impact op biodiversiteit en het sociale vlak met oog voor circulariteit en natuurinclusieve oplossingen.

WAARDECREATIEMODEL

De waarde die wij als NWB Bank aan de maatschappij toevoegen en het proces dat daaraan ten grondslag ligt, hebben we in beeld gebracht met het waardecreatiemodel. Onze strategie komt terug in de verschillende onderdelen van dit model: Input, Businessmodel, Output, Outcome en Impact.

Input

Het onderdeel Input van het waardecreatiemodel heeft betrekking op het fundament van onze strategie: duurzame, efficiënte en maatschappelijk betrokken organisatie. Het betreft de specifieke kwaliteiten en de soorten kapitaal die wij gebruiken om waarde te creëren. We maken onderscheid tussen financieel, sociaal en relationeel, menselijk, intellectueel, organisationeel en natuurlijk kapitaal. Voorbeelden hiervan zijn de funding die we bij onze investeerders ophalen en de kennis en ervaring van onze medewerkers.

Businessmodel

In het onderdeel Businessmodel staan onze activiteiten centraal en de enablers die ervoor zorgen dat ons businessmodel optimaal functioneert. Voorbeelden van enablers zijn risicomanagement, corporate governance, compliance, beloningsbeleid en diversiteit en inclusie. Deze maken het mogelijk dat wij onze verschillende soorten kapitaal op een effectieve, efficiënte en duurzame manier inzetten.

Output

Als bank van en voor de publieke sector hebben we één kerntaak: passende financiering verstrekken tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden. Onze kredietverlening beschouwen we daarom als beste voorbeeld van het onderdeel Output. We onderscheiden daarbij drie financieringsstromen die parallel lopen aan de drie pijlers van onze strategie: bank van en voor de publieke watersector, essentiële speler in de financiering van de publieke sector en financieringspartner voor de verduurzaming van Nederland.

Outcome en Impact

Bij de onderdelen Outcome en Impact kijken we naar de toegevoegde waarde die klanten met onze financiering voor de maatschappij creëren. We noemen dit in onze strategie ‘verantwoord rendement en maatschappelijke impact’. Het gaat dus behalve een passend financieel rendement vooral om de impact van onze kredietverlening op het klimaat, de natuur en op sociaal gebied. In dit onderdeel van het waardecreatiemodel komen ook de zes SDG’s terug waarop wij als bank de meeste impact hebben. Voor elke SDG stelden we kritieke prestatie-indicatoren vast, om onze impact ook meetbaar te maken.

WAARDECREATIEMODEL

INPUT
MET ONZE SPECIFIEKE KWALITEITEN

Duurzame, efficiënte en maatschappelijk betrokken organisatie

Financieel kapitaal
- Sterk gekapitaliseerd
- Funding tegen lage kosten
- Hoge kredietwaardigheid
- Significante omvang

Sociaal en relationeel kapitaal
- Bediening van volledige Nederlandse publieke sector
- National promotional bank binnen alle relevante netwerken

Menselijk kapitaal
- Betrokken, deskundige en gemotiveerde medewerkers

Intellectueel kapitaal
- Voortrekkersrol op gebied van duurzame funding via ESG-obligaties

Organisationeel kapitaal
- Professionele en kostenbewuste organisatie
- Sterke transparante en integere governancestructuur

Natuurlijk kapitaal
- Minimaliseren en compenseren van klimaat- en milieu-impact eigen bedrijfsvoering

BUSINESS MODEL
... MOBILISEREN WE KAPITAAL TEGEN LAGE KOSTEN

Missie
Samen investeren we in een waterbewuste en duurzame samenleving.

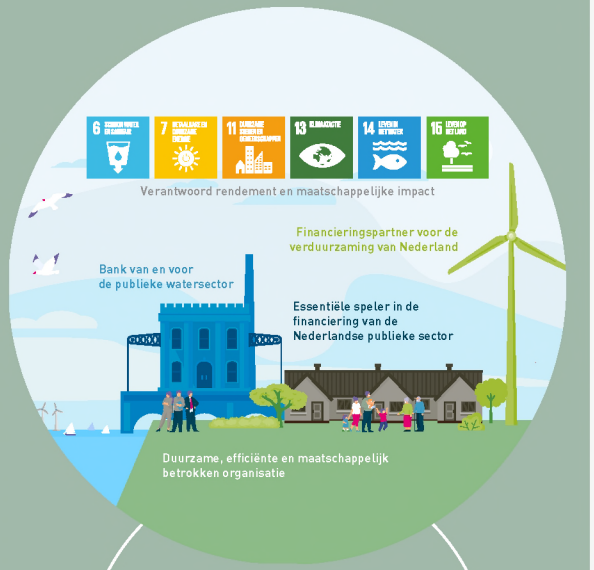

Door het efficiënt bundelen van de financieringsbehoefte van onze klanten trekken we, met behulp van onze AAA/Aaa-ratings, op een goedkope en duurzame manier geld aan voor de Nederlandse publieke sector.

Randvoorwaarden
Risicomanagement
Compliance
Corporate Governance
Beloningsbeleid
Diversiteit & Inclusie

Kernwaarden
Bevlogen
Betrokken
Betrouwbaar

OUTPUT
... VOOR PASSENDE FINANCIERINGEN AAN DE NEDERLANDSE PUBLIEKE SECTOR

Bank van en voor de publieke watersector

WATERSCHAPPEN
€ 781 MILJOEN

DRINKWATERBEDRIJVEN
€ 114 MILJOEN

Essentiële speler in de financiering van de Nederlandse publieke sector

WONINGCORPORATIES
€ 5,26 MILJARD

GEMEENTEN EN GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN
€ 145 MILJOEN

ZORGINSTELLINGEN
€ 281 MILJOEN

LENINGEN MET OVERHEIDSGARANTIE
€ 101 MILJOEN

OVERIG
€ 122 MILJOEN

Financieringspartner voor de verduurzaming van Nederland

DUURZAME ENERGIE
€ 227 MILJOEN

OUTCOME
... VOOR EEN BETAALBARE VERDUURZAMING EN LAGE LASTEN VOOR DE BURGER

Verantwoord rendement...

Financieel kapitaal
- Significant marktaandeel in financiering Nederlandse publieke sector
- Verantwoord rendement voor aandeelhouders: 6,3% rendement op eigen vermogen

Sociaal en relationeel kapitaal
- Lage financieringslasten voor onze klanten dankzij behoud van onze hoge ratings. Credit ratings: S&P: AAA, Moody's: Aaa ESG ratings: ISS ESG: B, Sustainalytics: 10,0, Vigeo Eiris: 57

Menselijk kapitaal
- Duurzaam inzetbare medewerkers met ontwikkelingsmogelijkheden
- Hoge medewerkerstevredenheid
- Ziekteverzuim: 7%

Intellectueel kapitaal
- Delen van kennis en ervaring aquathermie en biodiversiteit binnen de publieke en financiële sector
- Besteed opleidingsbudget: 190%

Organisationeel kapitaal
- Bijdrage aan gevarieerde en innovatieve bancaire sector
- Aantal sustainability linked loans verstrekt: 1

Natuurlijk kapitaal
- Verminderen van de klimaat- en biodiversiteitsimpact kredietportefeuille
- Emissie-intensiteit: 33,1 ton CO_2e/€ miljoen

IMPACT
... OM ZO BIJ TE DRAGEN AAN DE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS.

...en maatschappelijke impact

- Aandeel drinkwatermetingen dat voldoet aan gestelde normen: 99,9%
- Aandeel lozingen dat voldoet aan gestelde normen: 98,7%

- Aandeel kredietportefeuille energieneutraal: 35,8%
- Energie-intensiteit sociale huurwoningen: 47.637 kWh/m²

- Aandeel toegewezen sociale huurwoningen per jaar binnen inkomensgrenzen: 72,3%
- Netto aantal gebouwde sociale huurwoningen: 7.300
- Totale investeringen in ziekenhuisgebouwen en -terreinen: € 624 miljoen
- Totale productie huishoudelijk afval: 2.395 kiloton

- Gerealiseerde CO_2e-reductie t.o.v. 2018 (/mln €): 25,5%
- Veiligheid waterkeringen: 8.972 km in lijn met doelstelling

- Aandeel oppervlaktewateren dat voldoet aan KRW-doelen: 0%

- Aandeel oppervlakte openbaar groen dat tuin of natuur is: 30%

KANSEN EN RISICO'S

Onze strategie moet ervoor zorgen dat wij de kansen optimaal benutten om verantwoord rendement en maatschappelijke impact te maken. Tegelijkertijd moeten we de risico's voor onze bank beheersen. Als het gaat om kansen en risico's gaan we uit van het concept van dubbele materialiteit. Volgens dit concept worden belangrijke thema's en onderwerpen van twee kanten belicht: enerzijds gaat het om de mogelijke positieve en negatieve impact van de organisatie op mens en milieu, anderzijds kijken we naar het effect van duurzaamheidsgerelateerde risico's en kansen voor de organisatie zelf, over het algemeen financieel van aard. Het eerste wordt het inside-outperspectief genoemd, het tweede het outside-inperspectief.

De afgelopen jaren hebben we steeds meer aandacht gekregen voor de (strategische) kansen en risico's op het gebied van duurzaamheid (ESG). Bij onze rapportage hierover gebruiken we de aanbevelingen van de Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) van de Financial Stability Board (FSB). Jaarlijks ontwikkelen we deze rapportage verder, zoals we ook de ESG-risico's en -kansen verder integreren in onze taakuitvoering.

Kansen

De financiering van duurzame-energieprojecten is een goed voorbeeld van een outside-inkans die we zagen om een bijdrage te leveren aan de energietransitie in Nederland. Deze projecten kenmerken zich over het algemeen door een grote financieringsbehoefte en lange periode waarover de investering terugverdiend moet worden. Het aanbieden van dit soort langetermijnprojectfinanciering tegen relatief lage kosten past bij uitstek bij onze bank en op deze manier leveren we direct een bijdrage aan de vermindering van CO_2e-uitstoot. Daarmee is het tegelijkertijd een voorbeeld van inside-out.

We willen al onze klanten ondersteunen bij de uitvoer van hun taken op het gebied van duurzaamheid. Aan de meeste van onze klanten waaronder de waterschappen, drinkwaterbedrijven, woningcorporaties en gemeenten verstrekken we zogenoemde balansfinanciering. Directe sturing is lastiger, omdat we in het geval van balansfinanciering niet een specifieke investering of een specifiek project financieren, maar de algemene financieringsbehoefte van de klanten. Om hen te stimuleren verder te verduurzamen bieden we sustainability linked loans (SLL's) aan. Bij deze aan duurzaamheid gekoppelde leningen spreken we met de klant vooraf een aantal duurzame prestatie-indicatoren af en ontvangt de klant een korting op de rente als hij deze behaalt. Dit soort leningen aanbieden beschouwen we als een strategische kans, net zoals we al sinds 2014 actief zijn in de uitgifte van ESG-obligaties.

Sustainability linked loans aanbieden vormt een belangrijk onderdeel van ons klimaatactieplan, dat we in april 2022 presenteerden. Dit actieplan vloeit voort uit ons commitment aan het nationale Klimaatakkoord van 2019 en bevat concrete doelstellingen en een plan van aanpak om de klimaatimpact van onze kredietportefeuille verder te verlagen. Uitgangspunt bij ons klimaatactieplan is de klimaatimpact van onze kredietverlening, die we sinds 2019 voor het overgrote deel van onze kredietportefeuille in beeld hebben. We stellen de CO_2e-uitstoot van onze kredietportefeuille ieder jaar opnieuw vast en streven naar een jaar-op-jaarverlaging richting een uitstoot die uiterlijk in 2050 per saldo nul bedraagt. Op klant- en sectorniveau stellen we concrete doelstellingen op die we met onze klanten bespreken.

Risico's

Naast mogelijkheden om als bank bij te dragen aan de noodzakelijke transitie naar een duurzamer, socialer en natuurinclusiever Nederland, brengen het veranderende klimaat en de afnemende biodiversiteit ook risico's met zich mee voor de samenleving en onze klanten, en daarmee voor ons als bank. Die verdelen wij in overallrisico's en risico's die ons raken via onze kredietportefeuille. We beheersen, monitoren en adresseren alle risico's middels ons risicomanagementframework, dat is uitgewerkt in

het onderdeel *Risicomanagement* van het *Governance*-hoofdstuk. Daar komen ook ESG-risico's aan de orde.

ESG-risico's manifesteren zich in strategisch risico, operationeel (juridisch) risico, renterisico en kredietrisico. Onder strategisch risico verstaan wij de impact van ESG-ontwikkelingen op het businessmodel van de bank en op de verwachtingen vanuit onze stakeholders en de maatschappij over onze bijdrage aan de transitieopgaven. Denk aan veranderend beleid en regelgeving vanuit overheden en toezichthouders (transitierisico's). Als bank van en voor de publieke sector zijn we bijvoorbeeld extra gevoelig voor veranderingen in overheidsbeleid. Dit kan leiden tot veranderende financieringsbehoeften van onze klanten en daar moeten we proactief op inspelen. Tegelijkertijd moeten we zelf als bank aan steeds meer en steeds veranderende regelgeving voldoen. Binnen die wet- en regelgeving en ook vanuit de toezichthouder komt er steeds meer aandacht voor ESG-risico's en in het bijzonder klimaatrisico's.

Operationeel (juridisch) risico is vanuit het perspectief van ESG bijvoorbeeld het risico dat zich in de financieringsketen schendingen van mensenrechten of misstanden in klimaat of milieu voordoen die afstralen op onze bank. ESG binnen het renterisico kan zich bijvoorbeeld voordoen, wanneer er onder beleggers weinig vertrouwen is in de (duurzaamheids)strategie van de bank en dit de financieringsspread negatief beïnvloedt, of wanneer er greenwashing optreedt onder financiele tegenpartijen, wat het aantrekken van gelden kan bemoeilijken. ESG-risico's bij klanten zien wij als risico's die impact hebben op kredietrisico. Dit kredietrisico wordt vooral veroorzaakt door fysieke klimaat- en milieurisico's (bijvoorbeeld overstromingen en biodiversiteitsverlies) en omgevingsrisico's en sociale transitierisico's (bijvoorbeeld energiearmoede en de verduurzaming van woningen). Wij achten het ESG-kredietrisico materieel voor de meeste van onze klantgroepen, met name de woningcorporaties, waterschappen, gemeenten, provincies, zorginstellingen en drinkwaterbedrijven. ESG-factoren hebben geen materiële impact op de jaarrekening via Expected Credit Loss (ECL), omdat het overgrote deel van de genoemde klanten (woningcorporaties, gemeentes, waterschappen) een overheid betreft over overheidsgegarandeerd is, en daarom Loss Given Default (LGD) van 0% heeft. Doordat die LGD 0 is, geldt altijd een ECL van 0.

SWOT-analyse

We zijn ons bewust van onze sterke en minder sterke punten. Al deze zaken hebben we samengevat in een SWOT-analyse. SWOT staat voor strengths, weaknesses, opportunities en threats. De onderstaande weergave laat in één oogopslag zien waar wat ons betreft de kansen voor onze bank liggen en wat extra aandacht vraagt.

SWOT-ANALYSE

Strengths

- Kredietwaardigheid (AAA/Aaa-ratings)
- Toegang tot goedkope, lange en duurzame funding
- Compacte en efficiënte organisatie
- Betrokken en duurzame aandeelhouders
- Conjunctuurongevoelig bedrijfsmodel
- Margebedrijf met duidelijke focus

Opportunities

- Financieringsopgave verduurzaming Nederland
- Gevraagde maatschappelijke rol
- Verduurzaming vraagt om innovatieve financiering en publiek-private samenwerking
- Inbedding ESG in organisatie
- Aan duurzaamheid gekoppelde leningen

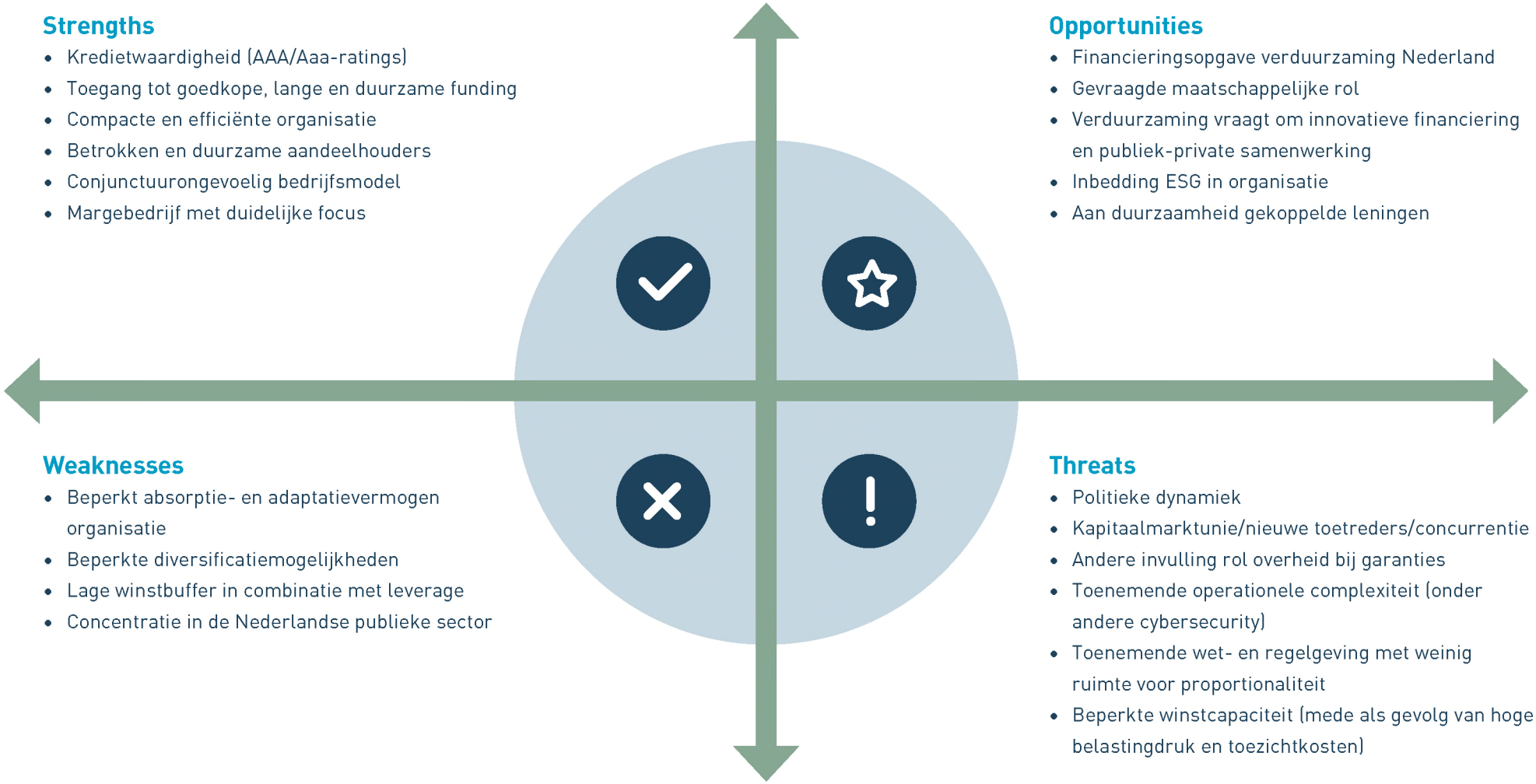

Weaknesses

- Beperkt absorptie- en adaptatievermogen organisatie
- Beperkte diversificatiemogelijkheden
- Lage winstbuffer in combinatie met leverage
- Concentratie in de Nederlandse publieke sector

Threats

- Politieke dynamiek
- Kapitaalmarktunie/nieuwe toetreders/concurrentie
- Andere invulling rol overheid bij garanties
- Toenemende operationele complexiteit (onder andere cybersecurity)
- Toenemende wet- en regelgeving met weinig ruimte voor proportionaliteit
- Beperkte winstcapaciteit (mede als gevolg van hoge belastingdruk en toezichtkosten)

MANAGEMENTBENADERING

Onze strategie hebben we zoveel als mogelijk vertaald in concrete doelstellingen. We doen dat in afstemming met de managementlaag binnen de bank en met de raad van commissarissen. De voortgang in de strategische doelstellingen wordt actief gemonitord en wij rapporteren hierover aan de raad van commissarissen. De manier waarop wij de dingen doen en hebben georganiseerd binnen onze bank noemen we de 'managementbenadering', een term die afwisselend wordt gebruikt met '(interne) governance'. Beide gaan om de uitvoer van beleid, controle, toezicht, regels en principes en tussen al deze facetten zoeken we continu naar een optimale balans om onze doelstellingen zo efficiënt en effectief mogelijk te bereiken. We communiceren daarover op een transparante manier en leggen verantwoording af, onder andere door middel van dit jaarverslag, ten behoeve van al onze belanghebbenden.

Dilemma tijdigheid en kwaliteit van duurzaamheidsdata

Nog niet alle data die we gebruiken om te sturen op duurzaamheidsdoelstellingen zijn van goede kwaliteit. Dit komt mede doordat nog niet alle klanten hun klimaatvoetafdruk publiek maken of deze data nog niet makkelijk met ons kunnen delen op grotere schaal. Ook de tijdigheid van de data laat te wensen over, dit doordat we in veel gevallen gebruikmaken van publiek beschikbare informatie van bijvoorbeeld het Centraal Bureau voor de Statistiek. Dergelijke instanties bewerken de data nadat ze die van bijvoorbeeld energiebedrijven hebben ontvangen, wat enige tijd kost. Zowel de beperkte kwaliteit als tijdigheid van de data vormt een obstakel om te sturen op onze duurzaamheidsdoelstellingen, al laten wij ons daar niet door tegenhouden.

Duurzaamheid

Duurzaamheidsdoelstellingen maken integraal deel uit van onze strategische doelen. Wij vinden dat het streven naar maatschappelijke impact volledig geïntegreerd moet zijn in onze organisatie en processen.
Bij alle afwegingen binnen de bank houden we dan ook rekening met duurzaamheid. Zo vermelden we in kredietvoorstellen standaard wat de duurzaamheids-impact is, bijvoorbeeld op basis van KPI's gerelateerd aan het klimaatactieplan of de SDG's. Ook is duurzaamheid een terugkerend onderwerp op de agenda van de directie en raad van commissarissen.

Voor het opstellen, controleren en wijzigen van plannen en beleid met een directe relatie tot duurzaamheid hebben we een Sustainability Advisory Board. Deze commissie is ook verantwoordelijk voor de formulering van ons duurzaamheidsbeleid. In de commissie zijn medewerkers van verschillende afdelingen vertegenwoordigd en de chief commercial officer (CCO) is voorzitter. De Sustainability Advisory Board adviseert en legt verantwoording af aan de directie, die eindverantwoordelijk is voor beleid, sturing en beheersing van alles wat met duurzaamheid te maken heeft.

We hebben onze managementbenadering ten aanzien van duurzaamheid afgestemd op onze compacte organisatie en op onze rol als financiële dienstverlener van en voor de publieke sector.

ESG-risicomanagement

ESG-risico's hebben de afgelopen jaren steeds meer aandacht gekregen in de risicocommissies binnen de bank: de Credit Committee, de Non-Financial Risk Committee en de Asset & Liability Committee. Het management van de bank heeft mede daardoor goed zicht op de ESG-risico's die wij als bank lopen, in het bijzonder de klimaatrisico's. De afdelingen Public Finance, Specialised Finance en Credit Risk Management zijn de afgelopen jaren uitgebreid en versterkt, en door deze extra capaciteit en kennis komt duurzaamheid nog nadrukkelijker in onze marktbenadering naar voren.

In onze interne governance en in ons risicomanagement nemen we ESG-risico's expliciet mee. Alle taken beleggen we binnen het zogenoemde Three Lines of Defence-model. De eerste lijn wordt mede gevormd door de afdelingen Public Finance,

Specialised Finance, Treasury en Finance & Control en is verantwoordelijk voor onder andere due diligence, individuele klantbeoordelingen, engagement met klanten, rapportage en openbaarmaking van informatie. ESG-risicomanagement is in principe een verantwoordelijkheid van de eerste lijn, het is de tweede lijn die daarop toeziet. De tweede lijn, bestaande uit de afdelingen Credit Risk Management, ALM Risk Management, Operational Risk Management en Compliance, ondersteunt, adviseert, coördineert en monitort de eerste lijn. Tweedelijnsafdelingen zijn verantwoordelijk voor het bepalen van de kaders en het beleid omtrent ESG-risicomanagement. Ook constateren zij of de eerste lijn binnen de afgesproken kaders opereert. Voor deze tweede lijn is de chief risk officer (CRO) verantwoordelijk. De derde lijn wordt gevormd door de afdeling Internal Audit, die de beheersmaatregelen op het gebied van duurzaamheid beoordeelt; daarover een objectief, onafhankelijk oordeel velt met mogelijkheden tot verbetering. ESG-risicomanagement is aldus een bankbrede taak waarbij het gehele management van de bank betrokken is.

Verschillende procedures en processen binnen risicomanagement zijn gericht op het identificeren, monitoren, adresseren en managen van ESG-risico's. Deze procedures en processen liggen vast in diverse beleidsdocumenten en risicomanagementraamwerken. Jaarlijks identificeren en beoordelen we onze materiële ESG-risico's tijdens een risk materiality assessment. Aan de hand van stresstests en scenarioanalyses adresseren we ESG-risico's nog verder en nemen we die waar relevant en noodzakelijk mee in onze jaarlijkse processen ter beoordeling van de kapitaaltoereikendheid en de liquiditeitstoereikendheid. Vervolgens monitoren we deze risico's met key risk indicators zoals opgenomen in het Risk Appetite Statement, de kredietrisicomonitoring en de klantbeoordelingen en sectoranalyses. Voor een uitgebreidere omschrijving van de processen en procedures omtrent ESG-risicomanagement verwijzen we naar het onderdeel *ESG-risicomanagement* in de paragraaf *Risicomanagement*.

Ontwikkelingen afgelopen jaar

Om te rapporteren over de impact die wij als bank hebben en om hierop te kunnen sturen, moeten we allerhande ESG-data verzamelen, opslaan en analyseren. Binnen de bank lopen op dat gebied verschillende projecten en om die te coördineren, kennis samen te brengen en prioriteiten te stellen, hebben we in 2022 de projectgroep ESG Accelerator opgericht. Daarin zijn alle relevante afdelingen vertegenwoordigd. De projectgroep startte als onderdeel van het Lighthouse-veranderprogramma en bleef na de afsluiting van dit programma begin 2023 bestaan om tal van initiatieven voort te zetten. ESG Accelerator hield zich het afgelopen jaar onder meer bezig met de voorbereidingen op de implementatie van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en de uitvoer van een nieuwe materialiteitsanalyse, waarbij voor het eerst het concept

Dilemma groene taxonomie EU

Veel van onze klanten in de publieke sector lijken niet of voorlopig nog niet te gaan rapporteren in lijn met de EU-taxonomie die duidelijk maakt welke activiteiten wel of niet duurzaam mogen heten. Dat komt doordat de meeste decentrale overheden en publieke instellingen daar niet toe verplicht zijn. Dit maakt het lastiger om te bepalen in hoeverre de door ons verstrekte financieringen met de taxonomie in lijn zijn. En dat komt mede doordat de financiering die wij aan klanten verstrekken over het algemeen niet geoormerkt is voor één project, maar bedoeld is voor activiteiten gerelateerd aan de wettelijke taken van de klant. Als we financieringen willen laten aanmerken als 'groen/duurzaam' onder de taxonomie, moeten we gegevens gaan opvragen bij onze klanten, wat bij hen tot extra rapportagedruk leidt. Anderzijds: doen we dit niet, dan lopen we het risico op een lagere 'groene' assetratio en kan het lijken dat we als bank minder duurzaam bezig zijn. Dat kan nadelig uitpakken als investeerders in onze obligaties dit gaan meewegen in hun investeringsbeslissing. Hierdoor zou de prijs van onze financiering kunnen toenemen en aldus tot hogere financieringslasten voor de publieke sector leiden; onwenselijk in een tijd waarin juist volop geïnvesteerd moet worden in de verduurzaming van Nederland.

van dubbele materialiteit centraal stond. De projectgroep legt verantwoording af aan een stuurgroep waarin de directie is vertegenwoordigd.

We zijn als organisatie nog niet verplicht om te rapporteren conform de EU-taxonomie voor duurzame activiteiten, maar kiezen ervoor om dit al wel te doen. Op die manier bereiden we ons optimaal voor op de verplichte rapportage en laten we zien dat wij als duurzame bank welwillend staan tegenover de taxonomie en de implementatie van de CSRD. Mede vanwege het nog niet verplichte karakter rapporteren we over de EU-taxonomie in de bijlage **ESG Facts & Figures** bij het jaarverslag en niet in dit directieverslag. Daarbij gebruiken we zoveel mogelijk de sjablonen die de Europese instanties voorschrijven.

ONZE STAKEHOLDERS

Tot onze stakeholders rekenen wij in ieder geval onze aandeelhouders, klanten, investeerders, medewerkers, toezichthouders en de overheid en sinds dit jaar ook expliciet de natuur en het milieu. Om te weten wat bij hen speelt, zoeken we regelmatig contact met hen. Het netwerk van stakeholders onderhouden, intensiveren en uitbreiden is een doorlopende taak van de directie. Vanuit hun eigen verantwoordelijkheden hebben ook de afdelingen en hun managers regelmatig contact met stakeholders.

Aandeelhouders

Het aantal aandeelhouders van onze bank is beperkt en overzichtelijk, wat regelmatig persoonlijk contact mogelijk maakt. Formeel vindt eenmaal per jaar een algemene vergadering van aandeelhouders plaats. In deze vergadering legt de directie verantwoording af over de resultaten en het beleid van het voorgaande jaar. Ook licht zij dan de strategische ontwikkelingen van de bank toe. Met de waterschappen vindt minstens eenmaal per jaar tussentijds een informeel overleg plaats. Afgelopen jaar gebeurde dit in het najaar, waarbij we kennismaakten met vele nieuwe bestuurders die sinds de waterschapsverkiezingen in maart zijn aangetreden. Met het ministerie van Financiën heeft de directie ieder kwartaal een overleg. Maatschappelijk verantwoord ondernemen en de energietransitie zijn speerpunten in de *Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2022*, de meest recente nota, waarin staat hoe het ministerie zijn aandeelhouderschap invult bij staatsdeelnemingen als NWB Bank.

Klanten

Wij hebben circa 1.000 klanten en met allemaal willen we een duurzame relatie onderhouden die, waar mogelijk, verdergaat dan alleen kredietverlening. Al onze klanten maken deel uit van of opereren in de Nederlandse publieke sector. Zij voelen daardoor intrinsiek een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid, zeker waar het gaat om verduurzaming. Het duurzame karakter van onze bank vloeit mede daaruit voort. Omgekeerd laten wij niet na om in gesprekken met klanten extra aandacht te vragen voor hun verantwoordelijkheid voor duurzaamheid en in het bijzonder het klimaat. Daarbij heeft het kredietbeheerteam van de afdeling Public Finance een belangrijke rol. Afgelopen jaar hebben we twee klantdagen georganiseerd: een voor de waterschappen en een voor de woningcorporaties.

Als klanten onverhoopt niet tevreden zijn over onze dienstverlening kunnen zij een klacht indienen.

Deze klachten handelen wij af volgens onze klachtenprocedure. In 2023 ontvingen wij geen klachten.

Medewerkers

Intern streven wij naar een open dialoog tussen medewerkers onderling en tussen medewerkers, managementteam en directie. We hechten veel waarde aan een informele, inclusieve en open cultuur. Zo staat de deur van de directie letterlijk en figuurlijk open. Een aantal keer per jaar is er voor alle medewerkers een townhallsessie, waarbij de directie iedereen informeert over de jaarcijfers, halfjaarcijfers en de uitkomsten van de jaarlijkse strategiecyclus.

Het officiële overlegorgaan tussen directie en medewerkers is de ondernemingsraad (OR). Het afgelopen jaar voerde de directie vier keer formeel overleg met de OR. Ze spraken onder andere over de aanstelling van een externe vertrouwenspersoon, het privacybeleid en huisvesting. Bij de vergaderingen schuiven twee keer per jaar leden van de raad van commissarissen aan.

Als medewerkers in de organisatie onverhoopt misstanden signaleren, kunnen zij terecht bij een (externe) vertrouwenspersoon. Ook hebben wij een klokkenluidersregeling, die medewerkers in staat stelt zonder gevaar voor hun rechtspositie een vermeende misstand te melden. In 2023 is hier wederom geen gebruik van gemaakt.

Brancheorganisaties

Naast het contact met onze klanten zelf hebben we periodiek contact met brancheorganisaties en borgingsinstituten van klantgroepen, evenals met ministeries die actief zijn in onze klantsectoren.

Investeerders

Voor het overgrote deel financieren wij onze bank op de internationale geld- en kapitaalmarkt door de uitgifte van obligaties en commercial paper. Daarbij proberen we investeerders aan ons te binden die in hun besluitvorming niet alleen financieel-economische aspecten meewegen, maar ook duurzaamheid. Sinds 2014 zijn we daarom actief in de uitgifte van ESG-obligaties.

Regelmatig gaan we in gesprek met (mogelijke) investeerders en dit wordt georganiseerd door de afdeling Treasury. We gaan in gesprek enerzijds om toelichting te geven op het bedrijfsmodel, de strategie en de activiteiten van de bank, anderzijds om te luisteren naar wat de investeerders belangrijk vinden. Sinds we ESG-obligaties uitgeven, nemen we ook weleens investeerders mee naar duurzame en maatschappelijke projecten die we met de opbrengst van deze obligaties hebben gefinancierd.

Met onze investeerders zoeken wij actief de dialoog over duurzaamheid en zij ook met ons. Investeerders houden ons scherp en gebruiken onderzoeks- en ESG-ratingbureaus om ons te beoordelen op duurzaamheid en transparantie in onze activiteiten en organisatie.

Toezichthouders

De directie, managers en sommige medewerkers hebben regelmatig overleg met de toezichthoudende instanties. Onze bank staat onder toezicht van de Europese Centrale Bank, De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten. Met name het prudentieel toezicht is intensief en veeleisend en vraagt veel van onze organisatie. De afgelopen jaren vragen onze toezichthouders ook steeds meer aandacht voor klimaat- en milieurisico's bij financiële instellingen. Over ontwikkelingen in het toezicht gaan we zowel zelf de dialoog aan met de toezichthoudende instellingen als in gezamenlijk verband via de European Association of Public Banks en de Nederlandse Vereniging van Banken.

Overheid

Wij zijn een bank van en voor de publieke sector en mede daarom zijn de contacten met zowel de decentrale overheden als de rijksoverheid belangrijk. We hebben regelmatig overleg met ministeries en leveren waar mogelijk en indien gevraagd deskundigheid in beleidsdiscussies. Een voorbeeld is het periodieke overleg over de sociale woningmarkt met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW).

Als instelling met een bankvergunning moeten wij voldoen aan specifieke wet- en regelgeving. Voorbeelden zijn de prudentiële regelgeving op het gebied van kapitaal, beloningsbeleid en fiscaliteit. Regelmatig voeren we daarom overleg met instanties op nationaal en Europees niveau. Hierbij trekken we vaak samen op met andere banken, onder andere via de Nederlandse Vereniging van Banken en de European Association of Public Banks. We proberen er op die manier voor te zorgen dat in nieuwe of veranderende wet- en regelgeving rekening wordt gehouden met het specifieke bedrijfsmodel van promotional banks zoals NWB Bank.

Natuur en milieu

Ons handelen heeft direct dan wel indirect impact op de natuur en het milieu. Andersom en op hun beurt vragen de natuur en milieu dat wij ons handelen aanpassen hetgeen onder andere duidelijk wordt door klimaatverandering. Wij vinden dat we expliciet rekening moeten houden met natuur en milieu en daarom hebben we besloten hen te erkennen als zogenoemde stille stakeholders. Aangezien de natuur en milieu niet hun eigen stem kunnen laten horen, onderhouden we contact met milieuorganisaties.

MATERIALITEITSANALYSE

Ieder jaar bepalen we over welke onderwerpen we rapporteren in ons jaarverslag als het gaat om economie, milieu en sociale thema's. We noemen dit de materialiteitsanalyse en de uitkomsten ervan geven we weer in een zogenoemde Plot Materiële Onderwerpen (PMO). Tot op heden voeren we de analyse uit in lijn met de standaarden van het Global Reporting Initiative (GRI), niveau 'in accordance with'. Tegelijkertijd willen we ons voorbereiden op de implementatie van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), die we officieel vanaf 1 januari 2026 moeten toepassen over boekjaar 2025. De CSRD stelt wettelijke vereisten aan de manier waarop de Plot Materiële Onderwerpen wordt uitgevoerd. Voor dit jaarverslag namen we in de PMO additionele elementen mee, waarmee de analyse zoveel als mogelijk al voldoet aan de CSRD-vereisten.

De uitvoering van een dubbele-materialiteitsanalyse vormt een belangrijke stap in het voldoen aan de CSRD-wetgeving. In deze analyse onderzoeken we de invloed van de organisatie op onze omgeving (inside-out), alsmede de invloed van de omgeving op de organisatie (outside-in). Anders gezegd, we kijken naar zowel de impact *van* onze bank als naar de impact *op* onze bank. Bij het eerste draait het om impact materialiteit, bij het tweede om financiële materialiteit. Impact materialiteit betreft potentiële impact – negatief of positief – die wij als bank hebben op mens en milieu. Voorbeelden hiervan zijn de uitstoot van broeikasgassen en het aanbieden van een opleidingsprogramma voor onze medewerkers. Onderwerpen kunnen daarbij als materieel worden aangemerkt op basis van waarschijnlijkheid, schaal, scope, herstelbaarheid en maatschappelijke relevantie. Financiële materialiteit verwijst naar de financiële implicaties van eventuele duurzaamheidsrisico's en kansen voor ons als bank. Een bekend voorbeeld hiervan is de schade als gevolg van overstromingen maar ook als gevolg van droogte.

Bij het uitvoeren van de materialiteitsanalyse volgden we een viertal stappen in lijn met de European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Het gaat dan om stap A: begrijpen van de context, stap B: identificeren van mogelijk relevante onderwerpen, stap C: materialiteit bepalen van mogelijk materiële onderwerpen en stap D: rapporteren. Bij de vier

genoemde stappen maakten we gebruik van zowel kwalitatieve als kwantitatieve informatie.

Stap A: context

Als eerste brachten we onze waardeketen en stakeholders in kaart en gingen we na of voor de materialiteitsanalyse nog input van belangrijke stakeholders misten. Besloten werd om ook een milieuorganisatie te consulteren, om de natuur en het water in Nederland als zogenoemde stille stakeholder in het proces ook voldoende stem te geven.

Stap B: identificatie

Bij deze stap identificeerden we een lijst met mogelijk relevante onderwerpen. Hiervoor maakten we verschillende deelstappen. Allereerst stelden we aan de hand van de subonderwerpen uit de ESRS/CSRD een longlist met mogelijk materiële onderwerpen op. Vervolgens keken we of nog onderwerpen misten op deze lijst die voor ons als bank relevant zijn. Dit gebeurde door collega's te consulteren die dagelijks met duurzaamheid bezig zijn in hun werk, door een contextanalyse te doen op basis van interne en externe bronnen, door na te gaan of er onderwerpen uit de PMO van 2022 misten en door te controleren of alle GRI-onderwerpen vertegenwoordigd waren in de longlist. Vervolgens gingen we de lijst verkorten door aan alle onderwerpen een score toe te kennen voor relevantie; dit op basis van de expertise van dezelfde genoemde collega's. Om mee te wegen in de verdere materialiteitsanalyse moest een onderwerp hoger scoren dan een bepaald getal. Dit alles resulteerde in een shortlist.

Stap C: assessment

Tijdens stap C kenden we indicatoren toe aan de onderwerpen op de shortlist en kwantificeerden we die zoveel mogelijk. Daarbij keken we naar de impactschaal, impactreikwijdte en impactkans. Voor iedere indicator stelden we een drempelwaarde vast, om zo te bepalen wanneer een positieve of negatieve impact materieel is. Om de materialiteit van financiële risico's te bepalen, maakten we gebruik van het proces dat wij *risk materiality assessment* noemen, waarbij we meewogen of de risico's op de korte, middellange of lange termijn zijn te voorzien. Korte termijn woog zwaarder dan middellange termijn en middellange termijn op zijn beurt zwaarder dan lange termijn. Ook kan de sector waarop een onderwerp betrekking heeft bepalend zijn voor de weging, afhankelijk van de hoeveelheid financiering die we in die sector hebben uitstaan. De materialiteit van eventuele financiële kansen heeft de afdeling Public Finance bepaald. De uitkomsten van de analyses en de door ons gekozen aanpak valideerden we tot slot bij onze stakeholders. Uiteindelijk hebben we een en ander definitief vastgesteld binnen de directie.

Stap D: rapportage

De uitkomsten van de materialiteitsanalyse plotten we op twee assen. Onze eigen input, samen met de uitkomsten van de contextanalyse, vormen de x-as van de PMO-matrix. De y-as van de matrix wordt gevormd door de uitkomsten van de kwantitatieve analyse samen met de input van onze stakeholders. Om invulling te geven aan de CSRD en in het bijzonder het concept van dubbele materialiteit geven we de financiële risico's en kansen los onder de matrix weer.

In totaal stelden we twaalf materiële onderwerpen vast, waarover we rapporteren in dit directieverslag. Ten opzichte van de materialiteitsanalyse van voorgaande jaren zien we meer specifieke milieu-onderwerpen en sociale onderwerpen terugkomen en minder direct bedrijfsgerelateerde onderwerpen. Dit komt mede doordat we klimaatmitigatie, klimaatadaptatie en biodiversiteit hebben uitgesplitst in drie losse onderwerpen.

PLOT MATERIËLE ONDERWERPEN

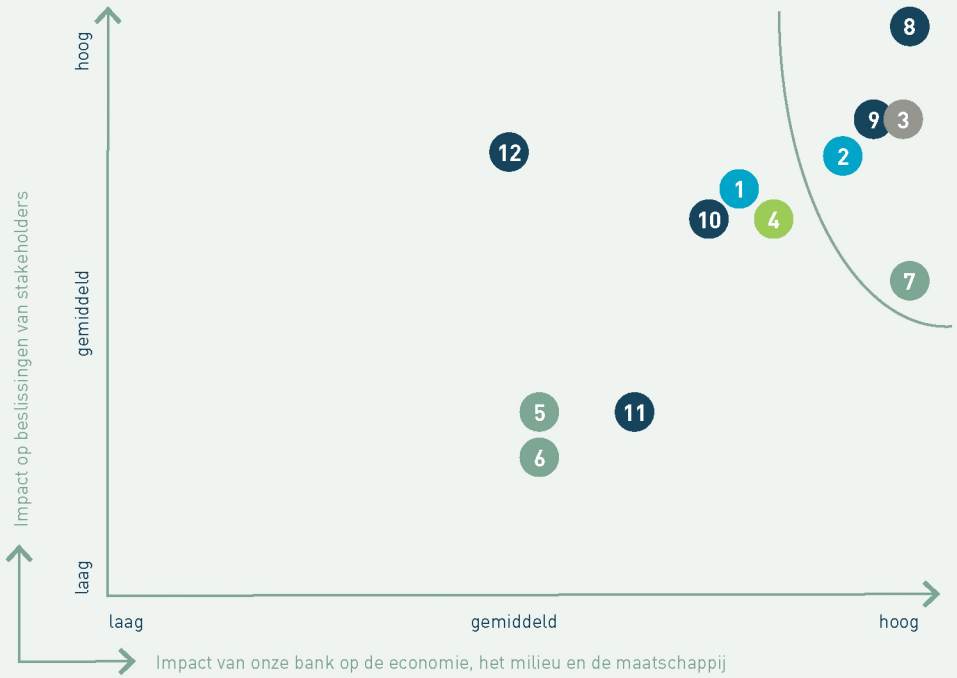

FINANCIËLE MATERIALITEIT

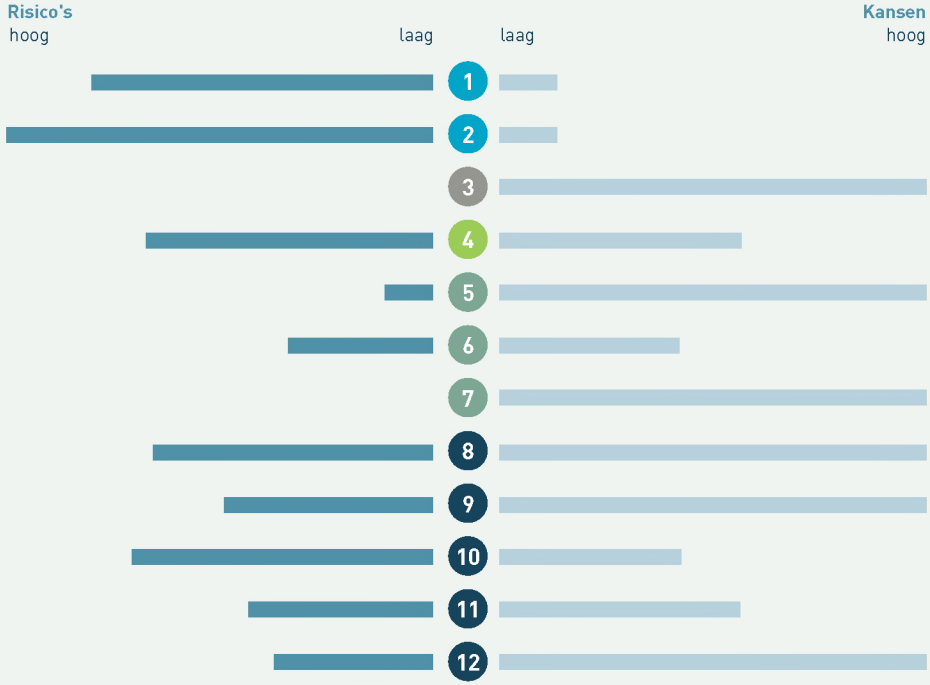

MATERIËLE ONDERWERPEN

1. Faciliteren van kwalitatief voldoende oppervlaktewater
2. Faciliteren van schoon en voldoende drinkwater
3. Beschikbaarheid en betaalbaarheid van passende financiering
4. Financieren en faciliteren van duurzame energie
5. Integere en transparante bedrijfsvoering
6. Goed werkgeverschap
7. Veilige, stabiele en efficiënte bank
8. Bijdragen aan klimaatadaptatie
9. Bijdragen aan klimaatmitigatie
10. Bijdragen aan biodiversiteit
11. Bijdragen aan een circulaire economie
12. Sociale impact kredietverlening

STRATEGISCH THEMA

Bank van en voor de publieke watersector

Essentiële speler in de financiering van de Nederlandse publieke sector

Financieringspartner voor de verduurzaming van Nederland

Duurzame, efficiënte en maatschappelijk betrokken organisatie

Verantwoord rendement en maatschappelijke impact

DE DUURZAME WATERBANK: RESULTATEN EN IMPACT IN 2023

Aan de hand van onze strategie en ons waardecreatiemodel doen we verslag van de resultaten en activiteiten van onze bank in het afgelopen jaar.

PIJLERS

In de eerste drie paragrafen van dit gedeelte van het directieverslag staat telkens een van onze strategische pijlers centraal: 'Bank van en voor de publieke watersector', 'Essentiële speler in de financiering van de Nederlandse publieke sector' en 'Financieringspartner voor de verduurzaming van Nederland'. De pijlers hebben allemaal betrekking op de kredietverlening van de bank, die we beschouwen als de belangrijkste output van ons businessmodel. Per klantgroep geven we aan hoeveel financiering we in 2023 hebben verstrekt, wat de omvang van de kredietportefeuille is en wat de klimaatimpact is. We doen dit aan de hand van de materiële onderwerpen 'faciliteren van veilig, schoon en duurzaam oppervlaktewater', 'faciliteren van voldoende drinkwater', 'beschikbaarheid en betaalbaarheid van passende financiering' en 'financieren en faciliteren van duurzame energie'.

In elke paragraaf vermelden we per materieel onderwerp hoe we op een duurzame wijze invulling hebben gegeven aan de strategie van de bank en met welk resultaat. Bij elk van de materiële onderwerpen hanteren we een of meer key performance indicators (KPI's). Deze KPI's zijn zoveel mogelijk kwantitatief van aard, zodat de resultaten meetbaar, inzichtelijk en goed vergelijkbaar zijn.

Klimaatimpact kredietverlening en klimaatactieplan

Sinds 2019 berekenen we de klimaatimpact van onze kredietportefeuille volgens de methodologie van Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF). In de eerste drie paragrafen van dit gedeelte vermelden we per klantsector wat de klimaatvoetafdruk was van de financiering die we aan deze klanten verstrekten. Voor het berekenen van de klimaatimpact gebruiken we de kredietportefeuille van het jaar ervoor, dit vanwege de beschikbaarheid van de relevante cijfers. Dat wil zeggen dat we nu, in het jaarverslag 2023, rapporteren over de klimaatimpact van de kredietportefeuille zoals die eind 2022 was.

Bij vijf klantgroepen, te weten de waterschappen, drinkwaterbedrijven, woningcorporaties, gemeenten en zorginstellingen, gaan we in op de acties die we afgelopen jaar ondernamen in het kader van ons klimaatactieplan. Daarin committeren we ons aan een kredietportefeuille in 2050 die per saldo geen CO_2e-uitstoot veroorzaakt. Centraal in het plan staan CO_2e-reductiedoelstellingen die we op klant- en sectorniveau hebben vastgelegd. Onze reductiedoelstellingen voor de gehele kredietportefeuille komen neer op een vermindering van broeikasgassen van 28% in 2026, 43% in 2030 en een nettonuluitstoot in 2050 ten opzichte van 2018, het eerste jaar waarover we onze klimaatimpact in beeld hadden. Ook sturen we erop dat al onze klanten in 2030 zelf op wetenschap gebaseerde reductiedoelstellingen hebben, dit om te bereiken dat wij en onze klanten opereren in lijn met een maximale opwarming van de aarde van 1,5 graad Celcius. We vinden het overigens van belang om klimaat nadrukkelijk niet als geïsoleerd onderwerp te beschouwen, maar de opgave te blijven verbinden met bredere duurzaamheidsvraagstukken en maatschappelijke uitdagingen. Het behoud en herstel van biodiversiteit is daar een goed voorbeeld van.

De uitvoering van het klimaatactieplan is een iteratief proces dat plaatsvindt aan de hand van vier stappen. In 2023 hebben we daarin het volgende gedaan.

STAP 1 - Meten

Samen met onze partners zorgden we dat het inzicht in de klimaatimpact van sectoren en klanten van hogere kwaliteit is en een nog groter deel van onze kredietportefeuille omvat.

STAP 2 - Doelen

Op sectorniveau maakten we een beoordeling van de reductiedoelstellingen en waar relevant pasten we de reductiepaden aan.

STAP 3 - Actie

We intensiveerden de klantbezoeken, met de klimaatstrategie van onze klanten als voornaamste gespreksonderwerp.

STAP 4 - Transparantie

We stelden data op een bruikbare manier ter beschikking voor de eigen organisatie en hielden de externe rapportage op een hoog niveau.

FUNDAMENT

Na onze strategische pijlers komt het fundament van onze strategie aan de orde: onze duurzame, efficiënte en maatschappelijk betrokken organisatie. Op basis van de materiële onderwerpen ‘veilige, stabiele en efficiënte bank’, ‘integere en transparante bedrijfsvoering’ en ‘goed werkgeverschap’ leggen we uit wat onze organisatie typeert en hoe we in onze directe omgeving en invloedsfeer zoveel mogelijk maatschappelijke en duurzame impact maken. Het gaat hier om de verschillende soorten kapitaal als input voor ons businessmodel. Denk aan mensen, onze organisatiestructuur en -cultuur en aan financiële middelen, waaronder funding.

OUTCOME EN IMPACT

We ronden dit gedeelte van het verslag af met het sluitstuk van onze strategie: ons streven naar een 'verantwoord rendement en maatschappelijke impact'. Hier komt alles samen wat wij als national promotional bank teruggeven aan onze aandeelhouders en via de kredietverlening aan onze klanten bijdragen aan de maatschappij. We beschouwen dit als de outcome en impact van ons businessmodel en staan stil bij de bijdrage die we via onze kredietverlening leveren aan de Sustainable Development Goals. Om onze impact op de door ons geselecteerde SDG's in beeld te krijgen, hebben we per SDG KPI's bepaald en we rapporteren daarover in deze paragraaf.

In deze laatste paragraaf staan de materiële onderwerpen 'bijdragen aan klimaatadaptatie', 'bijdragen aan klimaatmitigatie', 'bijdragen aan biodiversiteit', 'bijdragen aan een circulaire economie' en'sociale impact kredietverlening' centraal. We maken er ook de balans op van de klimaatvoetafdruk van onze volledige kredietportefeuille.

Connectiviteitstabel

De samenhang tussen de strategische thema's, de materiële onderwerpen en alle KPI's is gevisualiseerd in de connectiviteitstabel op de volgende pagina.

CONNECTIVITEITSTABEL

MATERIËLE ONDERWERPEN	STRATEGISCHE THEMA'S	KEY PERFORMANCE INDICATOR	DOEL	RESULTAAT 2023	IMPACT OP DE SDG'S
1 Faciliteren van kwalitatief voldoende oppervlaktewater	 **Bank van en voor de publieke watersector**	Omvang nieuwe kredietverlening waterschappen	Zo hoog mogelijk marktaandeel	€ 781 miljoen	 • Veiligheid waterkeringen • Waterkwaliteit oppervlaktewater • Kwaliteit drinkwater • Kwaliteit afvalwater
2 Faciliteren van schoon en voldoende drinkwater		Omvang nieuwe kredietverlening drinkwaterbedrijven		€ 114 miljoen	
3 Beschikbaarheid en betaalbaarheid van passende financiering	 **Essentiële speler in de financiering van de Nederlandse publieke sector**	Omvang totale nieuwe kredietverlening	Significant en substantieel marktaandeel	€ 7,4 miljard	 • Hoeveelheid natuurinclusief openbaar groen • Energieprestatie woningcoöperaties • Kwaliteit ziekenhuisgebouwen en terreinen • Toewijzing sociale huurwoningen • Hoeveelheid sociale huurwoningen
4 Financieren en faciliteren van duurzame energie	 **Financieringspartner voor de verduurzaming van Nederland**	Omvang nieuwe kredietverlening aan duurzame-energieprojecten		€ 227 miljoen	 • Versnelling energietransitie
		% kredietportefeuille energieneutraal	> 100% in 2035	35,8%	
5 Veilige, stabiele en efficiënte bank	 **Duurzame, efficiënte en maatschappelijk betrokken organisatie**	Financiële ratio's	Minimale kapitaaleis: 13,77% Leverage ratio: 3% (minimumeis) LCR: 100% (minimumeis) NSFR: 100% (minimumeis)	Tier 1-ratio: **48,0%** CET1-ratio: **41,1%** Leverage ratio: **20,6%** LCR: **160%** NSFR: **133%**	
		Credit ratings	Gelijk aan NL staat	S&P: **AAA** | Moody's: **Aaa**	
		ESG ratings		ISS ESG: **B** Sustainalytics: **10** Vigeo Eiris: **57**	
		Rendement op eigen vermogen	3,7% (normrendement)	6,3%	
		Dividend pay-out ratio	40 - 60%	48%	

MATERIËLE ONDERWERPEN	STRATEGISCHE THEMA'S	KEY PERFORMANCE INDICATOR	DOEL	RESULTAAT 2023	IMPACT OP DE SDG'S
6 Integer en transparante bedrijfsvoering	 Duurzame, efficiënte en maatschappelijk betrokken organisatie	Aantal klachten	0	0	
		Aantal meldingen van corruptie en omkoping	0	0	
		Aantal datalekken	0	0	
7 Goed werkgeverschap		% besteed opleidingsbudget	100%	190%	
		% ziekteverzuim	< 4%	7%	
		Beloningsverhouding directievoorzitter en mediaan medewerkers		4,0	
		Verhouding man - vrouw		60% man I 40% vrouw	
		Aantal ingevulde stageplekken	> 2	3	
8 Bijdragen aan klimaatadaptatie	 Verantwoord rendement en maatschappelijke impact	Omvang nieuwe kredietverlening waterschappen	Zo hoog mogelijk marktaandeel	€ 781 miljoen	 • Veiligheid waterkeringen • Klimaatimpact kredietverlening • Versnelling energietransitie • Hoeveelheid natuurinclusief openbaar groen • Waterkwaliteit oppervlaktewater • Hoeveelheid huishoudelijk afval • Energieprestaties woningcoöperaties • Kwaliteit ziekenhuisgebouwen en terreinen • Toewijzing sociale huurwoningen • Hoeveelheid sociale huurwoningen
9 Bijdragen aan klimaatmitigatie		Reductie CO_2e-uitstoot t.o.v. 2018	28% (2026) 43% (2030) netto-nul (2050)	16% (absoluut i.e. kton CO_2e) 25,5% (relatief i.e. CO_2e/ € miljoen)	
		% kredietportefuille waarvan klimaatimpact in beeld is	≈ 100%	91,9%	
10 Bijdragen aan biodiversiteit					
11 Bijdragen aan een circulaire economie					
12 Sociale impact kredietverlening					

BANK VAN EN VOOR DE PUBLIEKE WATERSECTOR

De publieke watersector dient een groot maatschappelijk belang. Als gevolg van klimaatverandering en grotere weersextremen wordt de bescherming tegen en van het water een steeds grotere uitdaging. Dat bleek ook in 2023, want het was het warmste en natste jaar sinds het KNMI begon met meten. We hebben steeds vaker te maken met hevige en langdurige neerslag, en met extreem droge zomers. En ondertussen blijft de zeespiegel stijgen. Waterschappen zijn verantwoordelijk voor veilig, schoon en duurzaam oppervlaktewater en drinkwaterbedrijven op hun beurt voor voldoende en kwalitatief goed drinkwater. Wij faciliteren beide klantgroepen door passende en zo goedkoop mogelijke financiering te verstrekken.

Waterschappen

De waterschappen merken dagelijks de gevolgen van de klimaatverandering en investeren daarom volop om de CO_2e-uitstoot te beperken, hun infrastructuur aan de veranderende omstandigheden aan te passen en voor voldoende en kwalitatief goed oppervlakte- en grondwater te blijven zorgen. Bij het werk van de waterschappen spelen biodiversiteit en ecologie ook een belangrijke rol.

Als bank van en voor de waterschappen streven we naar een zo hoog mogelijk marktaandeel in deze sector, die we onze thuismarkt noemen. In 2023 verstrekten we € 781 miljoen aan kredieten aan de waterschappen (2022: € 942 miljoen). Eind 2023 hadden we € 7.970 miljoen aan financiering uitstaan bij de waterschappen. Eind 2022 was dit € 7.699 miljoen.

Afgelopen jaar verstrekten we onze tweede aan duurzaamheid gekoppelde lening, ditmaal aan Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Het waterschap sloot een lening van € 10 miljoen af en krijgt een korting op de jaarlijkse rente als het ambitieuze mijlpalen in duurzaamheid haalt. Samen met de klant hebben we doelstellingen geformuleerd voor klimaatmitigatie, biodiversiteit en diversiteit van personeel, aangezien dit voor zowel de bank als het waterschap belangrijke thema's zijn. We bekijken per jaar of het waterschap de doelstellingen heeft gehaald en is dit het geval, dan volgt de financiële beloning. Met onze aan duurzaamheid gekoppelde leningen oftewel sustainability linked loans (SLL's) willen wij de (verdere) verduurzaming van onze klanten op een positieve wijze stimuleren en helpen versnellen.

Klimaatneutraal in 2035

De Nederlandse waterschappen hebben de ambitie uitgesproken om al in 2035 klimaatneutraal te zijn. Een belangrijk en bijzonder streven, waarmee ze de lat hoger leggen dan de landelijke doelstelling. De 21 waterschappen hebben hun ambitie vastgelegd in de strategische visie *Op weg naar klimaatneutraliteit*, waarin ook staat dat ze hun klimaatvoetafdruk nog beter in beeld gaan brengen. Ze kijken naar de broeikasgassen die ze zelf veroorzaken, waaronder lachgas en methaan bij de rioolwaterzuiveringen, maar ook naar de uitstoot van derden die in opdracht van de waterschappen werken. Verder streven zij naar beperking van de emissies van broeikasgassen in hun omgeving, zoals uit veenweiden, oppervlaktewater en waterbodems.

Een tussenstap is de energieneutraliteit die de waterschappen voor 2025 als sector zijn overeengekomen in het Klimaatakkoord van 2019. Dit door zo min mogelijk energie te verbruiken en zo veel mogelijk duurzame energie zelf op te wekken, bijvoorbeeld uit rioolwater of met zonnepanelen en windmolens. De waterschappen beschikken over ruim driehonderd rioolwaterzuiveringen en beschouwen die in toenemende mate als een slim lokaal energiesysteem. Goede voorbeelden zijn de versnelde productie van groen gas en innovaties zoals groene waterstof voor de rioolwaterzuivering.

Ook aquathermie – duurzaam verwarmen en koelen met water – heeft grote potentie. Het potentieel aan duurzame bronnen waarover de waterschappen beschikken, overstijgt de eigen energiebehoefte.

Als dé duurzame waterbank steunen wij de ambitie van de waterschappen volledig. We staan klaar om hen van passende en zo goedkoop mogelijke financiering te voorzien. Het werk van de waterschappen is kapitaalintensief en de noodzaak van substantieel hogere investeringen en dus financieringen neemt alleen maar toe. Dat bleek wederom toen er eind vorig jaar op veel plekken in Nederland hoogwater was, maar dankzij de vele investeringen van de afgelopen jaren de overlast beperkt bleef en de dijken het hielden. Het is essentieel dat financiering aantrekken en investeringen doen op een verantwoorde manier gebeurt. De schuldquote – de omvang van de schuld in verhouding tot de jaarlijkse opbrengsten – van sommige waterschappen is al vrij hoog. Tegelijkertijd zijn verdere investeringen in waterbeheer en waterkwaliteit nodig. Dit maakt naar de toekomst een goede afweging van (belasting)tariefstijgingen en beheersing van de schuldenlast cruciaal.

Innovatie in de sector

De waterschappen zijn altijd op zoek naar nieuwe manieren om waterbeheer beter, goedkoper en duurzamer te maken, met als drijvende kracht innovatie. Voor het opschalen van innovatieve projecten is vaak risicokapitaal nodig, maar risicodragend vermogen verstrekken past niet binnen de risicobereidheid van onze bank. Om toch een rol te kunnen spelen, lanceerden we begin 2021 het NWB Waterinnovatiefonds.

Het NWB Waterinnovatiefonds is een zelfstandig fonds dat op afstand van de bank staat. Het financiert innovatieve projecten van waterschappen die breed toepasbaar zijn en bijdragen aan de verduurzaming van Nederland. Te denken valt aan innovaties in klimaatadaptatie, klimaatmitigatie, circulaire economie, biodiversiteit, waterkwaliteit, waterveiligheid en de energietransitie. Opschaling van dergelijke innovatieve projecten komt moeilijk van de grond, doordat het niet eenvoudig is om risicodragend vermogen te verkrijgen. Het NWB Waterinnovatiefonds heeft als doel deze projecten verder te helpen na de pilotfase. Het verstrekt achtergesteld vermogen, altijd als cofinanciering: het fonds draagt maximaal 50% van het benodigde risicodragend vermogen bij en minimaal een derde komt van een of meer waterschappen.

Vorig jaar heeft het NWB Waterinnovatiefonds zijn eerste financiering verstrekt aan Torwash. Dit bedrijf, een spin-off van TNO, werkte de afgelopen jaren aan innovatieve bewerkingsmethodes voor zuiveringsslib, nat maaisel en gemengde plastics. Met de gepatenteerde technologie maakt het biobrandstof, biogas en kunstmest van deze afvalstoffen. Daarnaast produceert het bedrijf grondstoffen voor natuurlijke plasticvervangers. De lening van het NWB Waterinnovatiefonds ondersteunt Torwash bij zijn groei van scale-up naar volwassen onderneming. Torwash demonstreert de technologie bij de rioolwaterzuiveringsinstallatie Land van Cuijk van Waterschap Aa en Maas.

Ook op een andere manier moedigen we al jaren innovatie aan in de sector. Samen met de Unie van Waterschappen reiken we elke twee jaar de Waterinnovatieprijs uit. Hiervoor komen projecten in aanmerking die toepasbaar zijn binnen de taken en verantwoordelijkheden van waterschappen. Eind december 2023 werden de genomineerden voor de Waterinnovatieprijs 2023/2024 bekendgemaakt. De prijsuitreiking vond plaats tijdens het Waterinnovatiefestival op 1 februari 2024.

Klimaatimpact waterschappen

WATERSCHAPPEN

	DEKKINGS-PERCENTAGE (%)	KREDIET-PORTEFEUILLE (x € miljoen)	EMISSIE-INTENSITEIT (in tonnen CO_2e/€ miljoen)
2022	**100%**	**7.699**	**88,7**
2021	100%	7.977	90,3
2018	100%	6.327	141,0

De klimaatimpact van de waterschappen laat nog steeds een dalende trend zien. De absolute klimaatimpact in ton CO_2-equivalent en de relatieve klimaatimpact in

ton CO_2-equivalent per gefinancierde € 1 miljoen zijn in 2022[1] verder gedaald, zij het minder hard dan de jaren ervoor. De absolute klimaatimpact bedroeg in 2022 683 kiloton CO_2-equivalent (2021: 720 kiloton CO_2-equivalent) en de emissie-intensiteit kwam uit op 88,7 ton CO_2-e per € 1 miljoen (2021: 90 ton CO_2-e per € 1 miljoen). De sector opereert ruim binnen de marges van het klimaatreductiepad dat we hebben vastgesteld in ons klimaatactieplan. Daarnaast neemt het fossiele-energieverbruik af en de productie van duurzame energie toe. Belangrijker nog is dat de sector, onder leiding van de Unie van Waterschappen, goed onderbouwde en ambitieuze doelstellingen kent voor klimaat en energie. Onderdeel van deze doelstellingen is dat de waterschappen in 2030 hun uitstoot van methaan en lachgas willen hebben gereduceerd met respectievelijk 80% en 50% ten opzichte van 2021. Wij hebben onze eigen reductiedoelstelling voor de waterschappen op basis hiervan herijkt. De klantgesprekken die we in 2023 voerden, bevestigden hun gedrevenheid om de sector robuust en verantwoord te blijven ontwikkelen en verder te verduurzamen.

GEREALISEERDE RELATIEVE UITSTOOT WATERSCHAPPEN

in ton CO_2e-uitstoot per € 1 miljoen

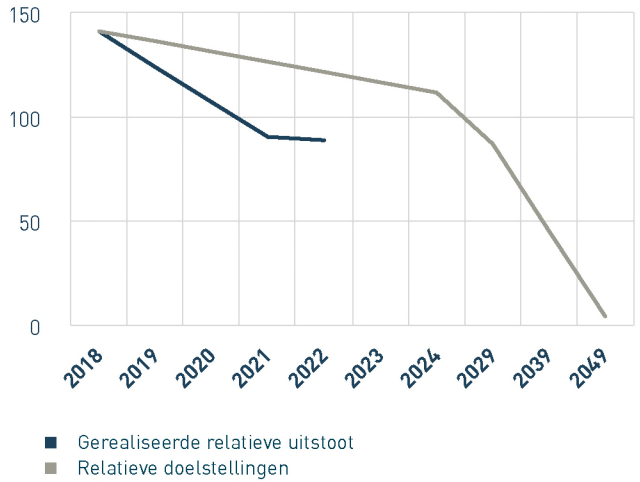

Behalve met klimaatmaatregelen zijn de waterschappen volop bezig met het behoud en herstel van biodiversiteit. Ze werken aan biodiversiteitsherstel binnen een wettelijk kader, dat de Kaderrichtlijn Water (KRW) en nationale natuurwetgeving omvat. De waterschappen vinden dat ze zowel een maatschappelijke verantwoordelijkheid als een unieke positie hebben om de biodiversiteit te versterken. In 2022 hebben zij het Raamwerk Biodiversiteit ontwikkeld, dat een richtlijn biedt voor biodiversiteitsherstel en indicatoren bevat gericht op beleid, maatregelen en effect. Ook zijn de waterschappen actieve partners van het Deltaplan Biodiversiteitsherstel.

De waterschappen geven wat ons betreft het goede voorbeeld met hun duurzaamheidsaanpak. Zij proberen water en bodem sturend te maken bij de ontwikkeling van Nederland en kijken zo op een geïntegreerde manier naar de inrichting van ons land. Het demissionaire kabinet heeft die aanpak overgenomen.

Drinkwaterbedrijven

Drinkwaterbedrijven zijn van oudsher klant van onze bank. Hun taak om voldoende drinkwater van goede kwaliteit te leveren aan consumenten en andere afnemers is vastgelegd in de Drinkwaterwet. De Drinkwaterwet sluit privatisering van drinkwaterbedrijven uit, zodoende vormen zij een vast onderdeel van de publieke sector. Ook worden in deze wet de drinkwateractiviteiten beschermd en de tarieven en bijbehorende vermogenskosten gereguleerd. De wettelijke eisen en normen voor drinkwater zijn vastgelegd in het Drinkwaterbesluit. Daarin staan ook de normen waaraan het ingenomen grond- en oppervlaktewater moeten voldoen. Naast drinkwater leveren drinkwaterbedrijven vaak ook industriewater.

In 2023 verstrekten we € 114 miljoen aan langlopende financiering aan drinkwaterbedrijven (2022: € 190 miljoen). We hebben daarmee ons marktaandeel in deze sector weten te bestendigen. De totale omvang van onze uitstaande kredietverlening aan

1) Ter herinnering: voor het berekenen van de klimaatimpact gebruiken we de kredietportefeuille van het jaar ervoor, dit vanwege de beschikbaarheid van de relevante cijfers. Dat wil zeggen dat we nu, in het jaarverslag 2023, rapporteren over de klimaatimpact van de kredietportefeuille zoals die eind 2022 was.

drinkwaterbedrijven bedroeg eind 2023 € 1.214 miljoen (2022: € 1.134 miljoen).

Grotere vraag, minder bronnen

De drinkwaterbedrijven staan voor grote uitdagingen. De vraag naar drinkwater neemt de komende jaren toe, terwijl de beschikbaarheid en kwaliteit van bronnen afneemt. De afname van drinkwaterbronnen is te wijten aan droogte en verzilting door klimaatverandering, de afname in drinkwaterkwaliteit aan opkomende stoffen als pyrazool, PFOA en GenX, medicijnresten en micro-organismen. Tegelijkertijd stijgt de vraag naar drinkwater door bevolkingsgroei, klimaatverandering en economische ontwikkelingen. Daar komt nog eens bij dat ontwikkelingen in cybersecurity, de energietransitie en toenemend gebruik van bodem en ondergrond om aandacht vragen.

Om de drinkwatervoorziening voor de toekomst te waarborgen, verwachten de drinkwaterbedrijven de komende jaren een sterke stijging van noodzakelijke investeringen in de drinkwaterinfrastructuur en natuurbeheer. Deze investeringen financieren zij met inkomsten uit de levering van drinkwater, maar ze trekken ook externe financiering aan, onder andere bij onze bank. Om de drinkwaterbedrijven tegemoet te komen, heeft het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in 2021 de gereguleerde maximale vermogenskostenvoet (WACC) voor de periode 2022-2024 licht verhoogd. Het ministerie heeft onze bank als een van de belangrijkste financiers van de drinkwatersector hierover geconsulteerd.

Klimaatimpact drinkwaterbedrijven

DRINKWATERBEDRIJVEN

	DEKKINGS-PERCENTAGE (%)	KREDIET-PORTEFEUILLE (x € miljoen)	EMISSIE-INTENSITEIT (in tonnen CO_2e/€ miljoen)
2022	**98,8%**	**1.134**	**37,8**
2021	98,2%	936	41,3

Voor 99% van onze kredietverlening aan de drinkwaterbedrijven hebben we de klimaatvoetafdruk in beeld en die kwam in 2022 overeen met 42 kiloton CO_2-equivalent (2021: 38 kiloton CO_2-equivalent). Dat komt neer op een emissie-intensiteit van 37,4 ton CO_2-equivalent per € 1 miljoen (2021: 41,3 ton CO_2-equivalent per € 1 miljoen).

De absolute uitstoot mag dan licht zijn gestegen, de relatieve impact door de financiering van drinkwaterbedrijven is in ton CO_2e per gefinancierde € 1 miljoen afgenomen met circa 9,4%. De sector opereert daarmee in lijn met het klimaatimpactreductiepad zoals wij dat hebben vastgelegd in ons klimaatactieplan en heeft het fossiele-elektriciteitsverbruik aanzienlijk verminderd. We stellen vast dat drinkwaterbedrijven zich bewust zijn van de impact die ze hebben, waarbij een aantal van hen ambitieuze doelstellingen heeft gedefinieerd en een strategie heeft ontwikkeld om die doelstellingen te halen.

GEREALISEERDE RELATIEVE UITSTOOT DRINKWATERBEDRIJVEN

in ton CO_2e-uitstoot per € 1 miljoen

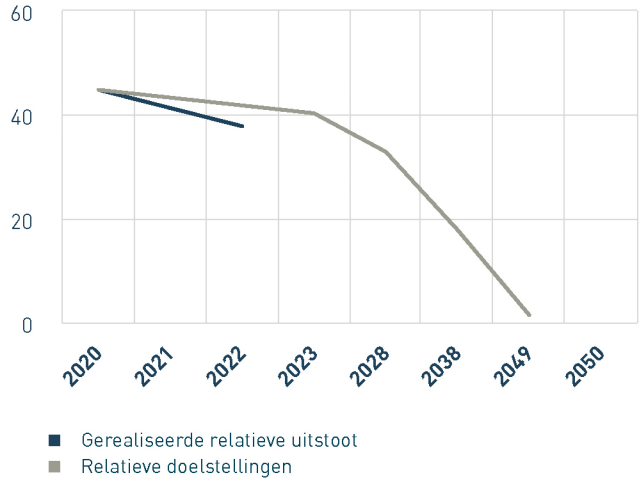

CASUS: BANK VAN EN VOOR DE PUBLIEKE WATERSECTOR

Tanja van Gurp
concerncontroller
De Stichtse Rijnlanden

Gerwin Roest
businesscontroller
De Stichtse Rijnlanden

Watermaatregelen in Midden-Nederland

DUURZAAM WERKEN AAN SCHOON WATER EN DROGE VOETEN

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden staat voor aanzienlijke opgaven. Versterking van de Lekdijk en vernieuwing van rioolzuiveringsinstallaties vereisen op korte termijn grote investeringen. Voor deze belangrijke en omvangrijke activiteiten in Midden-Nederland maakte het waterschap een financieringsplan met veel oog voor duurzaamheid.

Transactie
Meerdere leningen van in totaal € 80 miljoen

Kengetallen Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

- 83.000 hectare land
- 900.000 inwoners
- 55 kilometer primaire waterkeringen
- 10.368 kilometer waterlopen
- 173 (hoofd)gemalen en uitwateringssluizen
- 16 afvalwaterzuiveringsinstallaties

Het werkgebied van De Stichtse Rijnlanden bestaat uit het zuidelijke deel van de provincie Utrecht en een klein deel van Zuid-Holland. Bij de Lekdijk staat het waterschap voor de grote opgave om 55 kilometer dijk te versterken, de dijk van Amerongen tot Schoonhoven. “Zeer belangrijk, want als de Lekdijk doorbreekt kan een groot deel van de Randstad overstromen, tot Amsterdam aan toe”, vertelt concerncontroller Tanja van Gurp. Voor de financiering van deze en andere opgaven sloot het waterschap in 2023 meerdere leningen af bij NWB Bank, waaronder een sustainability linked loan, een lening gekoppeld aan duurzaamheidsdoelen.

Veel opgaven

Tanja licht het belang van de financiering nader toe. “Het versterken van de Lekdijk is onderdeel van het landelijke hoogwaterbeschermingsprogramma. Deels komt hiervoor geld beschikbaar vanuit het Rijk, maar

ook het waterschap zelf moet hierin investeren en bovendien zijn nu al uitgaven nodig. Daarnaast staan we voor veel andere opgaven. Een groot project is de vervanging van de rioolzuiveringsinstallaties, waarbij we gelijk mooie stappen maken in verduurzaming. We gaan van het gas af, leggen zonnepanelen aan, kiezen voor duurzame bouwmaterialen en zorgen voor een terrein met kruidenrijke begroeiing en zo min mogelijk asfalt."

Minder renterisico's

Bij NWB Bank sloot het waterschap in 2023 acht leningen af. Het zijn leningen met uitgestelde stortingen variërend van een tot meerdere jaren. "Zo kunnen we renterisico's verminderen", legt businesscontroller Gerwin Roest uit. Hij is blij met de plezierige samenwerking met NWB Bank. Enthousiast vertelt hij over de gezamenlijke inspanningen voor de sustainability linked loan. "NWB Bank moedigde ons aan de lening in deze vorm af te sluiten. Het initiatief past uitstekend bij onze duurzaamheidsambities en de bank hielp ons goed om meetbare prestatie-indicatoren op te stellen."

CO_2e-reductie

NWB Bank wil met de sustainability linked loans verduurzaming bij klanten verder stimuleren. Klanten ontvangen vijf jaar een korting op de leningrente wanneer ze de afgesproken duurzaamheidsdoelen behalen. Waterschap Zuiderzeeland sloot in 2022 als eerste deze lening af. De Stichtse Rijnlanden volgt nu als tweede, met mooie doelen voor klimaatadaptatie, energiebesparing, biodiversiteit en sociale diversiteit. De voorbereiding verliep heel goed, vertellen Hielke van der Aa en Sander Bosman van NWB Bank. Hielke: "We konden voortbouwen op de ervaring met Zuiderzeeland. Ook heeft De Stichtse Rijnlanden veel kennis in huis, bijvoorbeeld over CO_2-reductie. Gezamenlijk kwamen we voor het waterschap tot de doelstelling om in de periode 2022-2028 een CO_2-reductie van ruim 45 procent te realiseren." "Die doelstelling sluit mooi aan bij het gezamenlijke doel van de waterschappen om in 2035 klimaatneutraal te zijn", vult Gerwin aan.

Signaalfunctie

"Toen NWB Bank met het voorstel kwam van de duurzaamheidslening was iedereen bij het waterschap gelijk enthousiast", vertelt Tanja. "Het in 2023 nieuw aangetreden college van hoogheemraden heeft duurzaamheid hoog in het vaandel staan. We waren ons bewust van de extra tijdsinvestering die de lening vergt, maar besloten al snel tot deze financiering over te gaan. Niet zozeer vanwege de korting, maar vooral ook vanwege de signaalfunctie. In de woorden van hoogheemraad Financiën Nanda van Zoelen: voor duurzaamheid zijn wij graag een boegbeeld."

Hergebruik grondstof uit wc-papier

Samen met overheden en marktpartijen werkt De Stichtse Rijnlanden aan vele duurzaamheidsinitiatieven. Een voorbeeld is het hergebruik van cellulose, een grondstof uit wc-papier. Die grondstof vindt zijn weg naar nieuwe afzetmarkten, bijvoorbeeld in de wegenbouw, waar de cellulose wordt benut in asfalt en verkeershekken. Bij de rioolwaterzuivering Leidsche Rijn in Utrecht draait de cellulosefabriek op volle toeren. "Een uniek initiatief", zegt Tanja trots.

Steeds meer een coördinerende rol

Duurzaamheid is landelijk een actueel thema en het waterschap krijgt daarin steeds meer een coördinerende rol. Hoe benut je de leefruimte in Nederland duurzaam? Samen met provincies, agrariërs en andere organisaties werkt het waterschap aan oplossingen. Op het moment van dit interview is het nog alle hens aan dek voor maatregelen tegen overstromingen als gevolg van het natte najaar van 2023. Terwijl buiten dijken geïnspecteerd worden, buigen de financieel specialisten zich binnen over de investeringsramingen. Gedreven werkt ieder vanuit het eigen specialisme aan veilige dijken, voldoende water en gezond en schoon oppervlaktewater.

CASUS: BANK VAN EN VOOR DE PUBLIEKE WATERSECTOR

Transactie

Lening van € 40 miljoen

Kerncijfers North Water

- 25 medewerkers
- 45 aangesloten bedrijven
- € 14 miljoen omzet
- € 1,8 miljoen resultaat
- 1 jaar klant van NWB Bank

Perry van der Marel
managing director
North Water

Aard Kluck
accountmanager Specialised Finance NWB Bank

Van het zuiverste water

DUURZAAM INDUSTRIEWATERSYSTEEM IN DELFZIJL

We zijn verwend: draai de kraan open en hoogkwalitatief drinkwater stroomt eruit. Maar sla de krant open en je leest dat ook in Nederland schaarste ontstaat. Alle reden bewust om te springen met deze primaire levensbehoefte. Als consument, maar zeker ook in de industrie. Perry van der Marel van North Water: “De productie en levering van industriewater verduurzaamt en vermindert de druk op de drinkwatercapaciteit.”

In het noorden van het land sloegen Evides Industriewater en Waterbedrijf Groningen de handen ineen voor de joint venture North Water, die in 2006 van start ging met de realisatie van een zoutafvalwaterzuiveringsinstallatie. Naast maatwerkoplossingen op het gebied van industrieel afvalwater voor bedrijven produceert en levert North Water industriewater met als bron oppervlaktewater. In Garmerwolde gebeurt dit sinds 2021 vanuit een industriewaterzuivering (IWZ) met als bron het Eemskanaal. In eerste instantie voor de Eemshaven, nu volgt ook levering aan Delfzijl.

Watertransitie

“Drinkwater wordt schaarser en er is meer inspanning voor nodig om het schoon te maken”, vertelt Perry, watertechnoloog en nu vier jaar managing director van North Water. “Daarom kijken drinkwaterbedrijven naar alternatieven voor ondernemingen die grote

drinkwatergebruikers zijn." In navolging van de energietransitie is een watertransitie nodig, onder het motto: drinkwater waar het moet, industriewater waar het kan. Google besefte dit en North Water ontwikkelde met dit bedrijf de IWZ om in de Eemshaven in plaats van drinkwater industriewater te leveren dat dient als koelwater. Daar kunnen nu meer afnemers gebruik van maken.

Externe financiering

In het industriegebied Oosterhorn ten zuidoosten van Delfzijl stijgt de vraag eveneens. Daarom voert North Water nu het project Duurzame Watervoorziening Delfzijl (DWD) uit, met als doel om vanuit de IWZ ook daar te leveren. Hierdoor neemt de hoeveelheid industrieel afvalwater toe en daarom komt er ook een tweede afvalwaterzuivering. "De realisatie van een industriewaterinfrastructuur en afvalwaterzuivering is kapitaalintensief", vertelt Perry. "Waar Google eerder mee-investeerde in de IWZ, doen we voor DWD een beroep op externe financiering." Die komt van NWB Bank. Aard Kluck, accountmanager Specialised Finance: "Evides en Waterbedrijf Groningen waren al klant van NWB."

Goed voor vestigingsklimaat

North Water trekt met zijn dienstverlening nieuwe industrie aan. "Behalve dat de industriewaterzuivering de druk op de beperkte drinkwatercapaciteit in Groningen verlicht, draagt die net als de afvalwaterzuivering bij aan de economische en duurzame ontwikkeling van de regio", zegt Aard. Perry: "Het is zeker goed voor het vestigingsklimaat in Noord-Nederland. We hanteren een multiclientsysteem met twee typen water. Een bedrijf dat restproducten of biomassa als grondstof gebruikt heeft geen drinkwater nodig om dat in de eerste processtappen te spoelen. Anderzijds leveren we ook demiwater, waarin nóg minder zout zit dan in drinkwater, bijvoorbeeld om waterstof te produceren."

Naar een groene haven

De havenvisie voor Delfzijl in 2030 luidt: economische groei = groen. In de groene haven moeten de chemie- en recyclingindustrie over zes jaar volledig biobased zijn. "Als bedrijf kom je dan in een biobased, circulaire economie", zegt Perry over nieuwkomers in de regio. "Behalve dat vermindering van drinkwatergebruik in de industrie al duurzaam is, dragen we aan deze groene visie bij door het industriewater meer circulair te maken. Dat doen we via het onderzoeksproject Regain, waarin we samen met partners onderzoeken of gezuiverd afvalwater in Garmerwolde als bron voor industriewater kan dienen. Daarnaast gaan we op het industriegebied in Delfzijl water hergebruiken." De aanpak heeft nog een voordeel. "Afvalwaterzuivering gebeurt deels met micro-organismen. Bij deze methode ontstaat als nuttig bijproduct biogas, dat bijvoorbeeld als grondstof voor de groene chemie of als energiedrager kan dienen."

Efficiënt energie- en chemiegebruik

Nog meer milieuwinst is er dankzij de membraanbioreactor. Perry: "Die maakt ook gebruik van micro-organismen, maar dan met beluchting. Verder ontdoet een filtratiestap het water van de overige verontreiniging, waardoor het zó schoon wordt dat je het kunt lozen in het oppervlaktewater of kunt hergebruiken. Tot slot zorgen deze centrale installaties voor meer efficiency in energie- en chemiegebruik en productie van reststoffen, vergeleken met decentrale systemen waarbij elk bedrijf dit voor zich doet."

Win-winsituatie

De prognose voor Delfzijl is circa 5 miljoen kuub per jaar aan industriewatergebruik in de toekomst. "Een deel daarvan zal gebruikt worden om bestaand industrieel drinkwatergebruik te vervangen door industriewater", verwacht Perry. Een win-winsituatie, oordeelt Aard. "Terwijl je de druk op de drinkwatervoorziening verlaagt, kunnen bedrijven rekenen op een tailormade oplossing tegen een gunstig tarief." En zo is er nog een win-winsituatie. Perry: "Met de IWZ, levering aan de Eemshaven en nu ook levering en zuivering aan en in Delfzijl ontstaat een collectief, duurzaam systeem voor industriewater."

NWB Fonds

AANJAGEN VAN KLIMAATBESTENDIG WATERBEHEER

Stamvermogen
€ 20,5 miljoen

Jaarlijks beschikbaar
€ 800.000

Het NWB Fonds is in 2006 opgericht door NWB Bank en staat op afstand van de bank. Het fonds helpt waterschappen bij het beantwoorden van de vraag naar hun expertise bij de oplossing van mondiale watervraagstukken. NWB Bank heeft middels schenkingen een stamvermogen beschikbaar gesteld en met de (vaste) rente over dit stamvermogen, jaarlijks ongeveer € 800.000, worden de internationale projecten van de waterschappen gefinancierd. We geven hier een impressie van de activiteiten van het fonds en de ontwikkelingen in 2023.

Het NWB Fonds heeft een duidelijke koers, die bijdraagt aan de gezamenlijke waterambitie van de waterschappen en aan de Sustainable Development Goals van de VN. Veel projecten leveren businesscases op die vervolgfinanciering mogelijk maken. Het fonds is zo de hefboom om van een veelbelovend idee naar succesvolle uitvoering te komen.

Slimme herbebossing

Afgelopen jaar zijn onder meer projecten rond herbebossing uitgevoerd. Herbebossing is een belangrijke maatregel om erosie tegen te gaan, water vast te houden en de landbouwproductiviteit te verhogen. Regio's die kampen met toenemende droogte als gevolg van klimaatverandering, kunnen zo leefbaar worden gehouden. Herbebossing moet wel slim gebeuren. In Tanzania is een digitale tool ontwikkeld om de juiste mix van lokale bomen en gewassen te bepalen, zodat boeren op korte en lange termijn inkomsten hebben en ze bodem en water niet uitputten. Deze watershed reforestation tool wordt ontwikkeld samen met start-up FarmTree uit Wageningen. De eerste versie van de tool is klaar en zal in Peru en Ethiopië worden toegepast en doorontwikkeld.

In Burkina Faso is een pilot uitgevoerd om bomen aan te planten die voedingsstoffen in de bodem brengen, zogenoemde fertilizer trees oftewel mestbomen. Samen met de universiteit van Ouagadougou worden de resultaten gemonitord en die zijn veelbelovend. Het waterverbruik neemt met de helft af en de productiviteit

Een herkenbare plus zetten op klimaatadaptatie

Directeur Bert van Boggelen van het NWB Fonds: "Het fonds is een buitenboordmotor voor internationale waterschapsprojecten. Wij willen een herkenbare plus zetten op klimaatadaptatie, want dat is de meest urgente uitdaging in het waterbeheer. Dat doen we door cofinanciering van projecten en door het trainen van een vliegende brigade van klimaatexperts, die als adviseur kunnen worden ingezet, zoals bij de ondergrondse druppelirrigatie in Eswatini."

van gewassen verdubbelt! Boomaanplant kan carbon credits opleveren. In Ghana is onderzoek gedaan naar deze carbon credits. Veel bedrijven zijn namelijk geïnteresseerd in compensatie van hun CO2-uitstoot en bereid hiervoor investeringen te doen, waarvan arme regio's kunnen profiteren. Dit onderzoek laat zien dat herbebossing inderdaad een interessante businesscase oplevert.

'Social search' in Kenia

Samenwerking tussen stakeholders, zoals boeren, bedrijven en bewoners, is vaak de sleutel om problemen aan te pakken. In Kenia is de social-search-aanpak toegepast om een integraal plan te maken voor de Thika-rivier. Volgens deze aanpak moeten ook de relaties tussen mensen en met de natuur worden hersteld. Alle stakeholders hebben daarom drie dagen samen gekampeerd, verhalen en ideeën uitgewisseld en traditionele rituelen uitgevoerd. Daardoor is er nu een gedragen toekomstvisie en commitment voor de uitvoering. De Keniaanse overheid wil deze succesvolle aanpak ook gaan toepassen voor de Nairobi-rivier.

KIWI als aanjager

Om medewerkers van Nederlandse waterschappen klaar te stomen voor internationaal werk, lanceerde het NWB Fonds het initiatief KIWI: Kennismaking en Introductieprogramma Waterschappen Internationaal. In dit trainingsprogramma worden twintig waterschapmedewerkers gericht klaargestoomd voor internationaal werk. Waterbeheer in het buitenland is namelijk heel wat anders dan in Nederland, vanwege verschillen in cultuur, landgebruik en governance. Het huidige trainingsprogramma Climate Game Changers richt zich op klimaatadaptatie en het aanjagen van initiatieven om waterbeheer klimaatbestendiger te maken. KIWI-deelnemers Joyce Tentij en Ingo van Lohuizen zijn actief in Eswatini, een bergstaatje in zuidelijk Afrika. Ze trekken samen op met het al aanwezige waterschapsteam en zijn buitenlandse partners. Ingo: "We doen eerst een gebiedscan om te bepalen wat de impact van klimaatverandering is. Daarna maken we een verdiepingsslag, zodat we de problematiek goed snappen."

Klimaatslimme landbouw in Eswatini

De KIWI-deelnemers zijn halverwege het programma, maar sommigen maken snel vorderingen met hun klimaatadaptatieplan en hebben al een aanvraag ingediend bij het NWB Fonds, bijvoorbeeld Eswatini. Joyce: "Het noorden van Eswatini produceert van oudsher veel voedsel voor het land, maar door de droogte lukt dat steeds minder. Ondergrondse druppelirrigatie kan zorgen voor efficiënt watergebruik, maar kleine boeren krijgen implementatie van zo'n systeem zelf niet voor elkaar." "Daarom hebben wij een plan gemaakt om hen te ondersteunen", vertelt Ingo. "We willen ze niet alleen helpen met de aanleg van irrigatiesystemen, maar ook met het regelen van voldoende wateraanvoer, aanleg van zonnepanelen voor de pompen, de zorg voor ecosysteemdiensten en het opzetten van een serviceorganisatie." De Joint River Basin Authority, een overheidsorganisatie in Eswatini, is enthousiast en wil het plan gaan uitvoeren.

Zie voor meer informatie over het NWB Fonds: www.nwbfonds.nl.

ESSENTIËLE SPELER IN DE FINANCIERING VAN DE NEDERLANDSE PUBLIEKE SECTOR

NWB Bank is er voor de brede Nederlandse publieke sector. Gelijk vanaf de oprichting stelden de waterschappen onze bank ook open voor andere publiekrechtelijke en semipubliekrechtelijke organisaties, zoals gemeenten, zorginstellingen en woningcorporaties, maar ook sportverenigingen met een gemeentegarantie. Door de jaren heen zijn we uitgegroeid tot een essentiële financier binnen het publieke domein. We bevorderen een scherp, gevarieerd en innovatief speelveld waarin efficiënt en effectief wordt omgegaan met de publieke middelen. De afgelopen tien jaar hebben we in totaal ruim € 80 miljard aan leningen verstrekt en met een balanstotaal van ruim € 76 miljard zijn we qua grootte de vijfde bank van Nederland.

In 2023 wisten we ons significante en substantiële marktaandeel in de (semi-)publieke sector te bestendigen en de beschikbaarheid en betaalbaarheid van financiering voor al onze klanten te waarborgen. Onze kredietportefeuille groeide naar een recordniveau van € 53,9 miljard. Door efficiënte bundeling van de financieringsbehoeften van onze klanten en door onze hoge kredietwaardigheid en financiële deskundigheid kunnen we op de internationale geld- en kapitaalmarkten goedkope financiering met lange looptijden aantrekken. We hebben aangetoond ook in lastige tijden, zoals tijdens de kredietcrisis en de COVID-19-pandemie, als promotional bank altijd beschikbaar te zijn voor onze klanten.

Betaalbare en passende financiering

Wij zorgen ervoor dat onze kredietverlening betaalbaar is en blijft. We streven geen winstmaximalisatie na en zoeken altijd naar de goedkoopste manier om onze bank te financieren en het voordeel door te geven aan onze klanten. Een voorbeeld is de uitgifte van duurzame obligaties, een onderscheidend onderdeel van onze bedrijfsvoering. De uitgifte van duurzame obligaties is veelal gunstiger dan de uitgifte van traditionele obligaties en dat voordeel geven we door aan de klanten van de bank.

We vinden het niet alleen belangrijk dat onze financiering beschikbaar en betaalbaar is voor de publieke sector, ze moet vooral ook passend zijn. We stemmen onze producten en diensten daarom altijd af op de behoefte en kennis van de klant, waarbij we de aard van de sector, het investeringsprofiel en de visie van de toezichthouder in acht nemen. Voordat we nieuwe financiële producten aanbieden, doorlopen deze eerst het interne productgoedkeuringsproces. Hierbij wordt mede gekeken naar de geschiktheid van een product voor een specifieke klantengroep. Dit proces speelt een centrale rol bij onze productverantwoordelijkheid en alle relevante afdelingen binnen de bank zijn hierbij betrokken. Producten en diensten die eenmaal zijn goedgekeurd, worden jaarlijks geëvalueerd in het Asset & Liability Committee (ALCO) van de bank.

Dilemma nieuwe producten

Bij het beantwoorden aan een klantbehoefte kan de situatie ontstaan dat we moeten bepalen of we een nieuw product willen introduceren. In ons productgoedkeuringsproces maken we een afweging van de risico's van een product, zowel voor de klant als voor de bank. Hieruit kan volgen dat er ongewenste risico's aan kleven en wij daarom besluiten het product niet aan te bieden. Dit is een dilemma, aangezien we enerzijds onze klanten altijd willen helpen en anderzijds willen vasthouden aan ons zorgvuldig opgestelde beleid en lage risicobereidheid.

Klantvalidatie

Voordat we een krediet afsluiten, doorlopen we bij iedere nieuwe klant de customer due diligence (CDD): het klantvalidatieproces. Bestaande klanten worden periodiek gereviewd, waarbij het team kredietbeheer van de afdeling Public Finance en de afdeling Specialised Finance een belangrijke rol spelen. De klantvalidatie is

vanwege veranderende regelgeving de afgelopen jaren verder geïntensiveerd.

Zodra een klant is gevalideerd en een financiering is afgesloten, geven we de klant alle gewenste aandacht, ongeacht omvang of kredietvolume. Zo willigen we verzoeken voor een klantbezoek in principe altijd in – al dan niet digitaal – en bieden we al onze klanten passende maatwerkoplossingen als zij daarom vragen. Goede voorbeelden zijn aflosschema's op maat en medewerking aan vervroegde aflossing. We denken proactief mee met onze klanten bij de optimalisering van hun leningenportefeuille. Gezien de gestegen rente op de kapitaalmarkten hebben we afgelopen jaar minder looptijdverlengingen doorgevoerd.

Sustainability linked loans

Een bijzondere vorm van passende financiering is de aan duurzaamheid gekoppelde lening, ook wel sustainability linked loan (SLL) genoemd. Bij dit soort leningen spreken we met de klant vooraf een aantal te behalen duurzame prestatie-indicatoren af en ontvangt de klant een korting op de rente als die worden behaald. Zodoende willen wij de (verdere) verduurzaming bij onze klanten op een positieve wijze stimuleren en helpen versnellen. Duurzaamheid weegt overigens bij alle nieuwe leningen en de beoordeling van bestaande klanten zwaar, niet alleen bij SLL's. Sinds 2022 beoordelen we alle kredietverlening aan de hand van ons klimaatactieplan. Hierin hebben we op klant- en sectorniveau CO_2e-reductiedoelstellingen vastgelegd, die we met onze klanten bespreken. Daar waar nodig wijzen we klanten op hun verantwoordelijkheid in duurzaamheid. Dit alles moet ervoor zorgen dat de CO_2e-uitstoot van onze kredietportefeuille elk jaar daalt en per saldo wordt teruggebracht tot nul in uiterlijk 2050.

Dilemma sustainability linked loans

We stimuleren onze klanten tot duurzaamheid met aan duurzaamheid gekoppelde leningen. Vanwege het feit dat wij niet naar winstmaximalisatie streven, zijn onze marges echter beperkt en daarmee ook de ruimte voor een rentekorting. De incentive is dus mogelijk niet zo groot, maar daar laten wij ons niet door tegenhouden.

Woningcorporaties

De meeste financiering ging ook in 2023 naar woningcorporaties. Dat is niet vreemd, aangezien zij de grootste financieringsbehoefte van al onze klantgroepen in de Nederlandse publieke sector hebben. We verstrekten voor € 5,3 miljard aan financiering aan woningcorporaties (2022: € 6,3 miljard). Dit bedrag bestaat uit de primaire kredietvraag plus de herziening van kredietopslagen op bestaande leningen. De verwachting is dat woningcorporaties de komende jaren meer gaan lenen vanwege de enorme verduurzamingsopgave en de woningtekorten. In de periode 2023-2030 verwachten corporaties meer dan € 50 miljard te investeren in de bestaande voorraad sociale huurwoningen. Daarmee worden onder meer 675.000 woningen geïsoleerd, 450.000 woningen van het gas gehaald en de 250.000 woningen met EFG-energielabels verbeterd. Verder is de opdracht van de rijksoverheid dat corporaties tot en met 2030 250.000 nieuwe sociale huurwoningen bouwen. Deze afspraken en commitments zijn vastgelegd in de nationale prestatieafspraken voor de volkshuisvesting die minister Hugo de Jonge van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening heeft gemaakt met Aedes, Woonbond en VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten).

Eind 2023 hadden we voor € 33 miljard aan kredietverlening uitstaan bij woningcorporaties (2022: € 31 miljard). Medio 2023 had het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) voor in totaal € 88,5 miljard aan leningen aan woningcorporaties in Nederland geborgd. Onze bank financiert dus circa 37% van de uitstaande geborgde schuld van woningcorporaties, veelal voor de lange termijn en dankzij de garantstelling van WSW tegen aantrekkelijke renten en voorwaarden. De lange looptijden sluiten goed aan bij de afschrijftermijn van de activa (huurwoningen) van de corporaties, die doorgaans zo'n veertig tot vijftig jaar bedraagt.

Als NWB Bank financieren we alleen dat deel van de schuld van woningcorporaties dat onder de borging van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw

valt. Dit zijn de DAEB-activiteiten: diensten van algemeen economisch belang. Het verzekert ons ervan dat al onze kredietverlening aan woningcorporaties bijdraagt aan het creëren van maatschappelijke meerwaarde. Woningcorporaties zorgen voor goede en betaalbare sociale woningen voor mensen die deze nodig hebben. In veel gevallen gaat het om huishoudens met een bescheiden inkomen. Verder hebben corporaties bijzondere aandacht voor mensen die door een sociale, medische of psychische oorzaak geen woonruimte kunnen vinden en voor statushouders.

Dilemma ongeborgde financiering

Op basis van onze statuten financieren we alleen woningcorporaties en zorginstellingen onder garantie van respectievelijk het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en het Waarborgfonds voor de Zorgsector (WfZ), dan wel academische ziekenhuizen. In de huidige markt, waarin sprake is van een groot woningentekort met in het bijzonder veel vraag naar middenhuurwoningen, kan het voorkomen dat deze klanten juist dit deel van hun financieringsbehoefte moeilijk of enkel tegen hoge kosten ingevuld krijgen. Hoewel we de wens van de sector begrijpen, vinden we niet-gegarandeerde financiering niet passen binnen onze risicobereidheid.

Woningcorporaties werken daarnaast aan een gezonde en veilige leefomgeving.

Voortrekkersrol verduurzaming

Samen beheren de woningcorporaties ruim 2,3 miljoen huurwoningen, waarin vier miljoen mensen wonen. Dat is 28% van de Nederlandse woningvoorraad. Vanwege de omvang van hun woningvoorraad en hun maatschappelijke rol wordt van woningcorporaties een voortrekkersrol verwacht in de verduurzaming. Verduurzaming vormt daardoor een steeds belangrijker aspect in het beleid van de corporaties, waarmee zij bijdragen aan de klimaatdoelen uit het klimaatakkoord van Parijs. Het doel om in 2050 CO_2e-neutraal te zijn vergt grote investeringen; bijvoorbeeld voor de verduurzaming van bestaande woningen door isolatie, slimme verlichting en slimme meters en de plaatsing van installaties voor hernieuwbare energie. De nog te bouwen sociale huurwoningen dienen te voldoen aan de laatste milieueisen en circulair en duurzaam gebouwd te worden.

Deze aanpassingen en aanvullende eisen kosten extra geld en vereisen grote budgetten. Per 1 januari 2023 is de verhuurderheffing afgeschaft en daardoor kwam er bij corporaties circa € 1,7 miljard aan jaarlijkse investeringsruimte vrij. Daar staan bindende prestatieafspraken tegenover voor een verdubbeling van de bouwproductie van sociale huurwoningen, vergaande verduurzaming, huurmatiging en een huurverlaging voor de laagste inkomens. Bovendien investeren de corporaties in woningverbetering. Uitgangspunt is dat de verduurzaming van woningen zowel voor de corporaties als voor de huurders betaalbaar is.

Klimaatimpact woningcorporaties

We hebben de klimaatimpact van onze kredietverlening aan woningcorporaties vrijwel volledig in beeld. Eind 2022 bedroeg deze 336 kiloton CO_2-equivalent (2021: 356 kiloton). Dat levert een emissie-intensiteit op van 11,1 ton CO_2-equivalent per € 1 miljoen (2021: 11,9 kiloton).

Zowel de absolute klimaatimpact in ton CO_2e als de relatieve impact in ton CO_2e per gefinancierde € 1 miljoen is bij de woningcorporaties ook in 2022 gedaald ten opzichte van het jaar ervoor. De sector opereert daarmee ruim binnen het door ons uitgestippelde klimaatimpactreductiepad. Het reductiepad voor de woningcorporaties is uitgestippeld aan de hand van de Science Based Target Setting Tool versie 2.0 voor residentiële gebouwen.

WONINGCORPORATIES

	DEKKINGS-PERCENTAGE (%)	KREDIET-PORTEFEUILLE (x € miljoen)	EMISSIE-INTENSITEIT (in tonnen CO_2e/€ miljoen)
2022	**97,6%**	**31.015**	**11,1**
2021	97,6%	30.586	11,9
2018	97,1%	30.265	16,5

De doelstellingen zijn daarmee in ieder geval tot 2035 in lijn met het 1,5-graadscenario. Van 2035 tot 2050 vervolgen we het reductiepad lineair.

GEREALISEERDE RELATIEVE UITSTOOT WONINGCORPORATIES

in ton CO_2e-uitstoot per € 1 miljoen

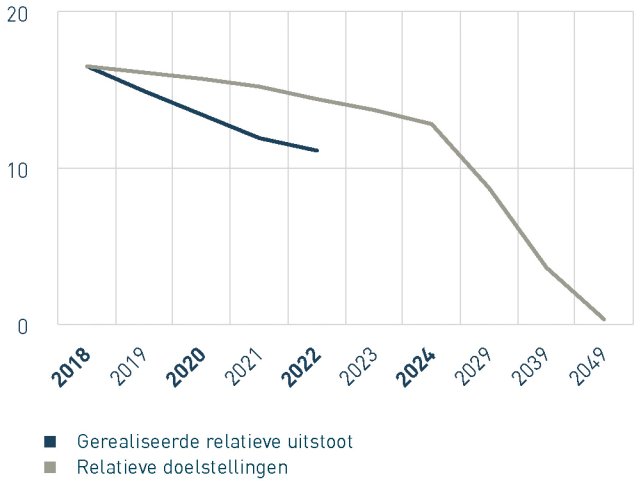

Gemeenten

In 2023 verstrekten we voor € 105 miljoen aan financiering aan gemeenten (2022: € 460 miljoen), naast € 39 miljoen aan financiering voor gemeenschappelijke regelingen (2022: € 130 miljoen). Lagere overheden werken regelmatig met elkaar samen op steeds meer terreinen. Het gaat meestal om taken die ze gezamenlijk effectiever of efficiënter kunnen uitvoeren. Soms is samenwerking wettelijk voorgeschreven, zoals bij de veiligheidsregio's, doorgaans gebeurt het vrijwillig. In totaal hadden we eind 2023 € 5.901 miljoen aan kredietverlening uitstaan bij gemeenten en inclusief gemeenschappelijke regelingen was dit € 6.871 miljoen. Eind 2022 bedroeg dit € 6.445 miljoen, respectievelijk € 7.455 miljoen.

Trends en ontwikkelingen

Gemeenten staan midden in de samenleving. Dicht bij inwoners, op lokaal niveau, voeren zij een breed scala aan overheidstaken uit. Sinds 2015 is een aanzienlijk aantal taken in het sociaal domein gedecentraliseerd naar gemeenten. Zo werden zij verantwoordelijk voor de organisatie van een groot deel van de zorg en ondersteuning voor hun inwoners. Voor de vele opgaven is financiering nodig, ook is het belangrijk om de financiën van gemeenten structureel op orde te brengen. Ze ontvangen ongeveer 60% van hun inkomsten van het Rijk en een groot deel hiervan is afkomstig van het gemeentefonds. Waar gemeenten de afgelopen jaren gemiddeld genomen hun financiën goed op orde hadden, zijn de vooruitzichten minder zeker door oplopende tekorten in begrotingen en dreigende bezuinigingen vanuit de centrale overheid. Vanaf 2026 zal er mogelijk aanzienlijk minder geld beschikbaar komen vanuit het gemeentefonds door een wijziging van de systematiek van het Rijk voor de bepaling van de omvang van het gemeentefonds. Ook zijn er ten aanzien van de financiële positie grote verschillen tussen de gemeenten onderling.

Klimaatimpact gemeenten

We hebben de klimaatimpact van onze kredietverlening aan gemeenten volledig in beeld. Eind 2022 bedroeg deze 413 kiloton CO_2-equivalent (2021: 442 kiloton). Dat levert een emissie-intensiteit op van 64,1 ton CO_2-equivalent per € 1 miljoen (2021: 65,6 kiloton).

GEMEENTEN

	DEKKINGS-PERCENTAGE (%)	KREDIET-PORTEFEUILLE (x € miljoen)	EMISSIE-INTENSITEIT (in tonnen CO_2e/€ miljoen)
2022	**100%**	**6.445**	**64,1**
2021	100%	6.740	65,6
2018	100%	6.583	74,6

GEREALISEERDE RELATIEVE UITSTOOT GEMEENTEN

in ton CO_2e-uitstoot per € 1 miljoen

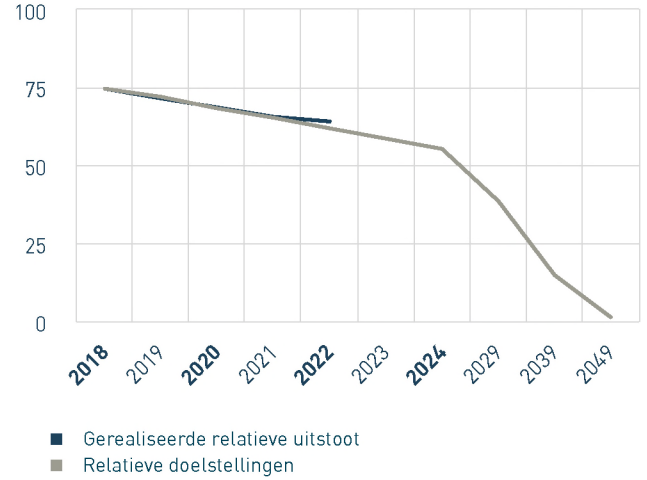

Ook bij de gemeenten is dus zowel de absolute klimaatimpact in ton CO_2e als de relatieve impact in ton CO_2e per gefinancierde € 1 miljoen in 2022 gedaald ten opzichte van het jaar ervoor. Wel gaat de daling minder hard dan in voorgaande jaren en moeten we concluderen dat vermindering van de CO_2e-uitstoot door gemeenten zelfs iets achterloopt op het door ons uitgestippelde klimaatimpactreductiepad. We gaan daar het gesprek over aan met de individuele gemeenten die klant bij ons zijn en bij voorkeur ook met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

Dilemma rebound gemeenten

Sommige, meestal kleinere gemeenten hebben met hun huisbank een betalingsovereenkomst waarin een reboundbepaling kan staan. Die biedt de huisbank altijd de mogelijkheid om een tweede, scherpere aanbieding te doen. Wij zijn van mening dat dit ten koste gaat van een eerlijk en transparant offerteproces. Om die reden willen we in zo'n situatie geen offerte uitbrengen. De rebound leidt tot een drietal dilemma's. Allereerst willen we te allen tijde beschikbaar zijn voor onze klanten. Dit is niet het geval als we geen offerte afgeven. Daarnaast dienen klanten conform hun eigen statuten en in sommige gevallen conform wetgeving minimaal twee offertes op te vragen. Wanneer andere geldaanbieders ook geen offerte afgeven vanwege een rebound, wenden deze klanten zich vaak alsnog tot onze bank. Tot slot is een klant niet altijd bekend met de nadelige effecten van de rebound, iets wat in stand gehouden wordt als deze altijd een offerte ontvangt.

Zorg

Als essentiële speler in de financiering van de Nederlandse publieke sector rekenen we ook zorginstellingen tot onze klanten. We verstrekten in 2023 voor € 281 miljoen aan kredieten aan zorginstellingen die een garantie hadden van het Waarborgfonds voor de Zorgsector (WfZ) (2022: € 200 miljoen). De borging van het WfZ is vergelijkbaar met die van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw en draagt bij aan betaalbare en toegankelijke zorg in Nederland. Daarnaast financiert de bank ook academische ziekenhuizen (umc's) zonder WfZ-borging. De totale financiering aan zorginstellingen bedroeg € 281 miljoen in 2023 (2022: € 314 miljoen).

Onze totale uitstaande kredietportefeuille in de zorg, inclusief umc's, bedroeg eind 2023 € 1.925 miljoen, dat was eind 2022 € 1.871 miljoen. De totale omvang van uitstaande financieringen bij umc's, inclusief leningen met een toekomstige stortingsdatum, was eind 2023 € 320 miljoen (2022: € 336 miljoen).

Trends en ontwikkelingen

Er is een groeiende vraag naar zorg, voor een belangrijk deel als gevolg van vergrijzing en een toenemende levensverwachting. Daardoor blijven naar verwachting de zorgkosten stijgen. Tegelijkertijd heeft de sector te maken met een tekort aan personeel; het is lastig om voldoende gekwalificeerde zorgmedewerkers aan te trekken en te behouden. De financiële onzekerheid door de macro-economische ontwikkelingen heeft een negatief effect op het investeringsklimaat. De energieprijzen, maar ook de prijzen voor allerlei producten en diensten die zorgorganisaties nodig hebben, gaan nog steeds omhoog.

ZORG

	DEKKINGS-PERCENTAGE (%)	KREDIET-PORTEFEUILLE (x € miljoen)	EMISSIE-INTENSITEIT (in tonnen CO_2e/€ miljoen)
2022	**94,6%**	**1.871**	**36,9**
2021	93,0%	1.811	42,4
2018	89,4%	2.119	49,1

Zorgverzekeraars, maar ook de burgers die de premies betalen, kunnen de kostenstijgingen maar moeilijk bijbenen. Zorgorganisaties zullen samen met hun zorgnetwerk de transitie naar passende zorg moeten inzetten, waarbij innovaties leidend zijn. Doel daarbij is om de zorg betaalbaar en toegankelijk te houden.

In Nederland is de zorgsector verantwoordelijk voor 7% van de klimaatvoetafdruk en 4% van het afval. Met de levering van zorg draagt de sector dus bij aan de klimaatcrisis, de milieucrisis en een toenemende zorgvraag. In 2022 presenteerden zorginstellingen samen met de overheid de derde Green Deal Duurzame Zorg. Hierin staan afspraken om de sector te verduurzamen, onder andere door de CO_2-uitstoot te verminderen. De Green Deal Duurzame Zorg is een uitwerking van de ambities uit het Klimaatakkoord en de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties betreffende de zorg. In 2024 zijn we van plan om ons als bank aan te sluiten bij deze Green Deal.

Klimaatimpact zorg

We hebben voor bijna 95% van onze financiering aan de zorg de klimaatimpact in beeld. Met name ziekenhuizen veroorzaken verhoudingsgewijs veel vervuiling. Deels is dat inherent aan behandelingen, zoals het gebruik van straling en chemicaliën. Maar we zien dat er ook veel valt te winnen en als bank sturen we in het bijzonder op de verdere verduurzaming van de universitair medisch centra (umc's). Eind 2022 bedroeg de absolute uitstoot door zorginstellingen 71 kiloton CO_2-equivalent (2021: 93 kiloton). Dat levert een emissie-intensiteit op van 36,9 ton CO_2-equivalent per € 1 miljoen (2021: 42,4 kiloton). Afgaande op deze gerealiseerde uitstoot door zorginstellingen per gefinancierde € 1 miljoen opereren zij overeenkomstig ons klimaatimpactreductiepad. Voor de zorgsector hebben we, net als bij de woningcorporaties, de reductiedoelstellingen vastgesteld op basis van de Science Based Target Setting Tool. De doelstellingen zijn in lijn met het 1,5-graadscenario.

GEREALISEERDE RELATIEVE UITSTOOT ZORG

in ton CO_2e-uitstoot per € 1 miljoen

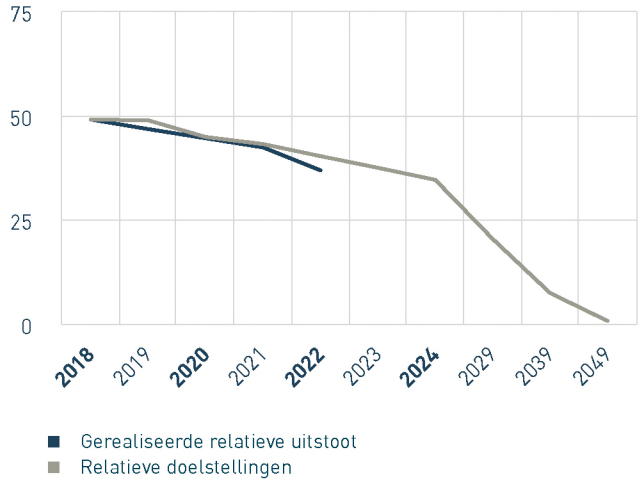

Leningen onder overheidsgarantie

Stichtingen, verenigingen en andere rechtspersonen onder garantie van een (de)centrale overheid kunnen eveneens bij NWB Bank terecht voor financiering. Naast grote partijen gaat het regelmatig om klanten met een beperkte financieringsbehoefte en een maatschappelijke rol, zoals sportverenigingen en scholen die hun faciliteiten willen verduurzamen en/of renoveren. In 2023 ging het om een totaal van € 101 miljoen aan kredieten onder overheidsgarantie (2022: € 163 miljoen).

Dilemma klantgroepen met een beperkte financieringsbehoefte

Binnen het publieke domein zijn er klantgroepen met een beperkte financieringsbehoefte, zoals amateursportverenigingen (met gemeentegarantie) of mbo-scholen. Door onze compacte organisatie is het bewerkelijk om hen efficiënt te bedienen. De tijd die een analyse van de sector en klanten vergt van onze medewerkers staat vaak niet in verhouding met de omvang van de lening. Indien we alle kosten voor een analyse aan de klant zouden doorberekenen, leidt dit tot een hogere kredietopslag. Vanwege onze maatschappelijke rol helpen we ook deze kleine klanten tegen aantrekkelijke financieringsvoorwaarden.

NHG RMBS

Als promotional bank dragen we indirect bij aan de financiering en betaalbaarheid van particuliere woninghypotheken. Dat doen we door te investeren in zogenoemde pass-through NHG RMBS-obligaties. Dit zijn residential mortgage-backed securities gebaseerd op hypotheken met een Nationale Hypotheek Garantie verstrekt door een Nederlandse bank.

In 2023 investeerden we voor in totaal € 409 miljoen in NHG RMBS-obligaties (2022: € 950 miljoen). De onderliggende hypotheekleningen kennen langere looptijden, aansluitend bij de behoefte in de markt. Er geldt een gunstig tarief voor dat deel van de hypotheeklening dat gebruikt wordt voor verduurzaming van de woning. Aan het einde van het jaar bedroeg onze portefeuille € 2.638 miljoen (2022: € 2.230 miljoen). Ook de komende jaren willen we op deze manier blijven bijdragen aan de betaalbaarheid en verduurzaming van koopwoningen voor onder anderen starters en mensen met lagere inkomens.

In 2023 hebben we voor het eerst de klimaatimpact van de NHG RMBS-obligaties onder de loep gelegd. Op basis van data die we van de hypotheekverstrekkende bank ontvingen, wist kennisonderneming Het Pon & Telos het fossiele elektriciteitsverbruik en het gasverbruik van de woningen in te schatten, waarmee de klimaatimpact van onze investeringen in NHG RMBS nu voor bijna 90% in beeld is.

De klimaatimpact van onze investeringen in NHG RMBS-obligaties bedroeg 23 kiloton CO_2-equivalent en de emissie-intensiteit was 11,4 ton CO_2-equivalent per € 1 miljoen.

CASUS: ESSENTIËLE SPELER IN FINANCIERING PUBLIEKE SECTOR

Erwin Hofhuis
manager Financiën
De Woonplaats

Wikash Gokoel
accountmanager Public Finance
NWB Bank

Van krimp naar uitbreiding

FLEXIBILITEIT EN INNOVATIE IN WONINGBOUW

Bouwen, bouwen, bouwen luidt het adagium van deze tijd. Dat gaat gepaard met grote uitdagingen qua ruimte, stikstofproblematiek en duurzaamheid. Bij De Woonplaats, een woningcorporatie vooral actief in de gemeenten Enschede, Aalten, Oost Gelre en Winterswijk, doen ze er alles aan om woningzoekenden zo goed en zo snel mogelijk te bedienen.

Transactie

Leningen van in totaal € 491 miljoen

Kerncijfers De Woonplaats

- 260 medewerkers
- 19.000 verhuureenheden en 30.000 bewoners
- 50% energielabel B of hoger
- 600 nieuwe woningen in 2024
- € 150 miljoen omzet
- € 3 miljard balanstotaal

De Woonplaats en NWB Bank hebben een relatie die al decennia teruggaat. Met reden. “Je kunt altijd op NWB Bank rekenen, met gunstige tarieven”, zegt Michiel Bulters, teamleider Financiële Sturing. Erwin Hofhuis, manager Financiën, voegt eraan toe: “Het is een stabiele factor. Een rots in de branding van de (semi-)publieke sector, waarbij winstmaximalisatie niet de reden van bestaan is. “Als sectorbank beperken wij ons tot het ophalen en verstrekken van geld, niets meer dan dat”, legt accountmanager Public Finance Wikash Gokoel uit. “Dankzij onze triple-A-rating zijn we in staat om tegen zeer scherpe tarieven obligaties uit te geven, waar onze klanten voordeel van hebben.”

Gedegen isolatie

Hoewel NWB Bank is opgericht door de waterschappen, vormen woningcorporaties qua uitstaande kredietvolume de grootste klantengroep. Tegelijk met het

klantenbestand is door de jaren heen ook de kennis verbreed. Erwin: “Ze zijn bereid mee te denken met sectorspecifieke problemen. Ieder pakt zijn rol om op een deskundige manier tot oplossingen te komen, ook voor uitdagingen als de energietransitie en de verduurzaming." Uiteraard heeft ook De Woonplaats woningen in het bestand die nog verduurzaamd moeten worden. “We zijn daar al tientallen jaren mee bezig en daardoor goed op weg. We beginnen altijd bij de schil: de buitenkant. Met gedegen isolatie valt eerst en vooral veel te winnen.”

Innovatieve aanpak

In het streven naar klimaatneutrale woningen schuwt De Woonplaats het experiment niet. “Wij hechten aan innovatie”, stelt Erwin. “Zo hebben we een pilot met waterstofverwarming gedaan. De opwekking van de waterstof bleek te veel elektriciteit te kosten en dat maakte het systeem nog niet rendabel. Een aantal jaar geleden zijn we begonnen met de bouw van circulaire woningen in combinatie met klimaatadaptieve tuinen. Zo’n experiment doen we met een overzichtelijk aantal woningen, pas als het slaagt rollen we het verder uit. Je moet niet te vroeg nieuwe technologieën op grote schaal toepassen als die nog duur zijn en mogelijk snel achterhaald.” Dat risico is er niet met de spijkerbroekenactie, waar Michiel over vertelt. “We hebben op kantoor een inzamelplek voor spijkerbroeken. Daar wordt vloerisolatie van gemaakt voor onze woningen. Met zo’n inzamelplek creëer je bewustwording bij medewerkers.”

Evenwicht in de kasstroom

Vanzelfsprekend moeten bewoners instemmen met de verduurzaming van hun huis, maar meestal zijn de voordelen overtuigend genoeg. “Als je alleen de schil aanpakt zegt dat bewoners niet zoveel”, weet Erwin. “Daarom combineren we dat waar mogelijk met een nieuwe badkamer, keuken en toilet.” Die kosten moeten deels terugverdiend worden, al heeft De Woonplaats geen winststreven. “We voeren dan wel een huurverhoging door, maar die staat in geen verhouding tot de investering. Nee, voor de rentabiliteit moet je het niet doen, we leggen er juist op toe.” De Woonplaats verhuurt circa 19.000 eenheden, met een mix van nieuw en oud. Dat zorgt alsnog voor evenwicht in de kasstroom.

Razendsnelle bouw

Enschede mag dan een stad zijn met bekende stedelijke vestigingsproblemen, de regio Oost-Nederland stevende juist af op bevolkingskrimp. Maar het tij is gekeerd. “De situatie is heel snel omgedraaid, zodat de wachttijd voor een woning ook hier oploopt”, vertelt Michiel. Nog steeds onder een jaar en dus niets vergeleken met de Randstad, maar wel aanleiding om het investeringsvolume de komende jaren te verdubbelen. Erwin: “Dat vergt extra inzet, gezien de lastige arbeidsmarkt, capaciteitsproblemen bij leveranciers en langlopende procedures. In Enschede zijn we met de gemeente om tafel gegaan om versneld te kunnen bouwen. Daar zijn vier locaties voor in totaal tweehonderd deels modulaire woningen uit gekomen. Dankzij het commitment en lef van alle betrokken partijen is de tijd tot de oplevering gehalveerd.” Michiel: “Die woningen staan er in anderhalf tot twee jaar.” Ook het oosten van het land kent bezwaarmakers en vleermuiskoloniën, maar er zijn uitwijkmogelijkheden. “Als een nieuwbouwproject vertraging oploopt, kijken we naar andere projecten waar we juist kunnen versnellen.”

Digitaliseringsslag

Het is een flexibiliteit die inherent is aan de organisatie, zegt Erwin. “De wereld verandert snel en de vraag is hoe we ons als De Woonplaats verder ontwikkelen om onze rol in de samenleving goed te blijven vervullen. Neem kunstmatige intelligentie en robotisering: die kunnen saai en repeterend werk uit handen nemen, maar dan moet je wel de vrees voor banenverlies wegnemen. Dat doen wij door onze medewerkers met deze innovaties kennis te laten maken en ze zo ervoor te enthousiasmeren.” Een digitaliseringsslag vond ook plaats om woningzoekenden nog beter te bedienen. Michiel: “Met dertien andere woningcorporaties in de regio hebben we nu een website met ons gezamenlijke woningaanbod.”

FINANCIERINGSPARTNER VOOR DE VERDUURZAMING VAN NEDERLAND

De komende decennia moet volop worden geïnvesteerd in de verdere verduurzaming van Nederland. Wij zien daar een belangrijke rol voor onze bank weggelegd. Niet alleen met leningen aan partijen die van oudsher klant bij ons zijn, zoals waterschappen en woningcorporaties, maar juist ook met gunstige financiering van duurzame-energieprojecten zoals windparken en warmtenetten. Zo leveren wij onze bijdrage aan een betaalbare energietransitie in Nederland en geven wij concreet invulling aan ons commitment aan het Klimaatakkoord. Met de formulering van ons gewaagd doel hebben we de financiering van duurzame-energieprojecten nog prominenter op de eigen agenda gezet: onze kredietportefeuille is in 2035 energiepositief, op weg naar klimaatneutraal in 2050.

Financiering duurzame-energieprojecten

We zijn enkele jaren geleden begonnen met de financiering van duurzame-energieprojecten. Projecten en organisaties die in aanmerking komen voor een subsidie Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++) kunnen bij ons terecht voor financiering. SDE++ is de opvolger van SDE+. Daar waar laatstgenoemde draaide om de productie van duurzame energie, stimuleert SDE++ sinds de invoering in 2020 de CO_2e-reductie. Sindsdien komen technieken als aquathermie in aanmerking voor de subsidieregeling. Ook als een project publieke aandeelhouders heeft of als een lagere overheid een garantie stelt voor de lening, kunnen wij financiering verstrekken. De betrokkenheid van de overheid is voor ons als publiekesectorbank een belangrijke voorwaarde.

Kredietportefeuille verder gediversificeerd

In 2023 hebben wij onze kredietportefeuille met duurzaamheidsprojecten behoorlijk kunnen uitbreiden en verder diversificeren. Zo bereikten we overeenstemming met Triodos Groenfonds over de overname van een deel van zijn kredietportefeuille met duurzaamheidsleningen. Het betrof leningen aan veertien zonne- en windparken voor een totale hoofdsom van € 121 miljoen. Een andere in het oog springende transactie was een lening van € 27 miljoen voor de acquisitie van Windpark Nij Hiddum-Houw door Wetterskip Fryslân en Gemeente Súdwest-Fryslân. Verder is de financiering van € 20 miljoen aan Sunspace noemenswaardig. Dit zonnepark in Marknesse wordt gerealiseerd door HVC en is een mooie uitbreiding van ons duurzame-energieportfolio. Zie verder in **het interview**.

We hebben in 2023 voor € 227 miljoen aan financiering verstrekt aan duurzame-energieprojecten (2022: € 47 miljoen). Onze totale uitstaande kredietportefeuille van duurzame-energieprojecten bedroeg eind 2023 € 1.038 miljoen (2022: € 909 miljoen).

Gewaagd doel: energiepositief in 2035

De transitie van fossiele naar hernieuwbare energie financieren is een belangrijk speerpunt van onze bank. Naast onze doelstelling om in 2050 een klimaatneutrale kredietportefeuille te hebben, kwamen we in 2022 tot het volgende aanvullende gewaagd doel: onze kredietportefeuille is in 2035 energiepositief. Het uitspreken van deze ambitie zorgt voor focus op een belangrijk onderdeel van onze financieringsimpact: optimalisering van de energiebalans van de door ons gefinancierde organisaties en projecten. Aan de ene kant moedigen we onze klanten aan om energie te besparen en aan de andere kant stimuleren we de productie van hernieuwbare energie met passende (project)financiering. De definitie van energiepositief is zo gesteld dat de productie van hernieuwbare (klimaatneutrale) energie van door ons gefinancierde klanten en projecten vanaf 2035 groter is dan het fossiele-energieverbruik door onze overige klanten en projecten. We richten onze aandacht daarbij op zowel de warmtetransitie als de elektriciteitstransitie. Sinds de introductie van dit gewaagd doel zorgde het meteen voor meer focus in onze financierings- en engagementaanpak.

Voortgang gewaagd doel

Vergeleken met het jaar ervoor kunnen we een goede voortgang laten zien op weg naar ons gewaagd doel. Onze klanten en projecten hebben in 2022 samen 2.750 terajoule (TJ) aan hernieuwbare energie geproduceerd. Hun fossiele-energieverbruik kwam uit op 7.692 TJ. In 2021 bedroeg de hoeveelheid opgewekte duurzame energie door onze klanten en projecten nog 963 TJ tegenover 7.969 TJ aan verbruikte energie uit fossiele brandstoffen. In 2022 is één door ons gefinancierd warmtenet operationeel geworden en zijn vijf nieuwe windparken gaan draaien. Daarnaast zijn de waterschappen meer groen gas, biogas en elektriciteit zelf gaan opwekken en doorleveren. Ondanks de mooie stijging hebben we nog altijd een stevige uitdaging om onze kredietportefeuille in 2035 energiepositief te krijgen. Vooral in de warmtetransitie kunnen we als financier een grotere rol spelen en daar gaan we in 2024 dan ook extra aandacht aan besteden.

De data waarmee we het gewaagd doel monitoren hebben net als de data over onze klimaatimpact betrekking op het boekjaar 2022 en niet, zoals de rest van onze verantwoording in dit jaarverslag, op 2023. En net als bij het bepalen van onze klimaatvoetafdruk wordt de energieproductie en -consumptie van door ons gefinancierde klanten en projecten toegekend op basis van de ratio van uitstaande financiering en totale passiva van de klant of het project.

De verbruiksdata zijn afkomstig van kennisonderneming Het Pon & Telos, die dit meeneemt bij de jaarlijkse klimaatimpactuitvraag; de productiecijfers van de waterschappen ontvangen we van ingenieursbureau Arcadis, dat deze data verzamelt in het kader van de jaarlijkse Klimaatmonitor Waterschappen. Van de hernieuwbare-energieprojecten en warmtenetten verzamelen we zelf klantspecifieke data. Daarbij kijken we onder andere naar rapporten van technisch adviseurs. We gebruiken dus deels klantspecifieke data en deels sectorgemiddelden. Daarmee heeft de datakwaliteit van het gewaagd doel gemiddeld een score van 3 uit 5 in lijn met de PCAF-methodologie.

Datakwaliteit verbeterd

Afgelopen jaar hebben we de datakwaliteit op een aantal punten kunnen verbeteren. Zo valt er door een aanpassing van de PCAF-methodologie meer gemeentelijk vastgoed binnen de scope van de klimaatimpactberekening. Hierdoor kunnen we bijvoorbeeld ook verhuurd vastgoed, denk aan sporthallen en theaters, meenemen bij de voortgang van ons gewaagd doel. Daardoor constateren we een flinke toename van het fossiel warmteverbruik door gemeenten ten opzichte van het jaar ervoor. Bovendien gaan we er ditmaal van uit dat, indien de herkomst van elektriciteitsverbruik voor ons onbekend is, dit fossiel van aard is. Vorig jaar rekenden we nog met een gemiddelde marktverdeling van 66,8% fossiel en de rest duurzaam.

Door onze aangepaste benadering, in lijn met de PCAF-methodologie, is de inschatting van het fossiele-energieverbruik door onze klanten dit jaar hoger dan vorig jaar en mogelijk een overschatting van het werkelijke fossiele-energieverbruik.

CASUS: FINANCIERINGS-PARTNER VOOR VERDUURZAMING VAN NEDERLAND

Sybrand de Boer
businessontwikkelaar
Zon & Wind

Peter Borghstijn
project finance manager
NWB Bank

Zonne-energie voor Flevoland

CREATIEF BOUWEN AAN EEN ENERGIENEUTRALE NOORDOOSTPOLDER

In Marknesse in de Noordoostpolder treft HVC volop voorbereidingen voor zonnepark Sunspace. 74.000 zonnepanelen gaan daar jaarlijks circa 43 miljoen kilowattuur zonnestroom opwekken. “De aanleg van het park verloopt voortvarend, mede dankzij de prettige samenwerking met NWB Bank voor de financiering."

Transactie

Leningen van in totaal € 21 miljoen

Kerncijfers HVC

- 864 kiloton CO_2-reductie
- 555.679 huishoudens voorzien van duurzame energie
- 6 windmolens die 20,7 GWh produceren
- 71 zonne-energielocaties die 72,1 GWh produceren
- Ruim 600 megawatt aan ontwikkelportefeuille

Aan het woord is Sybrand de Boer van duurzaam energie- en afvalbedrijf HVC. Bevlogen vertelt hij over het zonneparkproject. “HVC heeft 52 gemeenten en 8 waterschappen als aandeelhouders. Vanuit onze expertise in duurzame energie willen wij in het werkgebied van onze aandeelhouders een actieve bijdrage leveren aan het versnellen van de energietransitie. Samen met Stichting Energieneutraal Noordelijk Flevoland werken we aan dit zonnepark om zo inwoners en bedrijven in de gemeente Noordoostpolder te helpen energieneutraal te worden.”

18.000 ton CO_2-reductie

De ontwikkeling van het zonnepark is een omvangrijk project, waarbij NWB Bank in het najaar van 2023 getuige was van een feestelijke mijlpaal: de plaatsing van het eerste zonnepaneel. Het is de opmars naar een groot park, dat in het voorjaar van 2024 opent. De 74.000

zonnepanelen wekken dan jaarlijks genoeg stroom op om 17.000 huishoudens van duurzame stroom te voorzien. Een mooi vooruitzicht, want dat betekent ook jaarlijks een reductie van ruim 18.000 ton CO_2-uitstoot.

Creatieve oplossing

HVC heeft veel ervaring met zon- en windprojecten: aan Sunspace gingen er al zo'n tachtig vooraf. Daarbij richt het bedrijf zich ook op lastigere projecten, zoals de aanleg van windparken op dijken. Ook zonnepark Sunspace bracht een uitdaging met zich mee. "We liepen aan tegen netcongestie", vertelt Sybrand. "Omdat het stroomnet in de regio al zeer vol is, was creativiteit nodig. Het zonnepark gaat gebruikmaken van de al bestaande netaansluiting op het terrein van het Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum. Juridisch had het wat voeten in de aarde, maar het heeft ook een groot voordeel: de netbeheerder hoeft nu in de grond geen nieuwe kabels aan te leggen. Dat scheelt veel tijd en geld."

Voortvarend financieringsproces

Voor de financiering van het zonnepark sloot HVC een lening af bij NWB Bank. Dat ging heel voortvarend, vervolgt Sybrand. "We hebben veel gemeen in ambities en werkwijze. Niet in de laatste plaats doordat HVC en NWB Bank deels dezelfde aandeelhouders hebben. Uiteraard zijn financiële voorwaarden voor ons belangrijk, maar ook gaan we graag in zee met een organisatie die zich net als wij inspant voor een duurzame samenleving. Daarnaast zijn we al lang klant bij NWB Bank. Zowel NWB Bank als HVC houdt van een pragmatische aanpak. Ook daarin zijn we dus een goede match."

Goede casestudy

"Sinds jaar en dag werken we plezierig samen en ook voor ons sluit het project naadloos aan bij onze duurzaamheidsstrategie", vertelt Peter Borghstijn van NWB Bank. "Wij committeren ons aan een kredietportefeuille die per saldo geen CO_2-uistoot meer veroorzaakt in 2050 en streven daarbovenop naar een energiepositieve portefeuille in 2035. Het zonnepark levert hieraan een mooie bijdrage. Ook bijzonder is dat we voor de eerste keer als enige externe financier een ongegarandeerde projectfinanciering verstrekken. Het is voor ons een goede casestudy voor toekomstige projectfinancieringen in de energietransitie."

Testfase

Het natte najaar maakte het niet gemakkelijk, maar de aanleg van het zonnepark vordert goed. De plaatsing van de panelen is in volle gang en daarnaast wordt gewerkt aan de netaansluiting en een nieuwe transformator. Na het grondig testen van alle aansluitingen gaat naar verwachting het park rond mei 2024 op volle kracht draaien. "Ook in die operationele fase blijven we vanuit NWB Bank nauw betrokken", zegt Peter.

Participatie van omwonenden

HVC is blij met de betrokkenheid van NWB Bank en investeert ook op andere vlakken in samenwerking. Zo betrekt het omwonenden erbij, zodat zij optimaal van het park kunnen meeprofiteren. Sybrand: "Het zonnepark levert jaarlijks een bijdrage aan het duurzaamheidsfonds van gemeente Noordoostpolder. Ook kunnen omwonenden investeren in het zonnepark via obligaties met een vaste rente. En wanneer het zonnepark winst maakt, komt een deel daarvan ten goede aan Stichting Energieneutraal Noordelijk Flevoland."

Geothermie

Sybrand hoopt voor Sunspace op een zonnig voorjaar en kijkt enthousiast vooruit. "We werken ook nog aan veel andere duurzaamheidsprojecten; aan zon- en windprojecten, maar ook aan geothermie en opslag van elektriciteit." Het zijn ontwikkelingen die NWB Bank met interesse volgt. "Als financieringspartner voor de verduurzaming van Nederland helpen wij deze projecten graag mogelijk te maken", aldus Peter tot besluit.

DUURZAME, EFFICIËNTE EN MAATSCHAPPELIJK BETROKKEN ORGANISATIE

We kunnen onze rol in de financiering van de Nederlandse publieke sector alleen vervullen als we daartoe als organisatie goed zijn geëquipeerd. Dit is het fundament van onze strategie. Wij zijn naar risico gewogen een van de best gekapitaliseerde banken onder toezicht van de Europese Centrale Bank en ook een van de meest kostenefficiënte. Onze medewerkers zijn gemotiveerd en gekwalificeerd om op hun eigen manier het publiek belang te dienen. Met het oog op duurzaamheid en maatschappelijke betrokkenheid geven we als organisatie het goede voorbeeld.

De kracht van onze organisatie zit 'm voor een belangrijk deel in de compacte en overzichtelijke organisatiestructuur. Hoewel we ook afgelopen jaar flink zijn gegroeid – van 107 medewerkers eind 2022 naar 131 medewerkers eind 2023 – houden we zoveel mogelijk vast aan onze compacte organisatiestructuur en open cultuur. De personele groei is het gevolg van onze duurzaamheidsambities, de verdere diversificatie van onze kredietverlening en investeringen in een professionele en slagvaardige organisatie.

Veilige, stabiele en efficiënte bank

In 2023 stond NWB Bank wederom in de top 10 van 's werelds veiligste banken, op plek 6 om precies te zijn. Die stabiliteit komt tot uiting in onze kapitaal- en liquiditeitsratio's en in onze hoge credit- en ESG-ratings. Het is van belang te blijven investeren in kennis, personeel en systemen. Tegelijkertijd proberen we de kosten in de hand te houden en streven we naar een zo laag mogelijke cost/income ratio.

Kapitaalratio's

Het Tier 1-eigen vermogen van onze bank inclusief hybride kapitaal bedroeg eind 2023 € 2.235 miljoen tegenover € 2.155 eind 2022. De omvang van de risicogewogen activa was € 4.659 miljoen ten opzichte van € 4.792 miljoen eind 2022. Deze daling komt doordat we, na een uitgebreide analyse, hebben geconludeerd dat drinkwaterbedrijven en netwerkbedrijven kwalificeren als public sector entities conform de bancaire regelgeving en daarmee in aanmerking komen voor een lagere risicoweging. Dit werkt ook door in onze kapitaalratio's. De Tier 1-ratio kwam eind 2023 uit op 48% tegenover 45% eind 2022 en de Tier 1-kernkapitaalratio (CET1-ratio) bedroeg 41,1% eind afgelopen jaar tegenover 38,3% eind 2022.

Kapitaaleis

De kapitaalratio's liggen ruimschoots boven de minimumeisen. De totale SREP-kapitaaleis voor onze bank bedraagt 10,25%, als optelsom van de Pillar 1-kapitaalvereiste van 8,00% en de Pillar 2-kapitaalvereiste van 2,25%. Samen met de kapitaalconserveringsbuffer van 2,50% en de contracyclische kapitaalbuffer van 1,02% komt de totale kapitaaleis op 13,77%.

Leverage ratio

De leverage ratio is, in tegenstelling tot de Tier 1- en CET1-ratio, een risico-ongewogen ratio en vloeit voort uit de kapitaaleisen onder Bazel III. Dat betekent dat bij de berekening ervan geen rekening wordt gehouden met het risicoprofiel (uitgedrukt in een risicoweging) van de activa van een bank. De leverage ratio ligt vast in de Europese kapitaalverordening CRR II, die op 27 juni 2019 in werking trad en sinds 28 juni 2021 wordt gehandhaafd. Op grond van CRR II mogen wij, net als andere promotional banks, onze kredietverlening aan de publieke sector buiten beschouwing laten bij de berekening van de leverage ratio. Per 31 december bedroeg onze leverage ratio 20,6%. Dit is hoger dan de eind 2022 gepubliceerde ratio van 18,9% en daarmee ruim boven de 3%-norm

die sinds 28 juni 2021 geldt. Ook als we de leverage ratio niet zouden corrigeren voor onze promotional assets voldeden we ultimo 2023 aan de 3%-norm.

Liquiditeitsratio's

Het doel van de liquidity coverage ratio (LCR) is te zorgen dat instellingen voldoende liquide middelen aanhouden om een eventuele nettoliquiditeitsuitstroom onder ernstige stressomstandigheden over een periode van dertig dagen het hoofd te kunnen bieden. De LCR van onze bank stond eind 2023 op 160% (2022: 285%), ruim boven het wettelijke minimum van 100%.

Met de inwerkingtreding van CRR II/CRD V op 27 juni 2019 werd ook de net stable funding ratio (NSFR) van kracht. Voor NWB Bank bedroeg de NSFR eind 2023 133% (2022: 141%). Ook dat is ruimschoots boven de minimale eis van 100% die sinds 28 juni 2021 geldt. De NSFR is eveneens een liquiditeitsratio, voor de beschikbaarheid van liquide middelen op de langere termijn. De interne liquiditeitsvereisten worden mede vastgesteld met het Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (ILAAP) en die heeft onze bank ook het afgelopen jaar weer ruimschoots gehaald.

Credit ratings

Behoud van het hoogwaardige risicoprofiel van onze bank, zoals dat tot uiting komt in de credit ratings, staat centraal in onze langetermijnstrategie. Om klanten optimaal te blijven bedienen is het zaak dat onze credit ratings gelijk zijn en blijven aan die van de Nederlandse staat. Al jaren beschikken we over de hoogste kredietwaardigheidsrating van zowel Standard & Poor's als Moody's: AAA/Aaa.

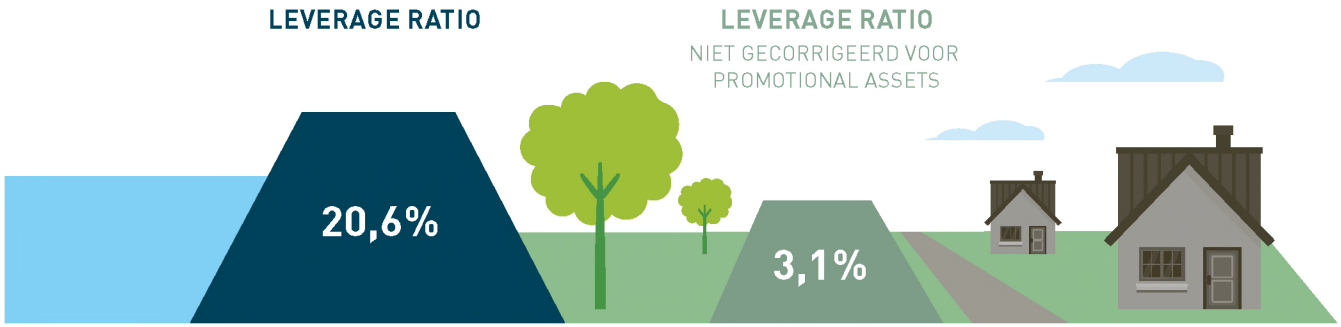

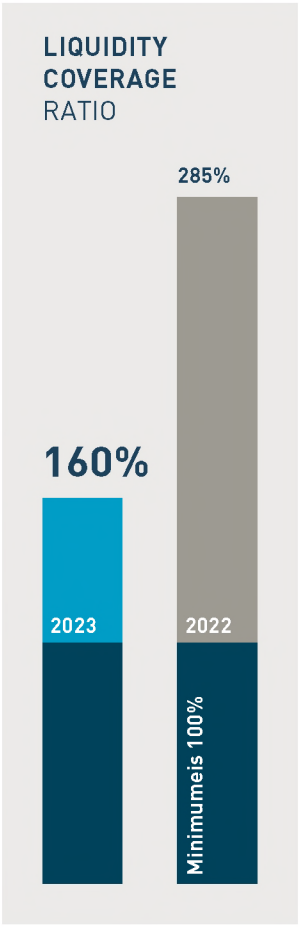

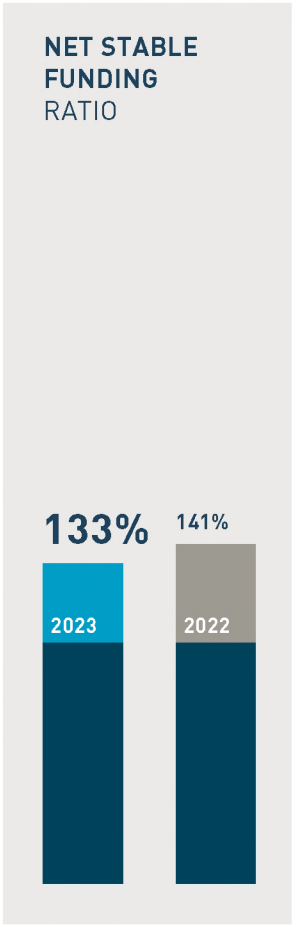

ESG-ratings

Ook qua duurzaamheid streven we naar een hoogwaardig risicoprofiel. Ons duurzaamheidsbeleid en de invulling ervan wordt door diverse ESG-ratingagency's beoordeeld. In z'n algemeenheid beschikken we over sterke duurzaamheidsratings en we willen deze waar mogelijk verhogen. NWB Bank heeft ESG-ratings van Sustainalytics uit Amsterdam, ISS ESG uit München (Duitsland), MSCI ESG Research (VS) en Moody's (Vigeo - Eiris) uit Londen (VK). De agency's geven ratings of scores op basis van een eigen ESG-beoordelingsraamwerk, waarover op hun websites meer informatie te vinden is. Ondanks dat er nog geen sprake is van een geharmoniseerde beoordeling door voornoemde ratingagency's, bevindt NWB Bank zich bij een aantal agency's met haar ESG-rating in de top van haar peer group.

Kosten- en organisatieontwikkeling

De bedrijfskosten in 2023 bedroegen € 54 miljoen tegenover € 44 miljoen in 2022. Deze stijging is voor een belangrijk deel het gevolg van hogere personeelskosten vanwege de noodzakelijke groei van de organisatie. Onder meer de capaciteit voor versterking van de operationele processen, de kredietanalyse, inbedding van ESG in de primaire processen en IT-beheer namen toe. Tevens blijven we doorlopend investeren in verdere digitalisering en procesverbeteringen en zijn de kosten voor onderhoudscontracten en licenties toegenomen. Ook hebben we in het kader van verschillende projecten regelmatig een beroep gedaan op externe adviseurs.

Personeel

Een belangrijk deel van de kosten vormen de uitgaven aan personeel. Deze stegen van € 16,5 miljoen in 2022 naar € 23 miljoen in 2023. De absolute personeelskosten namen toe doordat onze organisatie in 2023 verder is gegroeid. Bestond onze formatie eind 2022 nog uit 107 medewerkers, eind 2023 waren het er 131. De verwachting is dat de organisatie in ieder geval dit jaar nog blijft groeien, wat blijkt uit de strategische personeelsplanning die we afgelopen jaar opnieuw hebben uitgevoerd.

Het aantrekken en behouden van gekwalificeerde en gemotiveerde medewerkers is en blijft een belangrijk aandachtspunt. We investeren volop in de ontwikkeling van onze mensen, hebben extra aandacht voor saamhorigheid en zorgen dat ons visievierluik bij iedereen leeft. In het visievierluik hebben we helder uiteen gezet waarom we bestaan, waar we voor staan en waar we in uitblinken. Vanwege de groeiende organisatie hebben we ook onze interne governance aangepast en zijn we voor afdelingsmanagers een managementdevelopmentprogramma gestart. We onderkennen dat met de verdere groei van de organisatie nog meer aandacht voor onboarding van nieuwe medewerkers, adequate kennisoverdracht alsmede huisvesting essentieel is.

Diversiteit en inclusie

Bij de werving van medewerkers staan we open voor iedereen, ongeacht geslacht, leeftijd, geloofsovertuiging, culturele achtergrond, arbeidsbeperking of seksuele geaardheid. We streven naar een goede mix van talent, ontwikkelpotentieel en deskundigheid van medewerkers en kiezen voor professionals die onze diversiteit vergroten. Diversiteit en inclusie zijn verankerd in wet- en regelgeving, waaronder het Non-Financial Reporting Directive (NFRD). Hoewel we officieel niet binnen de

Dilemma diversiteit en inclusiviteit versus privacy

We hechten veel waarde aan diversiteit van ons medewerkersbestand en aan inclusiviteit. We streven ernaar dat individuele medewerkers met hun eigen kennis en ervaring complementair zijn aan elkaar en dat het collectief een evenwichtige vertegenwoordiging van de maatschappij is. Tegelijkertijd is borging van de privacy van onze medewerkers cruciaal. Vanwege het beperkte medewerkersbestand zijn we terughoudend om in detail te rapporteren over diversiteit en inclusiviteit. Mogelijk is rapportage te herleiden tot individuen en wordt daarmee hun privacy geschonden. Dit neemt niet weg dat we veel aandacht besteden aan diversiteit en inclusiviteit en de bewustwording daaromtrent, zonder over de details te rapporteren.

reikwijdte van deze Europese richtlijn vallen, willen we er wel aan voldoen, mede op verzoek van het ministerie van Financiën, dat een van onze aandeelhouders is. Verder zijn we een van de deelnemers van de CAO Banken, de eerste cao waarin het Charter Diversiteit van SER Diversiteit in Bedrijf is opgenomen. Dit charter hebben we in het najaar ondertekend en daarmee dragen we ook extern ons commitment en het belang van een diverse en inclusieve werkvloer uit.

Lighthouse-veranderprogramma

Om de organisatie toekomstbestendig te maken is meer nodig dan gemotiveerde en kundige collega's. In juni 2021 startten we het bankbrede Lighthouse-veranderprogramma en dat hebben we in maart 2023 succesvol afgerond. Het programma bestond uit drie werkstromen: 'Stable banking', waarin duurzame versterking van de basis van de kredietverleningsketen centraal stond, 'Bank of the future', gericht op de verdere digitalisering van onze processen en dienstverlening alsmede de verdere inbedding van ESG in onze primaire processen, en 'Winning work environment; great bank to work', dat draaide om de collectieve inspanning, cultuur, interne communicatie en het risicobewustzijn binnen de organisatie. Met het meerjarige, doelgerichte Lighthouse-programma hebben we overzicht gecreëerd, verbinding gemaakt tussen alle activiteiten en projecten binnen de bank, ESG-aspecten verder geïntegreerd in onze processen en activiteiten en de betrokkenheid van alle medewerkers vergroot. Na voltooiing van het Lighthouse-programma is de coördinatie van het verandermanagement binnen de organisatie belegd bij de nieuwe afdeling Change & Information Management.

Wet- en regelgeving en toezicht

De wet- en regelgeving neemt zowel qua hoeveelheid als complexiteit toe. Voorbeelden hiervan zijn de kapitaalvereisten en -richtlijnen, de EU green taxonomy, de Digital Operational Resilience Act (DORA) en de richtsnoeren van de Europese Bankautoriteit (EBA), waaronder die inzake uitbesteding. Ook de intensiteit van het toezicht neemt toe. De toezichtkosten stegen van € 4,7 miljoen in 2022 naar € 6,3 miljoen in 2023.

Belastinglast

De vennootschapsbelasting over 2023 bedroeg € 48 miljoen en dat brengt de effectieve belastingdruk op 27,7%. Omdat we eind 2022 een leverage ratio van 18,9% konden rapporteren, hoefden we afgelopen jaar niets af te dragen in verband met de minimumkapitaalregel voor banken en verzekeraars. Deze minimumkapitaalregel, ook wel thin cap rule geheten, is in 2019 ingevoerd en beperkt de renteaftrek in de vennootschapsbelasting voor zover de leverage ratio van een bank lager is dan 9%. De bankenbelasting in 2023 bedroeg € 13 miljoen.

ESG-obligaties

We financieren de bank voor het overgrote deel op de internationale geld- en kapitaalmarkt met de uitgifte

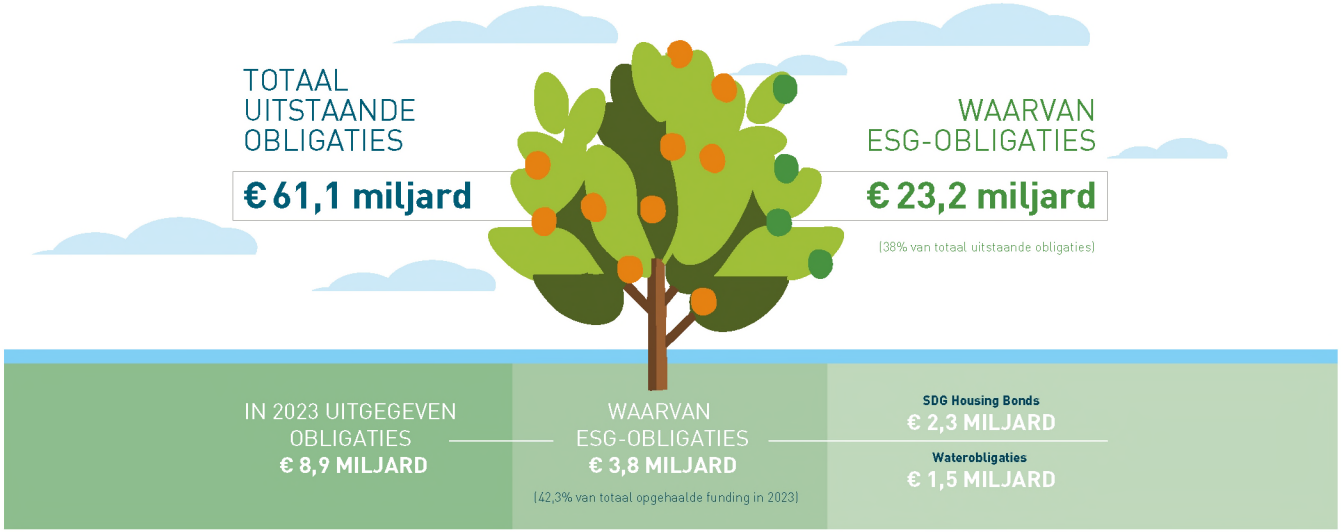

van obligaties en commercial paper. Als duurzame bank voor de publieke sector zijn ESG-obligaties inmiddels een onmisbaar onderdeel van onze bedrijfsvoering. In aanvulling op de traditionele investeringsafwegingen, zoals investeringsveiligheid en op risico afgestemde opbrengsten, kopen investeerders deze obligaties omdat zij graag klimaatvriendelijke en maatschappelijke projecten steunen binnen hun investeringsmandaat. Door de uitgifte van ESG-obligaties blijven we investeerders aantrekken en vergroten we het marktbereik voor deze obligaties. De uitgifte onderstreept ook onze rol als robuuste en duurzame financiële partner voor de Nederlandse publieke sector.

Dilemma investeerders in ESG-obligaties

Wij bieden onze investeerders de mogelijkheid om te investeren in ESG-obligaties. In aanvulling op de traditionele investeringsafwegingen, zoals investeringsveiligheid en op risico afgestemde opbrengsten, wordt een groot deel van de obligaties gekocht door investeerders die willen bijdragen aan duurzame projecten. Aangezien wij als bank obligaties aan toonder uitgeven, is vaak onbekend wie deze obligaties precies houden. Bij uitgifte hebben we weliswaar inzage in het orderboek en wordt een screening gedaan naar het duurzame karakter van de initiële investeerders, maar de obligaties zijn verhandelbaar zonder tussenkomst van de bank. Zodoende is het mogelijk dat onze ESG-obligaties in handen komen van instanties die zelf niet duurzaam ondernemen.

VERDELING VALUTA OPGEHAALDE FUNDING

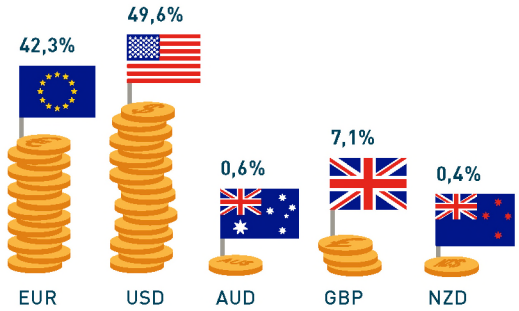

Kapitaalmarktfinanciering

In 2023 haalden we € 3,8 miljard aan funding op met ESG-obligaties op een totaal van € 8,9 miljard. We gaven voor € 2,3 miljard aan SDG Housing Bonds uit voor de financiering van de sociale woningbouw in Nederland en voor € 1,5 miljard aan Waterobligaties voor de financiering van waterschappen. Eind 2023 hadden we ruim € 23,2 miljard aan ESG-obligaties uitstaan. Dat was 38% van ons totaal aan uitstaande langetermijnfunding op dat moment. We zijn en blijven internationaal een toonaangevende uitgever van ESG-obligaties binnen de groep van Sovereigns, Supranationals and Agencies (SSA). In Nederland zijn we ook nog steeds een van de grootste emittenten van ESG-obligaties.

We kunnen ons als bank tegen zeer gunstige voorwaarden financieren dankzij ons veilige risicoprofiel, bevestigd door de AAA/Aaa-ratings die gelijk zijn aan de Nederlandse staat. De langetermijnfinanciering die we ophalen met obligaties gebruiken we voor zowel de financiering van de nieuwe kredietverlening als voor de herfinanciering van aflopende leningen. De gemiddelde looptijd van de aangetrokken financiering was verleden jaar 5,3 jaar (2022: 6,8 jaar).

Geldmarktfinanciering

Om kortlopende middelen aan te trekken maken we vooral gebruik van commercial paper (CP). Daarvoor hebben we twee programma's: een US Commercial Paper (USCP-programma) en een Euro Commercial Paper (ECP-programma). Afgelopen jaar hebben we 57% van onze CP opgehaald onder het USCP-programma, wat neerkomt op € 80,7 miljard aan USCP (2022: € 181,2 miljard), tegenover € 61,5 miljard aan ECP (2022: € 76 miljard). Deze cijfers zijn een cumulatieve weergave; aflopend CP is gedurende het jaar geherfinancierd. Het uitstaande CP-bedrag was eind 2023 € 5,5 miljard (2022: € 5,1 miljard). De gemiddelde looptijd van de USCP was 0,8 maand (2022: 0,5) en die van de ECP 2,58 maanden (2022: 1,13).

De kortlopende middelen die we via onze CP-programma's ophalen, zetten we in voor kasgeldleningen aan klanten, voor een hogere liquiditeitsbuffer en voor collateralverplichtingen uit hoofde van de derivatentransacties die we als bank afsluiten om onze rente- en valutarisico's af te dekken. Behalve in de markt voor CP, dat verhandelbaar schuldpapier is met een looptijd tot een jaar, zijn we ook actief in korte USD-leningen met looptijden tot twee jaar. Deze leningen, uitgegeven onder ons Medium Term Note-programma, komen voor een deel in de plaats van de uitgifte van CP. Het stelt ons in staat om gunstige tarieven voor een langere periode vast te leggen.

INTERVIEW: DUURZAAM, EFFICIËNT EN MAATSCHAPPELIJK BETROKKEN

Ismail Aouden

Voorzitter OR NWB Bank

De bank is volop in verandering

2023 was een jaar van veranderingen binnen de bank en bij een aantal daarvan was de ondernemingsraad betrokken. OR-voorzitter Ismail Aouden praat ons bij.

Kerncijfers

- 28 jaar
- 3,5 jaar werkzaam bij NWB Bank
- ~ 4 uur per week werkzaam voor OR

Hoelang werk je al voor NWB Bank?

"Ik ben 28 jaar en werk nu drieënhalf jaar bij de bank. Een compacte maar significante bank met een open cultuur: iedereen kent elkaar en alle deuren staan open, ook die van de directieleden. Twee jaar geleden werd ik lid van de ondernemingsraad en meteen ook voorzitter."

Waaruit bestonden de werkzaamheden van de OR in 2023?

"We zijn als OR heel actief geweest. Veel beleidsstukken waar de OR wat van moet vinden, werden afgelopen jaar verbeterd of herzien. Dit is mede het gevolg van het Lighthouse-programma, het veranderingstraject waar de bank in 2021 mee is gestart en dat in 2023 is afgerond. Zodoende waren er in 2023 veel advies- en instemmingsaanvragen die op ons afkwamen."

"Ook de OR zelf heeft een transformatie doorgemaakt en de samenwerking met de directie is afgelopen jaar nader vormgegeven. Dat past ook bij de verdere professionalisering van de bank. Bij de start in 2023 stelden we als speerpunt dat we op de relevante thema's meer als sparringpartner van de directie wilden optreden. Het betekende meer overleg: niet alleen met de directie maar ook binnen de OR, met de afdeling HR en soms ook met een afvaardiging van de raad van commissarissen."

Hoeveel tijd besteden jullie aan werkzaamheden voor de OR?

"Ik schat dat ik als voorzitter vier uur per week kwijt ben. Dat is niet significant meer dan de andere OR-leden en we doen het allemaal naast onze reguliere afdelingswerkzaamheden. Dan kan het weleens druk worden, maar zodra we een project afronden, is de voldoening groot. En de extra druk om de focus erop te houden is ook wel fijn. We zijn met z'n zessen en vormen een mooie vertegenwoordiging van de bank, met leden uit bijna alle afdelingen. Daardoor weten we wat er op de afdelingen speelt, bovendien hebben we zo verschillende disciplines en de kennis in huis om het OR-werk zo goed mogelijk te doen. De samenwerking onderling is goed. Er zijn soms meningsverschillen en discussies met gedegen argumenten, maar we komen er steeds uit. Bij HR is er inmiddels ook veel kennis over OR-zaken en dat komt ten goede aan onze professionalisering."

Hoe kijk je terug op 2023?

"Het afgelopen jaar zijn er veel nieuwe collega's bij gekomen om alle uitdagingen aan te gaan. De bank is volop in verandering om beter in te spelen op de behoeften van onze klanten, maar ook als gevolg van nieuwe wet- en regelgeving en de verdere professionalisering die we nastreven. Dat legt druk op de organisatie en net als bij andere organisaties in Nederland is het verzuim bij NWB Bank na COVID-19 gestegen. We hebben daar bij de directie aandacht voor gevraagd. Positief is dat er nu een preventiemedewerker is. Dat lost niet meteen alle problemen op, maar er is specifieke aandacht voor preventie, met onder meer trainingen voor vitaliteit. Een ander speerpunt is huisvesting, zeker met al die nieuwe collega's erbij. Buiten het kantoor in Den Haag zijn er tijdelijke oplossingen met een extra locatie in Woerden en ook nog extra vergaderruimtes op 15 minuten loopafstand van de bank. Natuurlijk is er de mogelijkheid om hybride te werken, al is het op sommige dagen behoorlijk druk op kantoor. Ook daar hebben we in 2023 aandacht voor gevraagd bij de directie."

"Een onderwerp waar we ons als OR ook mee bezighielden was de aanstelling van een externe vertrouwenspersoon. Die kreeg de volledige instemming van de OR. We zijn er blij mee, ook omdat we als OR al in een vroeg stadium bij dit proces betrokken werden. Het is van belang om intern goed te communiceren hoe je de vertrouwenspersoon kunt bereiken, want zoiets is niet belangrijk tot het ineens belangrijk wordt. Ook bij het nieuwe performancemanagement werden we vanaf het begin meegenomen en het is fijn te zien dat er iets met onze input is gedaan. Dat is heel belangrijk in de strijd om talent op de krappe arbeidsmarkt."

VERANTWOORD RENDEMENT EN MAATSCHAPPELIJKE IMPACT

Als bank van en voor de publieke sector streven we geen winstmaximalisatie na, maar een gepaste winst is wel noodzakelijk om de continuïteit van onze bank te garanderen. Dat laat onverlet dat alles wat we als bank doen in het teken staat van maatschappelijke impact. We willen bijdragen aan klimaatadaptatie, klimaatmitigatie en biodiversiteit, maar onze maatschappelijke impact is breder en wij kijken nadrukkelijk ook naar de sociale impact die we maken met onze kredietverlening.

Verantwoord rendement

Over 2023 boekten we opnieuw een gezonde winst: € 126 miljoen tegenover € 143 miljoen in 2022. De winst viel zoals verwacht iets lager uit dan het jaar ervoor, doordat we eind 2022 alle door ons aangetrokken TLTRO-financiering (targeted longer-term refinancing operations) hebben afgelost. We deden dat omdat de ECB, die deze leningen aan banken verstrekte, de aantrekkelijke voorwaarden van de TLTRO had afgeschaft. De afgelopen jaren had onze deelname aan de TLTRO tijdelijk een aanzienlijke positieve invloed op onze winstcijfers.

Het renteresultaat bedroeg € 262 miljoen; dat was € 301 miljoen in 2022. Met name in dit onderdeel van de winst-en-verliesrekening werkt het wegvallen van de voornoemde bijdrage onder de TLTRO-financiering door. Nadat de ECB in 2022 had besloten de rentecondities van de TLTRO aan te passen, was het voor ons niet langer aantrekkelijk deze funding aan te houden. Vandaar dat we eind 2022 alle aangetrokken TLTRO-financiering hebben afgelost. De ECB had de TLTRO's onder andere ter beschikking gesteld om de economie ten tijde van de COVID-19-pandemie te steunen. De marktrente, die afgelopen jaar flink in beweging was, heeft slechts heel beperkt invloed op ons renteresultaat. Dat komt doordat wij voor zowel de activazijde als de passivazijde van onze balans derivaten afsluiten om het renterisico te beheersen. Als gevolg daarvan beweegt de hoogte van de rente die we onze klanten in rekening brengen nagenoeg een-op-een mee met de rente die wij zelf betalen voor de door ons aangetrokken financiering.

Tegenover de inkomsten staan uiteraard de uitgaven. Het resultaat financiële transacties kwam het afgelopen jaar uit op € 16 miljoen negatief tegenover € 30 miljoen negatief in 2022. De verbetering komt voor een belangrijk deel door de ontwikkeling van het credit valuation adjustment (CVA) voor een derivatentegenpartij. De situatie bij deze tegenpartij is inmiddels verbeterd, wat leidde tot een (ongerealiseerde) positieve waardemutatie. Ook marktwaardemutaties in onze liquiditeitsportefeuille hadden een positief effect op het resultaat financiële transacties.

Zoals in de vorige paragraaf vermeld bedroegen de operationele lasten afgelopen jaar € 54 miljoen en telden de bankenbelasting en de resolutieheffing samen op tot € 18 miljoen. Het resultaat uit de gewone bedrijfsuitoefening komt daarmee op € 174 miljoen. Na betaling van gewone belastingen ad € 48 miljoen resteert een nettowinst van € 126 miljoen. Daarmee hebben we in 2023 een rendement op het eigen vermogen gerealiseerd van 6,3% (2022: 7,4%). We zijn met onze aandeelhouders een normrendement op het eigen vermogen overeengekomen. Voor 2023 bedroeg dit, net als de afgelopen jaren, 3,7%, zodoende hebben we ruimschoots voldaan aan het normrendement.

De vaststelling van het beschikbare bedrag voor dividenduitkering is een jaarlijkse discretionaire bevoegdheid van onze directie met vereiste goedkeuring van de raad van commissarissen. Bij deze besluitvorming worden de continuïteit van de bank alsmede de belangen van aandeelhouders en andere stakeholders in ogenschouw genomen. Over boekjaar 2023 hebben de directie en raad van commissarissen de voor dividend beschikbare winst vastgesteld op € 60 miljoen, net als over 2022. De pay-outratio bedraagt 48% van de winst (2022: 42%).

Maatschappelijke impact

Onze maatschappelijke impact proberen we zoveel mogelijk meetbaar te maken om daar vervolgens doelen aan te koppelen. Het bekendste voorbeeld hiervan is de reductie van de CO_2e-uitstoot door onze klanten zoals vastgelegd in ons klimaatactieplan. Sinds 2022 proberen we ook onze impact op de door ons geselecteerde Sustainable Development Goals meetbaar te maken en in beeld te brengen. Dat doen we met de hulp van kennisonderneming Het Pon & Telos.

Verreweg de meeste impact maken we met onze kredietverlening. Door het beperken van onze klimaatvoetafdruk en met de financiering van duurzame-energieprojecten dragen we bij aan klimaatmitigatie, om zo de omvang en snelheid van de opwarming van de aarde te beperken. Klimaatadaptatie financieren wij voor het overgrote deel via onze kernklanten, waaronder de waterschappen en woningcorporaties. Waterschappen zorgen er bij uitstek voor dat Nederland beschermd blijft bij een veranderend klimaat. Ook behoud en herstel van biodiversiteit is dagelijkse kost voor de waterschappen. De maatregelen die zij treffen om de waterkwaliteit te verbeteren hebben een positief effect op de biodiversiteit. Een gezonde natuur is een vereiste voor schoon water en andersom. Woningcorporaties op hun beurt zorgen met bijvoorbeeld de slimme aanleg van (binnen)tuinen dat deze niet direct blank staan na een fikse regenbui. Ook als er geen directe financieringskans is, zetten wij ons in voor deze onderwerpen, zoals met ons lidmaatschap van duurzaamheidswerkgroepen in de financiële sector en door ons achter commitments te scharen.

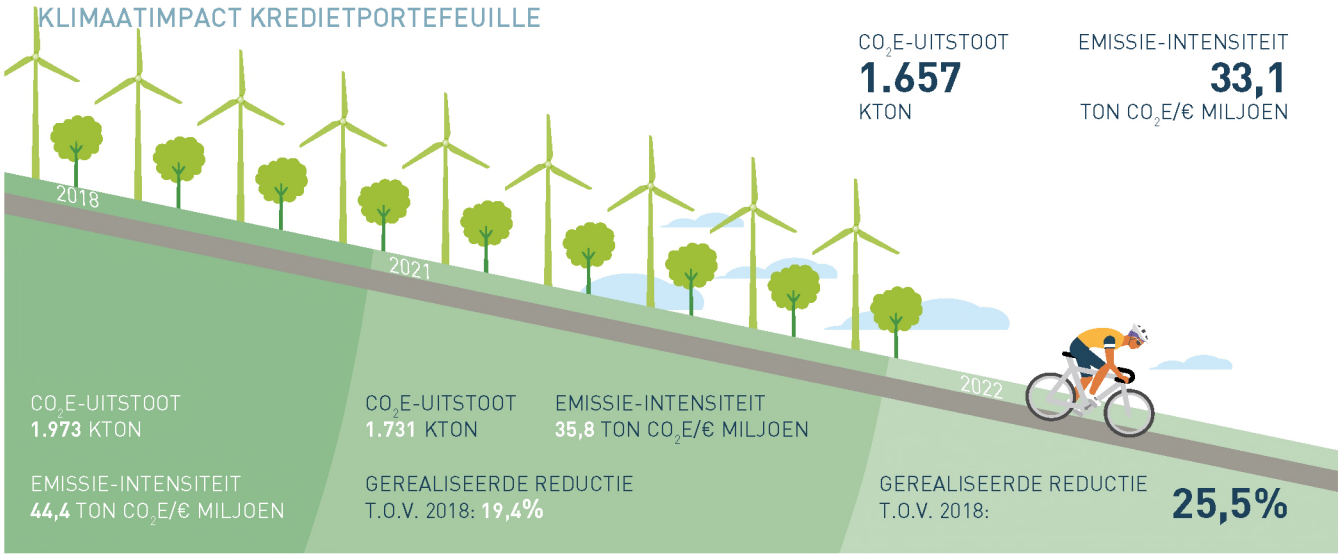

Bijdragen aan klimaatmitigatie

Klimaatmitigatie gaat om maatregelen die als doel hebben de omvang of snelheid van de opwarming van de aarde te beperken, zoals verwoord in SDG 13: Klimaatactie. Om inzicht te krijgen in de effecten van deze maatregelen, brengen we sinds 2019 de klimaatimpact van onze financiering in kaart. Inmiddels hebben we deze impact voor 91,9% van onze kredietportefeuille in beeld. Bij de berekening van onze klimaatvoetafdruk maken we gebruik van de PCAF-methodologie. PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials) biedt een raamwerk en geharmoniseerde methodologie, wat de transparantie en het bewustzijn over CO_2e-uitstoot vergroot en de rapportage bevordert. Het Pon & Telos, dat gelieerd is aan Tilburg University, helpt ons de klimaatimpact in beeld te brengen en de PCAF-methodologie toe te passen.

Om de klimaatimpact te berekenen, gebruiken we de kredietportefeuille van het jaar ervoor omwille van de beschikbare cijfers. Dat wil zeggen dat we in dit jaarverslag 2023 rapporteren over de klimaatimpact van de kredietportefeuille zoals die eind 2022 was. Basisjaar 2019 refereert aan de uitstoot van de portefeuille in 2018. De portefeuille vertegenwoordigde eind 2022 een emissie van 1.656.759 ton CO_2-equivalent. Dit is 73.911 ton ofwel 4,3% minder dan eind 2021. Een mooie ontwikkeling, want onze kredietportefeuille is in de rapportageperiode

toegenomen. De emissie-intensiteit (ton CO_2e/miljoen euro) daalde van 35,8 eind 2021 naar 33,1 ton per € 1 miljoen eind 2022. Sinds 2018 is onze absolute klimaatimpact gedaald met 16% en de relatieve impact zelfs met 25,5%.

We zijn blij te constateren dat de afname van de klimaatimpact van onze kredietportefeuille past binnen het reductiepad dat we hebben vastgelegd in ons klimaatactieplan. Dit behelst dat we in 2030 minimaal 43% absolute CO_2e-reductie willen bereiken ten opzichte van de uitstoot van onze kredietportefeuille in 2018, het eerste jaar waarover we de klimaatimpact van onze financiering in kaart brachten. Doel is om in 2050 over een kredietportefeuille te beschikken die per saldo geen CO_2e-uitstoot veroorzaakt. We formuleerden onze reductiedoelstellingen op basis van de methodiek van het Science Based Targets initiative (SBTi), een aanpak die brede erkenning geniet in de financiële sector om de doelstellingen van Parijs te halen. Momenteel laten we de doelstellingen ook verifiëren door het SBTi, waar we ons officieel bij hebben aangesloten. Na akkoord van het SBTi kunnen we gefundeerd zeggen dat we een net-zeronorm hanteren.

Ons klimaatactieplan concretiseert waar we op de langere termijn naartoe willen werken. We merken dat mede hierdoor klimaatimpact in grote mate leeft bij onze medewerkers en dat iedereen waar mogelijk een bijdrage wil leveren. Een positieve ontwikkeling, maar belangrijker nog is dat het klimaatactieplan een extra dimensie geeft aan de gesprekken die we hebben met onze klanten. We merken dat klimaatimpact ook bij hen hoog op de agenda staat. Voor ons is het bovendien interessant en waardevol om, naast de bestaande goede relaties met de medewerkers van financiële afdelingen bij klanten, ook met experts op het gebied van niet-financiële impact van gedachten te wisselen.

Volgens ons klimaatactieplan zouden we in 2023 beginnen om op grotere schaal te inventariseren in hoeverre klanten reductiedoelstellingen hebben die in lijn zijn met het SBTi en die een klimaatneutrale kredietportefeuille in 2050 mogelijk maken. We hebben de voorbereidingen hiervoor getroffen, onder andere door bij een gerichte groep klanten middels een enquête te peilen waar zij staan, maar zagen ons genoodzaakt de echte inventarisatie door te schuiven naar 2024.

KREDIETPORTEFEUILLE VS. TOEGEKENDE EMISSIES

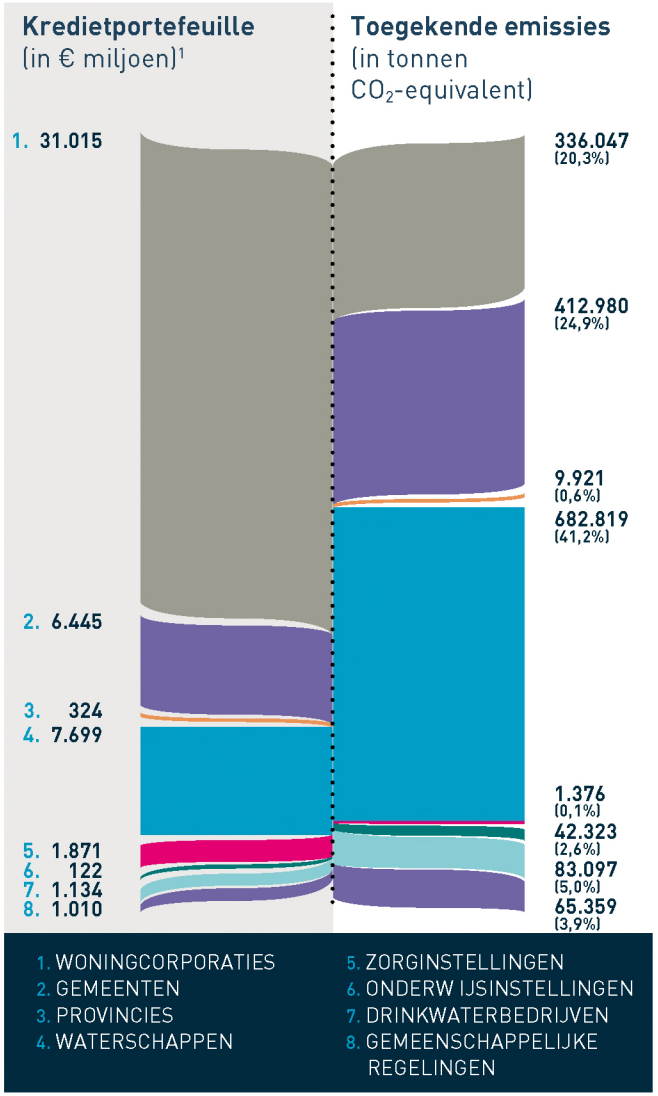

[1]Het betreft hier de kredietportefeuille waarvan de klimaatvoetafdruk bekend is.

Bijdragen aan klimaatadaptatie

We proberen de opwarming van de aarde zoveel als mogelijk tegen te gaan. Tegelijk moeten wij en onze klanten ons er wel op voorbereiden. Het proces waarmee samenlevingen de kwetsbaarheid voor klimaatverandering verminderen of zelfs profiteren van de kansen die een veranderend klimaat biedt, noemen we klimaatadaptatie.

In de financiële sector is de aandacht voor klimaatadaptatie groeiende en in 2022 is er binnen het Platform voor Duurzame Financiering van De Nederlandsche Bank een speciale werkgroep voor opgericht waar wij lid van zijn. Daarin onderzoeken we samen met andere banken, verzekeraars, investeerders en overheden hoe de financiële sector mee kan bouwen aan een klimaatbestendig Nederland. Eind 2023 bood de werkgroep het rapport *Klimaatadaptatie in een stroomversnelling* aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat aan. Daarin pleiten we voor duidelijkheid over hoe klimaatadaptief te bouwen en waar wel en niet te bouwen. Ook vinden we dat er moet worden aangegeven waar ruimte is voor landbouw en voor de andere economische functies in Nederland.

Klimaatadaptatie is een essentieel onderdeel van **SDG 13: Klimaatactie**. Een sprekend voorbeeld van de raakvlakken tussen onze bank, de maatschappij en klimaatadaptatie is de mate waarin primaire en regionale vloedkeringen voldoen aan de in 2017 gestelde veiligheidseisen per 2050. Binnen deze standaard voldoet een kering, indien een veiligheid per inwoner van 1:100.000 bereikt wordt, in termen van kans op overlijden bij een overstroming. In 2022 is bijna 93% van de keringen getest en voldeed 68% al aan de nieuwe norm.

Dilemma afscheid nemen van klanten

In het kader van ons klimaatactieplan denken we actief na over de vraag wat er gebeurt als blijkt dat onze engagementaanpak niet of onvoldoende werkt. Vooralsnog kiezen we er niet voor om afscheid te nemen van klanten die achterlopen op het gebied van verduurzaming. Al onze klanten dienen een publiek belang en we vinden dat we er ook op moeten toezien dat de lasten voor de Nederlandse burger betaalbaar blijven. Wel oefenen we positieve prikkels uit om onze klanten te stimuleren verder te verduurzamen.

IMPACT KREDIETVERLENING SDG 13

SDG	KPI	Beschrijving	**Realisatie 2022**	Realisatie 2021
13 CLIMATE ACTION	Klimaatimpact kredietverlening	Gerealiseerde CO_2e-reductie t.o.v. 2018 (/mln €)	25,5%	16,4%
	Veiligheid waterkeringen	Getoetst	12.176 km	11.132 km
		In lijn met doelstelling	8.972 km	8.680 km

Bijdragen aan biodiversiteit

Voor onze bank gaat duurzaamheid verder dan alleen het klimaat. Biodiversiteitsverlies voorkomen en biodiversiteitsherstel bevorderen zijn belangrijke speerpunten van ons beleid. De teloorgang van natuur voltrekt zich in hoog tempo en steeds sneller dreigen soorten uit te sterven, met alle nadelige gevolgen van dien. Biodiversiteit betreft alle soorten planten, dieren en micro-organismen, maar ook de enorme genetische variatie binnen die soorten en de variatie aan ecosystemen waarvan ze deel uitmaken. Als we niet snel actie ondernemen, kunnen tot wel een miljoen soorten verdwijnen. Veel sectoren van onze economie zijn afhankelijk van de variatie aan planten, dieren en insecten in de wereld. Voor toekomstige generaties is het dan ook cruciaal dat we volop investeren in behoud en herstel van de biodiversiteit.

Biodiversiteit komt terug in **SDG 14: Leven in het water** en **SDG 15: Leven op het land**. Onze impact op biodiversiteit monitoren we aan de hand van de kwaliteit van de oppervlaktewateren in Nederland en de oppervlakte openbaar groen in gemeenten. De kwaliteit van het oppervlaktewater laat nog flink te wensen over. Geen van de oppervlaktewateren voldoet op dit moment aan de normen van de Kaderrichtlijn Water (KRW), die stelt dat de opervlaktewateren schoon en gezond moeten zijn in 2027. KRW gaat over alle aspecten van water: chemie (vervuilende stoffen in het water), ecologie (goede omstandigheden voor een divers planten- en dierenleven) en voor grondwater ook de hoeveelheid en geschiktheid voor drinkwaterwinning. Om de KRW-doelstelling te halen moet een waterlichaam voor elke parameter 'op groen staan', dat wil zeggen in de klasse 'goed' vallen. Is dat bij een of meer parameters niet het geval, dan verkeert het waterlichaam niet in een goede staat (one out, all out). De ecologische kwaliteit van het water is dusdanig dat geen enkel deel van het oppervlaktewater aan de KRW-eisen voldoet. Waar de biologische staat lichte verbetering laat zien, is het oppervlaktewater er qua chemische samenstelling nog slechter aan toe dan vorig jaar. Ook uit het burgeronderzoek *Vang de watermonsters* bleek dat 78% van de gemeten wateren een matige tot slechte kwaliteit heeft. *Vang de watermonsters* is een initiatief van Natuur & Milieu en ASN Bank, waarvan onze bank samen met zes waterschappen partner is. De andere indicator die we gebruiken voor de stand van biodiversiteit is de hoeveelheid openbaar groen binnen de gemeenten die wij financieren. De kaarten die daarvoor als basis dienen, worden niet jaarlijks bijgewerkt, waardoor we geen voortgang kunnen melden.

Om binnen de financiële sector het belang van biodiversiteit breder te adresseren, is ons in 2018 gevraagd een werkgroep op te zetten en sinds 2019 zijn we sponsor van de werkgroep Biodiversiteit van het Platform voor Duurzame Financiering van De Nederlandsche Bank. Deze werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van verzekeraars, assetmanagers, pensioenuitvoerders en andere banken en staat onder leiding van onze directievoorzitter Lidwin van Velden en onze sustainability officer. Afgelopen jaar heeft de werkgroep onder meer onderzoek gedaan naar hoe op de lange termijn macrobiodiversiteitsrisico's meegenomen kunnen worden in microtoezicht om zo voor de lange termijn de financiële stabiliteit te bewaken. Ook heeft de werkgroep zich weer ingezet voor kennisdeling rond biodiversiteit tussen financiële instellingen.

Als dé duurzame waterbank en sponsor van de werkgroep Biodiversiteit van het Platform voor Duurzame Financiering van DNB willen we natuurlijk het goede voorbeeld geven en dus heeft NWB Bank de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet met het oog op biodiversiteit. Zo bevatten de beide door ons verstrekte, aan duurzaamheid gekoppelde leningen een KPI die gerelateerd is aan biodiversiteit. Verder hebben we ons samen met ruim tachtig andere financiële instellingen gecommitteerd aan de Finance for Biodiversity Pledge. Concreet beloven we om in 2024 onze impact op biodiversiteit in kaart te brengen, hier doelen aan te koppelen en daar dan publiekelijk over te rapporteren. In dat kader zijn we ook aangesloten bij het Partnership for Biodiversity Accounting Financials (PBAF). PBAF biedt een methodologie waarmee we

IMPACT KREDIETVERLENING SDG 14 EN 15

SDG	KPI	Beschrijving	**Realisatie 2022**	Realisatie 2021
	Waterkwaliteit oppervlaktewater	Aandeel oppervlaktewateren dat voldoet aan KRW-doelen	0%	0%
		Ecologisch	0%	0%
		Biologisch	14,0%	12,7%
		Chemisch	4,1%	10,4%
	Hoeveelheid natuurinclusief openbaar groen	Oppervlakte openbaar groen dat tuin of natuur is	-	30%

de biodiversiteitsvoetafdruk van onze klanten kunnen berekenen. Daarnaast zijn we als bank betrokken bij de *Agenda Natuurinclusief*, een initiatief om tot een natuurinclusieve samenleving te komen in 2050, geïnitieerd door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

In het kader van ons klimaatactieplan voeren we gesprekken met onze klanten, waarbij we niet nalaten om ook het onderwerp biodiversiteit aan te snijden. We gaan deze gesprekken uitbreiden en willen ervoor zorgen dat in 2030 al onze klanten een biodiversiteitsbeleid hebben met doelstellingen om het verlies van biodiversiteit tegen te gaan. Ons eigen biodiversiteitsbeleid zullen we in 2024 formaliseren, met de expliciete boodschap dat we biodiversiteit nog nadrukkelijker gaan meenemen in ons risicomanagement, onze kredietvoorstellen en onze kredietanalyse.

Bijdragen aan een circulaire economie

Afgelopen jaar hebben we ons aangesloten bij de Kopgroep Circulair Financieren. Deze werkgroep, die eveneens deel uitmaakt van het Platform voor Duurzame Financiering van DNB, verbindt vooruitstrevende partijen uit de financiële sector rond een gezamenlijk doel: circulair financieren de norm maken in 2030.

Overige maatschappelijke impact

Onze maatschappelijke impact is breder en gaat verder dan de thema's klimaatmitigatie, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Zo streven we ernaar om ook sociale impact te maken, waarbij het gaat om mensen en in het bijzonder mensen in een kwetsbare positie. Dit komt het meest tot uiting in de door ons geselecteerde SDG 11: Duurzame steden en gemeenschappen. Ook op de andere door ons geselecteerde SDG's willen we zoveel mogelijk impact maken. Het gaat dan om SDG 6: Schoon water en sanitair, alsmede SDG 7: Betaalbare en duurzame energie.

Bij **SDG 6: Schoon water en sanitair** is een hoofdrol weggelegd voor de waterschappen en drinkwaterbedrijven. Om onze impact te bepalen, kijken we naar de kwaliteit van lozingen van afvalwater en naar drinkwater waarvoor de waterschappen respectievelijk drinkwaterbedrijven verantwoordelijk zijn. Deze indicatoren zijn van grote invloed op de kwaliteit van het water dat we allemaal dagelijks gebruiken. De waterschappen houden goed in de gaten of het water dat geloosd wordt uit zuiveringsinstallaties binnen de wettelijke normen valt. Er is ten opzichte van 2022 een lichte verbetering, zodat nu 98,7% van de lozingen voldoet. Gelukkig voldoet ook het drinkwater in Nederland in 99,9% van de gevallen aan de normen van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). In 2022 werden slechts 502 van bijna 600.000 metingen als onvoldoende aangemerkt, waarbij 90% van de overschrijdingen stoffen zonder direct gevaar voor de volksgezondheid betrof.

IMPACT KREDIETVERLENING SDG 6

SDG	KPI	Beschrijving	**Realisatie 2022**	Realisatie 2021
6 CLEAN WATER AND SANITATION	Kwaliteit afvalwater	Aandeel lozingen dat voldoet aan gestelde normen	98,7%	98,3%
	Kwaliteit drinkwater	Aandeel drinkwatermetingen dat voldoet aan gestelde normen	99,9%	99,9%

SDG 7: Betaalbare en duurzame energie is cruciaal voor al onze klanten. We startten in 2019 met de financiering van duurzame-energieprojecten en nemen duidelijk stelling met ons gewaagd doel: de kredietportefeuille van NWB Bank is in 2035 energiepositief, op weg naar klimaatneutraal in 2050. Anders gezegd: we willen dat in 2035 de door ons gefinancierde duurzame-energieprojecten meer hernieuwbare energie opwekken dan de rest van onze portefeuille verbruikt aan fossiele energie. Dit is een behoorlijk ambitieus doel, waarin we grote stappen zetten.

Het fossiele-energieverbruik van het portfolio is in 2022 met bijna 280.000 gigajoule afgenomen, terwijl de gefinancierde duurzame-energieproductie verdrievoudigd is. De energietransitie vormt ook een grote opgave voor woningcorporaties. Om huurders voor te bereiden op de toekomst, dienen de corporaties hun woningportefeuille te verduurzamen. Aedes, de belangenorganisatie van de sector, heeft als doel dat in 2028 geen enkele woning in het bezit van leden nog een energielabel lager dan D heeft.

IMPACT KREDIETVERLENING SDG 7

SDG	KPI	Beschrijving	**Realisatie 2022**	Realisatie 2021
7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY	Versnelling energietransitie	Aandeel kredietportefeuille energieneutraal	35,8%	12%
	Energieprestatie woningcorporaties	Energie-intensiteit sociale huurwoningen	184,6 kWh/m^2	194,7 kWh/m^2

Verbetering van de energieprestatie van woningcorporaties meten we aan de hand van de energie-intensiteit uitgedrukt in het aantal kWh per m^2 per jaar. Tussen 2021 en 2022 is die afgenomen met 10,1 kWh/m^2, een forse daling van 5,2%.

SDG 11, tot slot, gaat om duurzame steden en gemeenschappen. Met name onze klantgroepen gemeenten en woningcorporaties zorgen dat wij impact kunnen maken op deze SDG. Gemeenten bepalen bijvoorbeeld mede wie in aanmerking komt voor een sociale huurwoning.

Om onze impact vast te stellen kijken we naar het aantal toewijzingen per jaar van huurwoningen binnen de inkomensgrenzen van de door ons gefinancierde woningcorporaties. Woningcorporaties moeten ten minste 85% van de vrijkomende sociale huurwoningen (met een huurprijs tot € 808,06 per maand, prijspeil 2023, ook wel DAEB-woningen genoemd) toewijzen aan hun doelgroepen.

De belangrijkste doelgroep van woningcorporaties vormen huishoudens met een inkomen beneden de DAEB-inkomensgrens. Voor eenpersoonshuishoudens ligt deze grens op € 47.699 per jaar (prijspeil 2024). Voor meerpersoonshuishoudens is die voor een periode van drie jaar (tot 2025) vastgesteld op € 52.671 per jaar (prijspeil 2024). Tussen 2021 en 2023 is geen significante vooruitgang in de toewijzingen geboekt. Met een percentage van 70,5% is nog een grote stap te zetten om de doelstelling van minimaal 85% te halen.

IMPACT KREDIETVERLENING SDG 11

SDG	KPI	Beschrijving	**Realisatie 2022/2023**	Realisatie 2021
	Toewijzing sociale huurwoningen	Toegewezen sociale huurwoningen per jaar binnen inkomensgrenzen	70,5%	70,7%
	Hoeveelheid sociale huurwoningen	Nettoaantal gebouwde sociale huurwoningen (gecorrigeerd voor sloop)	7.300	7.612
	Kwaliteit ziekenhuisgebouwen en -terreinen	Totale investeringen in ziekenhuisgebouwen en -terreinen	n.n.t.b.	€ 624 miljoen
	Hoeveelheid huishoudelijk afval	Totale huishoudelijk-afvalproductie gefinancierde gemeenten	2.244 kiloton	2.542 kiloton

Naast het toewijzingsvraagstuk speelt een enorme opdracht voor woningcorporaties: de krapte op de woningmarkt aanpakken. Na jaren van stagnatie heeft de sector nu het doel om 300.000 woningen te bouwen tussen 2022 en 2030, waarvan 250.000 binnen de DAEB-grens, wat per jaar op 33.000 woningen neerkomt. In 2022 voegden corporaties in onze portefeuille 7.300 woningen toe aan de woningvoorraad, een lichte daling ten opzichte van het jaar ervoor (7.612).

Voor het monitoren van de impact van onze financiering op de gezondheidszorg kijken we naar de kwaliteit van ziekenhuisgebouwen en -terreinen. Ook in de zorgsector leiden duurzaamheidsvraagstukken tot toenemende kosten en een stijgende investeringsvraag voor het vastgoed. Aangezien de compilatie van deze data enige tijd vergt, loopt de rapportage van de indicator een extra jaar achter en hebben de meest recente cijfers betrekking op 2021. Toen is er voor € 624 miljoen geïnvesteerd in ziekenhuisgebouwen en -terreinen, ruim € 30 miljoen en 5,3% meer dan het jaar ervoor.

Voor de impact van onze financiering op gemeenten gebruiken we de hoeveelheid huishoudelijk afval als indicator. Als we kijken naar de door ons gefinancierde gemeenten, dan is de totale hoeveelheid huishoudelijk afval in 2022 met bijna 12% gedaald ten opzichte van 2021.

TIJDLIJN KLIMAATACTIEPLAN

OP WEG NAAR PARIJS!

2018

We hebben onze strategie van 'de duurzame waterbank' vastgesteld.

We zijn mede-opdrachtgever geworden van de Klimaatmonitor Waterschappen.

2019

We hebben ons gecommitteerd aan het nationale Klimaatakkoord.

We hebben ons aangesloten bij het Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) en hebben voor het eerst de klimaatimpact van onze kredietportefeuille in beeld.

We zijn voorzitter geworden van de Werkgroep Biodiversiteit onder het Platform voor Duurzame Financiering van DNB.

We zijn succesvol de markt betreden voor de financiering van duurzame energieprojecten.

We zijn de eerste partij in Nederland die de grens van € 10 miljard uitgegeven duurzame obligaties doorbreekt.

2020

De klimaatvoetafdruk van onze kredietportefeuille is met **6,6% afgenomen** t.o.v. 2018.

We hebben ons angesloten bij het Deltaplan voor Biodiversiteitsherstel en ons achter de Finance for Biodiversity Pledge geschaard.

2021

De relatieve klimaatvoetafdruk (/mln €) van onze kredietportefeuille is met **16,4% afgenomen** t.o.v. 2018.

We werken aan ons ons eigen klimaatactieplan inclusief reductiedoelstellingen.

We hebben ons aangesloten bij het Partnership for Biodiversity Accounting Financials (PBAF) en hebben voor het eerst de biodiversiteits-impact van een van onze klanten in beeld.

2022

De relatieve klimaatvoetafdruk (/mln €) van onze kredietportefeuille is met **25,5% afgenomen** t.o.v. 2018.

We hebben een dashboard ontwikkeld voor de beoordeling van de klimaatprestaties van onze klanten.

We hebben onze eerste aan duurzaamheid gekoppelde lening verstrekt.

We hebben een gewaagd doel geformuleerd om onze duurzame ambities nog meer kracht bij te zetten.

We zijn gestart met het meten van onze impact op de SDG's inclusief biodiversiteit.

2023

We scherpen ons engagementbeleid aan en gaan in gesprek met klanten waarvan wij vinden dat ze het meest achterlopen en/of die het grootste reductiepotentieel hebben.

We breiden onze biodiversiteits-impactmeting uit.

2024

We breiden de engagementgesprekken uit met klanten waarvan wij vinden dat ze achterlopen en/of die veel reductiepotentieel hebben.

We analyseren of de reductiedoelstellingen van onze klanten in lijn zijn met op wetenschap gebaseerde doelstellingen.

We formuleren doelstellingen om de biodiversiteitsimpact van onze kredietportefeuille te verminderen.

2026

De klimaatimpact van onze kredietportefeuille is ten minste **28% lager** dan in 2018.

We gaan in gesprek met alle klanten die nog geen reductiedoelstellingen hebben die in lijn zijn met op wetenschap gebaseerde doelen.

2030

De klimaatimpact van onze kredietportefeuille is ten minste **43% lager** dan in 2018.

Al onze klanten hebben reductiedoelstellingen die in lijn zijn met op wetenschap gebaseerde doelen.

2035

Onze kredietportefeuille is energiepositief: de energieopbrengst van door ons gefinancierde duurzame energie-projecten is hoger dan de door onze klanten verbruikte energie uit fossiele brandstoffen.

2050

Onze kredietportefeuille veroorzaakt per saldo geen CO_2e-uitstoot.

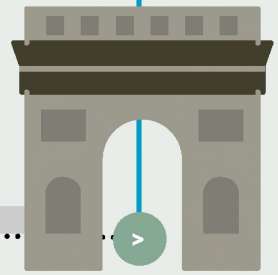

VOORUITZICHTEN 2024

We blijven de Nederlandse publieke sector ook in 2024 op maatschappelijke en duurzame wijze voorzien van passende en zo goedkoop mogelijke financiering. De verwachting bestaat dat met name de kredietvraag van de waterschappen, drinkwaterbedrijven en woningcorporaties de komende jaren zal groeien vanwege de grote transitieopgaven waar zij voor staan. Hierdoor voorzien we een verdere groei van onze kredietportefeuille. We zijn voorzichtig in onze verwachting voor de nettowinst in 2024. Mede vanwege de hogere bankenbelasting en het besluit van de ECB om niet langer rente te vergoeden op de verplichte kasreserve die banken bij de centrale bank moeten aanhouden, komt deze naar verwachting lager uit dan afgelopen jaar.

GOVERNANCE

3

- Directie
- Raad van commissarissen
- Interview met Joanne Kellermann
- Verslag van de raad van commissarissen
- Remuneratierapport
- Corporate governance
- Risicomanagement

DIRECTIE

Lidwin van Velden (1964)

Voorzitter van de directie, CEO

Eerste benoeming
2010

Lopende termijn
tot 1 januari 2026

Primaire aandachtsgebieden
Strategie, communicatie, legal & corporate affairs, internal audit, human resource management, change & information management

Relevante nevenfuncties
President European Association of Public Banks, lid raad van toezicht Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds, lid Supervisory Board PharmAccess Group Foundation, bestuurslid Impact Economy Foundation

Frenk van der Vliet (1967)

Lid van de directie, CCO

Eerste benoeming
2012

Lopende termijn
tot 1 januari 2026

Primaire aandachtsgebieden
Kredietverlening, funding & investor relations, asset & liability management en corporate social responsibility

Relevante nevenfuncties
Geen

Ard van Eijl (1973)

Lid van de directie, CRO

Eerste benoeming
2018

Lopende termijn
tot 14 april 2026

Primaire aandachtsgebieden
Risicomanagement (financieel en niet-financieel), compliance en security management

Relevante nevenfuncties
Geen

RAAD VAN COMMISSARISSEN

Joanne Kellermann (1960)

Voorzitter

Commissies
Lid auditcommissie, interim-lid risicocommissie (sinds 20 maart 2023), lid remuneratie- en benoemingscommissie

Eerste benoeming
2020

Lopende termijn
tot 2024

Hoofdfunctie
Bestuursvoorzitter Pensioenfonds Zorg en Welzijn (functie neergelegd aug-dec 2023); directeur a.i. Panta Holdings B.V. (aug-dec 2023)

Relevante nevenfuncties
Voorzitter raad van toezicht Aflatoun International, lid Expertisekring Raad van State, lid Commissie Europese Integratie van de Adviesraad Internationale Vraagstukken (t/m oktober 2023), lid Advisory Board PRIME Finance (t/m juni 2023), lid raad van toezicht Veerstichting (t/m juli 2023), lid Willem F. Duisenberg Fellowship Stichting, directeur KellerCo B.V.

Toon van der Klugt (1956)

Vicevoorzitter

Commissies
Lid remuneratie- en benoemingscommissie

Eerste benoeming
2017

Lopende termijn
tot 2026

Hoofdfunctie
Dijkgraaf van het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

Relevante nevenfuncties
Vice-voorzitter en secretaris Stichting Administratiekantoor Vreugdenhil-Klugt Beheer, voorzitter gemeenschappelijke regeling Regionale Belastinggroep (RBG), voorzitter Vereniging Zuid-Hollandse Waterschappen

André ten Damme (1964)

Commissies
Voorzitter auditcommissie, lid risicocommissie

Eerste benoeming
1 december 2023

Lopende termijn
tot 2028

Hoofdfunctie
Bestuurslid Pensioenfonds Zorg en Welzijn

Relevante nevenfuncties
Lid raad van toezicht Diabetesfonds (voorzitter vanaf 2024), lid raad van toezicht en voorzitter auditcommissie onderwijsgroep CVOG, lid raad van advies De Cronos Groep

Frida van den Maagdenberg (1961)

Commissies
Lid auditcommissie (sinds 20 maart 2023, waarnemend voorzitter tot 1 december 2023), lid risicocommissie

Eerste benoeming
2017

Lopende termijn
tot 2025

Hoofdfunctie
Lid raad van bestuur Leids Universitair Medisch Centrum

Relevante nevenfuncties
Lid raad van commissarissen en voorzitter auditcommissie Nederlandse Loterij, lid Centrale Plancommissie CPB, lid/vicevoorzitter raad van toezicht Nivel (Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg)

Caroline Oosterloo (1965)

Commissies
Voorzitter risicocommissie,
lid auditcommissie

Eerste benoeming
2023

Lopende termijn
tot 2027

Hoofdfunctie
Hoofd Central Risk Management ABN AMRO Bank N.V.

Relevante nevenfuncties
Geen

Annette Ottolini (1958)

Commissies
Voorzitter remuneratie-
en benoemingscommissie

Eerste benoeming
2019

Lopende termijn
tot 2027

Hoofdfunctie
Algemeen directeur/bestuurder
Evides Waterbedrijf

Relevante nevenfuncties
Voorzitter raad van commissarissen Vebego Group B.V., lid raad van commissarissen Delfluent B.V., bestuurslid Deltalinqs, bestuurslid VEI, bestuurslid Stichting Water for Life

Manfred Schepers (1960)

Commissies
Lid auditcommissie, lid risicocommissie

Eerste benoeming
2016

Lopende termijn
tot 2024

Hoofdfunctie
CEO ILX Management B.V.

Relevante nevenfuncties
Lid raad van commissarissen en voorzitter risicocommissie Van Lanschot Kempen, voorzitter Stichting Het Compagnie Fonds van Het Scheepvaartmuseum

Petra van Hoeken (1961)

Petra van Hoeken was lid van de raad van commissarissen sinds 23 april 2015. Na de splitsing van de audit- en risicocommissie werd zij vanaf mei 2016 voorzitter van de risicocommissie en lid van de auditcommissie. Petra is tijdens de algemene vergadering van 20 april 2023 afgetreden wegens het bereiken van de maximale termijn en opgevolgd door Caroline Oosterloo.

Lex van Overmeire (1956 - 2023†)

Lex van Overmeire was lid van de raad van commissarissen vanaf 2021 tot aan zijn overlijden in april 2023. Met grote deskundigheid en betrokkenheid heeft Lex een belangrijke rol vervuld voor de bank, onder meer als voorzitter van de auditcommissie en lid van de risicocommissie. Ter vervanging van Lex van Overmeire is André ten Damme per 1 december 2023 aangetreden.

Interview

Joanne Kellermann
Voorzitter van de rvc

“De organisatie heeft in dit uitdagende jaar veel bereikt”

Uitdagingen als nieuwe wet- en regelgeving, de groeiende organisatie en ambitieuze duurzaamheidsdoelen vragen veel van NWB Bank. “Na een periode van wat intensiever toezicht kan de raad van commissarissen nu weer een stap terug doen”, vertelt Joanne Kellermann, voorzitter van de raad van commissarissen (rvc).

Hoe kijk je terug op afgelopen jaar? Wat was het voor jaar voor de rvc?

“Het was een jaar waarin veel is gebeurd. In de eerste plaats had het overlijden van onze commissaris Lex van Overmeire een enorme impact. Lex is in het harnas overleden en we missen in hem een uitermate deskundige en betrokken collega en goede vriend. Ook moesten we als raad op zoek naar een nieuwe CFO voor de bank. Samen met de directie hebben we besloten om een interim-CFO aan te stellen totdat we een definitieve kandidaat zouden vinden. Die interim-CFO vonden we in eerste instantie in de kundige en plezierige persoon van Constant Korthout. Medio november, omdat de zoektocht wat langer duurde dan verwacht, nam John Reichardt het stokje van Constant over. Ik ben heel blij met zoveel ervaring aan boord. Daarnaast vroeg uiteraard ons reguliere toezichtswerk aandacht. Belangrijke onderwerpen waren onder andere beheersing van de groei van de organisatie, betalingsverkeer en het belang van interne controles.”

Is de rvc tevreden over de resultaten die NWB Bank in 2023 boekte?

“We zijn zeker tevreden. De organisatie heeft in dit uitdagende jaar veel bereikt en goede financiële resultaten behaald. Ze boekte een nettowinst van € 126 miljoen en de kredietportefeuille groeide naar € 54 miljard. Gezien de wereldwijde onrust, de achtbaan op de financiële markten en de interne uitdagingen is dat een hele mooie prestatie. Stabiliteit en groei zijn vanwege de grote maatschappelijke rol van NWB Bank uiterst belangrijk. De extreem hoge waterstanden afgelopen najaar drukten ons met de neus op de feiten: investeren in verduurzaming kan niet worden uitgesteld. Die verduurzamingsopgave brengt voor de aandeelhouders en klanten van de bank enorme uitdagingen met zich mee. Dankzij de stevige positie kan NWB Bank de

waterschappen en alle klanten in de publieke sector goed blijven voorzien in hun financieringsbehoeften."

Dus NWB Bank vaart een goede koers?
"In september stond de rvc met de directie uitgebreid stil bij de strategie en concludeerden we dat de strategie van 'de duurzame waterbank' nog relevanter is geworden dan we een aantal jaren geleden dachten. Denk aan de energietransitie, de toenemende aandacht voor biodiversiteit en de urgentie van klimaatadaptatie en -mitigatie. In dat opzicht is het ook van belang om in het risicobeheer van de bank te zorgen voor een goede integratie van de ESG-risico's. Denk aan de risico's van financiering van woningbouwprojecten in laaggelegen gebieden; maar andersom ook aan kansen, zoals financiering van projecten als dijkversterking en zon- en windparken."

In het Lighthouse-programma werkte NWB Bank de afgelopen jaren aan versteviging van de werkprocessen en cultuur in de organisatie. Hoe kijk je daarop terug? Zijn er goede stappen gezet?
"Het Lighthouse-programma heeft de organisatie veel gebracht. We zijn op alle fronten blij met de goede versterking van de interne organisatie. De organisatie groeit, wat vraagt om actie, zoals versteviging van de interne controles en meer waarborgen voor een echt gevoelde gezamenlijke cultuur die ook ruimte geeft aan diversiteit.

Er zijn goede maatregelen genomen en nieuwe tools ontwikkeld. Een mooi voorbeeld is het visievierluik, dat duidelijk aangeeft waar de organisatie voor staat, waar ze naar streeft en wat de kernwaarden van de organisatie zijn.

In korte tijd verwelkomde NWB Bank circa veertig nieuwe medewerkers; met de integratie van het visievierluik in alle werkprocessen houd je iedereen scherp. Het is een belangrijk instrument bij het aannemen en inwerken van nieuwe medewerkers, maar ook om alle andere medewerkers betrokken te houden. Bovendien geeft het ons als rvc houvast bij het toezicht."

"In korte tijd verwelkomde NWB Bank circa veertig nieuwe medewerkers; integratie van het visievierluik in alle werkprocessen houdt iedereen scherp"

De rvc neemt ook ieder jaar een kijkje bij een waterschap. Bij welk waterschap gingen jullie in 2023 op werkbezoek?
"Afgelopen jaar brachten we een bezoek aan Hoogheemraadschap van Rijnland in Leiden, dat zorgt voor het waterbeheer in een deel van Noord- en Zuid-Holland. Die nadere kennismaking met hun werk was heel inspirerend, begreep ik. Helaas kon ik door familieomstandigheden zelf niet bij dit werkbezoek zijn.

We organiseerden ook nog een tweede werkbezoek, waarvoor we afreisden naar drinkwaterzuivering Berenplaat in Spijkenisse, onderdeel van drinkwaterbedrijf Evides, waar onze medecommissaris Annette Ottolini ons ontving. Berenplaat is de grootste drinkwaterzuivering van Nederland. Het bouwwerk van architect Wim Quist – in de volksmond de Waterkathedraal – is fascinerend. Niet alleen het bouwwerk zelf, maar ook de verduurzaming van de zuiveringsinstallatie maakte indruk."

Dat zijn mooie stappen bij de waterbedrijven. Terug naar de stappen van NWB Bank en de rvc: wat zijn jouw verwachtingen en wensen voor 2024?
"Na de wisselingen in de directie en rvc verwacht ik nu meer rust en stabiliteit. In de rvc verwelkomden we in 2023 twee nieuwe commissarissen. Petra van Hoeken nam afscheid, omdat haar maximale zittingstermijn van acht jaar afliep. We zijn haar zeer erkentelijk voor haar voortreffelijke werk en blij dat we een goede opvolger hebben gevonden in Caroline Oosterloo.

Daarnaast vonden we na het overlijden van Lex van Overmeire voor zijn functie een goede opvolger in André ten Damme. Met de nieuwe rvc steken we nu extra tijd in de opstart, om goed op elkaar ingespeeld te raken en de prioriteiten te bepalen. Een belangrijke ontwikkeling is bijvoorbeeld nieuwe Europese regelgeving voor weerbaarheid tegen cyberincidenten.

Deze Digital Operational Resilience Act, kortweg DORA, stelt aan financiële instellingen stringente eisen. Ook willen we goed kijken naar juist de kánsen van IT. Wat zijn bijvoorbeeld de mogelijkheden van artificial intelligence voor de bank? Ik kijk er weer met veel plezier naar uit om binnen de rvc en met de directie over zulke onderwerpen van gedachten te wisselen."

"Ook willen we goed kijken naar juist de kánsen van IT. Wat zijn bijvoorbeeld de mogelijkheden van artificial intelligence voor de bank?"

VERSLAG VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

Als raad van commissarissen (rvc) zijn wij toezichthouder, adviseur en werkgever voor de directie van NWB Bank. Wij opereren overeenkomstig letter en geest van de Nederlandse en Europese wet- en regelgeving, richtlijnen en codes.

TOEZICHT

In lijn met onze *Toezichtsvisie 2021-2024* opereerden we in 2023 onafhankelijk en vanuit een proactieve positief-kritische houding, op basis van vertrouwen. Hierbij zetten we onze eigen kennis en ervaring in, met het oog op langetermijnwaardecreatie. Zoals gebruikelijk werkten we de toezichtsvisie uit in een toezichtsagenda voor 2023, met daarin een goede balans tussen controlerende taken, adviserende taken en de werkgeversrol.

Activiteiten raad van commissarissen

De rvc kwam in 2023 zeven keer bijeen voor officieel overleg met de directie, inclusief een strategiedag. Ook voerden we overleg met de aandeelhouders, het Joint Supervisory Team van de ECB en de ondernemingsraad. Tweemaal gingen we op werkbezoek: we bezochten waterbedrijf Evides en Hoogheemraadschap van Rijnland.

Vergaderingen

Afgelopen jaar behoefden enkele onderwerpen extra aandacht en voerden we ons toezicht intensiever uit.

Bezetting rvc en directie

Het eerste deel van 2023 stond in het teken van het droevige overlijden begin april van Lex van Overmeire. Vanwege zijn overlijden ontstond direct een vacature. Lex' rol als voorzitter auditcommissie werd waargenomen door Frida van den Maagdenberg. Aangezien Petra van Hoeken op 20 april de maximale termijn bereikte en aftrad als lid, waren er afgelopen jaar in totaal twee vacatures binnen de rvc. Petra van Hoeken werd in de algemene vergadering van aandeelhouders op 20 april 2023 direct opgevolgd door Caroline Oosterloo. Ter vervanging van Lex van Overmeire is André ten Damme aangetreden; hij is per 1 december 2023 benoemd in een bijzondere algemene vergadering van aandeelhouders. In de tweede helft van het jaar zijn we ook begonnen met de werving van een nieuwe commissaris ter vervanging van Manfred Schepers, die op zijn beurt in 2024 zijn maximale termijn zal bereiken.

Binnen de directie ontstond er afgelopen jaar een vacature voor een CFO, nadat Melchior de Bruijne in de algemene vergadering in april was teruggetreden. In overleg met de directie en in het belang van de continuïteit van de bank werd besloten deze vacature afgelopen jaar ad interim in te vullen. We zijn blij dat de bank in de personen van Constant Korthout en John Reichardt ervaren krachten wist te vinden en zijn Constant en John erkentelijk voor hun bijdrage.

Versterking interne controles

In 2023 ging niet alleen veel aandacht uit naar de organisatorisch onderwerpen, maar ook naar het versterken van de interne controles binnen de bank. We vroegen vanuit de rvc om aandacht voor verdere procesverbeteringen en hielden intensiever toezicht op de voortgang van die noodzakelijke versterking binnen alle drie de zogenoemde Lines of Defence. De auditcommissie hield extra vergaderingen en ook vond vaker tussentijds overleg plaats tussen leden van de rvc en de directie. In aanvulling op het bankbrede Lighthouse-veranderprogramma, dat in maart 2023 werd afgerond, constateerden we dat een aantal verbeterkansen voortvarender opgepakt moest worden. Een aantal door de ECB aangedragen verbeterpunten is in dit proces meegenomen en het actieplan voor het oppakken van de verbeterkansen is met hen gedeeld.

De verbeterslag was onder meer erop gericht om voortaan de hoofdoorzaak van bepaalde incidenten beter te begrijpen en te borgen dat de organisatie ervan leert.

Ook is de eerstelijns monitoring en tweedelijns testing van de key controls verder doorgevoerd met behulp van specifieke tooling en er wordt daarover integraal gerapporteerd in de risicocommissie.

De verbeteringen die de organisatie heeft doorgevoerd gaven zodanig vertrouwen, dat we voor de zomer van 2023 besloten terug te keren naar het reguliere toezichtsregime. Evengoed bleef de versterking van de interne controles op de agenda voor de rest van het jaar.

Strategische personeelsplanning

Vanwege de snelle groei van de organisatie spraken we veel met de directie over de strategische personeelsplanning. Daarbij vroegen we expliciet aandacht voor het belang van het inwerkproces van de vele nieuwe medewerkers en de borging van risicobewustzijn in dit proces. Het is goed te constateren dat de organisatie hier volop mee bezig is. Het visievierluik, een resultaat van het Lighthouse-programma, is hierbij een belangrijke nieuwe tool.

Interne governance

Buiten de reguliere vergaderingen om hadden we een sessie met een extern adviesbureau over de interne governance van de bank, in het bijzonder de positie van de managers binnen de bank en de aansturing van de organisatie. De voorgenomen wijziging in de interne governance was erop gericht meer betrokkenheid van de managers bij bankbrede besluitvorming te realiseren en om de directie meer te ontlasten, zodat zij meer aandacht kan besteden aan bestuurlijke taken. Wij onderschrijven het belang van deze verandering.

ECB-toezicht

Een permanent onderwerp op de rvc-agenda is het ECB-toezicht. Afgelopen jaar stonden we in het bijzonder stil bij de zogenoemde on-site-inspecties van de toezichthouder en de opvolging van aanbevelingen uit die inspecties. Ondanks dat NWB Bank een zeer stabiele en veilige bank is, constateerden we wederom dat de ECB intensief toezicht houdt met een zware belasting van de organisatie als gevolg.

Overige onderwerpen

Overige terugkerende onderwerpen op de agenda waren ontwikkelingen in de markt, beleidsontwikkelingen in Den Haag en Brussel, de financiële resultaten, ontwikkelingen in risicobeheer waaronder de risk appetite, de integratie van ESG in de kernprocessen, digitalisering en de noodzaak van kostenbeheersing.

Aanpak vergaderingen

Voorafgaand aan elke reguliere vergadering overlegden we eerst zonder de directie. Het besloten deel is bedoeld om de onafhankelijkheid van de rvc te borgen. Het wordt benut om gedachten uit te wisselen over externe ontwikkelingen, observaties te delen van individuele commissarissen en om personele zaken te bespreken. Ook stellen we de doelen van de vergadering vast. De uitkomsten van het besloten deel worden aan het begin van elke reguliere vergadering gedeeld met de directie.

Naast de gebruikelijke functionele afstemmings-gesprekken hield de voorzitter van de rvc in 2023 tweewekelijks telefonisch overleg met de voorzitter van de directie. Ook de voorzitter van de risicocommissie en de chief risk officer, respectievelijk de voorzitter van de auditcommissie en de chief financial officer hadden een tweewekelijks overleg. Vanwege de vacature in de directie was extra afstemming nodig.

Strategiesessie

De strategie van de bank bespraken we samen met de directie uitgebreid tijdens een aparte sessie in september. De strategie en doelen zijn sinds de mid-term-evaluatie van 2021 ongewijzigd. De rvc beschouwt de strategie van ‘de duurzame waterbank’ nog steeds als passend, zeker gezien de urgentie van klimaatadaptatie, klimaatmitigatie en natuurbescherming en de toenemende investeringsbehoefte van de publieke watersector alsmede de woningcorporaties. Naar aanleiding van een presentatie van het actuele strategisch dashboard spraken we over de strategische doelen van de bank en de randvoorwaarden, zoals de verhouding gegarandeerde versus niet-gegarandeerde kredietverlening. Naar aanleiding van een verzoek van aandeelhouders tijdens de algemene vergadering stonden we ook stil bij het dividendbeleid. In het najaar is hierover verder gesproken met de aandeelhouders,

AANWEZIGHEID VERGADERINGEN RAAD VAN COMMISSARISSEN EN RELEVANTE COMMISSIES 2023

	Joanne Kellermann[1]	André ten Damme[2]	Petra van Hoeken[3]	Toon van der Klugt	Frida van den Maagdenberg[4]	Annette Ottolini	Caroline Oosterloo[5]	Lex van Overmeire[6]	Manfred Schepers
Raad van commissarissen (7)	86%	100%	100%	100%	100%	86%	100%	-	100%
Auditcommissie (7)	43%		100%		100%		100%	-	100%
Risicocommissie (6)	50%		100%		100%		100%	-	100%
Remuneratie- en benoemingscommissie (4)	100%			100%		100%			
Totaal	**67%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**91%**	**100%**	**-**	**100%**

1) Standing invitation voor risicocommissievergaderingen, vanaf 20 maart 2023 interim-lid risicocommissie
2) Commissaris vanaf 1 december 2023
3) Commissaris tot 20 april 2023
4) Interim-voorzitter auditcommissie per 19 januari 2023
5) Commissaris vanaf 20 april 2023
6) Commissaris tot aan 4 april 2023 † (wegens ziekte heeft Lex van Overmeire geen vergaderingen meer kunnen bijwonen in 2023)

met als conclusie dat de uitgangspunten van het dividendbeleid nog steeds passend zijn. Een uitkomst waar de rvc tevreden mee is.

Gastspreker tijdens de strategiesessie was Jo van Kalsbeek, bestuurder van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Het WSW heeft als borgingsinstituut een belangrijke relatie met NWB Bank. Jo van Kalsbeek deelde recente ontwikkelingen in de corporatiesector, waaronder de Nationale Prestatieafspraken. Naar aanleiding hiervan spraken we over de investeringsbehoefte voor nieuwe woningbouw en de verduurzamingsopgave van de corporatiesector.

Daarnaast stonden we uitgebreid stil bij duurzaamheid en de integratie van ESG in risicobeheer, inclusief de vraag hoe de vele langjarige ESG-risico's vertaald kunnen worden naar de kortere termijn. Aangezien er nog geen alom geaccepteerde standaardmethode bestaat voor ESG-risicobeheer stelden we als rvc voor om dilemma's goed te documenteren en in toekomstige vergaderingen te bespreken. We delen de mening van de directie dat het juist voor NWB Bank van belang is om altijd ook op macroniveau naar risico's en impact te kijken. Samen met de directie bespraken we enkele dilemma's op het gebied van duurzaamheid. Ook bespraken we wat in de toekomst een goede balans zou zijn tussen het belang van investeren in verduurzaming en het rendement dat we als bank maken. Als rvc stelden we dat de bank juist floreert als er positieve maatschappelijke impact wordt gemaakt. Het is van belang aandeelhouders goed te betrekken bij de keuzes waar de bank voor staat.

Dialoog met aandeelhouders

Zoals gebruikelijk hadden we in 2023 ook buiten de officiële aandeelhoudersvergaderingen om overleg met de aandeelhouders. Met de afdeling Deelnemingen van het ministerie van Financiën spraken we tweemaal en met de vertegenwoordiging van de aandeelhouders-waterschappen eenmaal. De belangrijkste onderwerpen van gesprek waren de werving en selectie van de nieuwe CFO en van twee nieuwe commissarissen. Daarnaast spraken we met het ministerie van Financiën over een wijziging in de uitgangspunten van het deelnemingenbeleid, waarbij de maximale benoemingstermijn voor bestuurders is verkort. Deze wijziging is ook besproken met de overige aandeelhouders en schuurt enigszins met hun wens om de stabiliteit en continuïteit van de bank te waarborgen. Met de waterschappen spraken we ook over het dividendbeleid.

We zijn tevreden over het overleg met de aandeelhouders, ervaren het in het algemeen als zeer constructief en zien uit naar voortzetting van het contact in 2024.

Dialoog met toezichthouder

Begin 2023 hadden we de reguliere supervisory dialogue meeting met het Joint Supervisory Team (JST) van de ECB. Daarin spraken we onder meer over de uitkomsten van het jaarlijkse Supervisory Review and Evaluation Process (SREP). Gedurende het jaar hielden de voorzitter van de rvc, de waarnemend voorzitter van de auditcommissie en de voorzitter van de risicocommissie ook enkele reguliere gesprekken met het JST, onder meer over de follow-up van aanbevelingen inzake het operationeel risicobeheer, wijzigingen binnen de raad van commissarissen en de werving van een nieuwe CFO.

We beschouwen het contact met de toezichthouder als constructief.

Dialoog met de ondernemingsraad

Een vertegenwoordiging van de rvc vergaderde afgelopen jaar tweemaal met de ondernemingsraad (OR). Met de OR spraken we onder meer over de follow-up van een risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E). De OR en directie hebben aandacht voor de werkdruk die binnen de bank wordt ervaren. Verder spraken we over de gevolgen van de nieuwe pensioenwet voor de pensioenregeling van de bank.

We hebben grote waardering voor het werk van de OR en zijn tevreden over het periodieke gezamenlijke overleg.

Commissies

De raad van commissarissen heeft drie commissies: de auditcommissie, de risicocommissie en de remuneratie- en benoemingscommissie. De leden van de rvc die geen lid zijn van een commissie hebben een standing invitation om een commissievergadering bij te wonen. De commissies bereiden conform eigen reglementen (charters) besluitvorming voor en adviseren de raad van commissarissen.

Auditcommissie

De auditcommissie besteedde het afgelopen jaar extra aandacht aan het internecontroleraamwerk en de IT-organisatie en mede om die reden werden er zeven reguliere vergaderingen gehouden in plaats van vier. De auditcommissie besprak zoals gebruikelijk financiële en operationele ontwikkelingen aan de hand van de kwartaalrapportage van de directie en de kwartaalrapportage van de interne accountant. Een van de specifieke aandachtspunten was het beheersen van de kosten, in het bijzonder die op het gebied van IT, cybersecurity en IT-risicobeheer. Ook keek de auditcommissie vooruit naar de vereisten van het Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD).

Het voorzitterschap van de auditcommissie werd afgelopen jaar vanwege de ziekte en vervolgens het overlijden van Lex van Overmeire waargenomen door Frida van den Maagdenberg. Petra van Hoeken was lid van de auditcommissie tot haar aftreden op 20 april

2023. Haar plek werd per diezelfde datum ingenomen door Caroline Oosterloo. De auditcommissie bestond verder uit Joanne Kellermann. Overige leden van de rvc maakten periodiek gebruik van hun standing invitation. Reguliere vergaderingen van de auditcommissie werden daarnaast zoals gebruikelijk bijgewoond door de directie en de interne en externe accountant. Ter voorbereiding overlegde de voorzitter van de auditcommissie met de interne accountant, de externe accountant en de CFO van de bank.

Risicocommissie

Zoals gebruikelijk keek de risicocommissie naar de kaders voor het risicobeheer en de mate waarin de organisatie erin slaagt binnen die kaders te opereren. De commissie stond uitgebreid stil bij de jaarlijkse update van het Risk Appetite Statement, waarin onder meer rekening is gehouden met de volatiliteit op de financiële markten en energiemarkten. Operationeel risicobeheer en de rapportage daarover stonden gedurende het jaar hoog op de agenda in verband met de eerder genoemde versterking van de interne controles. ESG-risico's besprak de commissie aan de hand van een materialiteitsanalyse en de door de bank ontwikkelde ESG-specifieke stresstests. Ook stond de commissie stil bij de vraag hoe ESG in de toekomst verder moet worden geïntegreerd in het risicomanagement binnen de bank. De risicocommissie complimenteerde de organisatie met het pionierswerk aangaande het in kaart brengen van ESG-risico's.

In de eerste helft van het jaar besteedde de risicocommissie bijzondere aandacht aan het omvallen van Silicon Valley Bank en de daaropvolgende onrust op de financiële markten, wat er onder meer toe leidde dat Credit Suisse moest worden overgenomen door UBS. Alhoewel deze turbulentie NWB Bank maar beperkt raakte, was de commissie blij met de wijze waarop de bank de ontwikkelingen proactief volgde.

Overige terugkerende onderwerpen op de agenda betroffen de jaarlijkse controle, de thema-inspecties van de toezichthouder en de opvolging van de bevindingen uit die inspecties.

Bij de start van het jaar bestond de risicocommissie uit Petra van Hoeken (voorzitter), Frida van den Maagdenberg, Lex van Overmeire en Manfred Schepers. Lex van Overmeire heeft, zoals toegelicht, niet meer kunnen deelnemen. Na het aftreden van Petra van Hoeken nam Caroline Oosterloo het voorzitterschap van de risicocommissie over. De overige leden van de rvc maakten enkele keren gebruik van hun standing invitation. De risicocommissie kwam het afgelopen jaar zes keer samen in het bijzijn van de directie, het hoofd IAD, het hoofd Compliance en de externe accountant. Dat is vaker dan gebruikelijk. Daarnaast had de voorzitter van de risicocommissie regelmatig overleg met de CRO en met het hoofd Compliance.

Remuneratie- en benoemingscommissie

De belangrijkste aandachtspunten van de remuneratie- en benoemingscommissie (rbc) waren de onboarding van nieuwe medewerkers (met name binnen de afdelingen), ziekteverzuim en werkdruk in de organisatie, alsmede het proces van (her)benoeming van directieleden en successieplanning. Daarnaast ging aandacht uit naar de zoektocht naar een nieuwe CFO en de tijdelijke taakverdeling tussen directieleden.

De remuneratie- en benoemingscommissie (rbc) bestaat uit Annette Ottolini (voorzitter), Toon van der Klugt en Joanne Kellermann. De commissie vergaderde vier keer in het afgelopen jaar in het bijzijn van de CEO en het hoofd HR & Facility. Daarnaast hield de commissie zich in de tweede helft van 2023 bezig met de werving en selectie van de nieuwe CFO en commissarissen. Dit deed de commissie samen met een selectiecommissie, die per vacature apart wordt ingesteld en bestaat uit leden van de rvc die niet per se lid zijn van de remuneratie- en benoemingscommissie.

SAMENSTELLING RAAD VAN COMMISSARISSEN

De samenstelling en personalia van de raad van commissarissen van NWB Bank zijn weergegeven aan het begin van dit hoofdstuk (zie: Personalia). Bij de samenstelling van de rvc is rekening gehouden met de complementariteit van het team voor wat betreft kennis en ervaring. De rvc bestaat uit zeven leden: vier vrouwen en drie mannen. Daarmee voldoet de rvc aan de gewenste en vereiste genderdiversiteit. Een nadere toelichting op diversiteit en onafhankelijkheid van de rvc staat in het hoofdstuk **Corporate governance** .

KWALITEITSBORGING TOEZICHT

Voor kwaliteitsborging van het toezicht voeren we jaarlijks een zelfevaluatie uit en zetten we in op permanente educatie.

Zelfevaluatie

Voor de jaarlijkse zelfevaluatie maken we gebruik van een online evaluatietool. Eens in de drie jaar voeren we de zelfevaluatie uit onder begeleiding van een onafhankelijke externe partij. Uit de laatste zelfevaluatie van eind 2022 bleek dat de rvc en zijn commissies goed functioneren. Hierover is in het vorige jaarverslag gerapporteerd. In 2023 pakten we de verbeterpunten uit deze evaluatie verder op. Zo bleek er behoefte aan meer – ook informeel – tussentijds contact tussen leden van de rvc en de directieleden, om zo meer kleur te krijgen bij de formele informatievoorziening en om voldoende gelegenheid te hebben voor het geven van feedback. Naar aanleiding hiervan zijn afspraken gemaakt om dit te borgen. Ook zijn we in 2023 gestart met een maandelijks informeel overleg, als extra mogelijkheid om van gedachten te wisselen over niet geagendeerde onderwerpen. Een aantal andere uitkomsten uit de evaluatie 2022 had betrekking op de informatievoorziening tijdens vergaderingen, waarbij behoefte was om de belangrijkste zaken scherper te onderscheiden. Bij de voorbereiding van vergaderingen is hieraan aandacht besteed. Naar aanleiding van de evaluatie namen we ons voor om een top 3 van strategische onderwerpen te benoemen voor de komende jaren. Hieraan gaan we nog opvolging geven.

De zelfevaluatie van 2023 is begin 2024 uitgevoerd. De rvc is over het algemeen tevreden over het eigen functioneren en ziet tegelijkertijd kansen om de effectiviteit verder te verhogen. Deze worden in de loop van het jaar uitgebreid besproken en omgezet in acties.

VERDELING KENNISGEBIEDEN RAAD VAN COMMISSARISSEN

KENNISGEBIEDEN	Joanne Kellermann	Toon van der Klugt	Frida van den Maagdenberg	Annette Ottolini	Manfred Schepers	Caroline Oosterloo	André ten Damme
Bankwezen/financiële markten	X				X	X	X
Finance/accountancy/risk management			X		X	X	X
Regelgeving	X				X	X	
ICT/cybersecurity		X	X	X			X
HRM/beloningsbeleid		X	X	X			
Corporate governance	X					X	
Sociaal-politieke omgeving	X			X	X		
Waterschappen/ semipublieke sector		X	X	X			
Environmental, Social en Governance	X	X		X	X	X	
Bedrijfsvoering/uitbesteding		X	X				X
Communicatie	X			X			

Permanente educatie

Permanente educatie wordt ingezet om de deskundigheid en het omgevingsbewustzijn van de raad van commissarissen doorlopend te versterken. In 2023 verzorgden interne en externe deskundigen presentaties voor leden van de raad en de directie over de volgende onderwerpen:

- biodiversiteit;
- ontwikkelingen in de corporatiesector;
- Digital Operational Resilience Act (DORA).

DANKWOORD

We kijken terug op een roerig jaar waar het gaat om de personele ontwikkelingen in de raad en directie. Er is intensief en goed samengewerkt en de bank heeft zowel intern als extern goede resultaten geboekt. Begin 2023 werd het veranderprogramma Lighthouse afgerond, waarmee een versteviging in brede zin van de interne organisatie is bereikt. Hieropvolgend zijn, mede in dialoog met de raad, nog verdere stappen gezet op het gebied van interne controle. Vooruitblikkend blijft het van belang om de meerwaarde van het bedrijfsmodel en de strategie van de bank onder de aandacht te brengen, zowel in Den Haag als in Brussel.

In dit kader feliciteren we de bank tot slot met de uitstekende vierde plaats op de ranglijst van 500 grootste Nederlandse ondernemingen in de Transparantiebenchmark. Dit mag gezien worden als een erkenning van de ambitie en inspanningen om inzichtelijk te maken hoe de bank langetermijnwaardecreatie in de praktijk brengt.

Den Haag, 21 maart 2024

Raad van commissarissen

Joanne Kellermann, voorzitter
Toon van der Klugt, vicevoorzitter
André ten Damme
Frida van den Maagdenberg
Caroline Oosterloo
Annette Ottolini
Manfred Schepers

REMUNERATIERAPPORT

Ons beloningsbeleid weerspiegelt onze maatschappelijke rol als bank van en voor de Nederlandse publieke sector. We kiezen voor een gematigd en duurzaam beloningsbeleid dat past binnen de strategie, het lage risicoprofiel en de risk appetite van onze bank. Daardoor draagt ons beloningsbeleid bij aan de realisatie van onze doelstellingen, die zijn gericht op duurzame waardecreatie voor de lange termijn. Ons beleid is eenduidig en transparant en gericht op het aantrekken en behouden van gekwalificeerd en deskundig personeel.

BELONINGSBELEID DIRECTIE

Het beloningsbeleid voor de statutaire directie is voor het laatst vastgesteld in de algemene vergadering van 2020. Dit beloningsbeleid is vrijwel identiek aan het vorige beloningsbeleid, dat was vastgesteld in 2015. De enige materiële wijziging was dat de mogelijkheid van een variabele beloning is komen te vervallen.

Vaste beloning

Directieleden die door de aandeelhouders benoemd zijn op of na 16 april 2020 mogen een maximumsalaris van € 305.887 ontvangen. In dit bedrag is een conversie opgenomen van de variabele beloning die per 1 januari 2019 is afgeschaft. Deze conversie naar een vaste toeslag bedraagt 11,1% en is van toepassing op alle leden van de directie. Het maximumsalaris wordt jaarlijks geïndexeerd conform de structurele inkomensaanpassing zoals vermeld in de CAO Banken.[2] Bij het formuleren van het beloningsbeleid 2020 is de visie van de directieleden op de hoogte en de structuur van hun eigen beloning meegenomen. Zij gaven allen aan dat zij zich in de uitgangspunten van het nieuwe beloningsbeleid konden vinden. De directieleden op wie een eerdere versie van het beloningsbeleid van toepassing is, hebben derhalve vrijwillig en met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2019 afgezien van het ontvangen van een variable beloning, met dien verstande dat ook zij recht hebben op de conversie van de variabele beloning naar hun vaste toeslag.

Pensioenen

Onze directieleden nemen net als onze medewerkers deel aan een collectieve pensioenregeling. De regeling is per 1 januari 2020 ondergebracht bij een premiepensioeninstelling (PPI).

Per genoemde datum is een nieuw vijfjarig contract afgesloten, waarbij de oude middelloonregeling is vervangen door een beschikbare premieregeling. We betalen hiervoor als werkgever maandelijks een premie aan de uitvoerder, waarmee de medewerker spaart voor een aan te schaffen pensioenuitkering op de pensioendatum. Voor de premievrije aanspraken van medewerkers die per 31 december 2019 zijn bepaald en in de toekomst niet meer wijzigen, hebben we een compensatie afgesproken. De nieuwe pensioenregeling voorziet evenals de oude regeling in een eigen bijdrage van de deelnemers. Voor salarissen boven de € 128.810 (zijnde de sinds 2015 geïndexeerde maximering van het pensioengevend inkomen tot € 100.000) bieden we als werkgever een nettopensioenregeling aan. De pensioenbijdrage van de werkgever boven de maximering van € 128.810 is gebaseerd op een leeftijdsafhankelijke staffel over het pensioengevend salaris. Hierbij wordt 3% werknemersbijdrage ingehouden.

2) In 2023 vond per 1 januari 2023 een indexatie van 3,5% plaats en per 1 juli van 1%, gelijk aan de structurele inkomensaanpassing op basis van de cao. Na verwerking van de conversie van de variabele beloning naar een vaste toeslag ad 11,1% is dit bedrag € 304.458 per 1 januari 2023 (inclusief indexatie 2023: € 305.887). Voor de overige directieleden (dus niet zijnde voorzitter) geldt een maximum van 85% van dit bedrag: € 258.789 per 1 januari 2023 (inclusief indexatie 2023: € 260.004).

Overige arbeidsvoorwaarden

Directieleden die dat wensen, hebben een elektrische auto tot hun beschikking of maken, indien zij hiervan afzien, aanspraak op een vergoeding uit hoofde van de autoregeling van de bank. De bank neemt alle kosten voor haar rekening die aan de koop en het gebruik van een eventuele auto verbonden zijn. De fiscale bijtelling voor privégebruik van deze auto is voor eigen rekening van de directieleden. Alle overige arbeidsvoorwaarden voor directieleden zijn in lijn met wat de overige medewerkers ter beschikking wordt gesteld. Dit is ter beoordeling van de voorzitter van de remuneratie- en benoemingscommissie.

REMUNERATIE DIRECTIE

Vaste beloning

Lidwin van Velden, lid van de directie per 1 januari 2010 en voorzitter van de directie per 19 april 2018, valt sinds 19 april 2018 onder het beloningsbeleid dat in 2015 is vastgesteld. Dit beleid was eveneens van toepassing op Melchior de Bruijne, die lid was van de directie van 1 december 2018 tot 20 april 2023. Onder dit beleid geldt een maximumsalaris, inclusief variabele beloning (waarvan in de praktijk dus wordt afgezien), van € 272.000 voor de voorzitter van de directie.

Ard van Eijl is door de algemene vergadering van 14 april 2022 benoemd als statutair lid van de directie. Het beloningsbeleid 2020 is daarmee van toepassing op hem. De salarissen in deze versie van het beloningsbeleid zijn gelijk aan die in het beloningsbeleid dat in 2015 is vastgesteld. Ard maakte per 1 december 2018 al onderdeel uit van de directie, maar die benoeming was niet statutair en zodoende was het beloningsbeleid voor directieleden toen nog niet van toepassing op hem.

Frenk van der Vliet, in dienst als lid van de directie per 1 januari 2012, valt nog onder het beloningsbeleid dat vóór 2015 van toepassing was. Onder dit oude beleid geldt een maximale totale (vaste en variabele) beloning van € 280.000 voor de voorzitter van de directie en een maximum van 85% van dit bedrag voor de overige directieleden. Na verwerking van de conversie van de variabele beloning naar een vaste toeslag is dit bedrag € 272.426 per 1 januari 2023 (inclusief indexatie 2023: € 273.703).

Bijdrage pensioen is inclusief compensatie Defined Contribution-regeling 2020. In 2023 is deze voor Lidwin van Velden € 5.000 (2022: € 5.000), voor Frenk van der Vliet € 6.000 (2022: € 6.000), voor Melchior de Bruijne € 4.000 (2022: € 6.000) en voor Ard van Eijl € 8.000 (2022: € 7.000).

OVERZICHT BEZOLDIGING DIRECTIELEDEN

(in duizenden euro's)	Vaste beloning	Bijdrage pensioen	Overig	Totaal
2023				
Lidwin van Velden	306	45	68	419
Frenk van der Vliet	274	45	61	380
Melchior de Bruijne[1)]	151	22	197	370
Ard van Eijl	260	40	47	347
Totaal	**991**	**152**	**373**	**1.516**

1) De arbeidsovereenkomst van Melchior de Bruijne is op 1 augustus 2023 beëindigd. Hij is op 20 april 2023 afgetreden als statutair bestuurder en CFO en heeft een vertrekvergoeding ontvangen van € 175.000.

(in duizenden euro's)	Vaste beloning	Bijdrage pensioen	Overig	Totaal
2022				
Lidwin van Velden	293	41	66	400
Frenk van der Vliet	262	39	56	357
Melchior de Bruijne	249	35	38	322
Ard van Eijl[1)]	177	25	32	234
Totaal	**981**	**140**	**192**	**1.313**

1) Ard van Eijl is sinds 14 apil 2022 statutair lid van de directie.

Overig

Onder overig vallen de volgende beloningen:

1. een deels belaste onkostenvergoeding van € 2.800 (2022: € 2.800);
2. een vergoeding uit hoofde van de hypotheekrentesubsidieregeling voor het personeel: voor Lidwin van Velden € 3.000 (2022: € 3.000), voor Frenk van der Vliet nihil (2022: nihil), voor Melchior de Bruijne € 3.000 (2022: € 6.000) en voor Ard van Eijl € 4.000 (2022: € 2.000);
3. een bijdrage voor de nettopensioenregeling: voor Lidwin van Velden € 33.000 (2022: € 33.000), voor Frenk van der Vliet € 26.000 (2022: € 23.000), voor Melchior de Bruijne € 10.000 (2022: € 18.000) en voor Ard van Eijl € 17.000 (2022: € 13.000);
4. een compensatie voor de harmonisatie van de pensioenregeling per 1 januari 2015: voor Lidwin van Velden € 9.000 (2022: € 9.000), voor Frenk van der Vliet € 11.000 (2022: € 11.000), voor Melchior de Bruijne nihil (2022: nihil) en voor Ard van Eijl € 3.000 (2022: € 2.000);
5. per 31 december 2019 is voor bepaalde premievrije aanspraken van directieleden, die naar de toekomst toe niet meer zullen wijzigen, een compensatie toegekend. Deze bedraagt in 2023 voor Lidwin van Velden € 14.000 (2022: € 14.000), Frenk van der Vliet € 9.000 (2022: € 8.000), Melchior de Bruijne € 6.000 (2022: € 9.000) en voor Ard van Eijl € 7.000 (2022: € 5.000);
6. de forfaitaire bijdrage op basis van de fiscale bijtelling voor auto's bedraagt voor Lidwin van Velden € 3.000 (2022: € 3.000), voor Frenk van der Vliet € 11.000 (2022: € 11.000), voor Melchior de Bruijne € 1.000 (2022: € 2.000) en Ard van Eijl ontvangt vanuit de autoregeling een geldelijke bijdrage van € 12.000 (2022: € 9.000);
7. een eenmalige uitkering van € 1.000 vanuit de CAO Banken aan alle medewerkers die op 1 januari 2023 in dienst zijn.

BELONINGSBELEID MEDEWERKERS

Het beloningsbeleid medewerkers is integraal van toepassing op al onze medewerkers, ongeacht hun functie en niveau. We volgen als werkgever de CAO Banken. De vaste beloning voor onze medewerkers bestaat uit twaalf maandsalarissen, een vakantietoeslag van 8% en een dertiende maand. Indexering gebeurt volgens de structurele inkomensaanpassingen uit de CAO Banken. Medewerkers ontvangen daarnaast een toeslag van 10,745% naast hun salaris in verband met de afschaffing van variabele beloningen. Deze toeslag is niet pensioengevend.

De bank voert een genderneutraal beloningsbeleid en streeft naar een gelijke beloning voor medewerkers die werkzaam zijn in vergelijkbare functies. In 2022 voerden we een onderzoek uit naar mogelijke beloningsverschillen tussen mannen en vrouwen. Uit de resultaten blijkt dat de bank mannen en vrouwen gelijk beloont. Aandacht voor gelijke beloning blijft belangrijk en heeft daarom structureel onze aandacht.

In 2020 is het beloningsbeleid medewerkers geëvalueerd. In het nieuwe beloningsbeleid medewerkers is de wijziging van de pensioenregeling per 2020 verwerkt en ook is de termijn van evaluatie verschoven van twee naar vijf jaar. Dit is in lijn met de vijfjaarlijkse evaluatie van het beloningsbeleid voor onze directie en raad van commissarissen.

Pensioenen

De collectieve pensioenregeling voor medewerkers is gelijk aan die voor directieleden en staat beschreven op pagina . De pensioenkosten bestaan uit de componenten 'kosten DC-regeling tot € 128.810 minus werknemersbijdrage', 'werkgeversbijdrage boven € 128.810 minus werknemersbijdrage', een 'bijdrage pensioen (2,8% bijdrage over pensioendragend salaris 2022)', 'bijdrage pensioen voor de harmonisatie van de pensioenregeling per 1 januari 2015', 'compensatie DC-regeling' en 'toeslagbudget middelloonregeling'.

Overige arbeidsvoorwaarden

Onze medewerkers hebben diverse secundaire arbeidsvoorwaarden, zoals de studiekostenregeling, een fietsregeling, de hypotheekrentesubsidieregeling en een aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekering. Medewerkers die mede op basis van hun functie in aanmerking komen voor de (elektrische-)autoregeling

van onze bank, kunnen hiervan gebruikmaken of aanspraak maken op een vergoeding uit hoofde van deze regeling.

Beloningsverhouding

De beloningsverhouding tussen de directievoorzitter, zijnde de hoogst betaalde medewerker, en de mediaan van alle overige medewerkers van onze bank komt over 2023 uit op 4,0 (2022: 3,9). Bij het bepalen van deze ratio nemen we de Global Reporting Initiative-standaard G2-21 als uitgangspunt. De totale bezoldiging bestaat uit de vaste beloning en de pensioenkosten.

REMUNERATIE RAAD VAN COMMISSARISSEN

De remuneratie van de raad van commissarissen is tijdens de algemene vergadering op 20 april 2023 geëvalueerd. Dit gebeurt iedere vijf jaar en de laatste evaluatie vond plaats in 2017. Eigenlijk stond de evaluatie geagendeerd voor de algemene vergadering van 2022, maar om diverse redenen is ervoor gekozen deze uit te stellen tot de algemene vergadering van afgelopen jaar.

Op advies van een speciaal daartoe ingestelde aandeelhouderscommissie heeft de algemene vergadering besloten de vergoedingen van de raad van commissarissen aan te passen en daarvoor een ratio te kiezen die een vaste verhouding creëert tussen de beloningen voor de voorzitter van de directie en de raad van commissarissen. De ratio is daarbij vastgesteld op 15% voor de voorzitter van de raad van commissarissen ten opzichte van de maximale beloning van de voorzitter van de directie en 10% voor leden van de raad. Deze aanpassing is met terugwerkende kracht ingevoerd vanaf 1 januari 2023. De volgende evaluatie van de vergoedingen van de raad van commissarissen vindt in 2028 plaats.

Met ingang van 1 januari 2023 geldt aldus voor onze commissarissen de volgende remuneratiestructuur, waarbij de bedragen geïndexeerd zijn met de structurele inkomensaanpassing volgens de CAO Banken (1% per 1 juli 2023, 3,5% per 1 januari 2023 en 2,5% per 1 maart 2022).

(in duizenden euro's)	2023	2022
Voorzitter + commissies	46	40
Vicevoorzitter + remuneratie- en benoemingscommissie	30	25
Lid + auditcommissie + risicocommissie	30	25
Lid + remuneratie- en benoemingscommissie	30	25

Deze bedragen zijn inclusief onkostenvergoedingen en exclusief reiskostenvergoeding.

De honorering van onze raad van commissarissen kent geen variabele componenten en geen optieregelingen.

Op individuele basis bedroeg de remuneratie van de leden van de raad van commissarissen naar rato van aanstellingsperiode:

(in duizenden euro's)	2023	2022
Joanne Kellermann	46	40
Toon van der Klugt	31	25
André ten Damme[1]	3	-
Petra van Hoeken[2]	9	25
Frida van den Maagdenberg	31	25
Caroline Oosterloo[3]	21	-
Annette Ottolini	31	25
Lex van Overmeire[4]	8	25
Manfred Schepers	31	25
Totaal	**211**	**190**

1) André ten Damme maakt vanaf 1 december 2023 deel uit van de rvc.
2) Petra van Hoeken maakte tot 20 april 2023 deel uit van de rvc.
3) Caroline Oosterloo maakt vanaf 20 april 2023 deel uit van de rvc.
4) Lex van Overmeire maakte tot 6 april 2023 deel uit van de rvc.

Bovenstaande vergoedingen zijn exclusief de reiskostenvergoeding. Sinds 2021 is geen btw meer meegenomen, omdat op 28 april 2021 in een beleidsregel is vastgelegd dat commissarissen geen btw (meer) hoeven te berekenen over de vergoeding die zij ontvangen.

CORPORATE GOVERNANCE

Corporate governance gaat over goed bestuur van (beursgenoteerde) bedrijven en het toezicht daarop. Het regelt verhoudingen tussen bestuurders, commissarissen en aandeelhouders. Voor NWB Bank betekent dit soliditeit en transparantie in het ondernemingsbestuur, waarbij we gericht zijn op langetermijnwaardecreatie en rekening houden met de belangen van al onze stakeholders, temeer omdat we als financiële instelling van en voor de publieke sector een bijzondere maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben. De raad van commissarissen en directie zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor een passende corporate governance binnen de bank en de naleving daarvan. Deze verantwoordelijkheid is deels vastgelegd in wetgeving, zoals de Wet op het financieel toezicht (Wft), en vloeit deels ook voort uit zelfregulering. We beschrijven in deze paragraaf de meest relevante bepalingen en lichten toe hoe we deze toepassen.

RICHTLIJNEN

We passen voor corporate governance de volgende richtlijnen toe.

Nederlandse Corporate Governance Code

De Nederlandse Corporate Governance Code (hierna: de Code) bevat principes en bestpracticebepalingen die de verhoudingen regelen tussen de directie, de raad van commissarissen en de (algemene vergadering van) aandeelhouders. De Code is van toepassing op Nederlandse vennootschappen met beursgenoteerde aandelen. De aandelen van onze bank zijn niet beursgenoteerd en daarom hebben we geen wettelijke verplichting om de Code toe te passen. Toch doen we dit, waarbij we in acht nemen dat de aandelen in onze bank uitsluitend in handen kunnen zijn van de Nederlandse Staat, waterschappen en andere publiekrechtelijke rechtspersonen. Toepassing van de Code is ook in overeenstemming met de Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid waaraan we als staatsdeelneming zoveel als mogelijk voldoen.

Op 20 december 2022 is de geactualiseerde Nederlandse Corporate Governance Code (de Code) gepubliceerd. Deze versie is in werking getreden op 1 januari 2023, wat betekent dat we in dit verslag voor het eerst verantwoording afleggen over de naleving van de geactualiseerde code. De belangrijkste wijzigingen in de Code zijn de nadruk op duurzame langetermijnwaardecreatie en ESG, uitbreiding van de verslaglegging over diversiteit en inclusie, meer aandacht voor gedrag en cultuur in evaluaties van directie en raad van commissarissen en verduidelijking van de rapportagelijnen en beoordeling van de interne auditdienst. We onderzochten de wijzigingen en constateerden dat we op veel punten al werkten in de geest van de nieuwe Code. Evengoed actualiseerden we begin 2023 de charters van de raad van commissarissen, inclusief commissies, en die van de directie, om aan te sluiten bij de nieuwe Code. In deze charters staan afspraken over de samenstelling, de taakverdeling en de werkwijze. Ook bevatten ze bepalingen over tegenstrijdig belang en de omgang met de directie en de aandeelhouders.

Op de volgende punten wijken we als NWB Bank af van de Code:

- Vanwege de twotierboard van onze bank en het gegeven dat onze aandelen niet gecertificeerd zijn, laten we de principes en bestpracticebepalingen voor de onetierboard en de certificering van aandelen buiten beschouwing.

- De bestpracticebepalingen over informatieverschaffing en voorlichting aan de jaarlijkse algemene vergadering zijn niet volledig geformaliseerd, omdat we geen beursgenoteerde aandelen kennen. Zo hebben we als onderdeel van deze bepalingen geen beleid vastgesteld voor bilaterale contacten met aandeelhouders.
- Aangezien onze bank alleen aandelen op naam kent, zijn alle aandeelhouders bekend. We houden een aandeelhoudersregister bij met de namen en adressen van onze aandeelhouders, de datum van verkrijging van de aandelen en het op elk aandeel gestorte bedrag. Gedurende het jaar onderhouden we rechtstreeks contact met onze aandeelhouders.
- Vanwege de afwezigheid van variabele beloningen voeren we voor het beloningsbeleid geen scenarioanalyses uit.

Toekomstgericht bankieren

Sinds de publicatie in 2014 volgen we het pakket Toekomstgericht Bankieren, zelfregulering van de Nederlandse Vereniging van Banken. Het pakket bestaat uit het Maatschappelijk Statuut, de Code Banken en de Gedragsregels. Het Maatschappelijk Statuut beschrijft de rol die de banken in de samenleving willen vervullen en de gedeelde waarden van de bancaire sector. De Code Banken borgt een goed bestuur binnen alle Nederlandse banken en legt principes vast voor integere en beheerste bedrijfsvoering, goed risicobeleid en de inrichting van de directie en raad van commissarissen. De Gedragsregels bevatten regels voor medewerkers ten aanzien van integere en zorgvuldige uitoefening van hun beroep. De principes van het pakket zijn geïntegreerd in de missie, kernwaarden en gedragscodes van onze bank.

De Code Banken 2014 is in 2021 op twee punten aangevuld met bepalingen over de borging van maatschappelijke belangen (Code Banken, pagina 4) en over de totstandkoming van beloningsbeleid (Code Banken, pagina 13). De eerste bepaling brengen wij al in de praktijk: de bepaling dat belangen van stakeholders in kaart worden gebracht en zorgvuldig worden gewogen bij het opstellen van de strategie, doelstellingen en beleid. De tweede konden we nog niet in de praktijk brengen, omdat pas in 2025 weer een nieuw beloningsbeleid wordt vastgesteld.

Overige richtlijnen

Naast de Nederlandse Corporate Governance Code en het pakket Toekomstgericht Bankieren passen we de volgende richtlijnen toe:

- EBA[3] Richtsnoeren inzake interne governance;
- EBA Richtsnoeren betreffende een degelijk beloningsbeleid overeenkomstig Richtlijn 2013/36/EU;
- ESMA[4] en EBA Richtsnoeren voor het beoordelen van de geschiktheid van leden van het leidinggevend orgaan en medewerkers met een sleutelfunctie;
- ECB Gids voor beoordeling van de deskundigheid en betrouwbaarheid;
- BIS[5] Guidelines: Corporate governance principles for banks.

STRUCTUUR

Voor de corporate governance hebben we binnen onze organisatie de volgende structuur.

Raad van commissarissen

Onze raad van commissarissen (rvc) houdt onafhankelijk toezicht op de strategie en uitvoering daarvan door de bank en heeft daarbij nadrukkelijk oog voor langetermijnwaardecreatie. De raad is evenwichtig, deskundig en divers samengesteld en de onafhankelijkheid ervan is geborgd.

Profielschets

Voor onze commissarissen hebben we een algemene profielschets voor de samenstelling van de raad van commissarissen en de benoeming van de leden. Deze is eind 2021 voor het laatst aangepast bij de toetsing van onze corporate governance aan wet- en regelgeving. Daarnaast stellen we voor elke vacature in de raad van commissarissen een individuele profielschets op die past

3) European Banking Authority
4) European Securities and Markets Authority
5) Bank for International Settlements

binnen het algemene profiel. Commissarissen moeten oog hebben voor (internationale) sociale, economische, politieke en overige ontwikkelingen die relevant zijn voor NWB Bank. Ook moeten zij in staat zijn deze te beoordelen.

Samenstelling

Eind 2023 bestond de raad van commissarissen uit zeven leden, van wie drie mannen en vier vrouwen, een verhouding van 43% mannen en 57% vrouwen. Ieder rvc-lid beschikt over een specifieke deskundigheid en achtergrond die noodzakelijk zijn voor de vervulling van zijn of haar rol binnen de raad. Hiermee voldoet de rvc aan ons eigen diversiteits- en inclusiebeleid. Onze rvc streeft naar een samenstelling van ten minste 30% mannen en ten minste 30% vrouwen met diversiteit in expertise, achtergrond en ervaring.

De verdeling van expertise in de raad van commissarissen is op dit moment als volgt. De commissarissen Joanne Kellermann (voorzitter), Caroline Oosterloo en Manfred Schepers beschikken over uitgebreide financiële expertise, een bancaire achtergrond, kennis van de internationale geld- en kapitaalmarkten, ervaring met prudentieel toezicht en kennis van risicobeheer. André ten Damme heeft een brede expertise in financiële dienstverlening, financieel management en IT-beheer. Hij is ook een ervaren toezichthouder met een brede interesse in de financiële sector. Toon van der Klugt beschikt in ruime mate over bestuurlijke ervaring, heeft ruime kennis van overheidsbeleid en beschikt over een netwerk binnen het overheidsbestuur. Frida van den Maagdenberg en Annette Ottolini hebben beiden algemene bestuurlijke ervaring in de semipublieke sector en uitgebreide kennis van ICT. Frida brengt daarbij extra financiële kennis mee en Annette heeft aanvullende ervaring in een commerciële omgeving. In 2023 zijn de twee ontstane vacatures op zodanige wijze ingevuld, dat de samenstelling en verdeling van de commissielidmaatschappen van de commissarissen voldoen aan de in de charters vastgelegde vereisten. Een overzicht van kennisgebieden is opgenomen in het hoofdstuk **Verslag van de raad van commissarissen**.

De raad van commissarissen is zodanig samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar en de directie in staat zijn onafhankelijk en kritisch te opereren. De eisen voor onafhankelijkheid staan daarom standaard in de algemene profielschets voor de samenstelling van de raad van commissarissen en de benoeming van zijn leden.

Bij de jaarlijkse toetsing van de corporate governance van de bank op de wet- en regelgeving en richtlijnen, zijn begin 2023 de charters van de directie, raad van commissarissen, audtcommissie, risicocommissie en remuneratie- en benoemingscommissie op kleine punten aangepast. Dit betrof onder andere aanscherpingen in verband met het opvolgen van de actuele Corporate Governance Code in december 2022.

Directie

Het bestuur van onze bank is in handen van de directie. De algemene vergadering benoemt de statutaire leden van de directie, op voordracht van de raad van commissarissen, voor een periode van vier jaar. De statutaire directie bestaat in beginsel uit vier leden. Het grootste deel van afgelopen jaar waren dat er echter drie, te weten Lidwin van Velden (CEO), Ard van Eijl (CRO) en Frenk van der Vliet (CCO). Na het terugtreden van Melchior de Bruijne als CFO en statutair bestuurder, op 20 april 2023, ontstond er een vacature binnen de directie. Tegen deze achtergrond is de directie op interimbasis ondersteund door Constant Korthout (1 maart 2023 tot 1 december 2023; in de periode 20 april tot 1 oktober als niet-statutair lid van de directie) en door John Reichardt (vanaf 20 november 2023).

De directie werkt conform het Executive Committee Charter. Dat bevat onder meer regels over de taakverdeling, werkwijze en besluitvorming, bepalingen over gedrag en cultuur, de omgang met en wijze van informatieverschaffing aan de raad van commissarissen, het beloningsbeleid en tegenstrijdig belang. Net als bij de raad van commissarissen dient de samenstelling van de directie te voldoen aan het diversiteits- en inclusiebeleid van de bank. Wij streven naar een evenwichtige en gemengde samenstelling, onder meer door diversiteit in gender, kennis en ervaring. Voor de directie en het management streven we naar een samenstelling van ten minste 30% mannen en ten minste 30% vrouwen.

Met de huidige, tijdelijke samenstelling van de statutaire directie, die wegens een vacature uit drie personen bestaat, wordt dit streefcijfer gehaald. De directie en raad van commissarissen streven ernaar om dit vast te houden bij de aanstelling van een nieuwe CFO.
Voor iedere vacature binnen de directie stellen we een individuele profielschets op met vereisten in expertise en competenties. Elk directielid moet kennis hebben van de financiële sector in het algemeen en de bankensector in het bijzonder, de maatschappelijke rol van de bank en de belangen van alle stakeholders.

Ondernemingsraad

Onze bank heeft een ondernemingsraad (OR) met zes leden. De OR werkt volgens het reglement ondernemingsraad, dat regels bevat over de samenstelling, de zittingsduur, de verkiezing en de werkwijze. Maandelijks komt de OR bijeen om de belangen van het personeel te bespreken en informatie uit te wisselen met de afdeling HR. Naast deze bijeenkomsten vonden in 2023 vijf overleggen plaats tussen de OR en de voorzitter van de directie, waarbij bij twee overleggen een delegatie van de raad van commissarissen aanwezig was (conform artikel 24, lid 2 van de Wet op de ondernemingsraden).

Interne accountant

De internal auditfunctie binnen onze bank is belegd bij de afdeling Internal Audit (IAD). Deze afdeling voert een op risico's gebaseerd auditprogramma uit waarmee assurance, aanbevelingen en inzichten worden geboden. Het IAD evalueert systematisch, onafhankelijk en objectief de effectiviteit van de governance, het risicomanagement en de risicobeheersing en doet verbetervoorstellen. Op verzoek van de directie kan het hoofd IAD, als niet-stemmend lid, participeren in stuurgroepen van projecten die van strategisch belang zijn voor de bank. Het mandaat van het IAD is vastgelegd in het Internal Audit Charter, dat door de raad van commissarissen is goedgekeurd. Het hoofd IAD rapporteert uitkomsten van de onderzoeken aan de directie en de auditcommissie en neemt deel aan vergaderingen van de auditcommissie en de risicocommissie. Per kwartaal behandelen zij de voortgang van het auditprogramma en de uitkomsten daarvan. Daarnaast kan het hoofd IAD als toehoorder deelnemen aan het Asset & Liability Committee, Credit Committee en Non-Financial Risk Committee.

In 2023 had het IAD op verschillende momenten overleg met de externe accountant en separaat met de toezichthouders van de Europese Centrale Bank en De Nederlandsche Bank. Tijdens deze besprekingen wisselden zij inzichten uit over risicoanalyse, bevindingen en het auditplan. Het IAD werkt volgens de beroeps- en gedragsregels van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants en het International Professional Practices Framework van het Instituut van Internal Auditors. Intern hebben we deze regels verder uitgewerkt in een stelsel van kwaliteitsbeheering.

Informatie inwinnen

De raad van commissarissen heeft de mogelijkheid om informatie in te winnen bij externe deskundigen als de uitoefening van zijn functie hierom vraagt. In 2023 is hiervan geen gebruikgemaakt. Daarnaast raadpleegt de rvc interne deskundigen en wint de rvc intern infomatie in door overleggen tussen de directie en de ondernemingsraad bij te wonen.

Externe accountant

Net als de interne accountant was de externe accountant (EY) in 2023 aanwezig bij alle vergaderingen van de auditcommissie en risicocommissie. Ook was de externe accountant aanwezig bij de rvc-vergadering in maart, waarin de jaarcijfers werden besproken.
De auditcommissie voerde in 2023 twee keer apart overleg met de externe accountant. En net als in 2022 controleerde EY in 2023 de jaarrekening van onze bank.

BEHEERSTE EN INTEGERE BEDRIJFSVOERING

Op de volgende manieren borgen we een beheerste en integere bedrijfsvoering.

Langetermijnwaardecreatie

Duurzame langetermijnwaardecreatie zit verankerd in de strategie van 'de duurzame waterbank'. Voor meer informatie over deze strategie en de uitvoering daarvan in 2023 verwijzen we naar het hoofdstuk **Strategie en waardecreatie**.

Risicobeleid

Het beleid ten aanzien van de beheersing van financiële en niet-financiële risico's en de toepassing hiervan in 2023 is te vinden in het hoofdstuk **Risicomanagement**.

Gedrag en cultuur

De organisatie is het afgelopen jaar snel gegroeid. Daarom zetten we in 2023 in op het uitdragen, versterken en beleven van onze open en op verbinding en samenwerking gerichte cultuur. Het visievierluik is het fundament waarop wordt voortgebouwd als het gaat om thema's als leiderschap, diversiteit en inclusie, ontwikkeling en veiligheid. Zo maken we het mogelijk dat medewerkers samen de missie van NWB Bank realiseren: samen investeren we in een waterbewuste en duurzame samenleving.

Voor managers startte in 2023 een managementdevelopmentprogramma. Daarnaast namen directie en medewerkers met succes en plezier allemaal deel aan de tweede editie van de Samen NWB Bank-dagen. Tijdens deze twee dagen stonden dialoog en ervaring met het visievierluik centraal. Het visievierluik maakt duidelijk wie wij als NWB Bank zijn, waar we voor staan en waar we voor gaan. We besteedden verder veel aandacht aan interne communicatie en dit droeg er samen met de organisatie van een aantal zogenoemde townhallbijeenkomsten aan bij dat alle medewerkers op de hoogte zijn van de doelen en resultaten van de bank.

Bankierseed en gedragsregels

Al onze medewerkers leggen bij indiensttreding de bankierseed af. Ook externe adviseurs die langer dan drie maanden werkzaam zijn bij de bank, leggen de bankierseed af. Het afleggen van de bankierseed en de ondertekening ervan, onderwerpt hen aan gedragsregels en het tuchtrechtsysteem voor de bankensector. De bankierseed is geïntegreerd in de gedragscode van onze bank. Deze gedragscode werd in 2023 geactualiseerd in een samenwerking van HR met Compliance. Onder andere werd het visievierluik van de bank in het document verwerkt. De nieuwe gedragscode verkreeg begin 2024 de instemming van de OR en daarna de definitieve goedkeuring van de directie. Ook is de nieuwe gedragscode inmiddels met alle collega's binnen de bank gecommuniceerd.

Compliance en integriteit

Conform het Three Lines of Defence-model, waarin elke lijn een specifieke rol en verantwoordelijkheden heeft, heeft de bank de compliancefunctie in de tweede lijn belegd. De taken van de afdeling Compliance zijn vastgelegd in het Compliance Charter dat we jaarlijks actualiseren. Met de compliancefunctie richten wij ons op het bevorderen van en (doen) toezien op de naleving van wetten, regelgeving, interne procedures en gedragsregels die relevant zijn voor de integriteit en reputatie van de organisatie. Compliance handelt onafhankelijk en is niet betrokken bij de uitvoering van eerstelijnsactiviteiten. Compliance valt organisatorisch onder de chief risk officer, heeft een directe rapportagelijn naar de directie en een escalatielijn naar de raad van commissarissen. Compliance rapporteert op vaste basis aan de risicocommissie.

In 2023 is opnieuw een gedegen systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) uitgevoerd. De resultaten van de analyse geven een helder en gedetailleerd inzicht in de integriteitsrisico's waaraan de organisatie kan worden blootgesteld. Daarmee kunnen directie en raad van commissarissen gericht sturen op de beheersing van de risico's binnen de bank om zo de integriteit te waarborgen. Managers en hun relevante teamleden waren en zijn nauw betrokken bij de uitvoering van de SIRA.

In 2023 is een verdere versteviging doorgevoerd van de control monitoring & testing-activiteiten. Hiermee worden de belangrijkste beheersmaatregelen voor compliancerisico's periodiek gemonitord en getest, zoals customer due diligence (CDD). Deze korte monitoring/testingcycli laten zien hoe effectief beheersmaatregelen worden toegepast en waar verbeteringen mogelijk zijn. De resultaten worden tevens gebruikt bij de SIRA, om de mate waarin de geïdentificeerde integriteitsrisico's beheerst worden te beoordelen.

Compliance actualiseerde in 2023 het beleid voor customer due diligence (CDD). Tevens is de klokkenluidersregeling geactualiseerd naar aanleiding van de Wet bescherming klokkenluiders die in 2023 in werking is getreden. Ook voerde Compliance monitoring uit op de insiderregeling van de bank.

Net als voorgaande jaren verzorgde Compliance in 2023 interne trainingen over diverse thema's, waaronder CDD en transactiemonitoring. In de Week van de Integriteit werd er een integriteitshow georganiseerd waarvoor alle collega's van de bank waren uitgenodigd. De collega's van Public Finance, Specialised Finance en Treasury en de directie namen verder deel aan een e-learning over marktmisbruik. Voor collega's van diverse afdelingen die in hun dagelijkse werk met wet- en regelgeving worden geconfronteerd, werd de training Wegwijs in regelgeving georganiseerd en Compliance organiseerde in samenwerking met Operational Risk Management onboardingsessies voor nieuwe collega's van de bank. Uiteraard was er ook voldoende aandacht voor de educatie van de Compliance-teamleden zelf.

Melden tegenstrijdige belangen

Commissarissen en directieleden hebben al hun relevante nevenfuncties bekendgemaakt bij de bank. Deze zijn elders opgenomen in dit verslag. In discussies in de rvc waarbij sprake is van een potentieel tegenstrijdig belang in relatie tot de hoofd- en/of nevenfunctie van een commissaris, neemt de betreffende commissaris niet deel aan de discussie en besluitvorming.
Sinds eind 2021 is de melding van eventuele belangenverstrengeling een standaardagendapunt in rvc- en commissievergaderingen. In 2023 waren er geen meldingen van (mogelijke) tegenstrijdige belangen.

Diversiteit en inclusie

NWB Bank streeft als werkgever naar een evenwichtige samenstelling van medewerkers die complementair zijn aan elkaar, vanwege het belang van diversity of thought en het voorkomen van tunnelvisie. Om dit te onderstrepen tekenden we in 2023 het SER-charter Diversiteit in Bedrijf. Op die manier dragen we ook extern ons commitment en het belang van een diverse en inclusieve werkvloer uit.

De eerder beschreven streefcijfers voor de directie en de raad van commissarissen (minimaal 30% vrouwen en 30% mannen) gelden ook voor het hoger management van de bank. In deze groep behaalden we in 2023 het streefcijfer, met een verdeling van 69% mannen en 31% vrouwen. De evenwichtige verdeling realiseren we door bij het vervullen van vacatures bij gelijke geschiktheid de voorkeur te geven aan kandidaten die bijdragen aan de diversiteit en inclusie. Meer over de ondernomen activiteiten die bijdragen aan het stimuleren van een diverse, open en inclusieve bedrijfscultuur is te vinden in de bijlage ESG facts & figures [link].

Beloningsbeleid

Het beloningsbeleid en de toepassing hiervan in 2023 zijn te vinden in het **Remuneratierapport**.

RISICOMANAGEMENT

Onze strategie stelt hoge eisen aan ons risicomanagement en de interne beheersing. Wij hebben hiervoor een organisatiebrede aanpak. Dit hoofdstuk geeft inzicht in de risicotaxonomie van onze bank en hoe deze risico's zich kunnen uiten. De taxonomie hebben we onderverdeeld in financiële risico's, niet-financiële risico's en overige risico's. Jaarlijks herzien wij deze taxonomie op basis van workshops op het gebied van risico-identificatie en materialiteit.

De financiële risico's betreffen kredietrisico, renterisico, marktrisico en liquiditeitsrisico. Het niet-financiële risico betreft operationeel risico. Onder de overige risico's vallen strategisch risico, ESG-risico (Environmental, Social en Governance) en reputatierisico. Continu werken wij eraan het inzicht in en beheer van de risico's te verbeteren.

KREDIETRISICO

Wij definiëren kredietrisico als de mogelijke impact op winst/kapitaal doordat de kredietwaardigheid van de debiteuren/tegenpartijen verslechtert. Onze risicobereidheid voor dit risico is laag.

Ons beleid is erop gericht de zeer hoge kredietwaardigheid van onze kredietportefeuille te behouden. Wij verstrekken kredieten aan klantgroepen in de Nederlandse publieke sector. Dit betreft voornamelijk kredieten aan of onder garantie van (lagere) overheden. Naast de lagere overheden zijn onze klanten voornamelijk woningcorporaties, zorginstellingen, drinkwaterbedrijven, duurzaamheidsprojecten en publiek-private samenwerkingen waarbij de overheid als opdrachtgever fungeert. Ook verstrekken wij kredieten aan universitair medische centra en regionale netbeheerders.

Voor onze liquiditeitsportefeuille schaffen wij in beperkte mate obligaties aan. Dit betreft rentedragende waardepapieren met onder andere obligaties van of gegarandeerd door Nederlandse overheden, obligaties van internationale organisaties en multilaterale ontwikkelingsbanken en covered bonds van Nederlandse banken. Wij hanteren hierbij dezelfde kwaliteitseisen als voor kredietverlening aan de Nederlandse publieke sector. Ten slotte sluiten wij derivatentransacties (valuta- en renteswaps) af met banken en pensioenfondsen, uit hoofde waarvan counterparty credit risk en credit valuation adjustment risk (CVA) ontstaan, die door collateral grotendeels worden afgedekt.

Net als in alle voorgaande jaren hadden wij in 2023 niet te maken met een kredietverlies. Vanwege het publiekesectorkarakter en het solvabiliteitsvrije karakter van het overgrote deel van onze kredietrelaties is het verliesrisico van onze kredietportefeuille zeer beperkt. Dit komt ook tot uitdrukking in de robuuste kapitaalratio's.

Voor het beheer van het rente- en valutarisico maken wij gebruik van derivaten. Om het counterparty credit

KREDIETRISICO KENT DE VOLGENDE SUBTYPEN

Subtype	Definitie
Credit default risk	Mogelijke impact op winst/kapitaal doordat debiteuren niet voldoen aan hun verplichtingen.
Credit migration risk	Mogelijke impact op winst/kapitaal doordat de kredietwaardigheid verslechtert, gebaseerd op interne/externe ratings van debiteuren of borgsteller.
Counterparty credit risk	Mogelijke impact op winst/kapitaal doordat tegenpartijen niet voldoen aan hun verplichtingen in derivatentransacties.
CVA risk	Mogelijke impact op winst/kapitaal door mark-to-market verliezen in Credit Valuation Adjustments (CVA) op bilaterale derivatentransacties.
Settlement risk	Mogelijke impact op winst/kapitaal doordat gedurende de settlement van een transactie de tegenpartij zijn verplichtingen niet nakomt, terwijl de instelling haar eigen verplichtingen wel al is nagekomen.
Credit concentration risk	Mogelijke impact op winst/kapitaal door significante kredietverliezen die voortvloeien uit een concentratie van blootstellingen op een kleine groep klanten, een groep klanten met dezelfde defaultkarakteristieken of financiële activa die zeer gecorreleerd zijn.

risk van deze derivaten zo beperkt mogelijk te houden, doen wij alleen transacties met tegenpartijen met een rating van minimaal single-A. Dit is van toepassing als deze derivaten niet centraal zijn gecleard. Ook hebben wij limieten gesteld om het risico per tegenpartij met betrekking tot derivaten te spreiden en te maximeren.

Met tegenpartijen maken wij afspraken binnen het raamwerk van de International Swaps and Derivatives Association (ISDA). Deze afspraken hebben minimaal betrekking op enerzijds ISDA-schedules waarmee nettingafspraken van toepassing worden en anderzijds onderpandovereenkomsten (Credit Support Annexes, CSA's) waarmee de marktwaarden van de derivaten worden afgedekt. Voor het overgrote deel zijn deze CSA's zonder drempels (zero thresholds) en met een dagelijkse uitwisseling van onderpand, grotendeels in de vorm van cash. Het resterende tegenpartijrisico ziet met name toe op een niet door collateral gedekt exposure ter grootte van € 120 miljoen uit hoofde van een derivatenovereenkomst die lange tijd geleden afgesloten is en de daarbij behorende CSA. Er wordt niet meer onder deze overeenkomst gehandeld, waardoor de exposure in de tijd zal aflopen.

De sectoren die de bank bedient laten een stabiele ontwikkeling zien, waarbij verduurzaming over de breedte van de portefeuille een gedeelde uitdaging is. Noemenswaardig zijn de uitdagende vooruitzichten in de zorgsector en de huidige marktomstandigheden in de hernieuwbare-energiemarkt.

Projecten binnen de hernieuwbare-energiemarkt presteren financieel goed. Vanwege de hoge energieprijzen zien we op projectniveau een solide financiële performance. Grote leveranciers van windturbinegenerators (WTG's) hebben echter forse financiële uitdagingen. De voornaamste redenen zijn gelegen in 1. hogere kosten voor materialen, 2. supplychainproblemen, 3. gestegen rentekosten, 4. trage besluitvorming bij gunning van nieuwe locaties en 5. hoge prijscompetities bij tenders. We verwachten dat een verdere consolidatieslag in deze markt zal plaatsvinden. Op debiteurniveau zal dit, naar verwachting, voor de bank echter geen of hooguit een beperkt effect hebben.

De Nederlandse zorgsector staat voor grote uitdagingen. Door de vergrijzing neemt de zorgvraag toe. Ongewijzigd beleid maakt de financiering en de hoge kwaliteit van de zorg zeer uitdagend en zorgt voor een hoge werkdruk. Meer geld alleen lost de problemen in de zorg niet op. De krapte op de arbeidsmarkt en de betaalbaarheid van de zorg vragen om hervormingen. Nu al leidt de druk op de zorg tot een vergroting van de kansenongelijkheid. Operationeel blijft de druk op de zorg hoog door stijging tot recordhoogten van het ziekteverzuim, personeelstekorten en inzet van inhuurkrachten en personeel niet in loondienst (PNIL). We volgen de ontwikkelingen in de sector nauwgezet.

Met uitzondering van diverse academische ziekenhuizen financieren we enkel zorginstellingen met een volledige, onvoorwaardelijke en onherroepelijke garantie van het Waarborgfonds voor de Zorgsector (WfZ).

Binnen de zorgsector is duurzaamheid een steeds nadrukkelijker thema. Met de nieuwe Green Deal Duurzame Zorg stelt de sector meer concrete doelen waarmee partijen binnen de zorg aan de slag kunnen, waarvan onderstaande doelen de belangrijkste zijn:

- het vergroten van de bewustwording en kennis over de impact van de zorg op het klimaat en milieu;
- 55% minder CO_2-uitstoot in 2030 ten opzichte van 2016 en klimaatneutraliteit in 2050;
- 50% minder gebruik van primaire grondstoffen in 2030 ten opzichte van 2016 en maximaal circulaire zorg in 2050;
- verminderen van de milieubelasting van medicatie(gebruik) en daaruit voortvloeiend vermindering van medicijnresten in het afvalwater.

Deze Green Deal Duurzame Zorg 3.0 geldt van 2023 tot en met 2026 en begin 2024 hebben we besloten dat we deze gaan ondertekenen.

RENTERISICO

Wij definiëren renterisico als het huidige of toekomstige risico voor zowel de winst als de economische waarde van een instelling, als gevolg van ongunstige rentebewegingen die van invloed zijn op rentegevoelige instrumenten. Dit risico wordt ook wel aangeduid als Interest Rate Risk in the Banking Book (IRRBB). Onze risicobereidheid voor dit risico is medium.

Risico's door fluctuaties in de rente ontstaan door verschillen in de rente- en looptijdcondities van de uitgezette en opgenomen middelen. Wij voeren ten aanzien van deze risico's een prudent beleid. We beheersen het renterisico door rentederivaten af te sluiten voor zowel de activazijde als passivazijde van de balans. Hierdoor verplichten wij ons om op vooraf overeengekomen momenten vaste en variabele rentestromen, die zijn berekend op basis van een overeengekomen hoofdsom, uit te wisselen.

Wij zijn als bank bereid een strategische renterisicopositie in te nemen, als dit bijdraagt aan het realiseren van het normrendement op het eigen vermogen dat met de aandeelhouders is overeengekomen. Dit normrendement is gebaseerd op de opbrengst van een tienjarige voortschrijdende belegging in een tienjarige Nederlandse staatsobligatie, plus een opslag passend bij het profiel van NWB Bank met een minimum van 3%. Ons Fund Transfer Pricing-model voor de beprijzing van nieuwe kredietverlening is mede gebaseerd op dit normrendement. Op kwartaalbasis stellen we de strategische renterisicopositie vast, onafhankelijk van enige visie op de rente. De basis voor de berekening, bewaking en beheersing van de renterisico's is prudent beleid, aangevuld met een beheersysteem dat rekening houdt met de effectieve rentevoet van de financiële instrumenten. Het Asset & Liability Committee (ALCO) bepaalt de omvang van de risico's binnen de vastgestelde kaders. Voor het beheer maken wij gebruik van een rentetypische gapanalyse, risicomaatstaven als (spread) DV01, Earnings at Risk en scenarioanalyses. De uitkomsten van ingenomen posities analyseren wij vervolgens met behulp van winstprognoses, rentemargeanalyse en performanceanalyse. Ook deze managementinformatie is van belang voor het besluitvormingsproces en de monitoring in het ALCO.

Onderdeel van renterisico is refinancing risk. Dit risico vloeit voort uit een van de belangrijkste karakteristieken van een traditioneel bankbedrijf: de looptijdtransformatie. In ons geval vragen onze

RENTERISICO KENT DE VOLGENDE SUBTYPEN

Subtype	Definitie
Gap risk	Het risico dat voortvloeit uit de termijnstructuur van rentegevoelige instrumenten, als gevolg van verschillen in het tijdstip van de renteveranderingen; denk aan veranderingen in de rentetermijnstructuur die zich consistent over de rendementscurve voordoen (parallel risico) of per periode verschillen (niet-parallel risico).
Basis risk	Het risico dat voortvloeit uit de relatieve veranderingen van rentetarieven voor rentegevoelige instrumenten die vergelijkbare looptijden hebben, maar geprijsd zijn op basis van verschillende rente-indices. Basisrisico is het gevolg van de onvolledige correlatie in de afstemming tussen verdiende en betaalde rente op verschillende rentegevoelige instrumenten, met verder vergelijkbare kenmerken ten aanzien van renteveranderingen.
Option risk	Het risico dat voortvloeit uit opties (ingebed, expliciet dan wel gedragsmatig), wanneer de instelling of haar klant het niveau en de timing van de kasstroom kan veranderen. Het vloeit met name voort uit rentegevoelige instrumenten, waarbij de houder de optie bijna zeker zal uitoefenen wanneer dat in zijn financiële belang is. Ook vloeit het voort uit de flexibiliteit die impliciet of volgens de voorwaarden van rentegevoelige instrumenten is ingebouwd, zodanig dat veranderingen van rentes kunnen leiden tot een verandering van het gedrag van de klant.
Credit spread risk from non-trading book activities (CSRBB)	Het risico dat voortvloeit uit veranderingen in de perceptie van de markt over de prijs van kredietrisico, liquiditeitspremie en mogelijk andere componenten; denk aan veranderingen die leiden tot fluctuaties in de prijs die niet worden verklaard door IRRBB of verwacht defaultrisico.
Refinancing risk	Het risico dat bij aflosbare verplichtingen een stijging van de herfinancieringskosten niet wordt gecompenseerd door overeenkomstige activaopbrengsten.

klanten voornamelijk naar financiering met een relatief lange looptijd. Dit heeft te maken met de langetermijninvesteringen die zij doen. Hoewel onze bank in de positie is om ook funding met een lange looptijd aan te trekken, bestaat het risico van een looptijdmismatch tussen de funding en kredietverlening, waardoor bij herfinanciering in de toekomst de funding spread (en de impact daarvan op de rente-inkomsten) mogelijk toeneemt. Wij hanteren daarvoor een limietsysteem, dat verder beschreven is in de jaarrekening.

MARKTRISICO

Wij definiëren marktrisico als het risico op verliezen in on- dan wel off-balanceposities als gevolg van een negatieve verandering in marktprijzen. Onze risicobereidheid voor dit risico is laag.

MARKTRISICO KENT HET VOLGENDE SUBTYPE

Subtype	Definitie
FX risk	De mogelijke impact op winst/kapitaal door veranderingen in de wisselkoersen.

Ons beleid is erop gericht valutarisico's structureel af te dekken, zowel voor verstrekte als opgenomen gelden. Beheer van het valutarisico speelt enkel een rol bij de funding die wij hebben aangetrokken. Mede in het licht van diversificatie van onze funding trekken wij in belangrijke mate funding in vreemde valuta aan. De valutarisico's die hieruit voortvloeien worden direct in hun geheel door valutaswaps afgedekt.

LIQUIDITEITSRISICO

Wij definiëren liquiditeitsrisico als de mogelijke impact op winst/kapitaal als niet kan worden voldaan aan aflossingsverplichtingen. Onze risicobereidheid voor dit risico is laag.

LIQUIDITEITSRISICO KENT DE VOLGENDE SUBTYPEN

Subtype	Definitie
Funding liquidity risk	Het risico dat we niet kunnen voldoen aan onze aflossingsverplichtingen. Dit risico dekt ook expliciet concentratierisico's binnen liquiditeit (bijvoorbeeld een concentratie van liquiditeitsbronnen), het risico van opnames van klanten en het liquiditeitsrisico afkomstig uit marginverplichtingen (en bewegingen hierin).
Market liquidity risk	Het risico dat niet met onmiddellijke ingang op de markt gehandeld kan worden tegen een redelijke prijs.

Onze bank beschikt over dezelfde AAA/Aaa-kredietstatus als de Nederlandse overheid. Met deze kredietstatus zijn wij ruimschoots in staat om onder normale omstandigheden huidige en toekomstige liquiditeitsbehoeften in de markt af te dekken. Deze liquiditeitsbehoeften worden vrijwel volledig op de internationale geld- en kapitaalmarkten afgedekt en wij trekken geen deposito's aan van consumenten. Bij het aantrekken van funding houden wij nadrukkelijk rekening met diversificatie over geografische markten, investeerders, valuta's, fundingprogramma's en -instrumenten. Mochten de geld- en kapitaalmarkten onverhoopt stagneren, dan beschikken wij altijd over ruime en voldoende mogelijkheden om aflopende obligaties terug te betalen en nieuwe kredieten te financieren. Zo beschikken wij over een ruime liquiditeitsbuffer, waaronder een liquiditeitsportefeuille bestaande uit rentedragende waardepapieren met onder andere obligaties van of gegarandeerd door Nederlandse overheden, obligaties van internationale organisaties en multilaterale ontwikkelingsbanken, en covered bonds van Nederlandse banken. Daarnaast is een groot deel van onze kredietportefeuille beleenbaar bij De Nederlandsche Bank.

Door het faillissement van een aantal banken in de Verenigde Staten zijn de zorgen omtrent liquiditeitsrisico toegenomen bij onder andere de toezichthouders. Gezien onze sterke liquiditeitspositie concentreert de impact zich voor onze bank met name tot een nieuwe wekelijkse rapportageverplichting. Strengere regelgeving in de toekomst behoort tot de mogelijkheden.

OPERATIONEEL RISICO

Wij definiëren operationeel risico als het risico op verliezen door inadequate of falende processen, verliezen veroorzaakt door mensen, systemen of externe gebeurtenissen. Onze risicobereidheid voor dit risico is laag. In dit risico zijn de integriteitsrisico's ingebed.

OPERATIONEEL RISICO KENT DE VOLGENDE SUBTYPEN

Subtype	Definitie
Human capital risk	Het risico van het niet kunnen aantrekken, ontwikkelen, behouden en passend compenseren van competente medewerkers, inclusief talenten om de activiteiten van de bank vorm te geven en op te bouwen.
Business continuity & physical security risk	Het risico van continueren van (kritieke) bedrijfsprocessen of veiligheid van (mensen of activa in) de bedrijfsvoering als gevolg van interne of externe gebeurtenissen (bedreigingen) zoals ongelukken, kwaadwilligheid, wraakzucht, terrorisme en dergelijke of van natuurrampen.
Business operations/ Transaction processing risk	Het risico van ontoereikende, omzeilde, onvolledige, niet tijdige of falende interne processen.
IT/Information security risk	Het risico op verstoringen van (IT-)bedrijfssystemen of applicaties als gevolg van ontoereikende of falende IT-systemen, -processen of -infrastructuur.
Regulatory compliance risk	Het risico dat niet tijdig wordt voldaan ((on)opzettelijk of nalatig) aan wetten, regelgeving en andere regels die van toepassing zijn op de bank, haar bedrijfsactiviteiten, medewerkers en producten of diensten.
Conduct risk	Het risico dat voortvloeit uit het onopzettelijk of nalatig niet nakomen van professionele verplichtingen, belangenverstrengeling en/of ongepaste bedrijfs- of marktpraktijken en/of uit ongepaste bestuursstructuren en/of uit ongepast, onethisch of onwettig gedrag van het management of werknemers (sociaal onaanvaardbaar gedrag).
Model risk	Risico van ontoereikende besluitvorming op basis van voornamelijk output van modellen, als gevolg van fouten bij de ontwikkeling, implementatie of het gebruik van dergelijke modellen.
Financial crime risk	Het risico dat voortvloeit uit betrokkenheid bij misdrijven die verband houden met het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en het omzeilen van sancties, corruptie en omkoping, fiscale integriteit en marktmisbruik (waaronder handel met voorkennis). Dit risico vloeit vaak voort uit het niet voldoen aan de vereisten om deze overtredingen te voorkomen en op te sporen. Factoren als producten, kanalen, klanten, landen, personeel en derden kunnen een rol spelen bij dit risico.
Outsourcing and third party risk	Het risico dat een (belangrijke) uitbesteding of derde partij zijn (contractuele) verplichtingen niet nakomt, inclusief maar niet beperkt tot operationeel (risico)beheer, adequate (digitale) veerkracht en/of adequate beveiliging.
Legal risk	Het risico dat overeenkomsten, claims of openbaarmakingen mogelijk resulteren in schade aan het merk en de reputatie van NWB Bank, juridische sancties of aansprakelijkheid resulterend in financieel verlies.
Financial, regulatory reporting & tax risk	Het risico op onjuistheden in de gerapporteerde (financiële, toezichthoudende) informatie; het risico dat (in de toekomst) gerapporteerde winsten van de bank veranderen zonder dat de (economische) waarde van NWB Bank verandert; en het risico op het niet tijdig voldoen aan de belastingwetgeving op effectieve wijze, resulterend in boetes (sancties), rente en juridische kosten die door de Belastingdienst worden opgelegd over belastingen die voortvloeien uit de activiteiten van de bank.

OPERATIONEEL RISICO KENT DE VOLGENDE SUBTYPEN (VERVOLG)

Subtype	Definitie
Data management risk	Het risico van ontoereikende besluitvorming gebaseerd op onjuiste en/of onvolledige data, als gevolg van het niet effectief en efficiënt beheren van gegevens, het beheren van gegevenskwaliteit en/of gegevenskennis gedurende de gehele levenscyclus van gegevens, inclusief wanneer gegevens worden verkregen, gecreëerd, verwerkt, gebruikt, gedeeld, geopend, bewaard en/of verwijderd.
Fraud risk	Het risico dat voortkomt uit 1. handelingen die bedoeld zijn om te frauderen, eigendommen te verduisteren of regelgeving, de wet of het bedrijfsbeleid te omzeilen, waarbij interne partijen en/of derden betrokken zijn en/of 2. het overschrijden van bevoegdheden bij het aangaan, goedkeuren of niet melden van een transactie, of het opzettelijk verkeerd weergeven van functies en/of 3. het opzettelijk beschadigen van systemen (hardware en/of software) door intern personeel door wel of niet uitgevoerde handelingen of diefstal van gegevens.

Het integriteitsrisico is opgenomen in het operationele risico en ingebed in de subtypen Fraud (Fraude), Conduct (Belangenverstrengeling en Maatschappelijk Onaanvaardbaar gedrag) en Financial crime risk (Witwassen van Geld, Terrorismefinanciering, Omzeiling van Sanctieregelgeving, Corruptie en Omkoping, Fiscale Integriteit en Marktmisbruik (inclusief handel met voorkennis)).

Omdat we een robuuste en duurzame bank voor de publieke sector willen zijn, is onze risicobereidheid voor operationele risico's laag. Onze interne organisatie, processen en systemen zijn zo ingericht dat operationele incidenten en bijbehorende verliezen zoveel als mogelijk tot een minimum worden beperkt.

Het operational risk management (ORM) van onze bank is conform het Three Lines of Defence-principe ingericht, waarbij de eerste lijn verantwoordelijk is voor de beheersing van de operationele risico's in onze primaire processen. De eerste lijn bestaat uit de afdelingen Treasury, Public Finance, Specialised Finance, Back Office, ICT, Legal & Corporate Affairs, Finance & Control en HR. De tweede lijn ondersteunt de eerste lijn en bewaakt de effectiviteit van het risicomanagement door kaders te stellen, advies te geven en te monitoren. Deze tweede lijn bestaat uit de afdelingen Compliance en (Operational) Risk Management, die samen de rapportage aan de Non-Financial Risk Committee (NFRC) voorbereiden en waar nodig ook aan de directie en risicocommissie van de raad van commissarissen.

ORM en Compliance hebben onder meer de volgende instrumenten onder hun beheer:

- Risk control self-assessments: jaarlijks voert de eerste lijn een zelfevaluatie uit inzake de risico's en de effectiviteit van processen en controlemaatregelen; de systematische integriteitsrisicoanalyse is hierin geïntegreerd.
- Key risk indicators: voor verschillende subcategorieën van operationeel risico hebben we indicatoren ingericht om onze risicobeheersing te kunnen beoordelen.
- Incidentenregister en -rapportage: incidenten registreren en rapporteren we aan het Non-Financial Risk Committee, dat de incidenten en eventuele maatregelen ter voorkoming van soortgelijke incidenten bespreekt.
- Administratieve organisatie en interne controle (AO/IC): de processen, risico´s en bijbehorende key controls hebben we vastgelegd in een risk & control framework en beoordelen we jaarlijks. Het streven is om continue verbetering te bewerkstelligen en de eerste lijn wordt hierin actief begeleid.
- Non-financial risk report: we leveren een integrale niet-financiële risicorapportage aan het NFRC en het managementteam.

Het Internal Audit Department (IAD) vormt de derde lijn en heeft een onafhankelijke rol binnen de bank. Het IAD beoordeelt het beheer van de risico's in de eerste en tweede lijn die verband houden met onze activiteiten. Daarnaast geeft het IAD advies over de structuur en invulling van het risicobeheer.

Fraudebeoordeling

Als onderdeel van het operationeel risicoraamwerk beoordelen we het frauderisico. Deze beoordeling vindt plaats in de context van de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) aan de hand van de risicoscenario's. Deze analyse vindt jaarlijks plaats.

Product Approval and Review Process

Het Product Approval and Review Process (PARP) is de procedure die we doorlopen om te beslissen of we een bepaald product voor eigen rekening en risico of voor onze klanten zullen voeren of distribueren, of een nieuwe markt zullen betreden. Bij dit proces toetsen we breed op aspecten van transparantie en het beheersen van risico's. Nieuwe producten brengen we niet op de markt en nieuwe markten betreden we niet zonder de risico's zorgvuldig af te wegen en andere relevante aspecten te toetsen. Onze directie is verantwoordelijk voor het adequaat functioneren van dit proces. Ieder PARP leggen we ter informatie voor aan de raad van commissarissen en ter goedkeuring in het geval van een materiële impact op het risicoprofiel of resultaat van de bank. Het IAD controleert op basis van de jaarlijkse risicoanalyse of het proces effectief is en informeert de directie en de raad van commissarissen over de uitkomsten.

Informatievoorziening

Om storingen in de informatievoorziening te voorkomen, investeren wij continu in de verbetering van onze systemen. Kernwoorden hierbij zijn beveiliging, integriteit, beheersbaarheid en continuïteit. Met een overzichtelijke infrastructuur en ICT-organisatie en een optimale beveiliging van ICT-componenten willen wij de gevolgen van eventuele operationele storingen zoveel mogelijk beperken. Hiervoor hebben we onder meer adequate service- en onderhoudscontracten voor alle hard- en software, volgt ICT-personeel trainingen en seminars en hebben we contracten met externe partijen voor back-up, recovery en uitwijkmogelijkheden. In het geval van calamiteiten beschikken wij over een externe locatie, waar wij onze kernactiviteiten in hun geheel kunnen voortzetten. Het informatiebeveiligingsbeleid van onze bank is opgesteld aan de hand van het Cybersecurity Framework van National Institute of Standards and Technology (NIST) en is compliant met de internationaal erkende code voor informatiebeveiliging ISO-27002 van het Nederlands Normalisatie Instituut (NEN).

Wij beschikken over een volledig geïntegreerd managementinformatiesysteem (MIS). De datakwaliteit van het MIS monitoren we, valideren we en reconciliëren we met de financiële administratie. Om operationele risico's te minimaliseren, hebben we alle in- en externe rapportages volledig geautomatiseerd. Aanpassingen in het systeemlandschap en de informatievoorziening accordeert de Change Advisory Board en voeren we via een gecontroleerd changeproces uit.

Wij hebben de ondersteunende ICT-activiteiten in het kader van het betalingsverkeer van onze klanten uitbesteed aan een gespecialiseerde dienstverlener. Dit houdt in dat bepaalde specifieke activiteiten plaatsvinden buiten de onderneming. Daarom hebben we afspraken gemaakt met de dienstverlener over beheersmaatregelen.

Compliance

Wij hechten sterk aan onze reputatie van solide en integere bank. Compliance en integriteit zijn binnen onze bank dan ook belangrijke aandachtsgebieden. Tegenover onze klanten en investeerders willen wij er geen twijfel over laten bestaan dat zij met een gerust hart gebruik kunnen maken van onze diensten dan wel hun gelden veilig kunnen onderbrengen.

Commissarissen, directieleden en medewerkers hebben de bankierseed afgelegd (met daaraan verbonden gedragsregels en tuchtrecht) uit hoofde van de Regeling eed of belofte financiële sector respectievelijk de Code Banken. Wij hebben ook een **gedragscode** die deel uitmaakt van de arbeidsovereenkomst van medewerkers.

Wij hebben een tweedelijns compliancefunctie met twee kerntaken: bevorderen van en toezien op de naleving van wet- en (interne en externe) regelgeving

en bevorderen van de integriteit. De compliancefunctie rapporteert rechtstreeks aan de chief risk officer en heeft een escalatielijn naar de voorzitter van de raad van commissarissen.

Wet- en regelgeving nemen zowel qua hoeveelheid als complexiteit toe. Daarnaast neemt ook het aantal regels en eisen van de toezichthouders toe. Dit vergroot de druk op de beheersing van compliancerisico's. Wij hebben een regulatoryteam om ontwikkelingen in wet- en regelgeving te signaleren, kennis daarover te delen en gepaste maatregelen te nemen. De compliancefunctie heeft een coördinerende rol in dat team.

De afgelopen jaren hebben wij de compliancefunctie verder verstevigd en een aantal processen, waaronder customer due diligence en transactiemonitoring, geoptimaliseerd. Dit bevestigt het belang dat wij hechten aan de compliancewerkzaamheden.

Legal

Net als elke andere (bancaire) organisatie lopen wij mogelijk juridisch risico. Uitgangspunt van onze bank is zorg te dragen voor een goede en degelijke financiële dienstverlening. Door zoveel mogelijk gebruik te maken van standaardcontracten streven we ernaar de juridische risico's voor zowel onszelf als voor onze klanten te beperken. Om die risico's nog verder te verminderen is onze leningdocumentatie volledig herzien en hebben we algemene kredietvoorwaarden opgesteld. Voor juridische vraagstukken en beoordeling van documentatie bij transacties schakelen wij indien nodig externe adviseurs in.

STRATEGISCH RISICO

Wij definiëren strategisch risico als het risico dat de door ons geformuleerde strategische doelstellingen niet worden gehaald. Strategisch risico kan voortkomen uit ontoereikende doelstellingen, foutieve beslissingen, ondermaatse uitvoering van beslissingen, onvoldoende toewijzing van middelen of niet goed reageren op veranderingen in de omgeving. Onze risicobereidheid voor dit risico is laag.

De directie en de raad van commissarissen hebben een aantal strategische randvoorwaarden geformuleerd waarbinnen de bank moet opereren om van toegevoegde waarde te zijn voor haar klanten, aandeelhouders en overige stakeholders. Een belangrijk startpunt bij het beheersen van het strategisch risico is het behoud van ons hoogwaardige risicoprofiel. Om onze klanten optimaal te kunnen blijven bedienen, is het van belang dat onze credit ratings gelijk blijven aan die van de Nederlandse overheid. Onze ratings zijn voor een groot deel afhankelijk van het publiekesectorprofiel van onze aandeelhouders en klanten, in combinatie met onze sterke solvabiliteit. Externe factoren die hierop van invloed kunnen zijn houden we scherp in de gaten. Indien nodig brengt de directie in onze strategie aanpassingen aan. Als promotional bank voor de Nederlandse publieke sector is het van belang om proactief in te spelen op de veranderende behoeften van de publieke sector. Mocht het overheidsbeleid inzake de financiering van de Nederlandse publieke sector veranderen, dan heeft dat ook impact op ons. Wij voeren hierover continu een constructieve dialoog met onze stakeholders. Ten slotte is de snel veranderende wet- en regelgeving voor financiële instellingen een belangrijk aandachtsgebied. Onze directie is verantwoordelijk voor de beheersing van strategische risico's.

ESG-RISICO

ESG staat voor Environmental, Social en Governance. We definiëren ESG-risico, waaronder klimaatrisico, als het risico dat ESG-factoren de strategische doelen, de kapitaalpositie en/of de winst van onze bank negatief beïnvloeden. Het concept van dubbele materialiteit is onderdeel van deze definitie, wat inhoudt dat we niet alleen rekening houden met de impact van ESG-risico op de bank, maar nadrukkelijk ook kijken naar de impact die we zelf met onze kredietverlening hebben op mens en milieu, wat vervolgens weer een impact kan hebben op de bank. ESG-factoren manifesteren zich in financiële en niet-financiële risico's.

Governance

Wij beleggen alle taken voor ESG-risicomanagement ook binnen het Three Lines of Defence-model. De verantwoordelijkheid voor het stellen van kaders, beleid en monitoring van ESG-risicomanagement

valt expliciet binnen de tweede lijn. De eerste lijn is verantwoordelijk voor de analyse, customer due diligence en klantengagement, en monitoring van duurzaamheidsambities alsmede de reporting en disclosures. De derde lijn voert onafhankelijke controles en assessments uit. Besluitvorming omtrent ESG-risico's vindt plaats op directieniveau en in de bestaande committees, waaronder de Credit Committee, Asset & Liability Committee en Non-Financial Risk Committee.

De Sustainability Advisory Board houdt zich vooral bezig met strategisch advies over verschillende aan duurzaamheid gerelateerde onderwerpen. De bankbrede ESG Accelerator-werkgroep functioneert daarnaast als denktank en samenwerkingsorgaan, waarbij afdelingoverstijgende duurzaamheidsvraagstukken alsmede ESG-databehoeften worden afgestemd.

ESG-RISICOMANAGEMENTCYCLUS

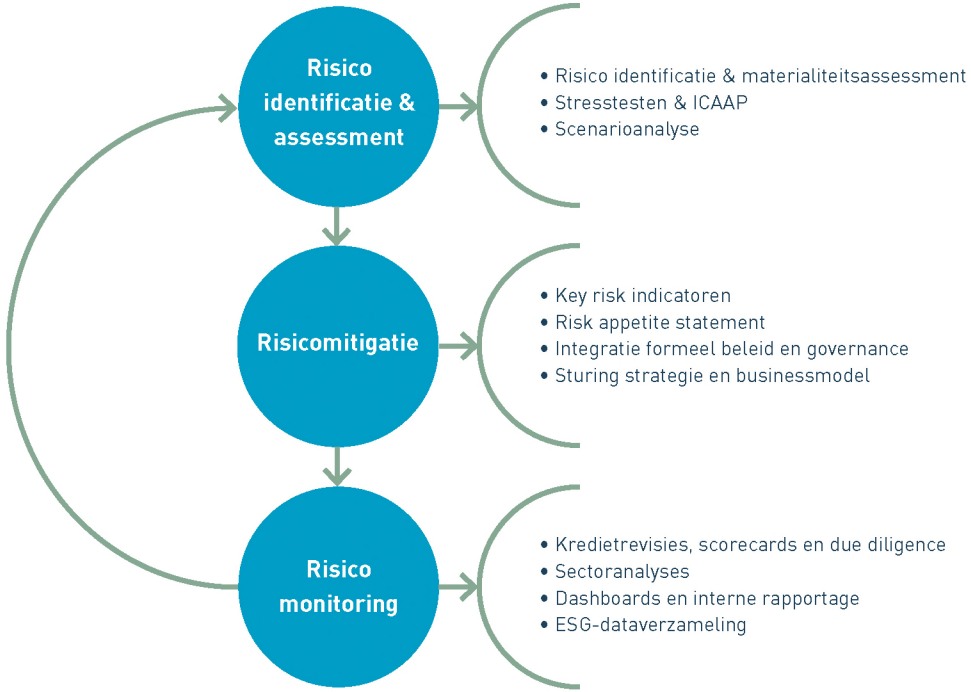

Strategie

Als dé duurzame waterbank zit duurzaamheid in het DNA van NWB Bank. De financiering aan belangrijke sectoren als de waterschappen en drinkwaterbedrijven betekent dat wij al sinds onze oprichting 70 jaar geleden bijdragen aan klimaatadaptatie en -mitigatie. In sociale zin draagt onze financiering aan woningcorporaties bij aan de beschikbaarheid van betaalbare woningen voor de Nederlandse samenleving. Naast de doelstellingen in het klimaatactieplan wordt de duurzame strategie van de bank regelmatig herijkt, wat in 2022 heeft geleid tot het formuleren van ons gewaagd doel: onze kredietportefeuille is energiepositief in 2035, op weg naar klimaatneutraal in 2050. De duurzaamheidsstrategie van de bank vertaalt zich rechtstreeks door in de ESG-risicostrategie, waarbij de bank kiest voor een macro-economische visie ofwel systeemvisie en bijvoorbeeld de financiering van de waterschappen als belangrijke mitigatie wordt gezien voor klimaatrisico's van de woningcorporaties. Concreet worden ESG-risico-overwegingen meegenomen in duurzaamheidsdoelstellingen middels de formulering van key risk indicators voor de belangrijkste sectoren. Engagement met de klant is essentieel in het kader van zowel de uitvoering van het klimaatactieplan als ESG-risicomitigatie.

Risicomanagement

De jaarlijkse ESG-risicomanagementcyclus begint met de ESG-risico-identificatie en het materialiteitsassessment (zie onderstaande figuur). Tijdens dit proces worden de materiële ESG-risico's voor onze bank geïdentificeerd. Input hiervoor wordt opgehaald uit wetenschappelijke bronnen, uit verzamelde ESG-data, bij klanten (externe stakeholders) en door het organiseren van workshops met interne experts. Materiële ESG-risicofactoren (drivers) worden geïdentificeerd voor de korte, middellange en lange termijn, waarbij vervolgens de impact op de traditionele risicocategorieën van de bank wordt beoordeeld middels de zogenoemde transmissiekanalen. Wij voorzien daarbij een materiële impact op strategisch risico, operationeel risico, kredietrisico en renterisico.

Materiële ESG risk drivers, die we identificeren op basis van het ESG-risico materialiteitsassessment (RMA), betreffen op de korte termijn (< 3 jaar) fysieke risico's waaronder overstromingsrisico, droogte, hittestress, extremere weersomstandigheden en de kwaliteit en beschikbaarheid van drinkwater. Qua transitierisico's op de korte termijn identificeren we verplichtingen omtrent energielabels van onroerend goed objecten, een toenemende energievraag, stikstofemissies, KRW-doelstellingen en het tekort aan (betaalbare) woningen. Op de middellange termijn (>3 - 10 jaar) zien we onder andere fysieke risico's zoals droogte, biodiversiteitsverlies en de kwaliteit en beschikbaarheid van drinkwater. Qua transitierisico's identificeert we onder andere energietekorten, netwerkbeschikbaarheid en kwaliteit van het oppervlaktewater. Voor de lange termijn (> 10 jaar) beschouwen we onder andere grondstoffenschaarste, droogte en hittestress, biodiversiteitsverlies, landgebruik en -beschikbaarheid, waterkwaliteit en -beschikbaarheid en extreme weersomstandigheden als fysieke risico's. Qua transitierisico's denken we onder andere aan de energietransitie, een toegankelijk en betaalbaar zorgsysteem, voldoende (betaalbare) woningen, personeelstekorten en verdergaande regelgeving omtrent ketenbeheer van economische activiteiten.

Materiële ESG-risico's zijn meegenomen in de dubbelematerialiteitsanalyse en worden verder beheerst via de risicomanagementcyclus. Een belangrijk onderdeel hiervan is het verzamelen van ESG-data, waarmee we ESG-risico's verder kunnen kwantificeren en monitoren. Verder assessment van materiële ESG-risico's vindt plaats via kwantitatieve stresstests (gericht op de korte termijn) en kwalitatieve scenarioanalyses (gericht op de middellange en lange termijn). De scenario's ontwikkelen wij op basis van wetenschappelijke rapporten van Network for Greening the Financial System (NGFS), het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) en het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI).

ESG-RISICO-IDENTIFICATIE & MATERIALITEITSASSESSMENT

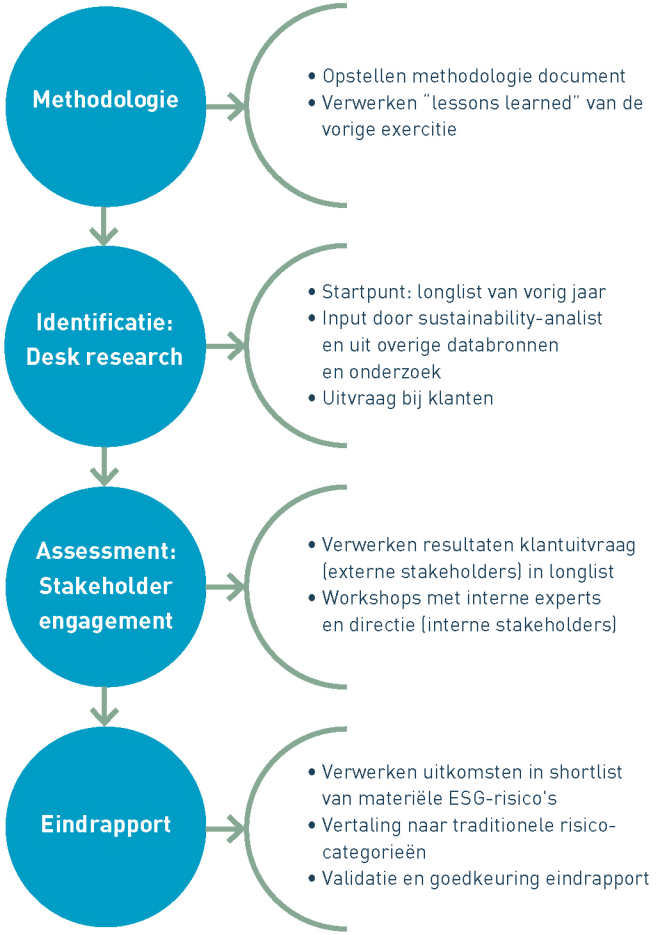

Om de genoemde risk drivers te kunnen monitoren, hebben we een aantal ESG Key Risk Indicators (KRI's) gedefinieerd die in diverse committees binnen de bank gerapporteerd en besproken worden. De KRI's zijn gevormd omtrent de totale CO_2-reductie van de portefeuille, energielabels binnen portefeuilles van woningcorporaties, natuur binnen gemeenten en verschillende doelstellingen van de waterschappen. De KRI's worden op jaarbasis geëvalueerd aan de hand van de RMA en waar nodig aangepast en/of uitgebreid. De KRI's stellen ons in staat om de performance van onze klanten te zien en indien nodig actie te ondernemen in de vorm van engagement. Op klantniveau hebben we ESG-risico's opgenomen in de scorecards voor de verschillende klantgroepen, waarbij een kredietrisicoscore voor een individuele klant wordt bepaald. Daarnaast worden mogelijke ESG-risico's toegelicht en beoordeeld in kredietanalyses en -revisies.

REPUTATIERISICO

Reputatierisico is het risico van schade aan de reputatie van onze bank als gevolg van een gebeurtenis. Reputatierisico kan het gevolg zijn van elke gebeurtenis, wat betekent dat dit type risico moet worden beheerd in de context van alle andere risico's. Reputatierisico kan ertoe leiden dat wij minder goed in staat zijn om onze (strategische) doelstellingen te behalen, omdat wij niet meer voldoen aan de verwachtingen van onze klanten, toezichthouders, ratingbureaus, investeerders of andere belanghebbenden. De directie is verantwoordelijk voor de beheersing van het reputatierisico. Ook voor dit risico is onze risicobereidheid laag.

RISICOMANAGEMENTRAAMWERK

De manier waarop we ons risicobeheer hebben georganiseerd, ook wel de risk governance genoemd, hebben we vastgelegd in onderstaand risicomanagementraamwerk. Dit raamwerk verenigt verschillende elementen die een rol spelen in het risicomanagement van onze bank.

Risk governance

Onze strategie stelt hoge eisen aan het risicomanagement en de interne beheersing. Voor onze risicobeheersing en de controle daarop hanteren we een organisatiebrede aanpak. De directie stelt de kaders voor het risicobeheer vast en binnen deze kaders nemen het Asset & Liability Committee, Credit Committee en Non-Financial Risk Committee beslissingen over de risico's van de bank. De raad van commissarissen, en in het bijzonder de risicocommissie van de raad, evalueert de beheersing van de risico's. Dit is een belangrijk onderdeel van zijn toezichthoudende taak.

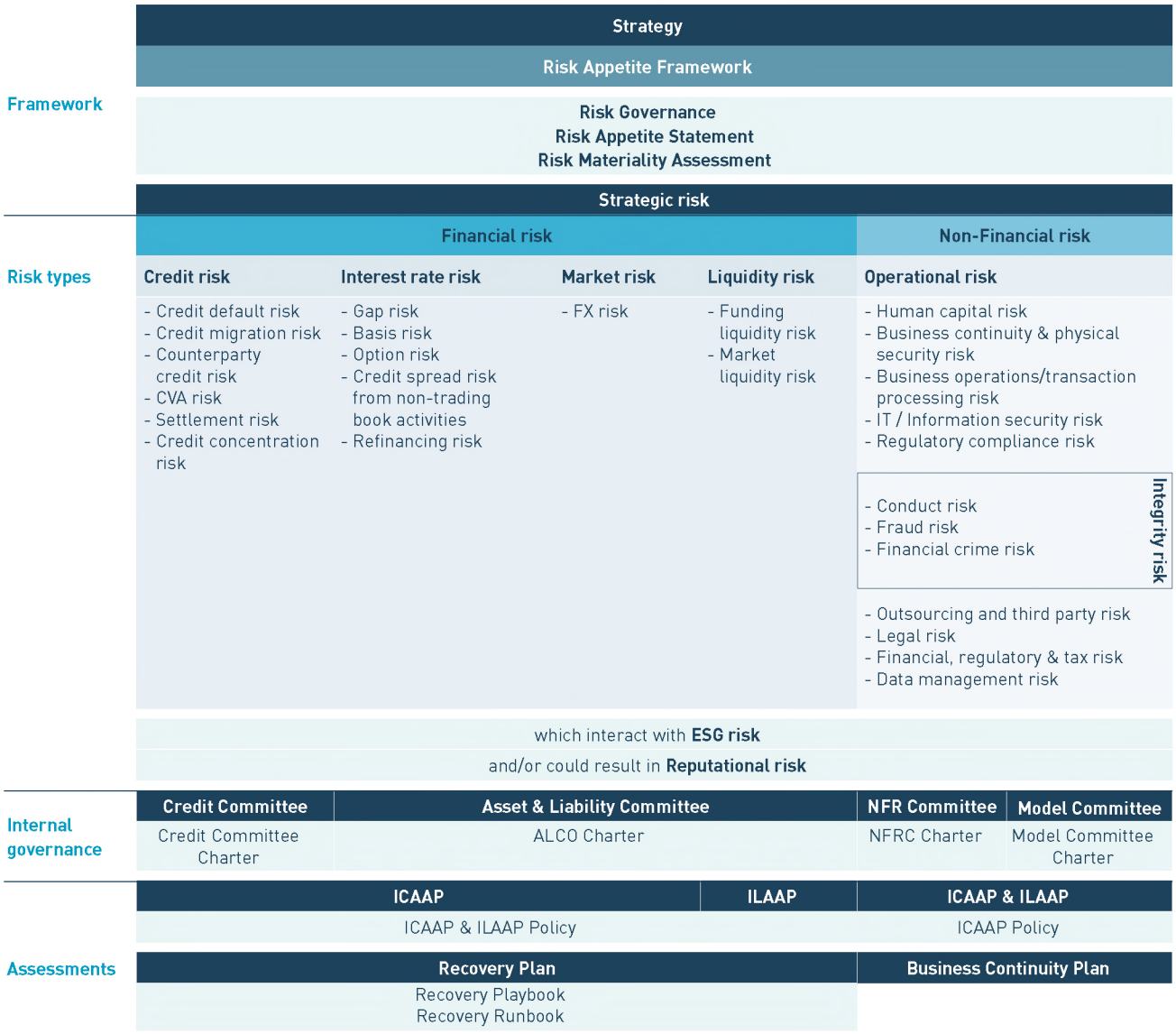

Risk assessments

Wij voeren twee typen risk assessments uit.

Internal Capital Adequacy Assessment Process

Voor het bepalen van de minimumkapitaaleisen is er het Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP). In dit proces beoordelen we op kwartaalbasis per risicosoort de kapitaaltoereikendheid van onze bank. Het vormt daarmee een belangrijke activiteit binnen het kapitaalmanagement. Onderdeel ervan is het uitvoeren van stresstests waarmee de robuustheid van onze kapitalisatie op de proef wordt gesteld.

Internal Liquidity Adequacy Assessment Process

In het Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (ILAAP) beoordelen we intern de toereikendheid van de liquiditeitspositie en het liquiditeitsrisicomanagement. Dit is bepalend voor onze interne liquiditeitseisen.

Recovery Plan

Met ingang van 2024 actualiseren we iedere twee jaar ons Recovery Plan en dienen we dit in bij de Europese Centrale Bank en De Nederlandsche Bank. In dit herstelplan staat welke maatregelen een bank kan nemen in een ernstige stresssituatie en op welke manier de bank daarna een herstel kan realiseren. Een belangrijk onderdeel van het herstelplan vormen de recovery triggers waarop we als bank actie ondernemen. Deze recovery triggers zijn in lijn met onze risk appetite.

VERKLARING VAN DE DIRECTIE

De directie is verantwoordelijk voor het inrichten en onderhouden van adequate interne risicobeheersings- en controlesystemen binnen NWB Bank. Een effectieve werking hiervan is een continu punt van aandacht voor de directie.

Het jaarverslag geeft in voldoende mate inzicht in de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen en eventuele tekortkomingen. Deze systemen bieden een redelijke mate van zekerheid dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat. Daarbij wordt opgemerkt dat aan elk risicobeheersings- en controlesysteem inherente beperkingen zijn verbonden waardoor niet alle onjuistheden kunnen worden voorkomen.

Er zijn geen materiële risico's en onzekerheden geïdentificeerd die relevant zijn ter zake van de verwachting van de continuïteit van de bank voor een periode van twaalf maanden na opstelling van het verslag. De directie is derhalve van mening dat het gerechtvaardigd is dat de jaarrekening is opgesteld op going-concernbasis.

De directie verklaart dat, voor zover haar bekend, de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst van de bank. Daarnaast verklaart de directie dat het jaarverslag een getrouw beeld geeft van de bank omtrent de toestand op de balansdatum, de gang van zaken gedurende het boekjaar en dat in het jaarverslag de wezenlijke risico's zijn beschreven waarmee de bank wordt geconfronteerd.

Den Haag, 21 maart 2024

Directie
Lidwin van Velden
Ard van Eijl
Frenk van der Vliet

JAARREKENING

4

INHOUD

WINST-EN-VERLIESREKENING 123

BALANS 124

OVERZICHT VAN HET TOTAALRESULTAAT 125

VERLOOPSTAAT VAN HET EIGEN VERMOGEN 126

KASSTROOMOVERZICHT 127

TOELICHTING OP DE JAARREKENING 129

- Bedrijfsinformatie 129
- Grondslagen bij de opstelling van de jaarrekening 129

TOELICHTING OP DE WINST-EN-VERLIESREKENING 138

1 Rente 138
2 Resultaat uit financiële transacties 138
3 Personeelskosten 139
4 Andere beheerkosten 141
5 Afschrijvingen 142
6 Bankenbelasting en resolutieheffing 142
7 Waardeverminderingen van vorderingen en voorzieningen voor onder de balans opgenomen verplichtingen 143
8 Belastingen 143

TOELICHTING OP DE BALANS 144

9 Kasmiddelen en tegoeden bij de Centrale Bank 144
10 Bankiers 144
11 Kredieten en vorderingen 144
12 Rentedragende waardepapieren 145
13 Immateriële activa 146
14 Materiële activa 147
15 Overige activa 147
16 Derivaten 148
17 Overlopende activa 148
18 Bankiers 148
19 Toevertrouwde middelen 149
20 Schuldbewijzen 149
21 Overige schulden 150
22 Derivaten 150
23 Vennootschapsbelasting 150
24 Overlopende passiva 151
25 Voorzieningen 151
26 Achtergestelde schulden 152
27 Gestort en opgevraagd kapitaal 153
28 Herwaarderingsreserves 153
29 Overige reserves 154
30 Onverdeelde winst verslagjaar 154
31 Onherroepelijke toezeggingen 155

OVERIGE TOELICHTINGEN OP DE JAARREKENING 156

32 Expected credit loss (ECL) 156
33 Reële waarde van financiële instrumenten 165
34 Informatie over verbonden partijen 167
35 Risicomanagement 167
36 Gebeurtenissen na balansdatum 179
37 Voorgestelde winstverdeling 179
38 Directie en raad van commissarissen 180

WINST-EN-VERLIESREKENING

voor het jaar eindigend op 31 december 2023

(in miljoenen euro's)	Toelichting	**2023**	2022
Rente en soortgelijke baten		7.071	2.799
Rente en soortgelijke lasten		6.810	2.497
Rente	1	**261**	**302**
Resultaat uit financiële transacties	2	-16	-30
Overige bedrijfsopbrengsten		-	-
Som der bedrijfsopbrengsten		**245**	**272**
Personeelskosten	3	23	17
Andere beheerkosten	4	26	24
Personeels- en andere beheerkosten		**49**	**41**
Afschrijvingen en waardeveranderingen op immateriële en materiële vaste activa	5	4	4
Bankenbelasting en resolutieheffing	6	18	28
Waardeverminderingen van vorderingen en voorzieningen voor onder de balans opgenomen verplichtingen	7	-	-
Som der bedrijfslasten		**71**	**73**
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen		**174**	**199**
Belastingen resultaat gewone bedrijfsuitoefening	8	48	56
Resultaat na belastingen		**126**	**143**

BALANS

per 31 december 2023 vóór winstbestemming

(in miljoenen euro's)	Toelichting	**2023**	2022
Activa			
Kasmiddelen en tegoeden bij de Centrale Bank	9	7.476	8.617
Bankiers	10	3.687	3.606
Kredieten en vorderingen	11	55.264	51.437
Rentedragende waardepapieren	12	5.032	4.312
Immateriële activa	13	10	8
Materiële activa	14	5	6
Overige activa	15	57	42
Derivaten	16	4.363	5.245
Overlopende activa	17	15	12
Totaal activa		**75.909**	**73.285**

(in miljoenen euro's)	Toelichting	**2023**	2022
Passiva			
Bankiers	18	1.789	1.651
Toevertrouwde middelen	19	7.080	6.838
Schuldbewijzen	20	60.556	57.991
Overige schulden	21	34	48
Derivaten	22	4.035	4.410
Vennootschapsbelasting	23	7	7
Overlopende passiva	24	10	6
Voorzieningen	25	12	13
		73.523	**70.964**
Achtergestelde schulden	26	**326**	**326**
Gestort en opgevraagd kapitaal	27	7	7
Herwaarderingsreserve	28	-	-
Overige reserves	29	1.927	1.845
Onverdeelde winst verslagjaar	30	126	143
Eigen vermogen		**2.060**	**1.995**
Totaal passiva		**75.909**	**73.285**
Onherroepelijke toezeggingen	31	4.726	4.819

OVERZICHT VAN HET TOTAALRESULTAAT

voor het jaar eindigend op 31 december 2023

(in miljoenen euro's)	Toelichting	**2023**	2022
Veranderingen in de herwaarderingsreserve	**28**	-	-
Veranderingen in de overige reserves (Actuariële winsten en verliezen voor belastingen)	**29**	-1	-
Vennootschapsbelasting op baten en lasten die rechtstreeks in het eigen vermogen zijn verwerkt		-	-
Baten en lasten rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen		**-1**	**-**
Resultaat na belastingen		126	143
Totaalresultaat		**125**	**143**

VERLOOPSTAAT VAN HET EIGEN VERMOGEN

voor het jaar eindigend op 31 december 2023

(in miljoenen euro's)	Gestort kapitaal	Herwaarderings-reserve	Overige reserve	Onverdeelde winst verslagjaar	**Totaal**
Stand per 1 januari 2022	**7**	**-**	**1.774**	**121**	**1.902**
Winstbestemming voorgaand boekjaar			121	-121	-
Dividend			-50		-50
Rechtstreekse waardemutatie in eigen vermogen		-	-		-
Resultaat boekjaar				143	143
Stand per 31 december 2022	**7**	**-**	**1.845**	**143**	**1.995**
Stand per 1 januari 2023	**7**	**-**	**1.845**	**143**	**1.995**
Winstbestemming voorgaand boekjaar			143	-143	-
Dividend			-60		-60
Rechtstreekse waardemutatie in eigen vermogen		-	-1		-1
Resultaat boekjaar				126	126
Stand per 31 december 2023	**7**	**-**	**1.927**	**126**	**2.060**

KASSTROOMOVERZICHT

voor het jaar eindigend op 31 december 2023

(in miljoenen euro's)	Toelichting	**2023**	2022
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen		174	199
Aanpassingen voor:			
Afschrijvingen en waardeveranderingen immateriële en materiële activa		4	4
Ongerealiseerde waardemutatie activa en passiva tegen reële waarde hedge accounting		-28	-75
Mutatie Kredieten en vorderingen bankiers niet terstond opeisbaar	10, 18	103	3.030
Mutatie Kredieten en vorderingen publieke sector	11	-1.839	363
Mutatie Toevertrouwde middelen	19	348	-1.546
Mutatie Overige activa en passiva		-354	4.144
Nettokasstroom uit operationele/bancaire activiteiten		**-1.592**	**6.119**
Uitgaven uit hoofde van investeringen in rentedragende waardepapieren	12	-1.458	-1.685
Ontvangsten uit hoofde van verkopen en aflossingen van rentedragende waardepapieren	12	1.018	1.557
		-440	**-128**
Uitgaven uit hoofde van investeringen in materiële activa	14	-1	-3
Ontvangsten uit hoofde van desinvesteringen van materiële vaste activa	14	-	-
		-1	**-3**
Uitgaven uit hoofde van investeringen in immateriële activa	13	-5	-4
Nettokasstroom uit investeringsactiviteiten		**-446**	**-135**

(in miljoenen euro's)	Toelichting	**2023**	2022
Ontvangsten uit hoofde van uitgifte langlopende schuldbewijzen	20	8.679	10.922
Uitgaven uit hoofde van aflossing langlopende schuldbewijzen	20	-8.301	-9.453
Ontvangsten uit hoofde van uitgifte kortlopende schuldbewijzen	20	141.955	258.760
Uitgaven uit hoofde van aflossing kortlopende schuldbewijzen	20	-141.549	-257.228
Ontvangsten uit hoofde van opname langlopende leningen Toevertrouwde middelen	19	233	200
Uitgaven uit hoofde van aflossing langlopende leningen Toevertrouwde middelen	19	-21	-103
Ontvangsten uit hoofde van opname langlopende leningen Bankiers	18	-	-
Uitgaven uit hoofde van aflossing langlopende leningen Bankiers	18	-41	-11.041
		955	**-7.943**
Uitgaven uit hoofde van betaald dividend	29	-60	-50
Nettokasstroom uit financieringsactiviteiten		**895**	**-7.993**
Nettokasstroom		**-1.143**	**-2.009**

(in miljoenen euro's)	**2023**	2022
Liquiditeiten per 1 januari	8.619	10.628
Kasstroom	-1.143	-2.009
Liquiditeiten per 31 december	**7.476**	**8.619**

De liquiditeiten omvatten de tegoeden bij de Centrale Bank en de rekening-courantvorderingen bij kredietinstellingen. In 2023 is voor een bedrag van € 7.033 miljoen aan rentebetalingen verricht (2022: € 2.380 miljoen) en een bedrag van € 7.252 miljoen aan rente-inkomsten ontvangen (2022: € 2.533 miljoen). Deze bedragen zijn in het kasstroomoverzicht verantwoord onder de operationele/bancaire activiteiten. In 2023 is per saldo € 49,8 miljoen aan vennootschapsbelasting betaald (2022: € 82,5 miljoen) en € 13,1 miljoen aan bankenbelasting (2022: € 18,6 miljoen).

ALGEMENE TOELICHTING OP DE JAARREKENING

BEDRIJFSINFORMATIE

De jaarrekening van de Nederlandse Waterschapsbank N.V. (hierna: NWB Bank, KVK-nummer 27049562) over 2023 is opgesteld door de directie, goedgekeurd door de raad van commissarissen op 21 maart 2024 en wordt ter vaststelling voorgelegd aan de algemene vergadering van aandeelhouders op 4 april 2024.

NWB Bank is een naamloze vennootschap gevestigd aan het Rooseveltplantsoen 3, 2517 KR in Den Haag, waarvan de aandelen in handen zijn van overheden. De bank is een essentiële speler in de financiering van de publieke sector en financieringspartner voor de verduurzaming van Nederland. Zij financiert waterschappen, gemeenten en provincies, alsmede aan de overheid gelieerde instellingen, zoals woningcorporaties, ziekenhuizen, onderwijsinstellingen, drinkwaterbedrijven, publiek-private samenwerkingsprojecten (PPS) en duurzame-energieprojecten.

GRONDSLAGEN BIJ DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

OVEREENSTEMMINGSVERKLARING

De jaarrekening van NWB Bank is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en de in Nederland aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving (NL GAAP). NWB Bank heeft geen deelnemingen en stelt een enkelvoudige jaarrekening op.

SAMENVATTING VAN BELANGRIJKE VERSLAGGEVINGSGRONDSLAGEN

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kostprijs met uitzondering van bepaalde rentedragende waardepapieren en derivaten. De bepaalde rentedragende waardepapieren en derivaten zijn gewaardeerd tegen reële waarde. De kosten en opbrengsten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. De bedragen in deze jaarrekening zijn in miljoenen euro's en alle bedragen in de toelichting zijn afgerond naar duizendtallen (€ 000), tenzij anders is vermeld.

De benamingen zoals genoemd in het Besluit Modellen Jaarrekening zijn voor een aantal posten vervangen door benamingen die volgens NWB Bank de inhoud beter aanduiden.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Verwerking

Een actief wordt in de balans verwerkt als het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen daarvan naar de onderneming toevloeien en de waarde van het actief op een betrouwbare manier kan worden vastgesteld. Vreemd vermogen wordt in de balans verwerkt als het waarschijnlijk is dat de afwikkeling van een bestaande verplichting gepaard gaat met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling plaatsvindt op een betrouwbare manier kan worden vastgesteld.

Financiële activa en passiva (met behoud van de hoofdsom van leningen) worden opgenomen op transactiedatum. Dit houdt in dat een financieel actief of financieel passief in de balans wordt opgenomen vanaf het tijdstip dat de vennootschap respectievelijk recht heeft op de voordelen dan wel gebonden is aan de verplichtingen voortkomend uit de contractuele bepalingen van het financieel instrument. De hoofdsom van de leningen wordt opgenomen op de afwikkelingsdatum.

Baten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt als een vermeerdering van het economisch potentieel, dat verband houdt met een vermeerdering van een actief of vermindering van vreemd vermogen, heeft plaatsgevonden en waarvan de omvang op een betrouwbare manier kan worden vastgesteld. Lasten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt als een vermindering van het economisch potentieel, dat verband houdt met een vermindering van een actief of vermeerdering van vreemd vermogen, heeft plaatsgevonden en waarvan de omvang op een betrouwbare manier kan worden vastgesteld.

Niet langer opnemen in de balans van financiële activa en passiva

Een op de balans opgenomen actief of post van het vreemd vermogen blijft op de balans als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot dit actief of deze post van het vreemd vermogen. Dergelijke transacties moeten evenmin aanleiding geven tot het verantwoorden van resultaten.

Een financieel actief of een post van het vreemd vermogen (of, als het van toepassing is, een deel van een financieel actief of een deel van de groep van soortgelijke financiële activa of passiva) wordt niet langer in de balans opgenomen als de transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de post van het vreemd vermogen aan een derde zijn overgedragen.

Waardering

De financiële activa en passiva worden bij eerste opname in de balans gewaardeerd tegen reële waarde vermeerderd respectievelijk verminderd met de transactiekosten die direct toe te wijzen zijn aan de verwerving of uitgifte van het financieel actief of het financieel passief, met uitzondering van de transacties met waardering tegen reële waarde en verwerking van de resultaten via de winst-en-verliesrekening. De aan deze balansposten direct toerekenbare transactiekosten worden direct verantwoord in de winst-en-verliesrekening.

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld, tussen ter zake goed geïnformeerde en tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk van elkaar zijn. Voor zover voor posten een relevante middenkoers beschikbaar is, wordt deze als de beste indicatie voor de reële waarde gehanteerd. Van het merendeel van de financiële instrumenten van NWB Bank kan de reële waarde niet op basis van een relevante middenkoers vastgesteld worden, omdat een beursnotering en/of een actieve markt ontbreekt. NWB Bank berekent de reële waarde van deze overige financiële instrumenten met modellen.

De modellen maken gebruik van diverse veronderstellingen met betrekking tot de disconteringsvoet en het tijdstip en de omvang van de verwachte toekomstige kasstromen. Bij de berekening van de reële waarde van opties is gebruikgemaakt van optiewaarderingsmodellen.

Bij het ontstaan van financiële activa worden deze geclassificeerd als Kredieten en vorderingen, Bankiers, Rentedragende waardepapieren dan wel Derivaten. Kredieten en vorderingen, Tot het einde van de looptijd aangehouden rentedragende waardepapieren, Overige rentedragende waardepapieren zonder beursnotering evenals Bankiers worden vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Overige

rentedragende waardepapieren met beursnotering en Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Bij het ontstaan van financiële passiva worden deze geclassificeerd als Bankiers, Derivaten, Toevertrouwde middelen en Uitgegeven schuldbewijzen. Bankiers, Toevertrouwde middelen evenals Uitgegeven schuldbewijzen worden vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs en Derivaten worden vervolgens gewaardeerd tegen reële waarde.

Voorziening voor oninbaarheid van vorderingen

NWB Bank maakt gebruik van de mogelijkheid om de expected loss impairment methodology van IFRS 9 toe te passen. Dit impairmentmodel is van toepassing op alle exposures uit hoofde van financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs, tegen reële waarde gewaardeerde rentedragende waardepapieren met waardewijzigingen direct in het eigen vermogen en onherroepelijke toezeggingen en contracten betreffende financiële garanties.

De genoemde exposures worden onder IFRS 9 ingedeeld in drie groepen gebaseerd op de verschillende stadia ('Stages') van kredietrisico.

In Stage 1 zitten exposures waarvan het kredietrisico niet significant is gewijzigd ten opzichte van het moment waarop de exposure is ontstaan. Voor deze groep wordt een 12-maands expected credit loss berekend, zijnde het verwachte kredietverlies op basis van de kans dat de exposure binnen 12 maanden na de rapportagedatum in default geraakt.

Stage 2 omvat exposures waarvan het kredietrisico significant is toegenomen ten opzichte van het moment waarop de exposure is ontstaan, maar die nog niet in default zijn geraakt. Voor deze exposures wordt een lifetime expected credit loss berekend, rekening houdend met eventuele garanties en ontvangen zekerheden. Dit betreft de verwachte tekorten op de contractuele kasstromen gedurende de resterende looptijd van de exposure, contant gemaakt tegen het effectieve rentepercentage.

Onder Stage 3 vallen exposures die credit impaired zijn. Voor deze exposures wordt een liftetime expected credit loss bepaald, rekening houdend met eventuele garanties en ontvangen zekerheden.

Voor exposures begrepen in de post Rentedragende waardepapieren past de bank de low credit risk exemption conform IFRS 9 toe op instrumenten die in de categorie 'investment grade' vallen.

Hedge accounting

De bank dekt aan financiële activa of passiva verbonden rente- en valutarisico's grotendeels af met behulp van financiële instrumenten. In marktwaardetermen vindt een compensatie plaats van waardeveranderingen als gevolg van rente- en valutamutaties. Hedge accounting maakt het mogelijk de resultaatverantwoording van een afdekkingsinstrument en de bijbehorende afgedekte positie gelijktijdig te laten plaatsvinden, voor zover deze indekking effectief is. Hedge accounting is alleen toegestaan als er afdoende documentatie is opgesteld en de vereiste effectiviteit van de afdekking is aangetoond. NWB Bank gebruikt derivaten als afdekkingsinstrument en deze worden tegen reële waarde op de balans opgenomen. Zowel de waardemutaties van het afgedekte instrument die zijn toe te rekenen aan het afgedekte risico, als de waardemutaties van derivaten die deel uitmaken van een reële waardehedge worden in de winst-en-verliesrekening verantwoord als Resultaat uit financiële transacties.

NWB Bank past twee vormen van reële-waarde-hedge accounting toe: micro- en macrohedging. Microhedging heeft betrekking op individuele transacties die voor wat betreft rente- en valutarisico in een economische hedgerelatie zijn betrokken. Er is in geval van microhedging een een-op-eenrelatie tussen de afgedekte positie en het afdekkinginstrument. Macrohedging heeft betrekking op een groep transacties die voor het renterisico door meerdere derivaten wordt afgedekt. Daarbij is niet altijd een relatie tussen afgedekte posities en afdekkingsinstrumenten op individueel niveau, maar wordt op portefeuilleniveau aangetoond dat de betrokken derivaten de reële waardemutaties als gevolg van rentebewegingen van de betrokken activa compenseren.

Vreemde valuta

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden gewaardeerd in euro's tegen de middenkoersen op balansdatum (gepubliceerd door de ECB). Het hanteren van middenkoersen houdt verband met het beleid van NWB Bank, waarbij alle valutaposities een-op-een worden afgedekt en waardoor de dagelijkse geldstromen in vreemde valuta per saldo nihil zijn.

Het saldo van baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta wordt gewaardeerd tegen de koers op transactiedatum. Alle valutakoersverschillen van monetaire activa en passiva worden in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

Valutaswaps worden gebruikt als afdekkingsinstrument voor valutarisico's inzake opgenomen en uitgezette gelden. Deze valutaswaps worden gewaardeerd tegen de reële waarde van het instrument per balansdatum. De waardemutaties worden verantwoord onder Resultaat uit financiële transacties.

Kasmiddelen en tegoeden bij de Centrale Bank

Kasmiddelen en tegoeden bij de Centrale Bank worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode verminderd met een eventuele voorziening voor oninbaarheid.

Kredieten en vorderingen en Bankiers

Kredieten en vorderingen en Bankiers worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode verminderd met een eventuele voorziening voor oninbaarheid van vorderingen.

Rentedragende waardepapieren

Rentedragende waardepapieren zijn primair bedoeld om voor onbepaalde tijd te worden aangehouden en kunnen worden verkocht om te voorzien in liquiditeitsbehoeften of als reactie op wijzigingen in het risicoprofiel van de emittent. De rentedragende waardepapieren worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Voor wat betreft de vervolgwaardering van de rentedragende waardepapieren zijn de volgende twee subcategorieën te onderscheiden.

Tot het einde van de looptijd aangehouden

Gekochte rentedragende waardepapieren met vaste of bepaalbare betalingen waarvan NWB Bank het stellige voornemen heeft, en zowel contractueel als economisch in staat is, deze aan te houden tot het einde van de looptijd, worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode verminderd met een eventuele voorziening voor oninbaarheid.

Overige rentedragende waardepapieren

Overige rentedragende waardepapieren zonder beursnotering worden gewaardeerd conform de Tot het einde van de looptijd aangehouden waardepapieren.

Overige rentedragende waardepapieren met beursnotering worden gewaardeerd tegen reële waarde. Voor zover een waardeverandering van een individueel rentedragend waardepapier positief is, wordt deze tot het moment van realisatie direct in het eigen vermogen verwerkt. Op het moment dat het desbetreffende rentedragende waardepapier niet langer in de balans wordt verwerkt, wordt het cumulatieve ongerealiseerde resultaat van een individueel actief dat in het eigen vermogen was opgenomen verwerkt in de winst-en-verliesrekening. Een eventuele cumulatieve waardevermindering tot onder de kostprijs wordt onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening verantwoord. Als vervolgens een ongerealiseerde waardevermeerdering op het betreffende rentedragende waardepapier plaatsvindt, wordt deze in de winst-en-verliesrekening verantwoord voor zover deze lager is dan de geamortiseerde kostprijs. Eventuele waardevermeerdering boven de geamortiseerde kostprijs wordt in het eigen vermogen verwerkt.

Als de rentedragende waardepapieren zijn betrokken in een reële-waarde-hedgerelatie, dan wordt het effectieve deel van de afdekking verwerkt in het resultaat in plaats van in het eigen vermogen.

Immateriële activa

Onder deze post zijn de kosten en uitgaven die betrekking hebben op computersoftware verantwoord. Na de eerste opname wordt het immaterieel actief gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met de geaccumuleerde afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. De verwachte gebruiksduur is vijf jaar en de gehanteerde afschrijvingsmethode is lineair over genoemde gebruiksduur. Als hiertoe aanleiding bestaat, wordt de afschrijvingsperiode en afschrijvingsmethode herzien.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa bestaan uit onroerende zaken en bedrijfsmiddelen. De onroerende zaken en bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met lineaire afschrijving. De afschrijvingen hierop worden ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht over een periode die overeenkomt met de verwachte economische gebruiksduur.

De afschrijvingen bedragen jaarlijks:	
Gebouw	2,5%
Installaties	10%
Inrichting, inventaris, etc.:	
• meubilair en dergelijke	10%
• kantoormachines	20%
Informatieverwerkende apparatuur	20%
Personenauto's	20%

Op de waarde van de grond wordt niet afgeschreven.

De restwaarde van het actief, de gebruiksduur en de waarderingsmethodes worden jaarlijks beoordeeld en indien noodzakelijk aangepast.

Derivaten

Een derivaat (afgeleid financieel instrument) is een financieel instrument dat de drie volgende kenmerken bezit:

- De waarde verandert als gevolg van veranderingen van marktfactoren zoals een bepaalde rentevoet, prijs van een financieel instrument, valutakoers, kredietwaardigheid of andere variabele (de onderliggende waarde).
- Er is geen of een geringe netto-aanvangsinvestering nodig in verhouding tot andere soorten contracten die op vergelijkbare manier reageren op veranderingen in genoemde marktfactoren.
- Het wordt op een tijdstip in de toekomst afgewikkeld.

Derivaten worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde op het moment van het aangaan van het contract. Eventuele verschillen tussen de reële waarde en de door de bank gehanteerde waarderingsmodellen worden geamortiseerd over de looptijd van het financieel instrument. Ook na eerste verwerking wordt het derivaat gewaardeerd tegen reële waarde inclusief opgelopen rente. Derivaten met een positieve marktwaarde worden als activa gepresenteerd, derivaten met een negatieve marktwaarde als passiva. Veranderingen in de reële waarde van deze derivaten worden in de winst-en-verliesrekening verantwoord onder de post Resultaat financiële transacties. Er worden algemeen aanvaarde waarderingsmodellen toegepast, waarbij gebruik wordt gemaakt van de meest geëigende waarderingscurven, waaronder de €STR-curve. Daarnaast is een credit valuation adjustment en een debt valuation adjustment in de waardering opgenomen.

In contracten besloten derivaten worden als een apart derivaat gewaardeerd als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- Er bestaat geen nauw verband tussen de economische kenmerken en risico's van het in een contract besloten derivaat en die van het basiscontract.
- Het basiscontract wordt niet tegen reële waarde – met waardemutaties via het resultaat – gewaardeerd.
- Een afzonderlijk instrument met dezelfde voorwaarden zou voldoen aan de definitie van een derivaat.

Derivaten die voldoen aan deze voorwaarden worden gepresenteerd in de balans bij het basiscontract waartoe deze behoren en gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij waardemutaties worden verwerkt in het resultaat. Contracten worden alleen op het moment van aangaan van de transactie beoordeeld, tenzij een wijziging in de contractvoorwaarden heeft plaatsgevonden die de verwachte kasstromen aanzienlijk beïnvloedt.

Bankiers, Toevertrouwde middelen, Schuldbewijzen en Achtergestelde schulden

De in de passiefposten Bankiers, Toevertrouwde middelen, Schuldbewijzen en Achtergestelde schulden opgenomen leningen worden bij de eerste opname gewaardeerd tegen de reële waarde van de ontvangen tegenprestatie minus de direct toerekenbare transactiekosten. Na deze eerste opname worden de rentedragende leningen vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. Winsten en verliezen worden opgenomen in het renteresultaat zodra de schulden niet langer op de balans worden opgenomen.

Personeels- en pensioenverplichtingen

Conform Richtlijn 271 Personeelsbeloningen past NWB Bank voor pensioenen integraal de onder IFRS-EU van toepassing zijnde standaard (IAS 19) inzake pensioenen en andere post retirement benefits toe. Voor de actieve medewerkers geldt vanaf 1 januari 2020 een defined contribution plan. De pensioenregeling voor niet-actieven betreft een defined benefit plan en wordt gefinancierd door premies aan een verzekeringsmaatschappij op basis van periodieke actuariële berekeningen.

Een defined contribution plan is een regeling waarbij de pensioenbijdrage voor de medewerker is vastgelegd (en niet de uitkering). De verantwoorde verplichting voor defined benefit plans is het saldo van de contante waarde van de pensioenverplichtingen op balansdatum, verminderd met de reële waarde van de daarmee verbonden beleggingen. De pensioenverplichtingen worden jaarlijks berekend door een externe actuaris op basis van de projected unit credit method.

Saldering van financiële activa en financiële passiva

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd en tegen het nettobedrag in de balans opgenomen als er een juridisch afdwingbaar recht is om de verantwoorde bedragen te salderen en als het voornemen bestaat om de verwachte toekomstige kasstromen op nettobasis te verrekenen, of simultaan het actief te realiseren en de verplichting af te wikkelen.

Opbrengstverantwoording

Opbrengsten worden verantwoord wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen ten goede komen aan NWB Bank en de opbrengsten betrouwbaar kunnen worden bepaald.

Rente

Rentebaten en -lasten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen volgens de effectieve-rentemethode. De toepassing van deze methode omvat de amortisatie van een eventueel disagio of agio of andere verschillen (met inbegrip van transactiekosten en daarop betrekking hebbende provisies) tussen de eerste boekwaarde van een rentedragend instrument en het bedrag per vervaldatum, berekend op basis van de effectieve rentevoet.

Winstbelastingen

Winstbelastingen worden gelijktijdig met de winst als last verantwoord. Uitgestelde belastingvorderingen en uitgestelde belastingverplichtingen worden tegen het nominale bedrag gewaardeerd.

Verschuldigde en verrekenbare belastingen

Verschuldigde en verrekenbare belastingvorderingen en -verplichtingen voor lopende en voorgaande jaren worden gewaardeerd op het bedrag dat naar verwachting wordt teruggevorderd van of betaald wordt aan de Belastingdienst. Het belastingbedrag wordt berekend op basis van de geldende belastingtarieven en belastingwetgeving.

Uitgestelde belastingen

Uitgestelde belastingvorderingen worden opgenomen voor alle verrekenbare tijdelijke verschillen, onbenutte fiscale faciliteiten en niet-verrekende fiscale verliezen indien het waarschijnlijk is dat er fiscale winst beschikbaar is waarmee de verrekenbare tijdelijke verschillen kunnen worden verrekend en de verrekenbare tijdelijke verschillen, onbenutte fiscale faciliteiten en onbenutte fiscale verliezen kunnen worden aangewend.

De boekwaarde van de uitgestelde belastingvorderingen wordt per balansdatum beoordeeld en verlaagd als het niet waarschijnlijk is dat voldoende fiscale winst

beschikbaar is waarmee het tijdelijke verschil geheel of gedeeltelijk kan worden verrekend. Niet opgenomen uitgestelde belastingvorderingen worden per balansdatum herbeoordeeld en opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat in de toekomst fiscale winst aanwezig is waarmee deze uitgestelde vordering kan worden verrekend.

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd op de belastingtarieven die naar verwachting van toepassing zijn op de periode waarin de vordering wordt gerealiseerd of de verplichting wordt afgewikkeld, op basis van de geldende belastingtarieven en belastingwetgeving.

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd als er een recht bestaat om deze te salderen.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit operationele/bancaire activiteiten, investerings- en financieringsactiviteiten.

Onder liquiditeiten worden die activa opgenomen die zonder beperkingen kunnen worden omgezet in liquiditeiten, waaronder de aanwezige kasmiddelen evenals de per saldo direct opeisbare tegoeden bij (centrale) banken.

De mutaties in de Kredieten en de Toevertrouwde middelen en die uit hoofde van Bankiers zijn, gelet op de aard van de activiteiten, opgenomen onder de kasstroom uit operationele/bancaire activiteiten.

Investeringsactiviteiten omvatten de aan- en verkopen en aflossingen inzake tot einde looptijd gehouden rentedragende waardepapieren evenals de aan- en verkopen van onroerende zaken en bedrijfsmiddelen. De opname en aflossing van zowel lang vreemd vermogen (looptijd >1 jaar) als kortlopende schuldbewijzen (looptijd < 1 jaar) worden als financieringsactiviteiten aangemerkt.

Gesegmenteerde informatie

De inrichting van de bank is niet afgestemd op werkzaamheden in verschillende bedrijfstakken en bij de analyse en besluitvorming ter zake van rendement en inzet van middelen maakt NWB Bank geen onderscheid naar segmenten. In deze jaarrekening is dan ook geen gesegmenteerde informatie opgenomen.

Belangrijke inschattingen en schattingsonzekerheden

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de directie zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, alsmede van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden, marktinformatie en andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over het merendeel van de boekwaarde van activa en passiva van NWB Bank die niet op een eenvoudige manier uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen daardoor afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden periodiek beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden verantwoord in de periode waarin de schattingen worden herzien, als de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft. Heeft de herziening ook gevolgen voor toekomstige perioden, dan wordt de herziening verantwoord in zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

De door de directie gevormde oordelen die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor de jaarrekening en schattingen die een aanmerkelijk risico in zich bergen van een materiële aanpassing in een volgend jaar, hebben met name betrekking op de waardering van financiële activa en financiële passiva op reële waarde, in het bijzonder op de waardering van de derivaten. Daarnaast ziet ze toe op bijzondere waardeverminderingen met toepassing van de expected loss impairment methodology van IFRS 9.

TOELICHTING OP DE WINST-EN-VERLIESREKENING

1 RENTE

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Rentebaten Kasmiddelen en tegoeden bij de Centrale Bank, Bankiers en Kredieten en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs	2.620.551	1.300.571
Rentebaten Rentedragende waardepapieren	67.880	26.392
Derivaten	4.379.348	1.396.214
Provisies	2.936	3.607
Negatieve rentelasten	-	72.325
Rentebaten	**7.070.715**	**2.799.109**
Rentelasten Bankiers, Toevertrouwde middelen, Hybride kapitaal en Schuldbewijzen tegen geamortiseerde kostprijs	2.010.031	1.096.006
Derivaten	4.792.324	1.375.739
Negatieve rentebaten	6.403	26.487
Rentelasten	**6.808.758**	**2.498.232**
Rente	**261.957**	**300.877**

De post Rentebaten omvat rentebaten uit Kredieten en vorderingen, Rentedragende waardepapieren, Kasmiddelen en tegoeden bij de Centrale Bank evenals ontvangen provisies die het karakter van rente hebben, ontvangen vergoedingen voor vervroegde aflossing van financiële instrumenten waarop geen hedge accounting wordt toegepast, agio's en disagio's. Agio's en disagio's op Kredieten en vorderingen die niet gewaardeerd worden op reële waarde, zijn samen met de respectievelijke rentebaten verantwoord overeenkomstig de effectieve rentemethode.

De post Rentelasten omvat rentelasten uit al dan niet in schuldbewijzen belichaamde schulden en derivaten, evenals betaalde provisies die het karakter van rente hebben, betaalde vergoedingen voor vervroegde aflossing, agio's en disagio's. Agio's en disagio's op al dan niet in schuldbewijzen belichaamde schulden die niet gewaardeerd worden op reële waarde, zijn samen met de respectievelijke rentelasten verantwoord overeenkomstig de effectieve rentemethode.

Zowel de rentebaten als de rentelasten in 2023 zijn hoger dan in 2022 vanwege de stijging van de rente. Het totaal van de rentebaten en rentelasten is lager in 2023 ten opzichte van 2022 door de TLTRO-financiering in 2022.

De post Negatieve rentebaten betreft de negatieve rente op de financiële activa Kasmiddelen en tegoeden bij de Centrale Bank, Bankiers en Kredieten en vorderingen. De post Negatieve rentelasten betreft de negatieve rente op de financiële passiva Bankiers, Toevertrouwde middelen en Schuldbewijzen. In de post Negatieve rentelasten is voor het vergelijkende boekjaar 2022 begrepen de rente van de TLTRO-financiering, die in november 2022 is afgelost.

2 RESULTAAT UIT FINANCIËLE TRANSACTIES

NWB Bank past twee vormen van reële-waarde-hedge accounting toe: micro- en macrohedging. Microhedging heeft betrekking op individuele transacties die voor wat betreft rente- en valutarisico in een economische hedgerelatie zijn betrokken. Er is in geval van microhedging een een-op-eenrelatie tussen de afgedekte positie en het afdekkinginstrument. Macrohedging heeft betrekking op een groep transacties die voor het renterisico door meerdere derivaten wordt afgedekt. Daarbij is er niet altijd een relatie tussen afgedekte posities en afdekkingsinstrumenten op individueel niveau, maar wordt op portefeuilleniveau aangetoond dat de betrokken derivaten de reële waardemutaties als gevolg van rentebewegingen van de betrokken activa compenseren.

Het resultaat uit financiële transacties is als volgt te specificeren.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Marktwaardeverandering derivaten betrokken in macro hedge accounting	-1.858.745	17.831.333
Herwaardering financiële activa en passiva betrokken in macro hedge accounting	1.859.313	-17.839.645
Macro hedge accounting ineffectiviteit	**568**	**-8.312**
Micro hedge accounting ineffectiviteit	-664	6.986
Totaal ineffectiviteit hedge accounting	**-96**	**-1.326**
Overige marktwaardeverandering geherstructureerde derivaten betrokken in hedge accounting	-35.581	-33.027
Marktwaardeveranderingen van derivaten niet betrokken in hedge accounting	-1.633	1.121
Mutatie tegenpartij kredietrisico (CVA/DVA)	19.125	-17.620
Resultaat looptijdverlengingen en vervroegde aflossingen	-1.589	20.736
Overige marktwaardeveranderingen	3.421	-184
Totaal	**-16.353**	**-30.300**

De bank investeert in pass-through NHG RMBS. Deze investeringen zijn afgedekt met rentederivaten. De bank past hierop reële-waarde-hedge accounting toe. Het resultaat valt onder de post Macro hedge accounting ineffectiviteit.

De Overige marktwaardeverandering geherstructureerde derivaten betrokken in hedge accounting is het gevolg van in het verleden uitgevoerde herstructureringen van de derivatenportefeuille met het oog op beheersing van de renterisicopositie. Het renteresultaat wordt per saldo positief beïnvloed (lagere rentelasten) door deze herstructureringen.

De Mutatie tegenpartij kredietrisico (CVA/DVA) ziet met name toe op een niet door collateral gedekte exposure ter grootte van € 120 miljoen uit hoofde van afgesloten derivatencontracten en daarbij behorende collateralovereenkomst. De volatiliteit in het resultaat financiële transacties is voor deze post met name afhankelijk van de mutaties in de credit default swap (CDS) spread voor deze specifieke tegenpartij, waarmee reeds lange tijd geen nieuwe transacties worden afgesloten.

Het Resultaat looptijdverlengingen en vervroegde aflossingen heeft betrekking op aanpassingen van leningen op verzoek van klanten.

De Overige marktwaardeveranderingen bestaan onder andere uit marktwaardeveranderingen van financiële instrumenten na het moment van aankoop/verkoop en het aangaan/verbreken van de hedgerelatie, marktwaardemutaties van derivaten gesloten in het kader van asset & liability management, ontvangen en betaalde agio's, disagio's en fees bij afwikkeling van derivatencontracten, gerealiseerde (herwaarderings)resultaten bij verkoop van rentedragende waardepapieren en provisies.

NWB Bank neemt in belangrijke mate middelen in vreemde valuta op. De hieruit voortvloeiende valutarisico's worden direct geheel door valutaswaps afgedekt. De valutarisico's voor de bank zijn daardoor nihil.

3 PERSONEELSKOSTEN

Het aantal personeelsleden in fte's (inclusief directie) bedroeg ultimo boekjaar 127,1 (2022: 103,7). Van dit aantal zijn er 3 statutair directielid, 14 managers en 110,1 medewerkers (2022: 4 statutair directieleden, 13 managementteamleden en 86,7 medewerkers). Het gemiddelde aantal fte's (inclusief directie) bedroeg 117,4 (2022: 96,5) en alle personeelsleden zijn werkzaam in Nederland.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Salarissen	12.264	9.774
Pensioenlasten	2.123	1.675
Overige sociale lasten	1.496	1.040
Andere personeelskosten	7.200	4.016
Totaal	**23.083**	**16.505**

De salariskosten zijn gestegen door een toename van het aantal personeelsleden gedurende het jaar en als gevolg van de cao-indexatie en periodieke verhogingen. De andere personeelskosten zijn gestegen door hogere kosten voor tijdelijk personeel.

De bezoldiging van de statutaire directieleden inclusief reguliere pensioenlasten en overige specifieke elementen, zoals weergegeven in onderstaande tabel, bedroeg in 2023 € 1.516 duizend (2022: € 1.313 duizend). Melchior de Bruijne is uit dienst getreden per 31 juli 2023 en Ard van Eijl is sinds 14 april 2022 statutair directielid.

(in duizenden euro's)	Vaste beloning	Bijdrage pensioen	Overig	**Totaal**
2023				
Lidwin van Velden	306	45	68	419
Frenk van der Vliet	274	45	61	380
Melchior de Bruijne	151	22	197	370
Ard van Eijl	260	40	47	347
Totaal	**991**	**152**	**373**	**1.516**

(in duizenden euro's)	Vaste beloning	Bijdrage pensioen	Overig	**Totaal**
2022				
Lidwin van Velden	293	41	66	400
Frenk van der Vliet	262	39	56	357
Melchior de Bruijne	249	35	38	322
Ard van Eijl	177	25	32	234
Totaal	**981**	**140**	**192**	**1.313**

De vaste beloning bestaat uit het vaste salaris over 13 maanden plus 8% vakantiegeld en een toeslag van 11,1%.

Onder Overig vallen de volgende resterende beloningen (in €).

Melchior de Bruijne heeft een vergoeding van € 175.000 ontvangen bij zijn terugtreding als CFO.

Een onkostenvergoeding; de belaste onkostenvergoeding bedroeg voor Lidwin van Velden € 3.000, Frenk van der Vliet € 3.000, Melchior de Bruijne € 1.000 en voor Ard van Eijl € 3.000 (2022: voor Lidwin van Velden, Frenk van der Vliet en Melchior de Bruijne € 3.000 en voor Ard van Eijl € 2.000).

Een hypotheekrentesubsidieregeling voor het personeel; deze belaste vergoeding bedroeg in 2023 voor Lidwin van Velden € 3.000, voor Frenk van der Vliet € nihil, voor Melchior de Bruijne € 3.000 en voor Ard van Eijl € 4.000 (2022: voor Lidwin van Velden € 3.000, voor Frenk van der Vliet € nihil, voor Melchior de Bruijne € 6.000 en voor Ard van Eijl € 2.000).

Een bijdrage voor de nettopensioenregeling; deze belaste vergoeding bedroeg in 2023 voor Lidwin van Velden € 33.000, voor Frenk van der Vliet € 26.000, voor Melchior de Bruijne € 10.000 en voor Ard van Eijl € 17.000 (2022: voor Lidwin van Velden € 33.000, voor Frenk van der Vliet € 23.000, voor Melchior de Bruijne € 18.000 en voor Ard van Eijl € 13.000). Deze bijdrage van de werkgever boven de maximering van € 128.810 (2022: € 114.866) is gebaseerd op een leeftijdsafhankelijke staffel over het pensioengevend salaris. Hierbij wordt 3% werknemersbijdrage ingehouden.

Een compensatie voor de harmonisatie van de pensioenregeling per 2015; deze belaste vergoeding bedroeg in 2023 voor Lidwin van Velden € 10.000, voor Frenk van der Vliet € 11.000, voor Melchior de Bruijne € nihil en voor Ard van Eijl € 3.000 (2022: voor Lidwin van Velden € 9.000, voor Frenk van der Vliet € 11.000, voor Melchior de Bruijne € nihil en voor Ard van Eijl € 2.000).

Een compensatie van per 31 december 2019 bepaalde premievrije aanspraken; deze bedraagt in 2023 voor Lidwin van Velden € 14.000, voor Frenk van der Vliet € 9.000, voor Melchior de Bruijne € 6.000 en voor Ard van Eijl € 7.000 (2022: voor Lidwin van Velden € 14.000, voor Frenk van der Vliet € 8.000, voor Melchior de Bruijne € 9.000 en voor Ard van Eijl € 5.000).

De forfaitaire bijdrage van de door de bank ter beschikking gestelde auto is gebaseerd op de fiscale bijtelling en bedraagt voor Lidwin van Velden € 3.000, voor Frenk van der Vliet € 11.000 en voor Melchior de Bruijne € 1.000 (2022: voor Lidwin van Velden € 3.000, voor Frenk van der Vliet € 11.000 en voor Melchior de Bruijne € 2.000). Ard van Eijl ontvangt vanuit de autoregeling een geldelijke bijdrage van € 12.000 (2022: € 9.000).

4 ANDERE BEHEERKOSTEN

Onder Andere beheerkosten zijn begrepen: de kosten van toezicht en advies, huisvesting, kantoorkosten en algemene kosten. De beheerkosten kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Advies- en toezichtskosten	13.207	10.906
Informatie en communicatie	7.443	5.692
Overige kosten	5.549	7.115
Totaal	**26.199**	**23.713**

De stijging van de Andere beheerkosten vloeit mede voort uit de noodzakelijke groei van de organisatie. Onder meer de capaciteit voor versterking van de operationele processen, de kredietanalyse, inbedding van ESG in de primaire processen en IT-beheer namen toe. Tevens blijven we doorlopend investeren in verdere digitalisering en procesverbeteringen en zijn de kosten voor onderhoudscontracten en licenties gestegen. Ook hebben we in het kader van verschillende projecten regelmatig een beroep gedaan op externe adviseurs. Daarnaast valt onder deze post een bijdrage aan het Waterinnovatiefonds van € 0,1 miljoen in 2023 (2022: € 2,1 miljoen).

De in de Overige kosten begrepen bezoldiging van 7 commissarissen (2022: 7) bedroeg € 213,000 (2022: € 192,000).

Bezoldiging van leden van de raad van commissarissen

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Joanne Kellermann	46	42
Toon van der Klugt	31	25
André ten Damme	3	-
Frida van den Maagdenberg	31	25
Caroline Oosterloo	22	-
Annette Ottolini	31	25
Manfred Schepers	31	25
Lex van Overmeire	8	25
Petra van Hoeken	10	25
Totaal	**213**	**192**

De bovengenoemde bedragen zijn inclusief de reiskostenvergoeding.

Honoraria van de accountant

In het boekjaar zijn de volgende honoraria ten laste gebracht van het resultaat, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW. De kosten voor onderzoek van de jaarrekening hebben betrekking op het betreffende boekjaar. De genoemde bedragen zijn inclusief btw.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Onderzoek van de jaarrekening	690	597
Andere controleopdrachten	294	314
Totaal	**984**	**911**

De accountantskosten betreffen het boekjaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, ongeacht of de werkzaamheden door de externe accountant en de accountantsorganisatie reeds gedurende het boekjaar zijn verricht. Naast de wettelijke controle verleent de accountant een aantal andere assurancediensten. Deze diensten bestaan uit de beoordeling van tussentijdse financiële informatie, beoordeling van de niet-financiële informatie zoals opgenomen in dit jaarverslag en de werkzaamheden inzake rapportage aan de toezichthouder. Daarnaast zijn in de andere controleopdrachten extra werkzaamheden begrepen voor de controle van specifieke projecten.

5 AFSCHRIJVINGEN

De post Afschrijvingen betreft de afschrijvingen op het kantoorgebouw, de installaties, inrichtingskosten, inventaris, informatieverwerkende apparatuur en personenauto's, zoals vermeld onder de toelichting op de actiefpost Materiële vaste activa. Ook de afschrijvingen op Immateriële vaste activa zijn onder deze post opgenomen.

6 BANKENBELASTING EN RESOLUTIEHEFFING

NWB Bank is belastingplichtig voor de bankenbelasting. De bankenbelasting 2023 en 2022 zijn gebaseerd op de balans ultimo 2022 respectievelijk 2021 en het bedrag is ten laste gebracht van het resultaat 2023 respectievelijk 2022.

De bankenbelasting wordt berekend op basis van de verhouding van kortlopende schulden aan het einde van het voorgaande boekjaar ter grootte van € 17.650 miljoen (2022: € 14.909 miljoen) en langlopende schulden van het voorgaande boekjaar ter grootte van € 53.640 miljoen (2022: € 79.208 miljoen). In 2023 is een bedrag van € 13,1 miljoen aan bankenbelasting betaald (2022: € 18,6 miljoen). Dit bedrag is lager dan in 2022 door een lager bedrag aan uitstaande langlopende schulden ultimo boekjaar 2022.

Op basis van de richtlijn voor herstel en afwikkeling van banken (Bank Recovery and Resolution Directive, BRRD) is de bank een resolutieheffing verschuldigd. De heffing voor het jaar 2023 is betaald aan het Single Resolution Fund en bedraagt € 6,5 miljoen

(2022: € 10,7 miljoen). Hiervan is € 1,5 miljoen (2022: €1,6 miljoen) voldaan in de vorm van Irrevocable Payment Commitments (IPC's) en € 5,0 miljoen (2022: € 9,1 miljoen) is ten laste van het resultaat gebracht. De heffing is met name lager door een afname van het doelvermogen van het resolutiefonds.

7 WAARDEVERMINDERINGEN VAN VORDERINGEN EN VOORZIENINGEN VOOR ONDER DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN

NWB Bank maakt gebruik van de mogelijkheid om de expected loss impairment methodology van IFRS 9 toe te passen. Deze post ziet er als volgt uit.

(in duizenden euro's)	**2023**	**2022**
Kredieten en vorderingen	104	491
Rentedragende waardepapieren	5	-7
Totaal	**109**	**484**

Een uitgebreide toelichting op het expected credit loss is opgenomen in paragraaf 32.

8 BELASTINGEN

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Winst voor belastingen	174.025	199.520
Winstbelastingen tegen 25,8% (2022: 25,8%)	44.898	51.476
Niet-aftrekbare kosten (bankenbelasting)	3.373	4.802
Aanpassingen voorgaande boekjaren	-	45
Overige niet-aftrekbare kosten en aanpassingen	-1	-33
Totaal winstbelastingen	**48.270**	**56.290**
Effectieve belastingdruk (%)	27,7%	28,2%

De belastinglast is als volgt te splitsen in acute belastingen en uitgestelde belastingen.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Acute winstbelastingen	**49.905**	**57.795**
Aanpassingen voorgaande boekjaren	-	45
Vrijval/dotatie uit hoofde van voorziening pensioenen	95	35
Fiscaal uitgesteld resultaat basisrenteleningen	-811	-811
Fiscaal uitgesteld resultaat looptijdverlengingen voorgaande jaren	-919	-1.059
Vrijval/dotatie uit hoofde van waardering onroerende zaken voor eigen gebruik	-	285
Uitgestelde winstbelastingen	**-1.635**	**-1.550**
Totaal winstbelastingen	**48.270**	**56.290**

Er is een minimumkapitaalregel voor banken van toepassing: de thin cap rule. Deze regel beperkt de renteaftrek in de vennootschapsbelasting voor zover de leverage ratio lager is dan 9% (2022: 9%). Voor zowel het boekjaar 2022 als het boekjaar 2023 is de leverage ratio voor de berekening van de thin cap rule hoger dan 9% en daarom bedraagt de last uit hoofde hiervan nihil.

Met name als gevolg van de niet-aftrekbaarheid van de bankenbelasting is de effectieve belastingdruk hoger dan het nominale tarief van 25,8%.

TOELICHTING OP DE BALANS

9 KASMIDDELEN EN TEGOEDEN BIJ DE CENTRALE BANK

De post Kasmiddelen en tegoeden bij de centrale bank gaat over de wettige betaalmiddelen en de direct opeisbare en overige tegoeden bij DNB en ECB.

10 BANKIERS

De post Bankiers bestaat voornamelijk uit onderpand uit hoofde van collateralafspraken gerelateerd aan derivatencontracten. Dit onderpand staat niet ter vrije beschikking van de bank.

Deze post kan als volgt worden uitgesplitst.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Direct opeisbare tegoeden	334	1.547
Vorderingen uit hoofde van onderpand	3.560.264	3.461.097
Vorderingen onder garantie van de Nederlandse overheid	126.722	143.359
Totaal	**3.687.320**	**3.606.003**

11 KREDIETEN EN VORDERINGEN

De post Kredieten en vorderingen gaat over niet in rentedragende waardepapieren belichaamde kredieten en vorderingen op anderen dan bankiers. De vorderingen, die vrijwel uitsluitend de Nederlandse publieke sector betreffen, vloeien voor het grootste gedeelte voort uit verstrekte langlopende leningen. Tot bedoelde publieke sector zijn gerekend: de vorderingen op of onder garantie van Nederlandse overheden, evenals vorderingen op nv-overheidsbedrijven en andere bedrijven of instellingen met een afgeleide overheidstaak.

Het verloop van de post Kredieten en vorderingen ziet er als volgt uit.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Stand per 1 januari	**51.436.704**	**70.249.649**
Verstrekkingen langlopende kredieten	7.702.394	8.545.018
Verstrekkingen kortlopende kredieten	1.868.767	3.114.807
Aflossingen	-7.712.166	-11.805.175
Waardeverandering reële waarde hedge accounting	1.967.754	-18.668.086
Expected Credit Loss	104	491
Stand op 31 december	**55.263.557**	**51.436.704**

Specificatie Kredieten en vorderingen naar aard van de vorderingen.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Vorderingen op of onder garantie van de Nederlandse overheid	52.791.912	51.203.835
Niet gegarandeerde vorderingen op de overheidssector en diversen	3.320.335	3.049.417
Vorderingen uit hoofde van onderpand	-	-
Waardeverandering reële waarde hedge accounting	-848.249	-2.816.003
Expected Credit Loss	-441	-545
Totaal	**55.263.557**	**51.436.704**

Niet gegarandeerde vorderingen op de overheidssector betreffen met name vorderingen op drinkwaterbedrijven, publiek-private samenwerkingsprojecten en duurzame-energieprojecten.

De post Vorderingen op of onder garantie van de Nederlandse overheid kan als volgt gespecificeerd worden.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Waterschappen	8.769.418	8.520.617
Gemeenten	4.779.806	5.126.859
Sociale woningbouw	35.063.696	33.472.022
Overige	4.178.992	4.084.337
Totaal	**52.791.912**	**51.203.835**

Er wordt een voorziening voor oninbaarheid bepaald op basis van de IFRS 9-methodologie voor expected credit loss. Een nadere toelichting hierop bevat de paragraaf Expected credit loss.

De onderpandwaarde van het bij DNB ingebrachte beleenbare deel van de portefeuille Kredieten en vorderingen bedraagt € 13,8 miljard ultimo 2023 (€ 15,7 miljard ultimo 2022).

Van de Kredieten en vorderingen heeft nominaal € 1,5 miljard een resterende looptijd korter dan 12 maanden (2022: € 1,2 miljard).

12 RENTEDRAGENDE WAARDEPAPIEREN

De post Rentedragende waardepapieren kan als volgt worden uitgesplitst.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Tot het einde van de looptijd aangehouden	-	19.768
Overige rentedragende waardepapieren met beursnotering	786.939	685.733
Overige rentedragende waardepapieren zonder beursnotering	4.245.137	3.606.901
Totaal	**5.032.076**	**4.312.402**

Het verloop van de rentedragende waardepapieren in 2023 en 2022 was als volgt.

(in duizenden euro's)	Publiekrechtelijke lichamen	Anderen	**Totaal**
Stand op 1 januari 2023	**1.646.476**	**2.665.926**	**4.312.402**
Aankopen	242.500	1.215.193	1.457.693
Verkopen en aflossingen	-247.481	-770.300	-1.017.781
Waardeveranderingen Overige rentedragende waardepapieren	87.822	191.935	279.757
Expected Credit Loss	-	5	5
Stand op 31 december 2023	**1.729.317**	**3.302.759**	**5.032.076**
Stand op 1 januari 2022	**2.363.052**	**2.396.683**	**4.759.735**
Aankopen	386.960	1.297.911	1.684.871
Verkopen en aflossingen	-847.488	-709.681	-1.557.169
Waardeveranderingen Overige rentedragende waardepapieren	-256.048	-318.980	-575.028
Expected Credit Loss	-	-7	-7
Stand op 31 december 2022	**1.646.476**	**2.665.926**	**4.312.402**

Onderdeel van de rentedragende waardepapieren is de investering in de senior notes van een pass-through NHG RMBS (gesecuritiseerde hypotheken) in lijn met de derde pijler van de strategie 'Financieringspartner voor de verduurzaming van Nederland'. In 2023 is de portefeuille verder uitgebreid door nieuwe investeringen in de senior notes van de NHG RMBS. De onderliggende hypotheken hebben de mogelijkheid om tegen aanzienlijk gereduceerd rentetarief verduurzaming van de woningen te financieren. Hiermee wil NWB Bank bijdragen aan lagere hypotheeklasten voor eigenaren van woningen met een Nationale Hypotheek Garantie die hun woning willen verduurzamen. De totale investering ten bedrage van nominaal € 2.638 miljoen (31 december 2022: € 2.230 miljoen) is opgenomen in de post Overige rentedragende waardepapieren zonder beursnotering.

Er wordt een voorziening voor oninbaarheid bepaald op basis van de IFRS 9-methodologie voor expected credit loss. Een nadere toelichting hierop bevat de paragraaf Expected credit loss.

Er zijn eind 2023 en 2022 geen rentedragende waardepapieren in onderpand gebracht bij DNB.

Van de rentedragende waardepapieren heeft nominaal € 160 miljoen (2022: € 268 miljoen) een resterende looptijd korter dan 12 maanden.

13 IMMATERIËLE ACTIVA

De post Immateriële activa bestaat uit geactiveerde uitgaven gerelateerd aan de computersoftware. De specificatie van het verloop van deze post in 2023 respectievelijk 2022 is als volgt.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Boekwaarde op 1 januari	**8.354**	**6.497**
Investeringen	4.907	4.458
Afschrijvingen	-3.206	-2.601
Boekwaarde op 31 december	**10.055**	**8.354**

De cumulatieve bedragen op 31 december waren als volgt.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Investeringen	30.388	25.481
Afschrijvingen	-20.333	-17.127
Boekwaarde op 31 december	**10.055**	**8.354**

14 MATERIËLE ACTIVA

De post Materiële activa bestaat uit geactiveerde uitgaven gerelateerd aan het pand en overige bedrijfsmiddelen. De overige bedrijfsmiddelen betreffen voornamelijk inventaris, informatieverwerkende apparatuur en personenauto's.

In 2023 en 2022 zijn (duurzaamheids-)investeringen gedaan in het pand voor eigen gebruik. De gedane uitgaven in 2023 van € 425 (2022: € 2.300) zijn geactiveerd.

De specificatie van het verloop van deze post in 2023 en 2022 is als volgt.

(in duizenden euro's)	Onroerende zaken voor eigen gebruik	Overige bedrijfsmiddelen	**Totaal**
Boekwaarde per 1 januari 2023	**3.843**	**1.813**	**5.656**
Investeringen 2023	425	188	613
Desinvesteringen 2023	-	-6	-6
Afschrijvingen 2023	-429	-670	-1.099
Boekwaarde per 31 december 2023	**3.839**	**1.325**	**5.164**
Boekwaarde per 1 januari 2022	**1.820**	**2.045**	**3.865**
Investeringen 2022	2.300	475	2.775
Desinvesteringen 2022	-	-3	-3
Afschrijvingen 2022	-277	-704	-981
Boekwaarde per 31 december 2022	**3.843**	**1.813**	**5.656**

De cumulatieve bedragen ultimo 2023 waren als volgt.

(in duizenden euro's)	Onroerende zaken voor eigen gebruik	Overige bedrijfsmiddelen	**Totaal**
Investeringen	12.728	11.934	24.662
Afschrijvingen	-8.889	-10.609	-19.498
Boekwaarde per 31 december 2023	**3.839**	**1.325**	**5.164**

De cumulatieve bedragen ultimo 2022 waren als volgt.

(in duizenden euro's)	Onroerende zaken voor eigen gebruik	Overige bedrijfsmiddelen	**Totaal**
Investeringen	12.303	11.752	24.055
Afschrijvingen	-8.460	-9.939	-18.399
Boekwaarde per 31 december 2022	**3.843**	**1.813**	**5.656**

15 OVERIGE ACTIVA

De post Overige activa gaat voornamelijk over te ontvangen bedragen respectievelijk nog te verrekenen bedragen in verband met rente en aflossing en het betalingsverkeer rond de balansdatum.

16 DERIVATEN

De post Derivaten gaat over renteswaps en valutaswaps, caps, floors en swaptions. Deze producten worden gewaardeerd op reële waarde, inclusief opgelopen rente. De waardering vindt plaats met behulp van algemeen aanvaarde waarderingsmodellen. Daarbij wordt gebruikgemaakt van de meest geëigende waarderingscurven, waaronder de OIS- en €STR-curve die per ultimo 2023 op een hoger niveau lagen ten opzichte van ultimo 2022. In onderstaande specificatie van de derivaten voor 2023 is voor een bedrag van € 295.935 (2022: € 264.109) niet in hedge accounting betrokken.

Specificatie naar resterende looptijd van de reële waarden op 31 december 2023 respectievelijk 2022.

(in duizenden euro's)	<3 maanden	3-12 maanden	1-5 jaar	>5 jaar	**Totaal**
2023					
Renteswaps	1.135	4.571	31.335	3.642.618	3.679.659
Valutaswaps	6.234	24.827	74.966	377.739	483.766
Caps, floors en swaptions	-	-	1.237	198.641	199.878
Totaal 2023	**7.369**	**29.398**	**107.538**	**4.218.998**	**4.363.303**
2022					
Renteswaps	-	6.022	31.767	4.181.917	4.219.706
Valutaswaps	387.858	9.868	99.687	318.926	816.339
Caps, floors en swaptions	-	-	247	208.268	208.515
Totaal 2022	**387.858**	**15.890**	**131.701**	**4.709.111**	**5.244.560**

17 OVERLOPENDE ACTIVA

De post Overlopende activa gaat over vooruitbetaalde bedragen voor kosten die ten laste van de volgende periode(n) komen. Ook gaat deze post over de nog te ontvangen, nog niet gefactureerde bedragen wegens baten ten gunste van de huidige of voorgaande periode(n). Ten slotte is in deze post begrepen het gestorte collateral in de vorm van IPC's aan de Single Resolution Board (SRB) voor een bedrag van € 9,2 miljoen (2022: € 7,7 miljoen).

18 BANKIERS

De post Bankiers betreft niet in schuldbewijzen belichaamde schulden aan binnenlandse en buitenlandse bankiers. De post is als volgt te specificeren.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Opgenomen leningen bij banken	1.441.042	880.154
Waardeverandering reële waarde hedge accounting	-74.062	-106.213
Verplichtingen uit hoofde van onderpand	422.025	877.344
Exposure Central Clearing	-	-
Totaal	**1.789.005**	**1.651.285**
Verloop van opgenomen langlopende leningen bij banken:		
Stand per 1 januari	880.154	11.772.810
Opname langlopende kredieten	-	-
Aflossingen, mutatie in oprenting en valutaherwaarderingen	-41.597	-10.892.656
Stand per 31 december	**838.557**	**880.154**

Het onderpand in deze post komt voort uit collateralafspraken gerelateerd aan derivatencontracten.

De post Exposure central clearing gaat over het saldo van de dagelijkse verrekening van de derivaten met het ontvangen dan wel betaalde collateral met centrale tegenpartijen.

19 TOEVERTROUWDE MIDDELEN

De post Toevertrouwde middelen gaat over schulden aan anderen dan bankiers, waaronder Namensschuldverschreibungen en Schuldscheine.

Deze post is als volgt te specificeren.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Toevertrouwde middelen kortlopend	2.326.681	2.553.418
Toevertrouwde middelen langlopend	5.167.247	4.949.364
Waardeverandering reële waarde hedge accounting	-413.510	-664.600
Totaal	**7.080.418**	**6.838.182**
Verloop van opgenomen langlopende toevertrouwde middelen:		
Stand per 1 januari	4.949.364	4.949.364
Opname langlopende toevertrouwde middelen	233.120	200.000
Aflossingen, mutatie in oprenting en valutaherwaarderingen	-15.237	-200.000
Stand per 31 december	**5.167.247**	**4.949.364**

20 SCHULDBEWIJZEN

De post Schuldbewijzen bevat verhandelbare rentedragende waardepapieren en is als volgt te specificeren.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Obligatieleningen	61.113.140	61.303.002
Kortlopend waardepapier	5.488.278	4.914.724
Waardeverandering reële waarde hedge accounting	-6.045.835	-8.226.631
Boekwaarde per 31 december	**60.555.583**	**57.991.095**
Verloop van uitgegeven obligatieleningen:		
Stand per 1 januari	61.303.002	61.303.002
Uitgifte obligatieleningen	8.678.742	10.921.875
Aflossingen, mutatie in oprenting en valutaherwaarderingen	-8.868.604	-10.921.875
Stand per 31 december	**61.113.140**	**61.303.002**

Van de in totaal uitgegeven langlopende schuldbewijzen heeft nominaal € 0,5 miljard (2022: € 0,6 miljard) een variabele rente. Van de langlopende schuldbewijzen heeft nominaal € 9,1 miljard (2022: € 8,6 miljard) een resterende looptijd korter dan 12 maanden.

Als onderdeel van haar duurzaamheidsstrategie financiert NWB Bank zich (deels) met ESG-obligaties (Environmental, Social en Governance). De ESG-obligaties bestaan uit SDG Housing Bonds voor de financiering van de sociale woningbouw in Nederland en uit Waterobligaties voor de financiering van waterschappen. Deze uitstaande ESG-financiering bedroeg ultimo 2023 nominaal € 23,2 miljard (2022: € 22,9 miljard).

21 OVERIGE SCHULDEN

De post Overige schulden is als volgt te specificeren.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Vooruitontvangen rente en aflossingen	31.574	3.218
Overige schulden	1.989	44.336
Totaal	**33.563**	**47.554**

De overige schulden 2023 en 2022 betreffen overlopend betalingsverkeer.

22 DERIVATEN

De post Derivaten gaat over renteswaps en valutaswaps, caps, floors en swaptions. Deze producten worden gewaardeerd op reële waarde, inclusief opgelopen rente. De waardering vindt plaats met behulp van algemeen aanvaarde waarderingsmodellen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de meest geëigende waarderingscurven, die per ultimo 2023 op een hoger niveau lagen ten opzichte van ultimo 2022. In onderstaande specificatie van de derivaten voor 2023 is voor een bedrag van € 119.579 (2022: € 16.868) niet in hedge accounting betrokken.

Specificatie naar resterende looptijd van de negatieve reële waarden op 31 december 2023 en 2022.

(in duizenden euro's)	<3 maanden	3-12 maanden	1-5 jaar	>5 jaar	**Totaal**
2023					
Renteswaps	1.674	67	36.551	2.639.797	2.678.089
Valutaswaps	50.442	156.942	553.033	398.094	1.158.511
Caps, floors en swaptions	-	-	1.052	197.224	198.276
Totaal 2023	**52.116**	**157.009**	**590.636**	**3.235.115**	**4.034.876**
2022					
Renteswaps	3.971	6.180	28.711	2.754.195	2.793.057
Valutaswaps	221.210	82.045	599.066	507.243	1.409.564
Caps, floors en swaptions	-	-	-	207.499	207.499
Totaal 2022	**225.181**	**88.225**	**627.777**	**3.468.937**	**4.410.120**

23 VENNOOTSCHAPSBELASTING

De specificatie van de te betalen Vennootschapsbelasting in 2023 en 2022 is als volgt.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Acute belastinglast	49.905	57.795
Betaalde voorschotten	-42.995	-51.247
Totaal te betalen vennootschapsbelasting	**6.910**	**6.548**

24 OVERLOPENDE PASSIVA

De post Overlopende passiva gaat over vooruitontvangen bedragen voor baten die ten gunste van de volgende periode(n) komen. Daarnaast gaat deze post over nog niet gefactureerde, nog te betalen bedragen ter zake van lasten die aan de verstreken periode(n) zijn toegerekend.

25 VOORZIENINGEN

De post Voorzieningen bestaat uit een voorziening voor latente belastingen en een voorziening voor pensioenen.

Voorziening voor latente belastingen

Het verloop van de uitgestelde belastingen is als volgt te specificeren.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Saldo per 1 januari	10.753	12.438
Vrijval/dotatie uit hoofde van voorziening pensioenen	-119	-104
Mutatie (ongerealiseerde) waarde rentedragende waardepapieren via het eigen vermogen	-4	4
Vrijval/dotatie uit hoofde van waardering onroerende zaken voor eigen gebruik	-	285
Fiscaal uitgesteld resultaat basisrenteleningen	-811	-811
Fiscaal uitgesteld resultaat looptijdverlengingen voorgaande boekjaren	-919	-1.059
Aanpassing vpb-tarief komende jaren	-	-
Saldo 31 december	**8.900**	**10.753**

Voorziening voor pensioenen

Het verloop van de voorziening voor pensioenen is als volgt te specificeren.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Rentekosten uitkeringsverplichting	786	337
Rente inkomsten op fondsbeleggingen	-702	-315
Administratiekosten en overige	5	5
Netto kosten van de vergoedingsregelingen	**89**	**27**

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Brutoverplichting u.h.v. toegezegde (pensioen)regelingen	26.113	25.019
Reële waarde fondsbeleggingen	-22.964	-22.331
Voorziening m.b.t. kosten van de vergoedingsregelingen	**3.149**	**2.688**

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Beginstand brutoverplichting u.h.v. toegezegde (pensioen)regelingen	**25.019**	**34.169**
Rentekosten	786	337
Uitgekeerde bedragen	-916	-868
Actuariële winst (verlies) a.g.v. demografische (assumptie)veranderingen	340	261
Actuariële winst (verlies) a.g.v. financiële (assumptie)veranderingen	884	-8.880
Eindstand brutoverplichting u.h.v. toegezegde (pensioen)regelingen	**26.113**	**25.019**

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Beginstand reële waarde fondsbeleggingen	**22.331**	**31.886**
Bijdragen werkgever	456	163
Uitgekeerde bedragen	-916	-868
Rente inkomsten	702	315
Rendement excl. rente inkomsten	391	-9.165
Eindstand reële waarde fondsbeleggingen	**22.964**	**22.331**

De voorziening betreft de opgebouwde rechten van alle deelnemers tot en met 2019 (in 2019 is de pensioenregeling voor medewerkers (actieven) gewijzigd van een defined benefit plan naar een defined contribution plan) en de indexatie van pensioenverplichtingen voor niet-actieven.

De verwachte bijdragen van de werkgever over 2024 aan de toegezegde (pensioen)regelingen ultimo 2023 bedragen € 200 duizend voor de niet-actieven (2022: € 163 duizend).

De belangrijkste veronderstellingen bij het bepalen van de voorziening voor pensioenverplichtingen zijn:

	2023	2022
Disconteringsvoet	3,00%	3,20%
Toekomstige indexatie niet-actieven	1,00%	1,00%

26 ACHTERGESTELDE SCHULDEN

Vanwege toenmalige toezichtsvereisten ten aanzien van de leverage ratio is NWB Bank in 2015 gestart met het aantrekken van hybride kapitaal in de vorm van achtergestelde leningen. In september 2015 vond de storting van de eerste tranche van € 200 miljoen plaats. De leningen zijn bedoeld om het Tier 1-kapitaal van de bank te versterken. In 2016 was de tweede tranche van € 120,5 miljoen. In de jaren daarna is geen nieuw hybride kapitaal aangetrokken.

De leningen zijn verstrekt door partijen uit de Nederlandse publieke sector en achtergesteld bij de vorderingen van crediteuren met een hogere rangorde dan gewone aandelen. Ook zijn de leningen eeuwigdurend zonder vaststaande terugbetalingsdatum. Vervroegde aflossing is alleen mogelijk met toestemming van de toezichthouder op vooraf overeengekomen data of in specifieke situaties. Het rentepercentage ligt tussen de 2,0% en 4,025% voor de periode tot aan de eerstvolgende vervroegde aflossingsdatum en wordt daarna herzien, mits niet vervroegd afgelost. Rentebetalingen door de bank zijn volledig discretionair. Als de Tier 1-kernkapitaalratio beneden een vastgesteld minimum komt (voor een tranche van € 50 miljoen 11,25% en voor de overige tranches 5,125%), wordt de nominale hoofdsom van deze en alle gelijksoortige leningen verlaagd met een zodanig bedrag dat de Tier 1-kernkapitaalratio weer boven het vastgestelde minimum komt.

Het verloop van de achtergestelde schulden ziet er als volgt uit.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Stand per 1 januari	**325.845**	**325.977**
Uitgegeven achtergestelde schulden	-	-
Mutatie opgelopen rente en agio	-142	-132
Stand per 31 december	**325.703**	**325.845**

27 GESTORT EN OPGEVRAAGD KAPITAAL

Wat betreft Gestort en opgevraagd kapitaal zijn te onderscheiden:

Aandelen A

De nominale waarde bedraagt € 115, waarop verplicht 100% is gestort. Voor elk aandeel A kan tijdens een aandeelhoudersvergadering één stem worden uitgebracht.

Aandelen B

De nominale waarde bedraagt € 460, waarop verplicht 25% is gestort. Verdere stortingen worden overeenkomstig de statuten door de raad van commissarissen bepaald. Voor elk aandeel B kunnen tijdens een aandeelhoudersvergadering vier stemmen worden uitgebracht.

SPECIFICATIE ULTIMO 2023

(in duizenden euro's)	Geplaatst	Gestort
Aandelen A		
Stand op 31 december 2023 (50.478 aandelen)	5.805	5.805
Aandelen B		
Stand op 31 december 2023 (8.511 aandelen)	3.915	1.019
Hiervan nog te storten (inzake 8.510 aandelen)	-2.896	
Totaal gestort op 31 december 2023		**6.824**
Totaal gestort op 31 december 2022		6.824

28 HERWAARDERINGSRESERVES

Het verloop van de Herwaarderingsreserves in 2023 en 2022 is als volgt.

(in duizenden euro's)	Herwaarderings-reserve rentedragende waardepapieren	Overige herwaarderings-reserves	**Totaal**
Verloop 2023:			
Stand per 1 januari 2023	**34**	**2**	**36**
Verloop in (ongerealiseerde) waarde rentedragende waardepapieren	-11		-11
Stand per 31 december 2023	**23**	**2**	**25**
Verloop 2022:			
Stand per 1 januari 2022	**23**	**2**	**25**
Verloop in (ongerealiseerde) waarde rentedragende waardepapieren	11		11
Stand per 31 december 2022	**34**	**2**	**36**

29 OVERIGE RESERVES

Het verloop van de Overige reserves is als volgt.

(in duizenden euro's)	Totaal
Verloop 2023:	
Stand per 1 januari 2023	**1.844.886**
Toevoeging uit winstverdeling 2022	143.230
Uitkering over 2022	-60.000
Actuariële winsten en verliezen na belastingen	-615
Stand op 31 december 2023	**1.927.501**
Verloop 2022:	
Stand per 1 januari 2022	**1.773.825**
Toevoeging uit winstverdeling 2021	121.462
Uitkering over 2021	-50.000
Actuariële winsten en verliezen na belastingen	-401
Stand op 31 december 2022	**1.844.886**

30 ONVERDEELDE WINST VERSLAGJAAR

De balans is opgesteld vóór winstverdeling. Het voorstel voor de winstverdeling is als volgt.

(in duizenden euro's)		2023		2022
Winst boekjaar		**125.755**		**143.230**
Het voorstel tot winstbestemming luidt als volgt:				
Dividend in contanten op aandelen A	879%	51.042	879%	51.042
Dividend in contanten op aandelen B	879%	8.958	879%	8.958
		60.000		**60.000**
Door de raad van commissarissen goedgekeurde toevoeging aan de overige reserves		65.755		83.230
		125.755		**143.230**

31 ONHERROEPELIJKE TOEZEGGINGEN

De Onherroepelijke toezeggingen betreffen het volgende.

(in duizenden euro's)	**2023**	2022
Toegezegde leningen	1.142.532	1.418.885
Toegezegde aankoop rentedragende waardepapieren	-	-
Niet-opgenomen kredietfaciliteiten in rekening courant	801.550	712.401
Niet-opgenomen financieringsfaciliteiten	2.770.186	2.677.602
Verstrekte garanties	2.461	2.751
Irrevocable Payment Commitments (IPCs) aan het SRB	9.193	7.730
	4.725.922	**4.819.369**

Niet-opgenomen kredietfaciliteiten in rekening-courant hebben een korte looptijd (korter dan of gelijk aan 1 jaar). De overige posten hebben een lange looptijd (langer dan 1 jaar).

Er zijn kredietfaciliteiten (WSW-obligoleningen) aangegaan met 147 woningbouwcorporaties onder garantie van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) met een omvang van € 995 miljoen (2022: € 960 miljoen), die vallen onder de post Niet-opgenomen financieringsfaciliteiten. Onder deze kredietfaciliteiten mag alleen getrokken worden onder bepaalde omstandigheden.

NWB Bank heeft gebruikgemaakt van de mogelijkheid om een deel van de bijdrage aan het SRB te voldoen in de vorm van IPC's. Voor dit bedrag bestaat een voorwaardelijke verplichting die onder deze post is opgenomen. De bank heeft hiervoor cash collateral gestort ter grootte van hetzelfde bedrag als de verplichting, die is opgenomen onder de post Overlopende activa.

OVERIGE TOELICHTINGEN OP DE JAARREKENING

32 EXPECTED CREDIT LOSS (ECL)

NWB Bank maakt gebruik van de mogelijkheid om de expected loss impairment methodology van IFRS 9 toe te passen. Onder IFRS 9 neemt NWB Bank voor iedere klant met een krediet(faciliteit) een voorziening op voor verwachte kredietverliezen. Ook voor de verwachte verliezen op kredietverplichtingen en financiële garantiecontracten, de zogenaamde off-balance-sheetposities, wordt een voorziening getroffen. Opgemerkt wordt dat het grootste deel van de exposures van de bank onder overheidsgarantie is. Het kredietrisico is hierdoor beperkt.

De ECL-methodologie die de bank hanteert, bestaat uit een scoring- en ratingmodel, een macro-economisch model, modellen voor probability of default (PD), loss given default (LGD) en exposure at default (EAD), en scenario's (macro-economische vooruitzichten). Elk van deze componenten dient om de uiteindelijke ECL-voorziening te berekenen.

Onderstaand wordt het verloop van de expected credit loss in 2023 en 2022 weergegeven.

(in duizenden euro's)	Stand per 31 december 2022	2023	Stand per 31 december 2023
Kredieten en vorderingen	-545	104	-441
Rentedragende waardepapieren	-14	5	-9
Totaal	**-559**	**109**	**-450**

(in duizenden euro's)	Stand per 31 december 2021	2022	Stand per 31 december 2022
Kredieten en vorderingen	-1.036	491	-545
Rentedragende waardepapieren	-7	-7	-14
Totaal	**-1.043**	**484**	**-559**

Uitgesplitst naar oorzaken is het verloopoverzicht als volgt.

(in duizenden euro's)	2023	2022
Stand per 1 januari	**-559**	**-1.043**
Update macro-economische projecties	43	-50
Wijzigingen in Credit risk scores	66	534
Stand per 31 december	**-450**	**-559**

De specificatie van de in het boekjaar verantwoorde ECL in de winst-en-verliesrekening is als volgt.

	Van 01-01-2023 tot 31-12-2023			
(in duizenden euro's)	**Stage 1**	**Stage 2**	**Stage 3**	**Totaal**
Mutatie ECL via W&V:				
- Toename door nieuwe verstrekkingen en overnames	62			62
- Afname door aflossingen	-2	-		-2
- Veranderingen wegens kredietrisico (per saldo)	-248	79		-169
Totaal	**-188**	**79**	**-**	**-109**

	Van 01-01-2022 tot 31-12-2022			
(in duizenden euro's)	**Stage 1**	**Stage 2**	**Stage 3**	**Totaal**
Mutatie ECL via W&V:				
- Toename door nieuwe verstrekkingen en overnames	43			43
- Afname door aflossingen	-14	-3		-17
- Veranderingen wegens kredietrisico (per saldo)	-3	-507		-510
Totaal	**26**	**-510**	**-**	**-484**

Per saldo is de ECL-voorziening ultimo 2023 gedaald ten opzichte van eind 2022, voornamelijk door kredietrevisies die voor een aantal klanten leidden tot een verbetering van de credit risk score (CRS). Daarnaast heeft de bank de macro-economische

parameters in het ECL-model opnieuw beoordeeld en verwerkt aan de hand van recente cijfers van het Centraal Planbureau (CPB). Gezien de aanhoudende economische onzekerheid is de in 2022 toegekende zwaardere weging van het neerwaarts scenario gehandhaafd. De update van de macro-economische parameters had een beperkte invloed.

Tot slot is ultimo 2023 niet langer de CRS override van +2 voor de zorgsector toegepast. De override was in 2022 ingevoerd vanwege de impact van de hoge inflatie (wat onder andere tot uiting kwam in hogere energiekosten) en personeelskosten alsmede het vanaf 2022 uitblijven van extra overheids-/coronasteun. Bij de analyse van de 2022-cijfers van de zorginstellingen is het effect van het wegvallen van de steunmaatregelen al zichtbaar geworden in hun jaarcijfers en is besloten de override niet langer toe te passen. Het wegvallen van deze override voor de zorgsector heeft niet geleid tot een mutatie in de ECL-voorziening.

Waardevermindering van Kredieten en vorderingen en Rentedragende waardepapieren

De volgende tabel geeft een specificatie van de Kredieten en vorderingen en Rentedragende waardepapieren waarop het ECL-model wordt toegepast. Het betreft zowel Kredieten en vorderingen en Rentedragende waardepapieren die zijn ingegaan als die nog ingaan. Eventuele garanties worden buiten beschouwing gelaten voor deze analyse.

Stage 1 betreft de performing exposures zonder een significante toename in kredietrisico (significant increase in credit risk (SICR)) sinds de aanvangsdatum.

Stage 2 betreft de performing exposures met een significante toename in kredietrisico sinds de aanvangsdatum.

Stage 3 betreft de non-performing exposures die credit impaired zijn.

per 31 december 2023 (in duizenden euro's)	**Bruto exposure**	**Performing Stage 1**	**Performing Stage 2**	**Non-Performing Stage 3**
Kredieten en vorderingen	59.621.484	55.744.456	3.793.760	83.268
Rentedragende waardepapieren	4.245.137	4.245.137	-	-
Totaal	**63.866.621**	**59.989.593**	**3.793.760**	**83.268**

per 31 december 2022 (in duizenden euro's)	**Bruto exposure**	**Performing Stage 1**	**Performing Stage 2**	**Non-Performing Stage 3**
Kredieten en vorderingen	56.092.299	55.329.011	756.594	6.694
Rentedragende waardepapieren	3.626.669	3.626.669	-	-
Totaal	**59.718.968**	**58.955.680**	**756.594**	**6.694**

De toename van Stage 2-exposure komt voornamelijk door een herclassificatie van een drietal grote woningcorporaties. Herziene inzichten op de early warning signals hebben geleid tot een Watch-classificatie van deze klanten en een daaruitvolgende significante groei van de exposure in Stage 2. Deze mutatie leidt niet tot een ECL-voorziening, omdat sprake is van een garantie van de overheid.

Ultimo december is een bedrag van € 83,3 miljoen (2022: € 6,7 miljoen) als credit impaired aangemerkt. Dit bedrag betreft exposures in Stage 3 en ziet op exposures van 5 klanten (2022: 4). Deze Stage 3-exposures hebben een overheidsgarantie en leiden niet tot een ECL-voorziening of een write-off.

Een specifiekere toelichting op het verloop van de stages volgt hieronder.

Stage 1: 12-maands ECL

In Stage 1 zitten exposures waarvan het kredietrisico niet significant is gewijzigd ten opzichte van het moment waarop de exposure is ontstaan. Voor deze groep wordt een 12-maands expected credit loss (ECL) berekend, zijnde het verwachte kredietverlies op basis van de kans dat de exposure binnen 12 maanden na de rapportagedatum in default geraakt. De 12-maands ECL wordt berekend voor alle individuele exposures als functie van de exposure at default (EAD), probability of default (PD) en loss given default (LGD) en inclusief toekomstgerichte (macro-economische) indicatoren.

Een exposure gaat in beginsel van Stage 1 naar Stage 2 wanneer aan een van de volgende criteria wordt voldaan:

1. Een vordering staat meer dan of gelijk aan 30 dagen open (30-dagenindicator fungeert als een backstopindicator).
2. Er is sprake van een significante toename van het kredietrisico ten opzichte van het moment van verstrekking. Dit is het geval als er een overschrijding is van een interne ratinggrens.
3. Er is sprake van andere kwalitatieve indicatoren, waaronder informatie van een kredietbeoordelingsinstantie, de kwalificatie van een exposure als forborne performing of wanneer de exposure voorkomt op de interne watchlist.

De 12-maands ECL wordt berekend voor alle individuele exposures als functie van de EAD, PD en LGD en inclusief toekomstgerichte (macro-economische) indicatoren.

Stage 2: lifetime ECL (niet credit impaired)

Stage 2 omvat exposures waarvan het kredietrisico significant is toegenomen ten opzichte van het moment waarop de exposure is ontstaan, maar die nog niet in default zijn geraakt. Voor deze exposures wordt een lifetime expected credit loss berekend, rekening houdend met eventuele garanties en ontvangen zekerheden. Dit betreft de verwachte tekorten op de contractuele kasstromen gedurende de resterende looptijd van de exposure, contant gemaakt tegen het effectieve rentepercentage. De lifetime ECL wordt berekend voor alle individuele exposures als functie van de EAD, PD en LGD en inclusief toekomstgerichte (macro-economische) indicatoren.

Voor de vaststelling of een exposure van Stage 2 naar Stage 3 verschuift, fungeert de 'achterstallige betalingen van 90-dagen'-periode als een backstopindicator.

Een exposure gaat naar Stage 3 als deze credit impaired is. Hiervan kan sprake zijn wanneer:

1. een substantiële vordering meer dan 90 dagen openstaat;
2. de bank oordeelt dat het onwaarschijnlijk is dat de klant aan zijn kredietvorderingen voldoet (unlikely to pay (UTP)) zonder aanspraak te maken op herstelacties zoals inroeping van een garantie.

Stage 3: lifetime ECL (credit impaired)

Exposures met achterstallige betalingen van 90 dagen en langer vallen onder Stage 3 en worden aangemerkt als default. Maar onder Stage 3 vallen ook exposures die vastgesteld zijn als credit impaired, in lijn met de intern gehanteerde definitie van default. Hieronder vallen derhalve ook exposures die forborne non-performing zijn. Wanneer een klant in default raakt, worden alle exposures op die klant naar Stage 3 verplaatst en dus aangemerkt als credit impaired.

Voor deze exposures wordt een liftetime expected credit loss bepaald, rekening houdend met eventuele garanties en ontvangen zekerheden. Dit betreft de verwachte tekorten op de contractuele kasstromen gedurende de resterende looptijd van de exposure, contant gemaakt tegen het effectieve rentepercentage. De lifetime ECL wordt berekend voor alle individuele exposures als functie van de EAD, PD en LGD en inclusief toekomstgerichte (macro-economische) indicatoren. Vervolgens wordt de lifetime ECL in mindering gebracht op de uitstaande brutoboekwaarde op de balans. Met andere woorden: er wordt een impairment op de exposure genomen.

Herstel van ECL-Stage

Wanneer de kredietwaardigheid verbetert en de exposure niet langer aan voornoemde criteria voldoet, kan een exposure weer van Stage 2 naar Stage 1 gaan of van Stage 3 naar Stage 2. Dit is conform de ECL policy, credit risk management policy en non-performing loan policy van de bank.

Vaststelling van significante toename kredietrisico (SICR)

Er is sprake van een significante toename van kredietrisico (significant increase in credit risk (SICR)) wanneer de credit rating ten tijde van verslaglegging significant is verslechterd ten opzichte van de credit rating die is vastgesteld op de eerste opnamedatum (rating at origination date). Of er sprake is van een significante toename van kredietrisico is afhankelijk van de kredietrisicoclassificatie:

- Exposures die worden opgenomen met een credit rating van 7 of beter (dus ≤ 7): significante kredietrisicotoename vindt plaats wanneer de credit rating verschuift naar 8 of slechter (dus ≥ 8).
- Exposures die worden opgenomen met een credit rating van 8 of slechter (dus ≥ 8): significante kredietrisicotoename vindt plaats wanneer de credit rating verschuift met een stap (notch); bijvoorbeeld van 8 naar 9 is een verschuiving van een notch.

NWB Bank kent een interne creditratingclassificatie van 1 tot en met 15. De credit ratings 1 tot en met 7 betreffen hoogkredietwaardige geclassificeerde exposures (investment grade), ratings 8 tot en met 14 betreffen de lager kredietwaardige geclassificeerde exposures (non-investment grade) en 15 betreft exposures die in default zijn. De interne creditratingclassificatie is gekalibreerd met de hulp van een gerenommeerd extern creditratingbureau. Interne credit ratings van > 7 zijn non-investment grade en corresponderen met een rating van BB+ of slechter.

Rating classes

De ECL-voorziening is gebaseerd op rating classes. Onderstaand overzicht geeft de bruto-exposure en de ECL per ratingklasse weer.

De specificatie per 31 december 2023 en 31 december 2022 is als volgt.

31 DECEMBER 2023

(in duizenden euro's)

(in duizenden euro's)	**Stage 1**			**Stage 2**			**Stage 3**		
Rating Class	Bruto exposure gegarandeerd	Bruto exposure niet gegarandeerd	ECL	Bruto exposure gegarandeerd	Bruto exposure niet gegarandeerd	ECL	Bruto exposure gegarandeerd	Bruto exposure niet gegarandeerd	ECL
1	1.007.546	2.707.011	10	-	-	-	-	-	-
2	4.704.823	10.438	-	-	-	-	-	-	-
3	4.896.156	4.295	-	-	-	-	-	-	-
4	22.483.967	1.460.850	68	79.275	-	-	-	-	-
5	15.091.138	264.991	30	315.645	-	-	-	-	-
6	4.935.602	449.946	64	3.268.420	25.255	79	-	-	-
7	807.387	860.795	152	75.427	-	-	-	-	-
8	42.115	164.319	47	28.295	-	-	-	-	-
9	-	-	-	421	-	-	-	-	-
10	-	-	-	728	-	-	-	-	-
11	98.214	-	-	294	-	-	-	-	-
12	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	-	-	-	-	-	-	83.268	-	-
Totaal	**54.066.948**	**5.922.645**	**371**	**3.768.505**	**25.255**	**79**	**83.268**	**-**	**-**

31 DECEMBER 2022

(in duizenden euro's)

(in duizenden euro's)	Stage 1			Stage 2			Stage 3		
Rating Class	Bruto exposure gegarandeerd	Bruto exposure niet gegarandeerd	ECL	Bruto exposure gegarandeerd	Bruto exposure niet gegarandeerd	ECL	Bruto exposure gegarandeerd	Bruto exposure niet gegarandeerd	ECL
1	6.448.549	2.218.497	15	-		-	-		-
2	2.479.435	7.262	-	-		-	-		-
3	5.808.904	5.783	-	-		-	-		-
4	9.121.032	1.097.469	80	-		-	-		-
5	6.858.437	306.996	57	299.799		-	-		-
6	14.706.631	261.930	62	7.735		-	-		-
7	7.829.851	1.124.241	296	43.791		-	-		-
8	420.632	120.959	47	231.769		-	-		-
9	23.888	-	-	114.744		-	-		-
10	8.093	-	-	48.897		-	-		-
11	107.091	-	-	9.859		-	-		-
12	-	-	-	-		-	-		-
13	-	-	-	-		-	-		-
14	-	-	-	-		-	-		-
15	-	-	-	-		-	6.694		-
Totaal	**53.812.543**	**5.143.137**	**557**	**756.594**	**-**	**-**	**6.694**	**-**	**-**

De rating classes 1 tot en met 7 worden geclassificeerd als investment grade en de rating classes 8 tot en met 14 als non-investment grade. Rating class 15 heeft de classificatie default.

Analyse van de performing exposures naar vervaldatum

In onderstaande tabel worden de bedragen weergegeven die vervallen maar nog niet ontvangen zijn per rapportagedatum en niet zijn begrepen in Stage 3.

(in duizenden euro's)	31 december 2023	31 december 2022
Kleiner of gelijk aan 30 dagen	503	24.014
Groter dan 30 dagen en kleiner of gelijk aan 60 dagen	-	-
Totaal	**503**	**24.014**

Gehanteerde parameters en veronderstellingen

De ECL van een financieel actief wordt bepaald op basis van 12 maanden of de gehele looptijd, afhankelijk van de vraag of er een significante toename van het kredietrisico is opgetreden. De totale ECL wordt bepaald op basis van het product van de PD, LGD en EAD, verdisconteerd naar rapportagedatum.

Probability of default (PD)

De PD, kans op wanbetaling, wordt gebruikt voor de bepaling van de ECL en de SICR. De bank heeft PD-modellen ontwikkeld voor uitzettingen waarvoor geen externe rating beschikbaar is en die grotendeels gebaseerd zijn op expert judgement gecombineerd met aanvaarde mathematische technieken.

Loss given default (LGD)

De LGD betreft het verlies bij wanbetaling. De portefeuille van de bank bestaat voor het grootste deel uit door de Nederlandse overheid gegarandeerde leningen.

Exposure at default (EAD)

De EAD betreft de verwachte waarde van de uitzettingen op het moment dat de tegenpartij in gebreke blijft. Deze waarde omvat de hoofdsom, de opgelopen rente, het agio/disagio, de waardeaanpassing als gevolg van de toepassing van fair value hedge accounting en het eventueel vervallen maar nog niet ontvangen bedrag. Het effect van mogelijke vervroegde aflossingen is minimaal en om die reden niet meegenomen in de EAD.

Low credit risk exemption

Voor exposures begrepen in de post Rentedragende waardepapieren gebruikt de bank de low credit risk exemption (LCRE) conform IFRS 9. IFRS 9 staat toe om zonder verdere analyse aan te nemen dat het kredietrisico op een financieel instrument niet significant is toegenomen sinds de eerste opname, indien wordt vastgesteld dat het financiële instrument op de verslagdatum een laag kredietrisico heeft. Een financieel instrument met een externe rating van investment grade is een voorbeeld van een financieel instrument dat kan worden beschouwd als een laag kredietrisico.

Van credit risk score per klant naar PD-rating per exposure

NWB Bank kent aan iedere exposure een (interne) credit rating toe op het moment van origination. De credit rating komt uit de master scale van het ECL-model. Dit model heeft als belangrijke input de credit risk scores (CRS). De bank kent aan iedere klant een CRS toe voor de berekening van de ECL per exposure. De CRS wordt opgebouwd op basis van drie modules: (i) financial metrics, (ii) non-financial metrics en (iii) ESG metrics, waarbij voor de ESG-module voor environment, social en governance diverse variabelen zijn opgenomen. CRS kent een ratingclassificatie van beste naar slechtste scores van 1 tot en met 21. De interne credit ratings uit de master scale worden gebruikt conform IFRS-richtlijnen. De master scale koppelt CRS met defaultpercentages en de uiteindelijke credit rating. De master scale die de bank heeft ontwikkeld is gekalibreerd

met de hulp van een gerenommeerd extern creditratingbureau. Periodiek conform de kredietmanagementcyclus wordt de CRS gereviewd om vast te stellen of er sprake is van een SICR onder ECL IFRS-richtlijnen.

Macro-economische variabelen

Voor de bepaling van de ECL wordt rekening gehouden met macro-economische variabelen. Dit impliceert rekening houden met toekomstgerichte ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op potentiële kredietverliezen. De macro-economische variabelen die in beschouwing zijn genomen zijn de werkloosheid en de inflatie. Met de intern ontwikkelde modellen maakt de bank projecties over werkloosheid en inflatie. In december 2023 en december 2022 heeft de bank de projecties voor inflatie en werkloosheid geactualiseerd. Hierbij maakte zij gebruik van inputdata van het CPB betreffende inflatie en werkloosheid. Gezien de aanhoudende economische onzekerheid veroorzaakt door met name de oorlog in Oekraïne, een dreigende recessie en de energiecrisis is in 2022 de weging van de scenario's aangepast naar 60-30-10% voor respectievelijk het neerwaarts, basis- en opwaarts scenario. Deze weging is in 2023 gehandhaafd.

De volgende specificatie geeft een overzicht van de macro-economische variabelen en de weging die eraan is toegekend.

Macro-economische variabele	Scenario	Weging per 31 december 2023	Weging per 31 december 2022
Werkloosheid	Basis scenario	0,30	0,30
	Opwaarts scenario	0,10	0,10
	Neerwaarts scenario	0,60	0,60
Inflatie	Basis scenario	0,30	0,30
	Opwaarts scenario	0,10	0,10
	Neerwaarts scenario	0,60	0,60

De volgende specificatie geeft een overzicht van de macro-economische variabelen en de gehanteerde percentages in het basisscenario.

Macro-economische variabele	Jaar	% per 31 december 2023	% per 31 december 2022
Werkloosheid	2023		3,90
	2024	4,00	4,40
	2025	4,20	4,40
	2026	4,40	
Inflatie	2023		4,50
	2024	3,90	1,90
	2025	2,30	2,30
	2026	2,30	

Sensitiviteitsanalyse

Om de gevoeligheid van de ECL te meten naar de verschillende factoren, zijn de onderstaande analyses uitgevoerd. De berekening van de ECL wordt mede bepaald door de veronderstelde macro-economische variabelen. In onderstaand overzicht wordt de invloed op de ECL weergegeven voor verschillende scenario's.

Uitsplitsing van de ECL naar economische scenario's

31 december 2023		2024	2025	2026	Weging scenario	Gewogen ECL	Totaal ECL
Scenario 1: Neerwaartse markt	Inflatie NL	3,26	1,66	1,66	0,60	304	
	Werkloosheid NL	4,78	4,98	5,18	0,60		
Scenario 2: Neutraal	Inflatie NL	3,90	2,30	2,30	0,30	117	450
	Werkloosheid NL	4,00	4,20	4,40	0,30		
Scenario 3: Opwaartse markt	Inflatie NL	4,56	2,96	2,96	0,10	29	
	Werkloosheid NL	3,16	3,36	3,56	0,10		

31 december 2022		2023	2024	2025	Weging scenario	Gewogen ECL	Totaal ECL
Scenario 1: Neerwaartse markt	Inflatie NL	2,24	1,26	1,66	0,60	379	
	Werkloosheid NL	4,13	5,18	5,18	0,60		
Scenario 2: Neutraal	Inflatie NL	4,50	1,90	2,30	0,30	145	559
	Werkloosheid NL	3,90	4,40	4,40	0,30		
Scenario 3: Opwaartse markt	Inflatie NL	2,68	2,56	2,96	0,10	35	
	Werkloosheid NL	3,76	3,56	3,56	0,10		

Analyse 1: gevoeligheid van de ECL bij toepassing van 100% van de afzonderlijke scenario's

Onderstaande tabel geeft de gevoeligheid weer van de expected credit loss indien de afzonderlijke scenario's (neerwaarts, basis en opwaarts) voor 100% zouden worden toegepast op alle exposures per ultimo december 2023. Gezien de beperkte omvang van niet-overheidsgegarandeerde exposures is de gevoeligheid voor de verschillende scenario's beperkt.

Gevoeligheidsanalyse - scenario's (in duizenden euro's) per 31 december 2023	100% Neerwaartse scenario	100% Basis scenario	100% Opwaartse scenario
ECL	507	389	285

Gevoeligheidsanalyse - scenario's (in duizenden euro's) per 31 december 2022	100% Neerwaartse scenario	100% Basis scenario	100% Opwaartse scenario
ECL	632	483	350

Analyse 2: Alle credit risk scores verslechteren met 1 stap (CRS+1)

In deze analyse is de belangrijkste factor credit risk scores (CRS) in de berekening van de ECL geshift met een verslechtering van plus 1. De impact van deze shift op de ECL is een toename van circa € 0,3 miljoen (2022: € 5,2 miljoen). Daardoor zou de ECL circa € 0,8 miljoen (2022: € 6 miljoen) bedragen in plaats van het op 31 december 2023 gerapporteerde bedrag van € 450 duizend (2022: € 559 duizend).

33 REËLE WAARDE VAN FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Algemeen

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk van elkaar zijn.

Bij de bepaling van de reële waarde van financiële instrumenten wordt gebruikgemaakt van marktprijzen voor zover het om financiële instrumenten gaat die op een actieve markt worden verhandeld. Voor de meeste financiële instrumenten is een dergelijke marktprijs niet beschikbaar. De reële waarde wordt dan bepaald met behulp van waarderingsmodellen. De modellen gaan uit van diverse veronderstellingen met betrekking tot de disconteringsvoet en het tijdstip en de omvang van de verwachte toekomstige kasstromen. Bij de berekening van de reële waarde van opties wordt gebruikgemaakt van algemeen aanvaarde optiewaarderingsmodellen.

NWB Bank stelt periodiek vast dat toepassing van de waarderingsmodellen leidt tot betrouwbare, reële waarden, die bij het risicoprofiel van de activa en passiva passen. Continu veranderende marktomstandigheden leiden tot regelmatige aanpassing van de waarderingsparameters die de input vormen voor de waarderingsmodellen.

Kasmiddelen en tegoeden bij de Centrale Bank, Bankiers, Kredieten en vorderingen, Toevertrouwde middelen en Schuldbewijzen

Voor de reële waardebepaling van Kasmiddelen en tegoeden bij de Centrale Bank, Bankiers, Kredieten en vorderingen, Toevertrouwde middelen en Schuldbewijzen wordt een waarderingsmodel gehanteerd. Dit model wordt ook gebruikt voor de interne risicorapportages.

Uitgangspunt bij het model is een going-concernbenadering waarbij de bank:

1. leningen verstrekt die in principe tot het einde van de looptijd worden aangehouden en
2. de relatief langlopende leningen financiert met gemiddeld genomen korter lopende funding.

De waarderingscurve wordt gebaseerd op de gemiddelde fundingkosten, zijnde swaprente plus opslag. Deze opslag geeft in feite aan wat de extra financieringslasten zijn voor de bank uit hoofde van liquiditeit- en kredietopslagen. Deze extra lasten worden bepaald uitgaande van de funding die op de verslaggevingsdatum uitstaat. De opslag, die uit de berekeningsmethodiek voortvloeit, wordt gehanteerd voor alle relevante looptijden (continue curve). Er wordt van uitgegaan dat de voor de bank geldende opslagen ook representatief zijn voor de niet in de markt observeerbare opslagen voor de kredietnemers van de bank. Een voorziening voor oninbaarheid wordt bepaald op basis van de IFRS 9-methodologie voor expected credit loss.

Rentedragende waardepapieren

De overige rentedragende waardepapieren met beursnotering worden gewaardeerd tegen marktprijzen. Voor de bepaling van de reële waarde van de overige rentedragende waardepapieren tot einde looptijd aangehouden en overige rentedragende waardepapieren zonder beursnotering wordt gebruikgemaakt van hetzelfde model als voor de kredieten en vorderingen. Een voorziening voor oninbaarheid wordt bepaald op basis van de IFRS 9-methodologie voor expected credit loss.

Derivaten

Voor de waardering van derivaten wordt gebruikgemaakt van algemeen aanvaarde waarderingsmodellen, waarbij de meest geëigende waarderingscurven, waaronder de OIS-curve en de €STR-curve, gehanteerd worden. Daarnaast zijn een credit valuation adjustment en een debt valuation adjustment in de waardering opgenomen. De gehanteerde curven weerspiegelen het prijsniveau waarop de bank swaps afsluit. Het

kredietrisico op de afgesloten derivatentransacties wordt grotendeels gemitigeerd door het uitwisselen van collateral.

Overzicht reële waarde van de financiële instrumenten

De volgende tabel geeft inzicht in de geschatte reële waarde van de financiële activa en passiva. Daarbij is de opgelopen rente voor vergelijkingsdoeleinden toegerekend aan de boekwaarde. Een aantal balansposten is niet in de tabel opgenomen, omdat deze niet voldoen aan de definitie van een financieel actief of passief.

(in miljoenen euro's)	**Boekwaarde 31-12-2023**	**Reële waarde 31-12-2023**	Boekwaarde 31-12-2022	Reële waarde 31-12-2022
Activa				
Kasmiddelen en tegoeden bij de Centrale Bank	7.476	7.476	8.617	8.617
Bankiers	3.687	3.687	3.606	3.606
Kredieten en vorderingen	55.264	58.800	51.437	56.738
Rentedragende waardepapieren	5.032	5.022	4.312	4.312
Derivaten	4.363	4.363	5.245	5.245
Passiva				
Bankiers	1.789	1.727	1.651	1.596
Toevertrouwde middelen	7.080	7.106	6.838	6.916
Schuldbewijzen	60.556	60.579	57.991	58.142
Achtergestelde schulden	326	329	326	325
Derivaten	4.035	4.035	4.410	4.410

Bepaling reële waarde van de financiële instrumenten

Onderstaande tabel geeft inzicht in de manier waarop de reële waarde wordt bepaald van financiële instrumenten die tegen reële waarde zijn gewaardeerd in de balans.

(in miljoenen euro's)	Waardering op basis van marktprijzen	Waardering op basis van modellen met in de markt beschikbare data	Waardering op basis van modellen met niet in de markt beschikbare data
31 december 2023			
Activa			
Rentedragende waardepapieren	787		
Derivaten		4.363	
Passiva			
Derivaten		4.035	
31 december 2022			
Activa			
Rentedragende waardepapieren	686		
Derivaten		5.245	
Passiva			
Derivaten		4.410	

De waardering van de overige financiële instrumenten, die zijn opgenomen in de toelichting onder reële waarde van de financiële instrumenten, is tot stand gekomen op basis van modellen met in de markt beschikbare data.

Financiële derivaten

(in miljoenen euro's)	≤1 jaar	1-5 jaar	>5 jaar	**Totaal**
2023				
Hoofdsommen rentederivaten	8.299	15.140	114.324	**137.763**
Hoofdsommen valutaderivaten	10.138	12.332	3.810	**26.280**
2022				
Hoofdsommen rentederivaten	13.930	16.803	113.240	**143.973**
Hoofdsommen valutaderivaten	11.069	11.543	4.784	**27.396**

De totale hoofdsom van de caps en floors bedraagt € 76 miljoen (2022: € 81 miljoen) en van de swaptions € 1.473 miljoen (2022: € 1.476 miljoen). Deze derivaten zijn opgenomen onder de rentederivaten in de bovenstaande tabel.

34 INFORMATIE OVER VERBONDEN PARTIJEN

Als verbonden partijen zijn aangemerkt: de aandeelhouders, de directie en de leden van de raad van commissarissen. Inzake de verplichte vermelding met betrekking tot verbonden partijen is bij NWB Bank geen sprake van bijzonderheden.

Voor een nadere toelichting op de bestuursbezoldigingen wordt verwezen naar de toelichting onder **noot 4**.

Ultimo 2023 staat voor een bedrag van € 8.066 miljoen aan kredieten uit aan aandeelhouders, verstrekt tegen marktconforme condities (2022: € 7.795 miljoen).

35 RISICOMANAGEMENT

De strategie van de bank stelt hoge eisen aan het risicomanagement en de inrichting en handhaving van een adequate interne beheersing. NWB Bank hanteert een organisatiebrede aanpak voor haar risicobeheersing en de controle daarop. Dit hoofdstuk geeft een verdere inkijk in met name de kwantitatieve aspecten van de verschillende risico's. De indeling volgt de risicotaxonomie zoals besproken in de risocomanagementparagraaf van het directieverslag.

Financiële risico's

Financiële risico's zijn risico's die geassocieerd worden met financiering en die NWB Bank beheert op individueel en/of portefeuilleniveau. De bank probeert het begrip wat betreft blootstelling aan deze risico's en het beheer ervan continu te verbeteren. Financiële risico's zijn onderverdeeld in kredietrisico, renterisico, marktrisico en liquiditeitsrisico.

Kredietrisico

Het totale kredietrisico (inclusief onherroepelijke toezeggingen) uitgedrukt in risicogewogen activa op basis van de standaardbenadering zoals beschreven in de CRR is op de verslagdatum als volgt.

		Europa			Noord-	Rest van de		
(in miljoenen euro's)		NL	EU	Niet-EU	Amerika	wereld	Totaal	RWA
2023								
Centrale overheden	0%	7.541	-	-	-	-	7.541	-
Regionale overheden	0%	16.312	-	-	-	-	16.312	-
Instellingen met afgeleide overheidstaak	0% -100%	44.987	163	-	-	-	45.150	1.311
Internationale organisaties	0%	-	-	-	-	-	-	-
Ontwikkelingsbanken	0%	-	231	-	-	-	231	-
Bancaire tegenpartijen[1)]	0% -50%	783	901	10	286	7	1.987	556
RMBS (NHG) notes[1)]	15%	2.516	-	-	-	-	2.516	377
Covered bonds	10%	568	42	-	-	-	610	61
Overige	100%	428	-	-	-	-	428	428
Totaal 2023		**73.135**	**1.337**	**10**	**286**	**7**	**74.775**	**2.733**
2022								
Centrale overheden	0%	8.683	-	-	-	-	8.683	-
Regionale overheden	0%	15.878	-	-	-	-	15.878	-
Instellingen met afgeleide overheidstaak	0% -100%	41.910	79	-	-	-	41.989	1.903
Internationale organisaties	0%	-	12	-	-	-	12	-
Ontwikkelingsbanken	0%	-	20	-	-	-	20	-
Bancaire tegenpartijen[1)]	0% -50%	799	918	11	288	10	2.026	574
RMBS (NHG) notes[1)]	15%	1.992	-	-	-	-	1.992	299
Covered bonds	10%	511	58	-	-	-	569	57
Overige	100%	231	-	-	-	-	231	231
Totaal 2022		**70.004**	**1.087**	**11**	**288**	**10**	**71.400**	**3.064**

1) Op basis van externe rating (External Credit Assessment Institution)

De meeste uitzettingen van NWB Bank vallen in de categorie met een 0%-risicoweging, hetgeen betekent dat het kredietrisico zeer beperkt wordt geacht. De tegenpartijrisico's en eventuele geldmarktuitzettingen bij bancaire tegenpartijen vallen onder de 20%-, 50%- en 100%-wegingscategorie. De portefeuille van NHG RMBS-notes bestaat uit senior A-notes onder de 15%- en 20%-wegingscategorie. Voor de kredieten aan Nederlandse drinkwaterbedrijven, regionale netwerkbedrijven en umc's geldt een 20%-wegingscategorie. Ten slotte zijn de kredieten aan duurzame-energieprojecten en PPS-projecten in de 100%-wegingscategorie opgenomen, waarbij voor de meeste duurzame-energieprojecten en PPS-projecten een 0,75 multiplier wordt toegepast.

De tabel hieronder geeft inzicht in de onderverdeling van de door de bank verstrekte (gestorte) langlopende kredieten.

	2023		2022	
(in miljoenen euro's)	Nominale waarde	Balanswaarde	Nominale waarde	Balanswaarde
Waterschappen	7.970	7.407	7.699	6.795
Gemeenten	4.673	4.499	5.020	4.655
Provincies	340	323	324	296
Sociale woningbouw	32.591	35.897	31.015	33.172
Zorginstellingen	1.925	1.925	1.871	1.775
Overig onder garantie van overheden	823	754	726	623
Gemeenschappelijke regelingen	970	872	1.010	862
Drinkwaterbedrijven	1.214	1.173	1.134	1.037
Duurzame Energie	1.038	1.018	909	876
Publiek-Private Samenwerking	664	594	683	579
Kredietinstellingen	131	127	151	143
Overige	286	275	199	200
Totaal	**52.625**	**54.864**	**50.741**	**51.013**

In de balanswaarde van de post Kredieten en vorderingen ter grootte van € 55.264 (2022: € 51.437) zijn naast de langlopende kredieten ook kortlopende kredieten, rekening-courantvorderingen en verstrekt onderpand aan niet-financiële tegenpartijen begrepen ter grootte van € 400 (2022: € 516).

Bovenstaande klantgroepen zijn voornamelijk overheden en door overheden gegarandeerde financieringen in de sociale woningbouw en zorg. De niet gegarandeerde financieringen zijn begrepen in de posten Publiek-private samenwerking, Drinkwaterbedrijven, Duurzame energie en Overige. Zowel gedurende het jaar als op de balansdatum zijn de betalingsachterstanden qua omvang gering, technisch van aard en van zeer korte duur geweest. NWB Bank heeft in 2023 in haar portefeuille notes van RMBS-programma's van twee Nederlandse originators (2022: twee), met als onderpand gesecuritiseerde Nederlandse hypothecaire geldleningen met NHG. Voor deze notes is de bank alleen in de rol van investeerder actief in securitisaties, waarbij ze de risico's gedurende de looptijd monitort en het stellige voornemen heeft om deze RMBS (NHG)-notes tot de verwachte einddatum aan te houden. Met de investering in deze obligaties draagt NWB Bank bij aan de financiering van door de overheid gegarandeerde groene particuliere woninghypotheken. Uit hoofde van de CRR wordt het kredietrisico uitgedrukt in risicogewogen activa op basis van de standaardbenadering voor securitisaties zoals verwoord in artikel 251 van de CRR, waarbij de beschikbare ratings van S&P, Moody's en/of Fitch worden gebruikt als indicatie van het kredietrisico.

De gegevens in onderstaande tabel zijn per einde boekjaar 2023.

Rating	Nominaal bedrag (€ mln)	Verwachte einddatum	Klasse
AAA	2.638	2067	A

De totale marktwaarde-exposure uit hoofde van derivaten op financiële tegenpartijen is ultimo 2023 € 818 miljoen (2022: € 1.009 miljoen). Hiervan is € 419 miljoen afgedekt door onderpand geleverd aan de bank (2022: € 876 miljoen). De totale marktwaarde-exposure uit hoofde van derivaten van financiële tegenpartijen op de bank bedraagt ultimo 2023 € 3.229 miljoen (2022: € 3.063 miljoen) en hiervan is € 3.067 miljoen (2022: € 2.880 miljoen) afgedekt door onderpand geleverd door de bank. Onderstaande tabellen geven de nettomarktwaarde van de derivaten weer, inclusief het ontvangen en betaalde onderpand.

(in miljoenen euro's)	Positieve resp. negatieve marktwaarde derivaten	Netting negatieve resp. positieve marktwaarde derivaten	Cash collateral ontvangen resp. geleverd	**Nettopositie**
31 december 2023				
Activa				
Bancaire tegenpartijen	1.703	-805	-419	479
Niet-bancaire tegenpartijen	2.661	-	-1.776	885
Totaal 2023	**4.364**	**-805**	**-2.195**	**1.364**
Passiva				
Bancaire tegenpartijen	-4.034	805	3.067	-162
Niet-bancaire tegenpartijen	-1	-	-	-1
Totaal 2023	**-4.035**	**805**	**3.067**	**-163**

(in miljoenen euro's)	Positieve resp. negatieve marktwaarde derivaten	Netting negatieve resp. positieve marktwaarde derivaten	Cash collateral ontvangen resp. geleverd	**Nettopositie**
31 december 2022				
Activa				
Bancaire tegenpartijen	2.262	-1.254	-876	132
Niet-bancaire tegenpartijen	2.983	-	-2.006	977
Totaal 2022	**5.245**	**-1.254**	**-2.882**	**1.109**
Passiva				
Bancaire tegenpartijen	-4.408	1.254	2.945	-209
Niet-bancaire tegenpartijen	-2	-	-	-2
Totaal 2022	**-4.410**	**1.254**	**2.945**	**-211**

Renterisico

NWB Bank gebruikt verschillende indicatoren om het renterisico te meten.

Gapanalyse

Hieronder is een rentetypische gapanalyse weergegeven van niet-verdisconteerde kasstromen op basis van de contractuele renteherzieningsdatum of aflossingsdatum indien laatstgenoemde eerder ligt.

(in miljoenen euro's)	**Totaal**	<3 maanden	3-12 maanden	1-5 jaar	>5 jaar
31 december 2023					
Activa					
Kredieten en vorderingen	77.204	23.041	3.524	11.527	39.112
Rentedragende waardepapieren	5.130	361	369	1.894	2.506
Derivaten met een vaste rente	-20.567	784	-836	-3.312	-17.203
Derivaten met een variabele rente	30.101	20.737	9.381	-38	21
Totaal activa	**91.868**	**44.923**	**12.438**	**10.071**	**24.436**
Passiva					
Bankiers, toevertrouwde middelen en schuldbewijzen	71.091	11.387	9.167	23.551	26.986
Achtergestelde schulden	328	51	8	250	19
Derivaten met een vaste rente	-33.531	-5.516	-7.318	-15.398	-5.299
Derivaten met een variabele rente	49.525	42.218	7.255	65	-13
Totaal passiva	**87.413**	**48.140**	**9.112**	**8.468**	**21.693**
Totaal activa minus passiva 2023	**4.455**	**-3.217**	**3.326**	**1.603**	**2.743**

(in miljoenen euro's)	**Totaal**	<3 maanden	3-12 maanden	1-5 jaar	>5 jaar
31 december 2022					
Activa					
Kredieten en vorderingen	74.239	24.240	3.547	10.598	35.854
Rentedragende waardepapieren	4.368	378	284	1.766	1.940
Derivaten met een vaste rente	-29.327	4.117	-2.384	-4.113	-26.947
Derivaten met een variabele rente	41.284	24.863	16.157	40	224
Totaal activa	**90.564**	**53.598**	**17.604**	**8.291**	**11.071**
Passiva					
Bankiers, toevertrouwde middelen en schuldbewijzen	68.381	11.990	6.576	24.562	25.253
Achtergestelde schulden	324	1	8	296	19
Derivaten met een vaste rente	-45.600	-3.636	-6.884	-18.253	-16.827
Derivaten met een variabele rente	63.546	49.632	13.595	108	211
Totaal passiva	**86.651**	**57.987**	**13.295**	**6.713**	**8.656**
Totaal activa minus passiva 2022	**3.913**	**-4.389**	**4.309**	**1.578**	**2.415**

DV01

NWB Bank hanteert DV01 (dollar value of a basis point) als belangrijkste renterisicomaatstaf. Deze maatstaf geeft in geldeenheden de prijs of marktwaardeverandering aan als gevolg van één basispunt (0,01%) verandering van de rentecurve. Voor de totale renterisicopositie geldt een stelsel van DV01-limieten dat volgt uit de risk appetite van de bank. Deze limieten zijn gerelateerd aan de strategische renterisicopositie. De rentegevoeligheid van de portefeuille waarop macrohedging wordt toegepast, wordt gemonitord aan de hand van DV01's voor verschillende tijdsintervallen. Voor beheersing van het spreadrisico gerelateerd aan de herfinanciering van de bank geldt een spread-DV01-maatstaf met bijbehorende limiet. Dit is een indicator voor de looptijdmismatch tussen de opgenomen financiering en de uitgezette leningen. De spread DV01 wordt gekwantificeerd aan de hand van de rentegevoeligheid van alle (langlopende) leningen en financiering en lag eind 2023 binnen de daarvoor gehanteerde limiet.

Earnings at risk

Earnings at risk (EAR) is een maatstaf voor de rentegevoeligheid van de nettorente-inkomsten (NII) van de bank. EAR berekent de mutatie in de NII van een veronderstelde verandering in de rentetermijnstructuur. Het meest relevante scenario veronderstelt dat de huidige tarieven worden gerealiseerd.

NWB Bank streeft naar een evenwichtige blootstelling van haar balansposities aan korterentetarieven. Dit zijn vooral de eendaags-, driemaands- en zesmaandsrentetarieven. Deze tarieven hebben verschillende gevoeligheden voor de toegepaste renteschokken. Het meest gevoelig is de eendaagsrente. Deze wijzigt dagelijks, waardoor de schok dus binnen een dag in de berekening doorwerkt. De zesmaandsrente zal dat echter maar één keer per zes maanden doen, bij het vaststellen van het nieuwe tarief. Zo zal voor een lening waarvoor het tarief op de peildatum wijzigt pas na zes maanden de schok, i.c. 50 basispunten, doorwerken. Voor een lening die een dag later het tarief wijzigt zal vrijwel direct de oorspronkelijke schok van 25 basispunten doorwerken en pas na zes maanden de volledige schok van 50 basispunten (bp).

De EAR is daardoor gevoelig voor zowel het moment waarop de tarieven voor te betalen en te ontvangen rentetarieven wijzigen. Daarnaast is deze maatstaf gevoelig voor welke tarieven op enig moment wijzigen. NWB Bank hanteert een limiet voor de maximale blootstelling. Ze probeert zoveel mogelijk te betalen en te ontvangen rente op elkaar af te stemmen, maar accepteert afwijkingen binnen die limiet.

Het meest negatieve scenario per eind 2023 en 2022 wordt in onderstaande tabel weergegeven.

(in miljoenen euro's)	Meest negatieve scenario 2023	Meest negatieve scenario 2022
Scenario: Huidige tarieven worden gerealiseerd	**-2,5**	
Scenario: Renteschok +25 bp (plotseling) plus renteschok +25 bp (geleidelijk)		**-3,8**

Scenarioanalyse

NWB Bank voert scenarioanalyses uit om additioneel inzicht te krijgen in het renterisico. Een van deze scenario's is het berekenen van de mutaties in de economische waarde van het eigen vermogen bij een parallelle verschuiving van de rente van -200 basispunten en +200 basispunten. Deze scenario's worden voorgeschreven door de European Banking Authority (EBA) en de bank wordt geacht de toezichthouder te informeren als de uitkomsten groter dan 20% van het eigen vermogen zijn. Voor elke valuta wordt een looptijdafhankelijke post-schokrenteondergrens toegepast. Dit begint met -100 bp bij een onmiddellijke vervaldag. Deze ondergrens wordt verhoogd met 5 bp per jaar en komt uit op 0% voor looptijden van 20 jaar en meer. In onderstaande tabel worden de zes voorgeschreven scenario's per 31 december 2023 en 31 december 2022 weergegeven en het effect op de economische waarde van het eigen vermogen. Voor de eerste twee scenario's wordt ook de impact op interestmarge weergegeven.

		Verandering van economische waarde van het eigen vermogen		Verandering van de interestmarge	
(in miljoenen euro's)		Huidige periode	Vorige periode	Huidige periode	Vorige periode
1	Parallel up	(199.1)	(190.5)	(7.3)	(3.4)
2	Parallel down	235.9	110.1	7.3	3.4
3	Steepener	(25.0)	(19.8)		
4	Flattener	(6.9)	(11.9)		
5	Short rates up	(67.5)	(68.9)		
6	Short rates down	72.6	36.5		

Marktrisico

Onderstaande tabel geeft de nominale waarden in miljoenen aan in vreemde valuta.

Valuta (in miljoenen)	2023 Actief	2023 Passief	2023 Derivaten	**2023 Totaal**	2022 Actief	2022 Passief	2022 Derivaten	**2022 Totaal**
AUD	-	-5.682	5.682	-	-	-5.800	5.800	-
CAD	-	-393	393	-	-	-393	393	-
CHF	-	-1.213	1.213	-	-	-1.575	1.575	-
GBP	-	-4.324	4.324	-	-	-3.917	3.917	-
HKD	-	-	-	-	-	-	-	-
JPY	-	-65.780	65.780	-	-	-67.660	67.660	-
NOK	-	-500	500	-	-	-500	500	-
NZD	-	-456	456	-	-	-696	696	-
SEK	-	-4.650	4.650	-	-	-8.150	8.150	-
USD	-	-16.398	16.398	-	-	-13.494	13.494	-
ZAR	-	-230	230	-	-	-230	230	-

Liquiditeitsrisico

De onderpandwaarde van het bij DNB ingebrachte beleenbare deel van de portefeuille bedraagt € 13,8 miljard ultimo 2023 (€ 15,7 miljard ultimo 2022). Voor kortlopende financiering doet de bank vooral een beroep op de CP-markt (commercial paper). De bank heeft een ECP-programma ter grootte van maximaal € 25 miljard en een USCP-programma ter grootte van maximaal $ 25 miljard. Ze beschikt over de hoogste kortetermijnratings (A-1+/P-1) voor deze twee programma's. De liquiditeitspositie wordt dagelijks bewaakt. Liquiditeitsbeheer heeft tot doel ervoor te zorgen dat er voldoende middelen beschikbaar zijn om niet alleen voorziene, maar ook onvoorziene financieringsbehoeften te kunnen opvangen. Het management van de bank wordt dagelijks geïnformeerd met een liquiditeitstypische gapanalyse, waarin verschillen tussen te ontvangen en te betalen kasstromen worden weergegeven. Op de liquiditeitspositie is een stelsel van limieten van toepassing.

De balanscategorieën uitgesplitst naar resterende contractuele looptijd, inclusief alle toekomstige niet gedisconteerde rentestromen, inclusief centraal geclearde derivaten en vóór winstverdeling, kunnen als volgt worden weergegeven.

Liquidity coverage ratio

Een van de limieten heeft betrekking op de LCR, een liquiditeitsratio opgenomen in CRD IV/CRR, waarvoor een minimumvereiste geldt van 100%. De LCR meet of er voldoende liquide activa aanwezig zijn ten opzichte van de verplichtingen op de korte termijn. De interne LCR-limiet is hoger dan deze minimumvereiste. De LCR bedraagt per balansdatum 160% (2022: 285%).

Net stable funding ratio

De NSFR toont de verhouding tussen de aanwezige en vereiste stabiele financiering, waarbij onderscheid wordt gemaakt in producten met een korte en lange looptijd en buitenbalansposten.

De NSFR stimuleert het gebruik van langlopende financiering voor lang uitgezette kredieten, oftewel gematchte financiering. Voor de NSFR geldt een minimumvereiste van 100%. Ultimo 2023 voldoet NWB Bank aan deze vereiste met een ratio per balansdatum van 133% (2022: 141%).

(in miljoenen euro's)	**Totaal**	<3 maanden	3-12 maanden	1-5 jaar	>5 jaar
31 december 2023					
Activa					
Kasmiddelen en tegoeden bij de Centrale Bank	7.476	7.476	-	-	-
Bankiers	3.696	129	23	80	3.464
Kredieten en vorderingen	82.330	936	4.781	18.231	58.382
Rentedragende waardepapieren	6.280	79	416	2.115	3.670
Immateriële activa	10	-	-	10	-
Materiële vaste activa	5	-	-	1	4
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
Derivaten	-537	310	132	-130	-849
Overige activa	71	61	1	-	9
Overlopende activa	-	-	-	-	-
Totaal activa per 31 december 2023	**99.331**	**8.991**	**5.353**	**20.307**	**64.680**
Passiva					
Bankiers	4.551	765	46	398	3.342
Toevertrouwde middelen	7.733	73	123	261	7.276
Schuldbewijzen	72.540	7.597	7.982	22.746	34.215
Achtergestelde schulden	345	1	8	313	23
Derivaten	14.884	466	374	1.753	12.291
Pensioenvoorzieningen	3	-	-	-	3
Voorziening latente vennootschapsbelasting	9	-	-	9	-
Vennootschapsbelasting	7	7	-	-	-
Overige schulden	33	29	4	-	-
Overlopende passiva	11	8	3	-	-
Eigen vermogen	2.060	-	-	-	2.060
Totaal passiva per 31 december 2023	**102.176**	**8.946**	**8.540**	**25.480**	**59.210**

(in miljoenen euro's)	**Totaal**	<3 maanden	3-12 maanden	1-5 jaar	>5 jaar
31 december 2022					
Activa					
Kasmiddelen en tegoeden bij de Centrale Bank	10.628	10.628	-	-	-
Bankiers	3.625	62	19	85	3.459
Kredieten en vorderingen	76.879	1.442	4.885	17.277	53.275
Rentedragende waardepapieren	4.952	-80	563	1.896	2.573
Immateriële activa	8	-	-	8	-
Materiële vaste activa	6	-	-	2	4
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
Derivaten	13.114	410	672	2.798	9.234
Overige activa	54	45	1	-	8
Overlopende activa	-	-	-	-	-
Totaal activa per 31 december 2022	**109.266**	**12.507**	**6.140**	**22.066**	**68.553**
Passiva					
Bankiers	4.634	44	48	488	4.054
Toevertrouwde middelen	18.441	98	17	11.207	7.119
Schuldbewijzen	68.657	3.287	10.318	22.744	32.308
Achtergestelde schulden	363	1	8	329	25
Derivaten	25.509	307	1.053	4.143	20.006
Pensioenvoorzieningen	3	-	-	-	3
Voorziening latente vennootschapsbelasting	11	-	-	11	-
Vennootschapsbelasting	7	7	-	-	-
Overige schulden	48	39	9	-	-
Overlopende passiva	6	3	3	-	-
Eigen vermogen	1.995	-	-	-	1.995
Totaal passiva per 31 december 2022	**119.674**	**3.786**	**11.456**	**38.922**	**65.510**

Toezicht

Het prudentieel toezicht op de bank valt onder de directe verantwoordelijkheid van de Europese Centrale Bank (ECB). De ECB voert het toezicht uit samen met De Nederlandsche Bank (DNB) als nationale bancaire toezichthouder in een zogenoemd Joint Supervisory Team (JST). De intensiteit van het toezicht is de afgelopen jaren verder toegenomen. Het is van wederzijds belang dat het JST een goed begrip heeft van zowel het specifieke profiel en bedrijfsmodel van de bank als van het risicobeheer. Ook zijn heldere en efficiënte communicatielijnen met de toezichthouder belangrijk.

Jaarlijks vindt het Supervisory Review and Evaluation Process (SREP) plaats en beoordeelt de toezichthouder de risico's van de bank. Het SREP-besluit, dat de bank aan het einde van de procedure van de toezichthouder ontvangt, bevat de belangrijkste zaken die de bank moet bereiken om de geïdentificeerde issues aan te pakken. In 2023 is er een volledig SREP uitgevoerd, waarvan de hieruit voortkomende kapitaaleisen verderop zijn weergegeven. Verder heeft de ECB in het kader van haar toezichtstaak afgelopen jaar een on-site-inspectie uitgevoerd naar IT-risk. De bank werkt aan het opvolgen van de bevindingen die hieruit zijn voortgekomen.

In 2023 heeft NWB Bank deelgenomen aan de Europese sectorbrede stresstest.

Met ingang van 2024 actualiseren we iedere twee jaar ons Recovery Plan en dienen we dit in bij de Europese Centrale Bank en De Nederlandsche Bank. In dit herstelplan staat welke maatregelen een bank kan nemen in een ernstige stresssituatie en op welke manier de bank daarna een herstel kan realiseren. Een belangrijk onderdeel van het herstelplan vormen de recovery triggers waarop we als bank actie ondernemen. Deze recovery triggers zijn in lijn met onze risk appetite. Een dergelijk plan is voor iedere bank vereist. NWB Bank vindt het belangrijk goed na te denken over de crisismanagementorganisatie en de ter beschikking staande herstelmaatregelen voor extreme omstandigheden.

Naast het Single Supervisory Mechanism (SSM), waarbinnen het prudentieel toezicht op Europese banken wordt geregeld, omvat de oprichting van een bankenunie in Europa ook een tweede en derde pijler. De tweede pijler is het Single Resolution Mechanism (SRM), bestaande uit de Single Resolution Board (SRB) en de nationale resolutieautoriteiten, inzake het herstel en de afwikkeling van banken. De derde pijler is het Deposit Guarantee Scheme (DGS). Daarin worden regels gesteld voor de garantieverplichting van banken ten behoeve van depositohouders. Van deze twee pijlers is met name de tweede van belang voor NWB Bank. Met de inwerkingtreding van de Bank Recovery and Resolution Directive (BRRD) in 2015 heeft de bank ook te maken met de SRB, die verantwoordelijk is voor een ordelijk proces rond herstel en een eventuele afwikkeling van een bank. Per bank stelt de SRB een resolutiestrategie vast. Eind 2020 heeft de SRB besloten dat voor NWB Bank een vereenvoudigd verplichtingenplan van toepassing blijft. Dit betekent dat in het geval van onoverkomelijke problemen de resolutie verloopt via de nationale faillissementswetgeving. De SRB heeft in 2022 bevestigd dat dit plan nog steeds van kracht is.

Kapitaaleisen

In tegenstelling tot het ICAAP, waarin alle risicosoorten worden meegenomen, hebben de minimale kapitaaleisen zoals gehanteerd onder de Richtlijn Banken of Capital Requirements Directive betrekking op kredietrisico, marktrisico en operationeel risico. Voor deze drie risicosoorten past de bank verschillende methodes toe.

Kredietrisico

Voor wat betreft het algemene kredietrisico past NWB Bank de standaardmethode toe. Hierbovenop komt het kapitaal-voor-tegenpartijrisico waarvoor de standaardmethode wordt toegepast. Boven op dit laatste kapitaalbeslag voor het defaultrisico op tegenpartijen komt het kapitaalbeslag uit hoofde van de credit valuation adjustment (CVA). Dit kapitaalbeslag wordt berekend met een standaardformule op basis van onder andere de exposure, rating en gemiddelde looptijd van de derivatenposities met een tegenpartij.

Marktrisico

Bij marktrisico gaat het om de valutarisico's van de bank. Vanwege het strikte beleid van NWB Bank met betrekking tot valutarisico zijn er per saldo geen openstaande valutaposities. Daardoor is het aan te houden kapitaal voor marktrisico nul.

Operationeel risico

Bij de berekening van het toetsingsvermogen voor operationeel risico gebruikt NWB Bank de standaardbenadering. Hierbij wordt 15% van de relevante indicator genomen als uitgangspunt voor het operationeel risico. De relevante indicator is het driejaarsgemiddelde van de som van de jaarlijkse nettorentebaten en de jaarlijkse nettoniet-rentebaten einde boekjaar.

Berekening Tier 1-ratio per verslagdatum.

(in miljoenen euro's)	**2023**	2022
Eigen vermogen exclusief winst lopend boekjaar	1.934	1.852
Immateriële vaste activa	-10	-8
Prudentiële filters en overige	-10	-9
CET1-kapitaal	**1.914**	**1.835**
Additioneel Tier 1-kapitaal	321	321
Tier 1-kapitaal (A)	**2.235**	**2.156**
Gewogen kredietrisico (SA)[1)]	2.734	3.064
Kapitaalsbeslag uit hoofde van CVA (SA)[1)]	1.472	1.335
Gewogen operationeel risico (SA)[1)]	453	393
Risicogewogen activa (B)	**4.659**	**4.792**
Tier 1 ratio (A/B)	**48%**	**45%**

1) Standardised Approach

Het zichtbare eigen vermogen bedroeg ultimo 2023 € 1.934 miljoen (exclusief winst lopend boekjaar) ten opzichte van ultimo 2022 € 1.852 miljoen (exclusief winst lopend boekjaar). Het CET1-kapitaal inclusief additioneel Tier 1-kapitaal bedroeg ultimo 2023 € 2.235 miljoen (exclusief winst lopend boekjaar) ten opzichte van ultimo 2022 € 2.156 miljoen (exclusief winst lopend boekjaar). De omvang van de risicogewogen activa van de bank is van € 4.792 miljoen eind 2022 gedaald naar € 4.659 miljoen eind 2023. In de post Prudentiële filters en overige zijn begrepen de IPC's aan de SRB voor een bedrag van € 9,2 miljoen (2022: € 7,7 miljoen), die volgens de regelgeving (CRR) in mindering op het kapitaal moeten worden gebracht.

De ECB heeft in 2023 weer een regulier Supervisory Review and Evaluation Process (SREP) uitgevoerd. Hierbij zijn de kapitaalvereisten voor NWB Bank opnieuw beoordeeld. De eis voor de bankspecifieke Pillar 2-kapitaalvereiste is daarbij gelijk gebleven op

2,25%. De totale SREP-kapitaaleis voor de bank bedraagt 10,25%. Dit is een optelsom van de totale Pillar 1-kapitaalvereiste van 8% en de Pillar 2-kapitaalvereiste van 2,25%. Samen met de vereiste kapitaalconserveringsbuffer van 2,5% en de countercyclische kapitaalbuffer van 1,02% komt de totale kapitaaleis voor de bank uit op 13,77%.

Leverage ratio

Met de finalisering van CRR II is een eis van 3% geïntroduceerd voor de leverage ratio. De CRR II voorziet in bepaalde aanpassingen in de blootstellingen die meegenomen moeten worden in de berekening van de ratio. Voor public development credit institutions zoals NWB Bank geldt dat blootstellingen waarmee publiekesectorinvesteringen gefinancierd worden, uitgesloten mogen worden. De leverage ratio per balansdatum komt inclusief kasmiddelen en tegoeden bij de Centrale Bank uit op 20,6% (2022: 18,9%) (exclusief resultaat boekjaar) .

Additionele informatie over het risicomanagement van NWB Bank is te vinden in de Pillar 3-rapportages op www.nwbbank.com/over-nwb-bank/publicaties. Deze rapportages vormden geen onderdeel van de accountantscontrole.

36 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Op het moment van het opmaken van de jaarrekening is er geen sprake van belangrijke gebeurtenissen na balansdatum die dienen te worden toegelicht.

37 VOORGESTELDE WINSTVERDELING

De winst van het boekjaar bedraagt €125,8 miljoen (2022: € 143,2 miljoen). De directie en de raad van commissarissen hebben de voor dividend beschikbare winst vastgesteld op € 60 miljoen (2022: € 60 miljoen). Dit besluit is genomen met inachtneming van artikel 21 van de statuten.

(in duizenden euro's)		**2023**		2022
Winst boekjaar		**125.755**		**143.230**
Het voorstel tot winstbestemming luidt als volgt:				
Dividend in contanten op aandelen A	879%	51.042	879%	51.042
Dividend in contanten op aandelen B	879%	8.958	879%	8.958
		60.000		**60.000**
Door de raad van commissarissen goedgekeurde toevoeging aan de overige reserves		65.755		83.230
		125.755		**143.230**

Het in de jaarrekening 2023 en 2022 over het boekjaar voorgestelde en in de algemene vergadering van aandeelhouders vastgestelde dividend wordt ten laste van de overige reserves gebracht.

38 DIRECTIE EN RAAD VAN COMMISSARISSEN

Statutaire directie

Lidwin van Velden
Ard van Eijl
Frenk van der Vliet

Raad van commissarissen

Joanne Kellermann
Toon van der Klugt
André ten Damme
Frida van den Maagdenberg
Caroline Oosterloo
Annette Ottolini
Manfred Schepers

Den Haag, 21 maart 2024

OVERIGE GEGEVENS

5

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de aandeelhouders en de raad van commissarissen van Nederlandse Waterschapsbank N.V.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Nederlandse Waterschapsbank N.V. (hierna: NWB Bank of de vennootschap) te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van NWB Bank per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2023;
- de winst-en-verliesrekening over 2023;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van NWB Bank zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

INFORMATIE TER ONDERSTEUNING VAN ONS OORDEEL

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Ons inzicht in NWB Bank

NWB Bank is een bank van en voor de Nederlandse publieke sectoren en verstrekt leningen aan waterschappen, gemeenten en provincies en aan andere publieke instellingen zoals woningbouwcorporaties en zorginstellingen die (indirect) worden gegarandeerd door de Nederlandse Staat. NWB Bank is ook betrokken bij de financiering van publiek-private samenwerking (PPS), duurzame energieprojecten en door de overheid gesteunde exportfinanciering. Wij hebben in onze controle bijzondere aandacht besteed aan aantal onderwerpen op basis van de activiteiten van NWB Bank en onze risicoanalyse.

Wij hebben de materialiteit bepaald en de risico's geïdentificeerd en ingeschat dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, om in reactie op deze risico's de controlewerkzaamheden te bepalen ter verkrijging van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Materialiteit	€ 20 miljoen (2022: € 19 miljoen)
Toegepaste benchmark	1% van het eigen vermogen per 31 december 2023
Nadere toelichting	Op basis van onze professionele oordeelsvorming beschouwen wij een benchmark van 1% van het eigen vermogen als meest geschikte basis voor de materialiteit aangezien dit een van de belangrijkste indicatoren is voor de financiële positie voor de gebruikers van de jaarrekening. De materialiteitsbepaling heeft consistent plaatsgevonden met het voorgaande boekjaar.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van commissarissen overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 1 miljoen rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Opdrachtteam en gebruikmaken van het werk van specialisten

Wij hebben zorggedragen dat het opdrachtteam over de juiste kennis en vaardigheden beschikt die nodig zijn voor de controle van een bank. Wij hebben in het opdrachtteam specialisten opgenomen op het gebied van IT audit en belastingspecialisten. Daarnaast hebben wij eigen deskundigen ingeschakeld voor de controle van de kredietvoorzieningen, waardering van financiële instrumenten, hedge-accounting, pensioenen en kapitaalvereisten.

Onze aandacht voor klimaatrisico's en de energietransitie

Klimaatverandering en de energietransitie bepalen in belangrijke mate de maatschappelijke agenda en leiden tot significante veranderingen voor veel bedrijven en de samenleving. De directie heeft NWB Bank's toezeggingen en verplichtingen samengevat, en rapporteert in sectie 'De duurzame waterbank: resultaten en impact in 2023' van het directieverslag en in het hoofdstuk Risicomanagement, onderdeel van Governance, in paragraaf 'ESG-Risico' hoe NWB Bank omgaat met klimaat-gerelateerde en milieurisico's, daarbij rekening houdend met de van toepassing zijnde richtlijnen en aanbevelingen van toezichthouders en regelgevers. Verder verwijzen wij naar het klimaatactieplan dat op 14 april 2022 is gepresenteerd waarin NWB Bank haar beoordelingen en de plannen uiteengezet heeft met betrekking tot klimaat-gerelateerde risico's en de effecten van de energietransitie.

Als onderdeel van onze controle van de jaarrekening, hebben wij geëvalueerd in hoeverre bij schattingen en belangrijke veronderstellingen alsmede in de opzet van relevante interne beheersmaatregelen NWB Bank rekening houdt met klimaatrisico's en de mogelijke effecten van de energietransitie en met de toezeggingen en feitelijke verplichtingen op dit gebied. Verder hebben wij het jaarverslag gelezen en overwogen of er een inconsistentie van materieel belang is tussen de niet-financiële informatie en de jaarrekening.

Op basis van onze controlewerkzaamheden achten wij de klimaatrisico's niet van materieel belang voor de in de jaarrekening verwerkte schattingen of belangrijke veronderstellingen per 31 december 2023.

Onze focus op fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze verantwoordelijkheid

Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving en van ons niet verwacht kan worden dat wij het niet-naleven van alle wet- en regelgeving ontdekken, is het onze verantwoordelijkheid om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Onze controle-aanpak met betrekking tot frauderisico's

Wij hebben de risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in NWB Bank en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop de directie inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van commissarissen toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij verwijzen naar hoofdstuk Risicomanagement, onderdeel van Governance, van het jaarverslag, waarin de directie haar risicoanalyse heeft opgenomen na overweging van potentiële frauderisico's.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode NWB Bank, de klokkenluidersregeling NWB Bank en de incidentenregistratie en de -rapportage. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij houden rekening met het risico dat het management interne beheersmaatregelen kan doorbreken, aangezien dit risico in alle vennootschappen aanwezig is. Vanwege dit risico hebben wij onder meer schattingen beoordeeld op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang, met name gericht op belangrijke gebieden die oordeelsvorming vereisen en significante schattingsposten, zoals toegelicht in paragraaf 'Belangrijke inschattingen en schattingsonzekerheden' in het hoofdstuk 'Algemene toelichting op de jaarrekening'. Ook hebben wij data-analyse gebruikt om journaalposten met een verhoogd risico te signaleren en te toetsen en de zakelijke beweegredenen (of het ontbreken daarvan) beoordeeld van bijzondere transacties.

Verder hebben wij zoals beschreven in ons kernpunt van de controle Kredietwaardigheid leningenportefeuille en voorziening voor verwachte kredietverliezen, vanwege het risico van doorbreken van interne beheersmaatregelen door management bij de bepaling van de kredietvoorziening, specifiek voor de "staging" en bepaling van de interne credit rating voor niet-gegarandeerde leningen, onder meer de oordeelsvorming en schattingen beoordeeld op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang.

Bij het identificeren van frauderisico's zijn wij uitgegaan van de veronderstelling dat er bij de opbrengstenverantwoording frauderisico's bestaan. Volgens onze inschatting geven met name transacties waarbij er sprake is van looptijdverlenging of vervroegde aflossing van leningen met gelijktijdige verstrekking van een nieuwe lening aanleiding tot deze risico's. De beoordeling of er materieel sprake is van een nieuwe lening is bepalend voor het verwerken van het resultaat van deze transacties. Deze beoordeling is complex en kan subjectieve elementen bevatten, zoals verder toegelicht in paragraaf 2 Resultaat financiële transacties in de jaarrekening. Wij hebben onze auditprocedures met betrekking tot het verwerken van het resultaat uit deze transacties ontworpen en uitgevoerd als reactie op dit veronderstelde fraude risico. Wij hebben ons daarbij gefocust op het evalueren van de beoordeling van management in hoeverre de

verwachte, nieuw overeengekomen kasstromen substantieel afwijken van die op basis van de voorgaande overeenkomst. Hierbij hebben wij onder andere geëvalueerd of de beoordeling van management consistent is uitgevoerd en voor een selectie van transacties de aansluiting gelegd met de overeenkomst, marktwaardeberekening en de verwerking in de financiële administratie.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van de directie, management, de interne accountantsdienst, juridische zaken, compliance afdeling, personeelszaken en de raad van commissarissen.

Uit de door ons geïdentificeerde frauderisico's, ontvangen inlichtingen en andere beschikbare informatie volgen geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude met een mogelijk materieel belang voor het beeld van de jaarrekening.

Onze controle-aanpak met betrekking tot het risico van niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben passende controlewerkzaamheden verricht inzake de naleving van de bepalingen van de relevante wet- en regelgeving die van directe invloed zijn op de verantwoorde bedragen en toelichtingen in de jaarrekening. Daarnaast hebben wij de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening, op basis van onze ervaring in de sector, door afstemming met de directie, het kennis nemen van de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA), het lezen van notulen, het kennisnemen van rapporten van de interne accountantsdienst en compliance afdeling en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen.

We hebben verder kennisgenomen van de bevestigingsbrief van de afdeling Legal & Corporate Affairs (interne legal letter) en correspondentie met toezichthouders en zijn alert gebleven op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben we schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controle-aanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

Zoals toegelicht in het onderdeel Continuïteit in het hoofdstuk 'Algemene toelichting op de jaarrekening', is de jaarrekening opgemaakt op basis van de continuïteitsveronderstelling. Bij het opmaken van de jaarrekening heeft de directie een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van NWB Bank om haar continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor de voorzienbare toekomst.

Wij hebben de specifieke beoordeling met de directie besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd.

Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van de directie op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, alle relevante gebeurtenissen en omstandigheden bevat waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of NWB Bank haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, waarbij wij ons ook hebben gericht op de vraag of de vennootschap kan blijven voldoen aan de wettelijke solvabiliteitsvereisten voor een kredietinstelling. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen materiële onzekerheden ten aanzien van de continuïteit geïdentificeerd. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening.
De kernpunten van onze controle hebben wij met de raad van commissarissen gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

In vergelijking met voorgaand jaar, hebben wij de kernpunten hedge accounting en reële waardebepaling van financiële instrumenten samengevoegd in één kernpunt.

Kredietwaardigheid leningportefeuille en voorziening voor verwachte kredietverliezen

Risico	Kredieten en vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met een voorziening voor verwachte kredietverliezen (expected credit loss). NWB Bank maakt gebruik van de mogelijkheid om, zoals toegestaan onder de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (hierna: RJ), de vereisten voor opname van expected credit losses van IFRS 9 Financiële instrumenten (hierna: IFRS 9 ECL) toe te passen. De voorziening voor verwachte kredietverliezen vertegenwoordigt de beste schatting van NWB Bank van verwachte verliezen. Op 31 december 2023 bedraagt de post kredieten en vorderingen € 55,3 miljard (2022: € 51,4 miljard), na aftrek van een voorziening voor verwachte kredietverliezen van €0,5 miljoen (2022: € 0,6 miljoen), zoals toegelicht in paragraaf 11 en 32 in de jaarrekening. De voorziening voor verwachte kredietverliezen is gebaseerd op parameters en veronderstellingen zoals de kans op wanbetaling, het verlies bij wanbetaling, de toewijzing van kredieten en vorderingen aan stages en het gebruik van scenario's (macro-economische vooruitzichten). De bepaling van de kredietvoorziening vormt een belangrijk schattingsproces voor de directie. De identificatie van verwachte kredietverliezen is een inherent onzeker proces dat veronderstellingen en factoren bevat, waaronder de financiële toestand van de tegenpartij en verwachte toekomstige kasstromen. Als onderdeel van onze risicoanalyse hebben we rekening gehouden met het risico dat het management interne beheersingsmaatregelen doorbreekt met betrekking tot de "staging", in het bijzonder voor de bepaling van interne credit rating voor niet-gegarandeerde leningen. Gezien de inherente complexiteit van de toepassing van IFRS 9 ECL beschouwen we dit als een kernpunt van onze controle.
Onze controleaanpak	Onze controlewerkzaamheden omvatten, onder andere, het evalueren van de geschiktheid van de door NWB Bank toegepaste methode voor het bepalen van de verwachte kredietverliezen inzake kredieten en vorderingen in overeenstemming met de relevante paragrafen van IFRS 9 ECL. Tevens hebben wij beoordeeld of de toegepaste methoden en gehanteerde parameters in de bepaling van de verwachte kredietverliezen passend zijn en consistent zijn toegepast. Wij hebben inzicht verkregen in het proces van de bepaling van de voorziening van verwachte kredietverliezen, de opzet en de implementatie van interne beheersingsmaatregelen geëvalueerd voor alle processen die relevant zijn voor de berekening van de kredietvoorziening en gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd. Dit omvatte de toewijzing van activa in stages, model governance, datakwaliteit, meerdere economische scenario's, de gevoeligheidsanalyses en het testen van journaalboekingen. Met ondersteuning van onze interne modelspecialisten hebben wij het door NWB Bank gehanteerde voorzieningenmodel beoordeeld en geverifieerd of het model adequaat is ontworpen en geïmplementeerd. Wij hebben de voorzieningenniveaus per stage gecontroleerd, rekening houdend met het risicoprofiel van de portefeuille, en kredietrisicobeheer en de macro-economische omgeving. We hebben de criteria die werden gebruikt om leningen toe te wijzen aan stage 1, 2 of 3 in overeenstemming met IFRS 9 gecontroleerd en een deelwaarneming uitgevoerd op de juiste "staging". Wij hebben de gegevens die worden gebruikt in het kredietvoorzieningenmodel getest door aansluitingen met bronsystemen. Wij hebben het basisscenario en de alternatieve economische scenario's beoordeeld. Dit omvatte het beoordelen van de wegingen per scenario's, evenals het beoordelen van de gevoeligheid van bepalende factoren in de modelberekeningen alsook de gevoeligheid voor wijzigingen van de interne credit rating. Ten slotte hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de voorziening voor verwachte kredietverliezen geëvalueerd in overeenstemming met de op grond van de RJ relevante vereisten inzake informatieverschaffing over het kredietrisico van IFRS 7 Financiële instrumenten: informatieverschaffing.
Belangrijke observaties	Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden achten wij de voorziening voor verwachte kredietverliezen aanvaardbaar en de toelichtingen met betrekking tot deze voorziening in alle materiële aspecten in overeenstemming met de relevante vereisten van IFRS 7.

Hedge-accounting en reële waardebepalingen

Risico	NWB Bank dekt het grootste deel van haar rente- en valutarisico's van financiële activa en passiva af door middel van financiële derivaten. NWB Bank past twee methodes toe van reële waarde hedge accounting: micro- en macro hedge accounting. De toepassing van hedge accounting zorgt voor synchronisatie van de gerapporteerde resultaten voor de hedging-instrumenten en de afgedekte posities, voor zover de hedges effectief en formeel vastgelegd zijn. NWB Bank gebruikt financiële derivaten als hedging-instrument en verwerkt deze in de balans tegen reële waarde. Zowel de reële waardeveranderingen in de afgedekte posities gerelateerd aan het afgedekte risico als de reële waardeveranderingen in de derivaten worden verwerkt in de winst-en-verliesrekening in de post resultaat uit financiële transacties, inclusief eventuele ineffectiviteit. Over 2023 rapporteert NWB Bank een hedge accounting ineffectiviteit onder paragraaf 2 resultaat uit financiële transacties van € 96 duizend negatief (2022: € 1,3 miljoen negatief). De reële waardebepaling van derivaten en daaraan gerelateerde waardeveranderingen kunnen subjectief zijn al naargelang er sprake is van modelmatige waarderingen ingegeven door beperkte liquiditeit en beperkte beschikbaarheid van prijzen in de markt. NWB Bank houdt derivaten waarvoor geen prijzen uit een actieve markt beschikbaar zijn, maar waarbij wel gebruik wordt gemaakt van marktdata. Deze worden geclassificeerd als level 2 financiële instrumenten. NWB Bank heeft level 2 financiële activa en financiële verplichtingen ultimo 2023 ter grootte van respectievelijk € 4,4 miljard en 4,0 miljard (2022: € 5,2 miljard en € 4,4 miljard) zoals toegelicht in paragraaf 33 reële waarde van financiële instrumenten in de jaarrekening. De reële waardebepaling en toegepaste hedge accounting zijn een kernpunt van onze controle, omdat deze complex zijn, in hoge mate subjectief en gebaseerd op veronderstellingen van management.
Onze controleaanpak	Onze controlewerkzaamheden omvatten, onder andere, het evalueren van de geschiktheid van de toegepaste waarderingsgrondslagen met betrekking tot de waardering tegen reële waarde van derivaten en de toepassing van hedge accounting door NWB Bank in overeenstemming met RJ 290 Financiële instrumenten, of de gebruikte derivaten in aanmerking komen voor hedge accounting en de geschiktheid van de hedge documentatie. Wij hebben de opzet en de implementatie van de interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot het waarderingsproces en het hedge accounting proces geëvalueerd en de werking getoetst. Wij hebben de beoordeling en goedkeuring van aannames en de methodes toegepast bij de modelmatige berekeningen geëvalueerd, evenals de controle op datakwaliteit en aanpassingen van interne modellen. Als onderdeel van onze controle hebben wij steekproefsgewijs de hedge documentatie beoordeeld en getoetst aan de vereisten van RJ 290. Wij hebben, met ondersteuning van onze hedge accounting specialisten, de effectiviteit van de hedgerelaties en de berekening van de hedge effectiviteit geëvalueerd. Wij hebben, met ondersteuning van onze waarderingsspecialisten, verder beoordeeld of de gehanteerde veronderstellingen en methoden voor het bepalen de reële waarde van de financiële instrumenten, inclusief de waardering van het tegenpartijrisico (CVA/DVA) uit hoofde van afgesloten derivatentransacties, passend zijn en consistent zijn toegepast. Wij hebben de methodes in de waarderingsmodellen geëvalueerd aan de hand van door de markt geaccepteerde waarderingsrichtlijnen en methodes. Tevens hebben wij de aanvaardbaarheid van de schattingen getoetst aan de hand van tegenpartij waarderingen en op steekproefbasis eigen waarderingen uitgevoerd. Ten slotte hebben wij de toereikendheid van de toelichting in de jaarrekening geëvalueerd in overeenstemming met RJ 290.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de toepassing van hedge accounting en de bepaling van de reële waarde van financiële instrumenten per 31 december 2023 en de toelichtingen met betrekking tot de reële waarde van financiële instrumenten in overeenstemming met de relevante vereisten van RJ290.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de IT-omgeving

Risico	De activiteiten en financiële rapportages van NWB Bank zijn afhankelijk van de betrouwbaarheid en continuïteit van de IT-omgeving. Effectieve algemene IT-beheersmaatregelen met betrekking tot wijzigingsbeheer, logische toegangsbeveiliging, infrastructuur en bedrijfsvoering ondersteunen de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en de werking van de geautomatiseerde beheersmaatregelen. Zoals beschreven in het hoofdstuk Risicomanagement, onderdeel van Governance, onder Informatievoorziening zijn de IT-omgeving en de IT-organisatie van groot belang voor NWB Bank. Het risico bestaat dat de algemene IT-beheersingsmaatregelen niet altijd werken zoals bedoeld, waardoor interne beheersingsmaatregelen niet effectief zijn. Daarom hebben wij de betrouwbaarheid en continuïteit van de IT-omgeving geïdentificeerd als kernpunt van onze controle.
Onze controleaanpak	IT-auditspecialisten maken integraal onderdeel uit van het opdrachtteam en beoordelen de betrouwbaarheid en continuïteit van de IT-omgeving voor zover relevant in het kader van de jaarrekeningcontrole. Onze controle is niet gericht op het geven van een oordeel over de continuïteit en de betrouwbaarheid van de IT-omgeving (of onderdelen daarvan). Als onderdeel van onze jaarrekeningcontrole hebben wij de inrichting van de IT-processen geëvalueerd, inclusief cyberbeveiliging, en de werking van algemene IT-beheersmaatregelen getoetst, alsmede applicatiecontroles met betrekking tot dataverwerking, invoer van gegevens en interfaces waar relevant voor de financiële verslaggeving. We hebben aanvullend gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd op het gebied van toegangsbeheer en functiescheiding voor de gerelateerde systemen. We hebben ook de impact op de interne beheersing geëvalueerd van de veranderingen in IT-omgeving en de IT-organisatie als onderdeel van het veranderprogramma.
Belangrijke observaties	Onze toetsing van de algemene IT-beheersingsmaatregelen en de uitgevoerde gegevensgerichte werkzaamheden hebben voldoende informatie opgeleverd om te kunnen steunen op de geautomatiseerde gegevensverwerking die relevant is voor onze controle van de jaarrekening.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

VERKLARING BETREFFENDE OVERIGE DOOR WET- OF REGELGEVING GESTELDE VEREISTEN EN ESEF

Benoeming

Wij zijn door de algemene vergadering op 23 april 2015 benoemd als accountant van NWB Bank vanaf de controle van het boekjaar 2016 en zijn sinds dat boekjaar tot nu toe de externe accountant.

Geen verboden diensten

Wij hebben geen verboden diensten geleverd als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

Europees uniform elektronisch verslaggevingsformaat (ESEF)

NWB Bank heeft het jaarverslag opgesteld in ESEF. De vereisten hiervoor zijn vastgelegd in de Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/815 met technische reguleringsnormen voor de specificatie van een uniform elektronisch verslagleggingsformaat (hierna: de RTS voor ESEF).

Naar ons oordeel voldoet het jaarverslag opgesteld in het XHTML-formaat, met daarin opgenomen de jaarrekening van NWB Bank, in alle van materieel zijnde aspecten aan de RTS voor ESEF.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van het jaarverslag, inclusief de jaarrekening, in overeenstemming met de RTS voor ESEF.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel dat het jaarverslag voldoet aan de RTS voor ESEF.

Wij hebben ons onderzoek uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 3950N, “Assurance-opdrachten inzake het voldoen aan de criteria voor het opstellen van een digitaal verantwoordingsdocument”. Ons onderzoek bestond onder andere uit:

- het verkrijgen van inzicht in het financiële rapportageproces van NWB Bank, waaronder het opstellen van het jaarverslag in XHTML-formaat
- het identificeren en inschatten van de risico’s dat het jaarverslag niet in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoet aan de RTS voor ESEF en het in reactie op

deze risico's bepalen en uitvoeren van verdere assurance-werkzaamheden als basis voor ons oordeel, waaronder het verkrijgen van het jaarverslag in XHTML-formaat en het uitvoeren van validaties om vast te stellen of het jaarverslag voldoet aan de RTS voor ESEF.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van NWB Bank.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. De sectie Informatie ter ondersteuning van ons oordeel hierboven, bevat een informatieve samenvatting van onze verantwoordelijkheden en de uitgevoerde werkzaamheden als basis voor ons oordeel.

Onze controle bestond verder onder andere uit:

- het in reactie op de ingeschatte risico's uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;

het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Communicatie

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

In dit kader geven wij ook een verklaring aan de auditcommissie van de raad van commissarissen op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Wij bevestigen aan de raad van commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van commissarissen hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 21 maart 2024

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. R. Koekkoek RA

ASSURANCE-RAPPORT VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT OVER DE NIET-FINANCIËLE INFORMATIE

Aan: de aandeelhouders en de raad van commissarissen van de Nederlandse Waterschapsbank N.V.

Ons oordeel en onze conclusie

Wij hebben een assurance-opdracht met redelijke mate van zekerheid uitgevoerd op de niet-financiële informatie over 2023 van Nederlandse Waterschapsbank N.V. (hierna: "NWB Bank" of "de vennootschap") te Den Haag. De niet-financiële informatie is opgenomen in het hoofdstuk "Directieverslag", in de sectie "ESG-risico" van het hoofdstuk "Risicomanagement" en in de "GRI-index" van het jaarverslag van NWB Bank.

Naar ons oordeel geeft de niet-financiële informatie, in alle van materieel belang zijnde aspecten, een getrouwe weergave van:

- het beleid ten aanzien van duurzaamheidsonderwerpen;
- de bedrijfsvoering, de gebeurtenissen en de prestaties op dat gebied in 2023;

in overeenstemming met de van toepassing zijnde criteria zoals toegelicht in de sectie "Criteria".

Daarnaast hebben wij een assurance-opdracht met beperkte mate van zekerheid uitgevoerd op de geselecteerde impact-indicatoren:

- Waterkwaliteit oppervlaktewater
- Kwaliteit drinkwater
- Hoeveelheid natuur inclusief openbaar groen
- Toewijzing sociale huurwoningen
- Aandeel kredietportefeuille energieneutraal.

Deze geselecteerde impact-indicatoren zijn opgenomen in de tabel "Uitkomsten SDG-impact kredietverlening" in de sectie "Verslaggevingsrichtlijnen niet-financiële informatie" van het jaarverslag.

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden en de verkregen assurance-informatie hebben wij geen reden om te veronderstellen dat de geselecteerde impact-indicatoren niet, in alle van materieel belang zijnde aspecten, zijn opgesteld in overeenstemming met de van toepassing zijnde criteria zoals toegelicht in de sectie "Criteria".

De basis voor ons oordeel en onze conclusie

Wij hebben onze assurance-opdracht met betrekking tot de niet-financiële informatie en de geselecteerde impact-indicatoren verricht volgens het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 3810N, "Assurance-opdrachten inzake duurzaamheidsverslaggeving". Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden".

Wij zijn onafhankelijk van NWB Bank zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO). Dit houdt onder meer in dat wij geen activiteiten ondernemen die conflicterend kunnen zijn met onze onafhankelijke assurance-opdracht. Daarnaast hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel en onze conclusie.

Criteria

De toegepaste criteria voor het opstellen van de niet-financiële informatie en de geselecteerde impact-indicatoren zijn de GRI Sustainability Reporting Standards (GRI Standaarden) en de aanvullend toegepaste criteria zoals toegelicht in:

- de sectie "Verslaggevingsrichtlijnen niet-financiële informatie" van het jaarverslag;
- de documenten "Greenhouse Gas Emissions Loan Portfolio NWB Bank 2023" en "Sustainable Development Goals Impact of NWB Bank 2023 " zoals opgenomen op de website van NWB Bank.

De niet-financiële informatie is opgesteld in overeenstemming met (in accordance with) de GRI Standaarden. De toegepaste GRI Standaarden zijn opgenomen in de GRI Content index zoals toegelicht in hoofdstuk "GRI-Index" van het jaarverslag.

De vergelijkbaarheid van niet-financiële informatie en impact-indicatoren tussen entiteiten onderling en in de tijd kan beïnvloed worden door het ontbreken van geüniformeerde praktijken ter beoordeling en meting van deze informatie. Dit biedt de mogelijkheid verscheidene, acceptabele meettechnieken toe te passen. Daarom dienen de niet-financiële informatie en de geselecteerde impact-indicatoren gelezen en begrepen te worden samen met de toegepaste criteria.

Beperkingen in de reikwijdte van onze assurance-opdracht

In de niet-financiële informatie is toekomstgerichte informatie opgenomen in de vorm van ambities, strategie, plannen, verwachtingen schattingen en risico-inschattingen. Toekomstgerichte informatie heeft betrekking op gebeurtenissen en acties die zich nog niet hebben voorgedaan en zich wellicht ook nooit zullen voordoen. Wij geven geen zekerheid bij de veronderstellingen en de haalbaarheid van deze toekomstgerichte informatie.

De verwijzingen naar externe bronnen of websites in de niet-financiële informatie maken geen onderdeel uit van de niet-financiële informatie binnen de reikwijdte van onze assurance-opdracht. Wij verstrekken daarom geen zekerheid over deze informatie.

Beperkingen in de reikwijdte van onze assurance opdracht met redelijke mate van zekerheid

In de niet-financiële informatie zijn de berekeningen om CO_2-emissie equivalenten van de leningenportefeuille te bepalen (hierna: de impactdata) veelal uitgevoerd aan de hand van veronderstellingen en met gebruikmaking van bronnen van externe partijen. De veronderstellingen en gehanteerde bronnen zijn toegelicht in "Klimaatimpact kredietverlening" van het jaarverslag en verder uitgewerkt in het document "Greenhouse Gas Emissions Loan Portfolio NWB Bank 2023", zoals beschikbaar op de website van NWB Bank. Wij hebben vastgesteld dat deze veronderstellingen en externe bronnen geschikt zijn, maar ten aanzien van de inhoud van deze veronderstellingen en externe bronnen hebben wij geen werkzaamheden verricht.

Beperkingen in de reikwijdte van onze assurance opdracht met beperkte mate van zekerheid

In de geselecteerde impact-indicatoren zijn de berekeningen om de uitkomsten te bepalen veelal uitgevoerd aan de hand van veronderstellingen en met gebruikmaking van bronnen van externe partijen. De veronderstellingen en gehanteerde bronnen zijn toegelicht in de sectie "SDG-impact kredietverlening" van het jaarverslag en verder uitgewerkt in het document "Sustainable Development Goals Impact of NWB Bank 2023", zoals beschikbaar op de website van NWB Bank. Wij hebben beoordeeld dat deze veronderstellingen en externe bronnen plausibel en passend zijn, maar ten aanzien van de inhoud van deze veronderstellingen en externe bronnen hebben wij geen werkzaamheden verricht.

Ons oordeel en onze conclusie zijn niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheden.

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de niet-financiële informatie en de geselecteerde impact-indicatoren

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen en getrouwe weergeven van de niet-financiële informatie en de geselecteerde impact-indicatoren in overeenstemming met de criteria zoals toegelicht in de sectie "Criteria", inclusief het identificeren van belanghebbenden en het bepalen van materiële onderwerpen. De directie is ook verantwoordelijk voor het selecteren en toepassen van deze criteria en voor het bepalen dat deze criteria toereikend zijn voor de gerechtvaardigde informatiebehoefte van belanghebbenden, rekening houdend met de van toepassing zijnde wet- en regelgeving met betrekking tot verslaggeving. De door de directie gemaakte keuzes ten aanzien van de reikwijdte van de niet-financiële informatie, de geselecteerde impact-indicatoren en het verslaggevingsbeleid zijn uiteengezet in de sectie "Verslaggevingsrichtlijnen niet-financiële informatie" van het jaarverslag. De directie is ook verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opstellen van de niet-financiële informatie en de geselecteerde impact-indicatoren mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het rapportageproces over de niet-financiële informatie en de geselecteerde impact-indicatoren van NWB Bank.

Onze verantwoordelijkheden

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van de assurance-opdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte assurance-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel en de door ons af te geven conclusie.

Onze assurance-opdracht met een redelijke mate van zekerheid over de niet-financiële informatie is uitgevoerd met een hoge, maar geen absolute, mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze assurance-opdracht niet alle materiële fraude en fouten ontdekken.

Onze assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid over de geselecteerde impact-indicatoren is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid om de plausibiliteit van de geselecteerde impact-indicatoren vast te stellen. De werkzaamheden variëren in aard en timing van, en zijn ook geringer in omvang, dan die bij een assurance-opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. De mate van zekerheid die wordt verkregen bij een assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid is daarom ook aanzienlijk lager dan de zekerheid die wordt verkregen bij een assurance-opdracht met een redelijke mate van zekerheid.

Wij passen de Nadere voorschriften kwaliteitssystemen (NVKS) toe. Op grond daarvan beschikken wij over een samenhangend stelsel van kwaliteitsmanagement inclusief vastgelegde richtlijnen en procedures inzake de naleving van ethische voorschriften, professionele standaarden en andere relevante wet- en regelgeving.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij dit assurance-rapport.

Amsterdam, 21 maart 2024

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J. Niewold RA

BIJLAGE BIJ HET ASSURANCE-RAPPORT VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT OVER DE NIET-FINANCIËLE INFORMATIE EN DE GESELECTEERDE IMPACT-INDICATOREN

Onze assurance-opdracht bestond onder andere uit:

- het uitvoeren van een omgevingsanalyse en het verkrijgen van inzicht in de relevante maatschappelijke thema's en kwesties en de kenmerken van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de toegepaste criteria, de consistente toepassing hiervan en de toelichtingen die daarover in de niet-financiële informatie en de geselecteerde impact-indicatoren staan. Dit omvat het evalueren van de materialiteitsanalyse van de entiteit en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie;
- het aansluiten van de relevante financiële informatie met de jaarrekening;
- het lezen van de informatie in het jaarverslag buiten de reikwijdte van onze assurance-opdracht om eventuele van materieel belang zijnde inconsistenties met de niet-financiële informatie en de geselecteerde impact-indicatoren te identificeren.

Onze assurance-opdracht met een redelijke mate van zekerheid over de niet-financiële informatie bestond onder andere uit:

- het verkrijgen van inzicht in de systemen en processen die ten grondslag liggen aan het verzamelen, rapporteren en consolideren van de niet-financiële informatie, inclusief het verwerven van inzicht in de interne beheersingsomgeving, voor zover relevant voor onze assurance-opdracht. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de werkzaamheden uitgevoerd door de interne auditafdeling en de externe materiedeskundige van NWB Bank;
- het identificeren en inschatten van de risico's dat de niet-financiële informatie misleidend of onevenwichtig is of afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten. Het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van verdere assurance-werkzaamheden en het verkrijgen van assurance-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Deze werkzaamheden bestonden onder meer uit:
  - het inwinnen van inlichtingen bij de directie en relevante medewerkers op groepsniveau verantwoordelijk voor de duurzaamheidsstrategie en -beleid en prestaties;
  - het kennisnemen van de notulen van de vergaderingen van de directie, van de raad van commissarissen en van andere vergaderingen die van belang zijn voor de inhoud van de niet-financiële verslaggeving;
  - het afnemen van interviews met relevante medewerkers verantwoordelijk voor het aanleveren van informatie voor, het uitvoeren van interne beheersingsmaatregelen op, en de consolidatie van gegevens in de niet-financiële informatie;
  - het evalueren van de geschiktheid van de veronderstellingen en bronnen van externe partijen die zijn gehanteerd voor de berekeningen die ten grondslag liggen aan de impactdata zoals opgenomen in de sectie "Klimaatimpact kredietverlening" van het jaarverslag en verder uitgewerkt in het document "Greenhouse Gas Emissions Loan Portfolio NWB Bank 2023";
  - het verkrijgen van assurance-informatie dat de niet-financiële informatie aansluit op de onderliggende administraties van NWB Bank;
  - het evalueren van relevante interne en externe documentatie, op basis van deelwaarnemingen, om de betrouwbaarheid vast te stellen van de niet-financiële informatie;
  - het evalueren van data en trends;
- het evalueren van de algehele presentatie en evenwichtige inhoud van de niet-financiële informatie;

- het evalueren of de niet-financiële als geheel, inclusief de behandelde onderwerpen en de opgenomen toelichtingen, duidelijk en toereikend is toegelicht in overeenstemming met de toegepaste criteria.

Onze assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid over de geselecteerde impact-indicatoren bestond onder andere uit:

- het via het inwinnen van inlichtingen op hoofdlijnen inzicht verwerven van de interne beheersingsomgeving, de rapporteringsprocessen, de informatiesystemen en het risico-inschattingsproces van de entiteit relevant voor het opstellen van geselecteerde impact-indicatoren, zonder het verwerven van assurance-informatie over het bestaan of het toetsen van de effectiviteit van de interne beheersingsmaatregelen;
- het kennis nemen van de werkzaamheden uitgevoerd door de interne auditafdeling en de externe materiedeskundige van NWB Bank;
- het identificeren van gebieden in de geselecteerde impact-indicatoren waar het waarschijnlijk is dat misleidende of onevenwichtige informatie of een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude of van fouten zich zal voordoen. Het bepalen en uitvoeren van verdere werkzaamheden is gericht op het beoordelen van de plausibiliteit van de geselecteerde impact-indicatoren in reactie op onze risico-inschatting. Deze werkzaamheden bestonden onder meer uit:
  - het afnemen van interviews met relevante medewerkers verantwoordelijk voor het aanleveren van informatie voor, het uitvoeren van interne beheersingsmaatregelen op, en de consolidatie van gegevens in de geselecteerde impact-indicatoren;
  - het beoordelen van het passend zijn en de plausibiliteit van de veronderstellingen en bronnen van externe partijen die zijn gehanteerd voor de berekeningen die ten grondslag liggen aan de geselecteerde impact-indicatoren zoals opgenomen in de sectie "SDG-impact kredietverlening" van het jaarverslag en verder uitgewerkt in het document "Sustainable Development Goals Impact of NWB Bank 2023";
  - het verkrijgen van assurance-informatie dat de geselecteerde impact-indicatoren aansluiten op de onderliggende administraties van NWB Bank;
  - het op basis van beperkte deelwaarnemingen beoordelen van relevante interne en externe documentatie;
  - het overwegen van data en trends;
- het overwegen of de geselecteerde impact-indicatoren zonder materiële afwijkingen gepresenteerd en toegelicht zijn in overeenstemming met de toegepaste criteria.

Communicatie

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de assurance-opdracht en over de significante bevindingen die uit onze assurance-opdracht naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

STATUTAIRE WINSTBESTEMMINGSREGELING

De statutaire winstbestemmingsregeling is gebaseerd op artikel 21 van de statuten en luidt als volgt.

Artikel 21

1. Winstuitkeringen kunnen slechts plaatshebben voor zover het eigen vermogen van de vennootschap groter is dan het bedrag van het gestorte en opgevraagde deel van het geplaatste kapitaal, vermeerderd met de reserves die krachtens de wet of de statuten moeten worden aangehouden.

2. De volgens de vastgestelde winst-en-verliesrekening behaalde jaarwinst wordt als volgt aangewend:
   a. De directie is bevoegd met voorafgaande goedkeuring van de raad van commissarissen de winst geheel of gedeeltelijk toe te voegen aan de reserves.
   b. De na reservering eventueel resterende winst staat ter beschikking van de algemene vergadering.
   c. Voor zover de algemene vergadering niet besluit tot uitkering van winst over enig boekjaar, wordt deze winst aan de reserves toegevoegd.

3. De algemene vergadering kan uitsluitend op grond van een door de raad van commissarissen goedgekeurd voorstel van de directie besluiten tot uitkering van winst ten laste van een voor uitkering vatbare reserve.

4. Voor zover er winst in de vennootschap is, kan de directie onder goedkeuring van de raad van commissarissen besluiten tot uitkering van een interim-dividend, met inachtneming van het in het eerste en tweede lid bepaalde, blijkens een tussentijdse vermogensopstelling overeenkomstig het bepaalde in artikel 105, vierde lid, van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

5. De algemene vergadering kan op een door de directie onder goedkeuring van de raad van commissarissen gedaan voorstel besluiten aan de aandeelhouders, ten laste van het hun toekomende deel van de winst, als dividend of interim-dividend andere waarden dan contanten uit te keren.

AANVULLENDE INFORMATIE

6

VERSLAGGEVINGSRICHTLIJNEN NIET-FINANCIËLE INFORMATIE

De niet-financiële informatie is opgenomen in het hoofdstuk 'Directieverslag' en sectie '**GRI-index**' van het jaarverslag.

Global Reporting Initiative

We rapporteren op een transparante manier over onze activiteiten en hanteren daarbij de richtlijnen van het **Global Reporting Initiative (GRI)**. Deze rapportage is gebaseerd op de 'standards' van het GRI voor 2023. Het GRI-rapportageniveau komt voor onze bank uit op 'in accordance with'. De niet-financiële informatie in het directieverslag is opgesteld op basis van deze standards van het GRI en is geverifieerd door Ernst & Young Accountants LLP; zie het **Assurancerapport** .

We hebben voor het GRI gekozen, omdat we een goede internationale vergelijkingsmogelijkheid nastreven met andere instellingen en ook andere banken en staatsdeelnemingen in Nederland dit raamwerk hanteren. Een compleet overzicht van de relevante inhoudscriteria en (eigen ontwikkelde) prestatie-indicatoren is opgenomen in de **GRI-index van de bank** .

Bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit

In 2014 is de EU-richtlijn 2014/95 EU met betrekking tot de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit opgesteld. Deze richtlijn verplicht organisaties meer openheid te geven over niet-financiële informatie, zoals milieu en sociaal beleid en diversiteit aan de top. Deze richtlijn is sinds 1 januari 2017 in twee delen opgenomen in de Nederlandse wet. Hoewel wij op grond van die wet niet verplicht zijn de niet-financiële informatie op te nemen in ons jaarverslag doen we dit toch, mede op verzoek van het ministerie van Financiën dat een van onze aandeelhouders is.

UN Global Compact

Wij onderschrijven de UN Global Compact-principes en hebben de principes ondertekend, waarmee we ons hebben uitgesproken om belangrijke thema's zoals mensenrechten, arbeidsrechten, milieu en anticorruptie mee te wegen in onze bedrijfsprocessen. Daarnaast betekent dit dat we onze stakeholders – waar mogelijk en relevant – op de inhoud van deze principes aanspreken. Meer informatie over de invulling van de principes is opgenomen in de *ESG Facts en Figures-rapportage* op onze **website**.

Klimaatimpact kredietverlening

Voor de berekening van de klimaatimpact van de kredietverlening passen we de PCAF-methodiek toe. PCAF staat voor het Partnership for Carbon Accounting Financials en biedt een raamwerk en geharmoniseerde methodologie die de transparantie en het bewustzijn over broeikasgas-uitstoot (equivalenten) vergroot. Kennisonderneming Het Pon & Telos, dat gelieerd is aan Tilburg University, heeft ons geholpen bij het toepassen van de PCAF-methodologie. De toepassing is verwerkt in het rapport ***GHG Emissions of NWB Bank's Loan Portfolio: The GHG footprint of 2022***. De methodologie in dit document dient als basis voor de berekening.

Datakwaliteit

Een belangrijk element voor de berekening is de kwaliteit van gegevens over de uitstoot van leningen. Een nadere toelichting hierover is opgenomen in het methodologiedocument. Voor de berekening gelden de volgende scores:

	Score
Woningcorporaties	2
Gemeentes	3/5/4
Waterschappen	2/3
Gezondheidszorg	3/5
Drinkwaterbedrijven	2/3
Provincies	4/5
Onderwijsinstellingen	3
NHG pass-through RMBS	3

PCAF onderscheidt vijf kwaliteitsniveaus voor de uitstoot:

- Klasse 1 betreft individuele emissiegegevens of actuele energieverbruiksgegevens die onderwerp van controle zijn geweest.
- Klasse 2 betreft niet gecontroleerde emissiegegevens of andere primaire verbruiksgegevens.
- Klasse 3 betreft gemiddelde gegevens die specifiek zijn voor de sector of vergelijkbare instellingen.
- Klasse 4 zijn benaderde gegevens op basis van regio of land.
- Klasse 5 behelst ruwe schattingen.

Gebruikte methodiek

Ons aandeel in de emissies van een klant of project is berekend door het aandeelpercentage van de door onze bank verstrekte financiering in de balansomvang van die klant of project te vermenigvuldigen met de totale emissie van broeikasgassen (equivalenten) van die klant. De emissiegegevens zijn onder andere ontleend aan of berekend aan de hand van openbare gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek, de Inspectie Leefomgeving en Transport, de Klimaatmonitor Waterschappen en duurzaamheidsrapportages van de gefinancierde instellingen. De berekening van de klimaatimpact loopt een jaar achter op het jaarverslag. De berekeningen van eind 2023 betreffen de portefeuille per eind 2022, en worden begin 2024 gerapporteerd.

Indien aanpassingen in de methodiek worden doorgevoerd vindt hercalculatie plaats van eerder gerapporteerde cijfers. De nulmeting (2019, over de portefeuille van 2018) wordt opnieuw berekend, evenals het huidige jaar en afgelopen jaar.

Beperkingen

Er zijn nog onvoldoende gegevens beschikbaar van de omvang van de vermeden of tenietgedane emissies als gevolg van projecten die wij hebben gefinancierd. Ook is het niet mogelijk voor woningcorporaties de scope 3-emissies te berekenen. Hieronder zouden onder meer de emissies die het gevolg zijn van de bouw (en groot onderhoud) van corporatiebezit moeten vallen. Dit geldt ook voor NHG pass-through RMBS, gemeenschappelijke regelingen en gezondheidszorginstellingen. Er zijn geen berekeningen of gegevens beschikbaar op basis waarvan een redelijke schatting kan worden gemaakt van deze emissies.

SDG-impact kredietverlening

We hebben de principes van impactrapportage voor financiële instellingen (BFI-methodologie) gebruikt als leidraad voor de rapportage over SDG-impact van de kredietverlening. De toepassing is verwerkt in het rapport ***Sustainable Development Goals Impact of NWB Bank's loan portfolio, Accountability report: Reporting year 2023.*** Het in kaart brengen van de prestatie van onze klanten in relatie tot de SDG's is belangrijk voor ons om een aantal redenen. Allereerst stelt het ons in staat de trend op deze prestaties te monitoren over de jaren heen en hierover het gesprek aan te gaan met onze klanten en daarmee de impact van onze financieringen te vergroten. Daarnaast helpt het meten van deze prestaties ons ook met het in kaart brengen van eventuele risico's. Een nadere toelichting hierover is opgenomen in het methodologiedocument.

Gebruikte methodiek

Ons aandeel in de impact van een klant of project is berekend door het aandeelpercentage van de door de bank verstrekte financiering in de balansomvang van die klant of project te vermenigvuldigen met de impact van de klant. Dit vindt plaats voor indicatoren waarbij sprake is van een direct invloedspad en duidelijke variatie in het resultaat, zoals het aantal gebouwde wooneenheden of de investeringen in zorggebouwen en -terreinen. De impactgegevens zijn onder andere ontleend aan of berekend aan de hand van openbare gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek, de Inspectie Leefomgeving en Transport, de WAVES-database van de waterschappen en de dVi-rapportages van de woningbouwcorporaties. De berekening van de SDG-impact voor 2022 is gebaseerd op de leningportefeuille per eind 2022.

Indien aanpassingen in de methodiek worden doorgevoerd vindt hercalculatie plaats van eerder gerapporteerde cijfers. De nulmeting (2020) wordt opnieuw berekend, evenals het huidige jaar en afgelopen jaar. Indien geen nieuwe meting beschikbaar is wordt het meest recente gerapporteerde jaar als 1-meting gehanteerd.

Datakwaliteit

Een belangrijk element voor de berekening is de kwaliteit van gegevens over de impact. Een nadere toelichting hierover is opgenomen in het methodologiedocument. Voor de berekening gelden de volgende vijf kwaliteitsniveaus:

- Klasse 1 betreft individuele gegevens of actuele verbruiksgegevens die onderwerp van controle zijn geweest.
- Klasse 2 betreft niet gecontroleerde gegevens of andere primaire verbruiksgegevens.
- Klasse 3 betreft gemiddelde gegevens die specifiek zijn voor de sector of vergelijkbare instellingen.
- Klasse 4 zijn benaderde gegevens op basis van regio of land.
- Klasse 5 behelst ruwe schattingen.

Uitkomsten SDG-impact kredietverlening

SDG-impact/Impact KPI	Beschrijving	Realisatie
Veiligheid waterkeringen	Lengte waterkeringen getoetst (en voldoet aan norm 2050) (km)	11.132 (8.680) km
Waterkwaliteit oppervlaktewater	% oppervlaktewateren-KRW-doelen behaald	0%
Kwaliteit drinkwater	% meting dat voldoet aan gestelde normen	99,9%
Natuurkwaliteit zoete wateren	Index (intact ecosysteem = 100)	37
Kwaliteit afvalwater	% lozingen dat voldoet aan gestelde normen	98,7%
Hoeveelheid natuurinclusief openbaar groen	Oppervlakte (openbaar) groen uitgesplitst naar tuinen en natuur (niet-agrarisch) (m^2)	24.267.583 m^2
Energieprestatie corporatiewoningen	Energie-intensiteit (kWh/m^2)	47.637 kWh/m^2
Toewijzing sociale huurwoningen	% toewijzingen per jaar binnen inkomensgrenzen	70,5%
Hoeveelheid sociale huurwoningen	Aantal netto gebouwd door corporaties	7.644
Kwaliteit zorggebouwen en -terreinen	Investeringen in zorggebouwen en -terreinen	624.319.587 €
Hoeveelheid huishoudelijk afval	Totaal huishoudelijk afval (kg)	2.243.514.638 kg
Versnelling energietransitie	Aandeel kredietportefeuille energieneutraal	35,8%

GRI-INDEX

GRI-RICHTLIJNEN VOOR DUURZAAMHEIDSVERSLAGGEVING

Ref. nr	Omschrijving	Verwijzing
1-1	Gebruiksverklaring	In accordance with: 1 januari 2023 t/m 31 december 2023
Organisatiemodel		
2-1	Organisatorische details	**Bedrijfsinformatie**
2-2	Entiteiten die zijn opgenomen in de duurzaamheidsrapportage van de organisatie	**Bedrijfsinformatie**
2-3	Verslagperiode, frequentie en aanspreekpunt	**Colofon**
2-4	Herformuleringen van informatie	**Kerncijfers**
2-5	Externe verificatie	**Assurance-rapport**
2-6	Activiteiten, waardeketen en andere zakelijke relaties	**Waardecreatie**
2-7	Medewerkers	**ESG Facts en Figures**
2-8	Medewerkers die geen werknemer zijn	nvt (heeft NWB Bank niet)
2-9	Bestuursstructuur en samenstelling	**Corporate governance**
2-10	Benoeming en selectie van het hoogste bestuurslichaam	**Corporate governance**
2-11	Voorzitter van het hoogste bestuurslichaam	**Corporate governance**
2-12	Rol van het hoogste bestuurslichaam bij het toezicht op het beheer van impact	**Verslag van de raad van commissarissen**
2-13	Delegeren van verantwoordelijkheid voor het beheersen van impact	**Corporate governance**
2-14	Rol van het hoogste bestuurslichaam in duurzaamheidsrapportage	**Verslag van de raad van commissarissen Supervisory Board Charter**
2-15	Belangenverstrengeling	**Corporate governance**
2-16	Kritische zorgen communiceren	**Corporate governance**
2-17	Kennisniveau van hoogste bestuurslichaam	**Verslag van de raad van commissarissen**
2-18	Evaluatie van het functioneren van het hoogste bestuurslichaam	**Corporate governance**
2-19	Beloningsbeleid	**Remuneratierapport** en **Corporate governance**
2-20	Proces om beloning vast te stellen	**Remuneratierapport**
2-21	Jaarlijkse totale vergoedingsratio	**Remuneratierapport**

Ref. nr	Omschrijving	Verwijzing
2-22	Verklaring over de strategie voor duurzame ontwikkeling	Interview met Lidwin van Velden
2-23	Beleidstoezeggingen	ESG Facts en Figures
2-24	Beleidsafspraken verankeren	ESG Facts en Figures
2-25	Processen om negatieve effecten te verhelpen	Kansen en risico's Klimaatactieplan
2-26	Mechanismen voor het inwinnen van advies en het uiten van zorgen	Toekomstgericht bankieren
2-27	Naleving van wet- en regelgeving	Corporate governance
2-28	Lidmaatschap verenigingen	Onze stakeholders
2-29	Benadering van betrokkenheid van belanghebbenden	Onze stakeholders
2-30	Collectieve arbeidsovereenkomsten	Remuneratierapport
Materiele onderwerpen		
3-1	Proces om materiële onderwerpen te bepalen	Materialiteitsanalyse
3-2	Lijst met materiële onderwerpen	Materialiteitsanalyse
3-3	Beheer van materiële onderwerpen	Materialiteitsanalyse
Top 5 materiële onderwerpen		
1	Bijdragen aan klimaatadaptatie; eigen indicator: omvang nieuwe kredietverlening waterschappen	Bank van en voor de publieke watersector
2	Beschikbaarheid en betaalbaarheid van passende financiering; eigen indicator: omvang totale kredietverlening 2023	Highlights
3	Bijdragen aan klimaatmitigatie; GRI 305-3: CO2 uitstoot kredietportefeuille (scope 3), GRI 305-1 en GRI 305-2	Verantwoord rendement en maatschappelijke impact ESG Facts en Figures
4	Faciliteren van voldoende drinkwater; eigen indicator: omvang nieuwe kredietverlening drinkwaterbedrijven	Bank van en voor de publieke watersector
5	Veilige, stabiele en efficiënte bank; eigen indicator: financiële ratio's	Duurzame, efficiënte en maatschappelijk betrokken organisatie

Eigen indicatoren zijn toegepast voor de onderwerpen 1, 2, 4 en 5 omdat de GRI-disclosures niet passen bij de materiële onderwerpen van NWB Bank.

LIJST VAN AANDEELHOUDERS PER 1 JANUARI 2023

	aantal aandelen A à € 115	aantal aandelen B à € 460
Waterschap Aa en Maas	627	301
Waterschap Amstel, Gooi en Vecht	281	60
Waterschap Brabantse Delta	2.016	483
Hoogheemraadschap van Delfland	755	60
Waterschap De Dommel	533	360
Waterschap Drents Overijsselse Delta	2.236	232
Wetterskip Fryslân	3.309	100
Waterschap Hollandse Delta	1.893	143
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	4.399	204
Waterschap Hunze en Aa's	1.915	175
Waterschap Limburg	2.401	299
Waterschap Noorderzijlvest	1.107	170
Provincie Drenthe	15	25
Provincie Friesland	24	25
Provincie Gelderland	44	50
Provincie Limburg	11	20
Provincie Noord-Brabant	33	40
Provincie Noord-Holland	43	60
Provincie Utrecht	43	60
Provincie Zeeland	15	20
Provincie Zuid-Holland	33	40
Waterschap Rijn en IJssel	5.666	345
Hoogheemraadschap van Rijnland	4.858	289
Waterschap Rivierenland	3.968	437
Waterschap Scheldestromen	4.380	166
Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard	610	430
Staat der Nederlanden	1.208	3.333
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	224	47
Waterschap Vallei en Veluwe	631	88
Waterschap Vechtstromen	7.158	423
Waterschap Zuiderzeeland	42	26
	50.478	**8.511**

BEKENDMAKING VAN NIET-FINANCIËLE INFORMATIE EN INFORMATIE INZAKE DIVERSITEIT (REFERENTIETABEL)

Onderwerpen	Aspect	Toegevoegd ja/nee	Hoofdstuk/Paginareferentie
Bedrijfsmodel	N.v.t.	Ja	**Profiel NWB Bank**
Relevante sociale en personeels-aangelegenheden (bijv. HR, veiligheid, etc.)	Het gevoerde beleid, inclusief due diligence	Ja	**Duurzame, efficiënte en maatschappelijk betrokken organisatie**
	De resultaten van het gevoerde beleid	Ja	**Duurzame, efficiënte en maatschappelijk betrokken organisatie**
	De voornaamste risico's van de eigen operaties en binnen de waardeketen	Ja	**Duurzame, efficiënte en maatschappelijk betrokken organisatie**
	De beheersing van deze risico's	Ja	**Duurzame, efficiënte en maatschappelijk betrokken organisatie**
	Niet-financiële prestatie-indicatoren	Ja	**Duurzame, efficiënte en maatschappelijk betrokken organisatie**
Relevante milieu-aangelegenheden (bijv. impact van klimaatverandering)	Het gevoerde beleid, inclusief due diligence	Ja	**Verantwoord rendement en maatschappelijke impact**
	De resultaten van het gevoerde beleid	Ja	**Verantwoord rendement en maatschappelijke impact**
	De voornaamste risico's van de eigen operaties en binnen de waardeketen	Ja	**Verantwoord rendement en maatschappelijke impact**
	De beheersing van deze risico's	Ja	**Verantwoord rendement en maatschappelijke impact**
	Niet-financiële prestatie-indicatoren	Ja	**Verantwoord rendement en maatschappelijke impact**

Onderwerpen	Aspect	Toegevoegd ja/nee	Hoofdstuk/Paginareferentie
Relevante onderwerpen met betrekking tot eerbieding van mensenrechten (bijv. werknemersbescherming)	Het gevoerde beleid, inclusief due diligence	Ja	**ESG Facts en Figures**
	De resultaten van het gevoerde beleid	Ja	**ESG Facts en Figures**
	De voornaamste risico's van de eigen operaties en binnen de waardeketen	Ja	**ESG Facts en Figures**
	De beheersing van deze risico's	Ja	**ESG Facts en Figures**
	Niet-financiële prestatie-indicatoren	Ja	**ESG Facts en Figures**
Relevante onderwerpen met betrekking tot bestrijding van corruptie en omkoping	Het gevoerde beleid, inclusief due diligence	Ja	**Risicomanagement - Operationeel risico**
	De resultaten van het gevoerde beleid	Ja	**Risicomanagement - Operationeel risico**
	De voornaamste risico's van de eigen operaties en binnen de waardeketen	Ja	**Risicomanagement - Operationeel risico**
	De beheersing van deze risico's	Ja	**Risicomanagement - Operationeel risico**
	Niet-financiële prestatie-indicatoren	Ja	**Risicomanagement - Operationeel risico**
Inzicht in het diversiteitsbeleid (directie en raad van commissarissen)	Het gevoerde beleid	Ja	**Corporate governance**
	Diversiteitsdoelen	Ja	**Corporate governance**
	Beschrijving van hoe het beleid is geïmplementeerd	Ja	**Corporate governance**
	Resultaten van het gevoerde beleid	Ja	**Corporate governance**

VERKLARENDE WOORDENLIJST

Additional Tier 1-kapitaal (AT1-kapitaal)
AT1-kapitaal betreft bepaalde financiële instrumenten (obligaties) die volgens de regels van Bazel III bij het kernkapitaal opgeteld mogen worden om tot het totale Tier 1-kapitaal te komen.

Biodiversiteit
Biodiversiteit of biologische diversiteit is een graad van verscheidenheid aan levensvormen binnen een gegeven ecosysteem, bioom of een gehele planeet. De biodiversiteit wordt vaak gebruikt als een indicator voor de gezondheid van een ecosysteem.

Common Equity Tier 1-ratio (CET1-ratio)
Het kernkapitaal van de bank, uitgedrukt als percentage van het totaal van de risicoposten. CET1-kapitaal is onderdeel van het Tier 1-kapitaal.

Circulaire economie
Een economisch systeem dat bedoeld is om herbruikbaarheid van producten en grondstoffen te maximaliseren en waardevernietiging te minimaliseren; anders dan in het huidige lineaire systeem, waarin grondstoffen worden omgezet in producten die aan het einde van hun levensduur worden vernietigd.

Corporate governance
De organisatie van het bestuur van (beursgenoteerde) bedrijven en het toezicht daarop. Het regelt verhoudingen tussen bestuurders, commissarissen en aandeelhouders.

Cost/income ratio
Bedrijfslasten (exclusief bankenbelasting, resolutieheffing en expected credit loss) ten opzichte van de operationele baten.

Datalek
Toegang tot of vernietiging, wijziging of vrijkomen van persoonsgegevens bij een organisatie zonder dat dit de bedoeling is van deze organisatie, of zonder dat dit wettelijk is toegestaan.

Dividend pay-out ratio
Dividenduitkering als percentage van de nettowinst.

Dubbele materialiteit
Volgens dit concept worden belangrijke thema's en onderwerpen van twee kanten belicht: enerzijds gaat het om de mogelijke positieve en negatieve impact van de organisatie op mens en milieu, anderzijds kijken we naar het effect van duurzaamheidsgerelateerde risico's en kansen voor de organisatie zelf, over het algemeen financieel van aard. Het eerste wordt het inside-outperspectief genoemd, het tweede het outside-inperspectief.

Duurzame energie-projecten
Duurzame energie-projecten zorgen ervoor dat we energie kunnen opwekken met behulp van bronnen die niet (snel) opraken zoals: zonne-energie, waterkracht, windenergie, biomassa, aardwarmte en bodemwarmte.

Equator Principles
Een kader voor risicobeheer bij projectfinanciering, vastgesteld door financiële instellingen, dat wordt gebruikt bij het vaststellen, beoordelen en beheren van sociale en milieurisico's bij de financiering van projecten.

ESG
ESG staat voor Environment (milieu), Social (mens en maatschappij) en Governance (behoorlijk bestuur).

ESG-obligaties
Obligaties die rekening houden met ecologische en sociale kenmerken van een belegging, met aandacht voor behoorlijk bestuur van de uitgevende instelling.

Global Reporting Initiative (GRI)
Een internationale onafhankelijke organisatie die organisaties helpt te communiceren over impact

op kritieke duurzaamheidsonderwerpen, zoals klimaatverandering, mensenrechten en corruptie.

Green Bonds
Voor de financiering van de kredietverlening aan de waterschappen geven we speciale Waterobligaties uit. Deze ESG-obligaties worden bestempeld als Green Bonds en bij de uitgifte maken we gebruik van de Green Bond Principles van de International Capital Market Association, die in de markt de toonaangevende standaard zijn bij de uitgifte van dergelijke obligaties.

Klachtenprocedure
Alle stakeholders van de bank hebben de mogelijkheid om een klacht in te dienen via een klachtenprocedure. Deze procedure staat vermeld op onze website.

Klimaatadaptatie
De omgeving aanpassen en je voorbereiden op de gevolgen van het veranderende klimaat noemen we klimaatadaptatie. Voorbeelden van klimaatadaptatie zijn: dijken verstevigen, rivieren verbreden en steden en dorpen voorzien van meer groen.

Klimaatmitigatie
Het voorkomen van verdere klimaatverandering door de uitstoot van broeikasgassen te verminderen noemen we klimaatmitigatie. Denk bijvoorbeeld aan duurzame-energieprojecten.

Klimaatneutraal
Activiteiten die per saldo geen negatieve impact hebben op het klimaat en dus niet bijdragen aan klimaatverandering.

Kredietverlening
Alle langlopende (> 1 jaar) leningen die door onze bank in 2023 zijn verstrekt aan klanten. Hieronder verstaan we nieuw afgesloten leningen, overgenomen leningen en leningen waarbij de rente is herzien of looptijd is verlengd. De investeringen in NHG RMBS-obligaties vallen hier ook onder. Storting van het leningbedrag zal voor sommige leningen in de toekomst zijn (na 2023).

Liquidity coverage ratio (LCR)
Een indicator die inzichtelijk maakt of voldoende liquide activa aanwezig zijn om een dertigdaagsstress-scenario op te vangen.

Leverage ratio
De verhouding tussen het Tier 1-vermogen en het (gecorrigeerde) balanstotaal van de bank.

Leverage ratio gecorrigeerd voor promotional assets
De verhouding tussen het Tier 1-vermogen en het (gecorrigeerde) balanstotaal van de bank, waarbij de promotional assets uit het balanstotaal worden gehaald.

Managementbenadering
Managementbenadering is een rapportage-item binnen het GRI-raamwerk en biedt lezers informatie bieden over de strategie en het management van de organisatie. Ook geeft het item context ten aanzien van de gerapporteerde performancedoelstellingen, minimale randvoorwaarden en trends in de mvo-prestaties. Een synoniem voor managementbenadering is (interne) governance.

Net stable funding ratio (NSFR)
De net stable funding ratio heeft als doel vast te stellen in welke mate langerlopende activa met stabielere vormen van funding worden gefinancierd.

NWB Fonds
Het NWB Fonds staat op afstand van de bank en biedt waterschappen financiële middelen, zodat zij vanuit hun kerntaken en kernwaarden een bijdrage kunnen leveren aan oplossingen voor de mondiale watervraagstukken.

NWB Waterinnovatiefonds
Het NWB Waterinnovatiefonds staat op afstand van de bank en financiert innovatieve projecten van waterschappen die breed toepasbaar zijn en bijdragen aan de verduurzaming van Nederland.

Platform Carbon Accounting Financials (PCAF)
Het Platform Carbon Accounting Financials heeft een meetmethode ontwikkeld waarmee de CO_2-impact van beleggingen en financieringen zichtbaar wordt.

Plot Materiële Onderwerpen
Een overzicht van de materiële onderwerpen waarbij deze beoordeeld worden naar enerzijds het belang voor het bedrijf (NWB Bank) zelf, en anderzijds het belang voor haar stakeholders.

Productgoedkeuringsproces
Dit proces wordt door de bank ter besluitvorming uitgevoerd om een bepaald product voor eigen rekening en risico of ten behoeve van haar klanten te produceren of te distribueren. Alle nieuwe producten doorlopen dit proces.

Promotional loan
Lening ter bevordering van de beleidsdoelstellingen van de centrale overheid, regionale overheid of lokale overheid van een lidstaat van de Europese Unie direct of via een intermediaire kredietinstelling op een niet-concurrerende, non-profitbasis; een lening die is verstrekt door een publiekrechtelijke ontwikkelingskredietinstelling of door een entiteit die door de centrale overheid, regionale overheid of lokale overheid van een lidstaat is opgezet.

Richtlijnen Global Reporting Initiative (GRI)
Rapportagerichtlijnen voor rapportage van organisaties over hun materiële onderwerpen met bijbehorende milieu-, sociale en economische effecten.

Risk governance
De manier waarop we het risicobeheer intern hebben georganiseerd. De risk governance is vastgelegd in het risicomanagement-raamwerk.

SDE++
De Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie (SDE, later SDE+, vanaf 2020 SDE++) is een ministeriële regeling om de productie van schone en duurzame energie te stimuleren.

SDG Housing Bonds
Voor de financiering van de kredietverlening aan woningcorporaties geven we speciale SDG Housing Bonds uit, waarbij SDG staat voor de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties. Bij de uitgifte van deze ESG-obligaties maken we gebruik van de Social Bond Principles van de International Capital Market Association, die in de markt de toonaangevende standaard zijn bij de uitgifte van dergelijke obligaties.

Stakeholderdialoog
We beschouwen als stakeholders: alle personen en organisaties met wie wij samenwerken, of die belang hechten aan de maatschappelijke rol die NWB Bank als promotional bank vervult. Tot deze stakeholders rekenen we in ieder geval onze aandeelhouders, klanten, investeerders, medewerkers, toezichthouders en de overheid. Om de natuur en het milieu voldoende stem te geven, beschouwen we milieuorganisaties ook als onze stakeholders. Om te weten wat er bij onze stakeholders speelt, zoeken we regelmatig contact met hen. Dat noemen we de stakeholderdialoog.

Sustainable Development Goals (SDG's)
Sustainable Development Goals zijn in 2015 gelanceerde doelen, opgesteld door de Verenigde Naties en bedoeld als een nieuw, richtinggevend denkkader voor duurzame ontwikkeling. Samen met de andere Nederlandse banken willen we als NWB Bank een actieve rol spelen in de verduurzaming van de economie en daarvoor zijn de SDG's een belangrijk referentiekader.

Tier 1-kapitaalratio
Het kernkapitaal inclusief Additional Tier 1-kapitaal van de bank, uitgedrukt als percentage van het totaal van de risicoposten.

Transparantie
De mate van openheid, zichtbaarheid en toegankelijkheid die wij aan onze stakeholders geven met betrekking tot de relevante aspecten van onze organisatie en de bijbehorende bedrijfsactiviteiten.

UN Global Compact
UN Gloabl Compact is een initiatief van de Verenigde Naties dat relevant is voor ondernemingen die op een maatschappelijk verantwoorde manier willen opereren en rapporteren. Het bestaat uit tien principes op het

gebied van mensenrechten, arbeidsomstandigheden, milieu en anti-corruptie.

Waterobligaties

Zie Green Bonds.

AFKORTINGENLIJST

Afkorting	Omschrijving
€STR	Euro short-term rate
ALCO	Asset & Liability Committee
AO/IC	administratieve organisatie en interne controle
AUD	Australische dollar
ava	algemene vergadering van aandeelhouders
bava	buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders
BFI	bijzondere financiële instelling
BIS	Bank for International Settlements
bp	basispunt
BRRD	Bank Recovery and Resolution Directive
btw	belasting toegevoegde waarde
BW	burgerlijk wetboek
CAD	Canadese dollar
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CCO	chief commercial officer
CDD	customer due diligence
CDS	credit default swap
CET1	common equity tier 1 (kapitaalbuffer)
CHF	Zwitserse frank
CO2e	koolstofdioxide-equivalent
COVID-19	corona virus disease-2019
CP	commercial paper
CPB	Centraal Planbureau
CRD	Capital Requirements Directive
CRO	chief risk officer
CRR	Capital Requirements Regulation
CRS	credit risk score

Afkorting	Omschrijving
CSA	Credit Support Annex
CSRD	Corporate Sustainability Reporting Directive
CSRBB	credit spread risk in the banking book
CVA	credit valuation adjustment
DAEB	Diensten van Algemeen Economisch Belang
DC	Defined Contribution
DGS	Deposit Guarantee Scheme
DNB	De Nederlandsche Bank
DORA	Digital Operational Resilience Act
DV01	dollar value of one basis point
DVA	debit valuation adjustment
dVi	de Verantwoordingsinformatie (financiële verantwoording woningcorporaties)
DWD	Duurzame Watervoorziening Delfzijl
EAD	exposure at default
EAR	earnings at risk
EBA	European Banking Authority
ECB	Europese Centrale Bank
ECL	expected credit loss
ESEF	European Single Electronic Format (Europees digitaal verslaggevingsformaat)
ESG	environmental, social and governance
ESMA	European Securities and Markets Authority
ESRS	European Sustainability Reporting Standards (Europese standaard voor duurzaamheidsverslaggeving)
EU	Europese Unie
EUR	Euro
FSB	Financial Stability Board

Afkorting	Omschrijving
fte	full-time equivalent
FX	foreign exchange
GAAP	generally accepted accounting principles
GBP	Britse pond
GHG	Greenhouse Gas
GRI	Global Reporting Initiative
GWh	gigawattuur
HICP	harmonised index of consumer prices
HKD	Hong Kong dollar
HR	human resources
IAD	Internal Audit Department
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process
ICT	informatie- en communicatietechnologie
IFRS	international financial reporting standards
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
IPC	Irrevocable Payment Commitment
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change
IRRBB	Interest Rate Risk in the Banking Book
ISDA	International Swaps and Derivatives Association
ISO	International Organization for Standardization
IT	informatietechnologie
JPY	Japanse yen
JST	Joint Supervisory Team
KIWI	Kennismaking en Introductieprogramma Waterschappen
KNMI	Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut
KPI	key performance indicator

Afkorting	Omschrijving
KRW	Kaderrichtlijn Water
KVK	Kamer van Koophandel
KW	kilowatt
kWh	kilowattuur
LCR	liquidity coverage ratio
LCRE	low credit risk exemption
LGD	loss given default
LTO	Land- en Tuinbouw Organisatie
MIS	managementinformatiesysteem
MSCI	Morgan Stanley Capital International
Mvo	maatschappelijk verantwoord ondernemen
NFRC	Non-Financial Risk Committee
NFRD	Non-Financial Reporting Directive
NGFS	Network for Greening the Financial System
NHG RMBS	Nationale Hypotheek Garantie Residential Mortgage-Backed Security
NII	net interest income
NIST	National Institute of Standards and Technology
NL	Nederland
NSFR	net stable funding ratio
NZD	Nieuw-Zeelandse dollar
OIS	overnight index swaps
OR	ondernemingsraad
ORM	operational risk management
PARP	Product Approval and Review Process
PBAF	Partnership for Biodiversity Accounting Financials
PCAF	Parnership for Carbon Accounting Financials
PD	probability of default
PMO	plot materiële onderwerpen
PPI	premiepensioeninstelling

Afkorting	Omschrijving
PPS	publiek-private samenwerking
rbc	remuneratie- en benoemingscommissie
RBG	Regionale Belastinggroep
RI&E	Risico Inventarisatie en Evaluatie
RJ	Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving
RMBS	Residential Mortgage-Backed Securities
RTS	regulatory technical standards
rvc	raad van commissarissen
SBTi	Science Based Targets initiative
SDE++	Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie
SDG	Sustainable Development Goal
SEK	Zweedse kroon
SER	Sociaal Economische Raad
SICR	significant increase in credit risk
SIRA	systematische integriteitsrisicoanalyse
SLL	sustainability linked loan
SRB	Single Resolution Board
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process
SRM	Single Resolution Mechanism
SSA	Sovereigns, Supranationals and Agencies
SSM	Single Supervisory Mechanism
SWOT	strengths weaknesses opportunities threats
TCFD	Task Force on Climate-related Financial Disclosures
TJ	tera-joule
TLTRO	targeted longer-term refinancing operation
umc	universitair medisch centrum
UN	United Nations
USCP	US Commercial Paper
USD	Amerikaanse dollar

Afkorting	Omschrijving
UTP	unlikely to pay
VGBA	Verordening gedrags- en beroepsregels accountants
VK	Verenigd Koninkrijk
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
vpb	vennootschapsbelasting
WACC	weighted average cost of capital
W&V	winst-en-verlies
WfZ	Waarborgfonds voor de Zorgsector
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
WTG	windturbinegenerator
ZAR	Zuid-Afrikaanse rand

COLOFON

Redactie, productie en vormgeving

NWB Bank
Het Nederlands Tekstbureau
CF Report

Fotografie

Portretten medewerkers, directie en rvc - Martijn Beekman & Valerie Kuypers
Foto van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Foto van De Woonplaats
Foto van North Water
Foto van HVC

Vragen en opmerkingen

In geval van vragen en/of opmerkingen over dit jaarverslag verzoeken wij u contact op te nemen via het volgende e-mailadres: persinfo@nwbbank.com.

© 2024 | Nederlandse Waterschapsbank N.V.